

מבית עלוני השבת

מקץ	ער"ש	מו"ש	בעלזא	ר"ת
ירושלים	4:00	5:15	5:31	5:53
בני ברק	4:14	5:16	5:27	5:49
חיפה	4:03	5:14	5:27	5:49
אשדוד	4:15	5:17	5:28	5:50
בית שמש	3:59	5:16	5:30	5:52
קרית גת	4:17	5:17	5:30	5:52

שנת תשע"ט לפ"ק

וקראת לשבת עונג

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

רחוב אהלי יוסף 5 פינת בר אילן, ירושלים. טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018
 דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 | יום ו': 10:00-12:00

אם נא מצאתי חן בעיניך...ועשית עמדי חסד ואמת

זמני כניסת ויציאת השבת
 לשב"ק זו

זמני היום

העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת	העיר	ער"ש	מו"ש	ר"ת
ירושלים	4:00	5:15	5:52	תל אביב	4:14	5:16	5:49
אשדוד	4:15	5:17	5:50	אנטוורפן	4:17	5:33	5:48
מנשטר	3:35	4:52	5:03	וינה	3:46	4:54	5:13
מונטריאול	3:56	5:01	5:23	טורונטו	4:26	5:29	5:53
לייקוואד	4:16	5:16	5:44	בלטימור	4:28	5:28	5:56
לוס אנג'לס	4:29	5:25	5:56	סאן פאולו	7:26	8:23	8:57

זמני היום לשב"ק זו

זמני היום

מקץ	הנץ	סו"ז	סו"ז	חצות	מנחה	מנחה	פלג	שקיעת
ירושלים	6:21:49	8:56	9:47	11:30:56	12:01	2:32	3:36	4:39:56
תל אביב	6:29:02	9:00	9:51	11:32:45	2:30	12:03	3:34	4:36:19
חיפה	6:29:58	9:00	9:51	11:31:52	12:02	2:28	3:31	4:33:38
אנטוורפן	8:32:59	10:33	11:13	12:34:11	1:04	2:55	3:45	4:35:09
לונדון	7:52:58	9:52	10:32	11:52:26	12:22	2:12	3:02	3:51:39
מנשטר	8:11:32	10:06	10:44	12:00:56	12:31	2:15	3:03	3:50:05
וינה	7:32:06	9:39	10:21	11:46:32	12:17	2:15	3:08	4:00:45
ציריך	7:59:57	10:08	10:51	12:17:44	12:48	2:48	3:42	4:35:19
מונטריאול	7:21:30	9:33	10:17	11:46:14	12:16	2:21	3:16	4:10:47
טורונטו	7:38:15	9:07	10:08	12:09:29	12:39	2:48	3:45	4:40:32
ניו יארק	7:07:26	9:27	10:14	11:48:02	12:18	2:32	3:31	4:28:28
לייקוואד	7:06:23	9:27	10:14	11:48:50	12:19	2:34	3:33	4:31:08
בלטימור	7:13:35	9:35	10:23	11:58:26	12:28	2:45	3:44	4:43:08
שיקאגו	7:05:30	9:23	10:10	11:42:30	12:12	2:24	3:22	4:19:19
לוס אנג'לס	6:46:14	9:15	10:05	11:45:01	12:15	2:40	3:42	4:43:40
סאן פאולו	6:12:15	9:35	10:43	12:58:24	1:33	4:56	6:21	7:44:41
מלבורן	5:51:11	9:31	10:45	1:11:49	1:49	5:30	7:01	8:32:41

לוח הלימוד היומי לשבוע הבא, נא להזכיר את הנשנות שלא הניחו אחריהם זשי"ק

הלימוד היומי

יום	תאריך	דף היומי	דף היומי	דף היומי	דף היומי	דף היומי	דף היומי
ז'	ל כסלו	יא	כא	ח,ג-ד	ת,י-יג-ב	חלק ג' כג:	שמיטה ויובל י"א
א'	א טבת	יב	כב	ח,ה-ו	ת,י-א,ב-ג-א	חלק ג' כד:	שמיטה ויובל י"ב
ב'	ב טבת	יג	כג	ח,ט,ז-א	ת,יג,ד,א-ב	חלק ג' כה:	שמיטה ויובל י"ג
ג'	ג טבת	יד	כד	ט,ב-ג	ת,טו,א-ג	חלק ג' כו:	בית הבחירה א'
ד'	ד טבת	טו	כה	ט,ד-ה	ת,טז,ז,ב-ב	חלק ג' כז:	בית הבחירה ב'
ה'	ה טבת	טז	כו	ט,ו-ז	ת,טז,ג-ה	חלק ג' כח:	בית הבחירה ג'
ו'	ו טבת	יז	כז	ט,ח-ט	ת,יז,ח,א-ב	חלק ג' כט:	בית הבחירה ד'

לוח ימי הזכרון של יהודים שלא הניחו זשי"ק

ימי זכרון

כ"ג כסלו	ר' אברהם ב"ר משה
כ"ג כסלו	ר' דוב ב"ר מאיר שמחה סוקולובסקי
כ"ג כסלו	ר' ישראל ב"ר אברהם בלומנפלד
כ"ג כסלו	ר' משה ישראל ב"ר יעקב מרדכי פאס
כ"ג כסלו	מרת אסתר איידל ב"ר יוסף צבי מנטל
כ"ד כסלו	ר' אברהם דב ב"ר יצחק לבהרד
כ"ד כסלו	ר' עקיבא דוב ב"ר משה שמואל זעליג
כ"ד כסלו	מרת רייזל ב"ר שלמה אלכסנדר שטרן
כ"ה כסלו	ר' נפתלי הערץ ב"ר אשר
כ"ו כסלו	ר' אהרן מנחם ב"ר אשר זאבל
כ"ז כסלו	ר' דוב אריה ב"ר זאב ריטער
כ"ז כסלו	ר' מרדכי גימפל ב"ר יקותיאל יודא ניימן
כ"ז כסלו	ר' מרדכי יודא ב"ר אברהם מילשטוק
כ"ז כסלו	מרת צביה חנה ב"ר שמואל שמעלקא הלוי
כ"ז כסלו	מרת רבקה לאה ב"ר דוד דרזנר
כ"ז כסלו	מרת שרה ב"ר מרדכי ג'אני
כ"ז כסלו	ר' יואל ב"ר משה יעקב קאהן
כ"ז כסלו	ר' רוברט ב"ר איזידור
כ"ח כסלו	ר' יעקב דוד ב"ר שלמה גבריאל פליישמן
כ"ח כסלו	ר' יעקב יודא ב"ר יצחק שטרסר
כ"ח כסלו	הב' משה ב"ר רבי שמיסאן
כ"ח כסלו	הב' שמעון בן יעקב הלל
כ"ט כסלו	ר' מרדכי ב"ר בוליסה
כ"ט כסלו	מרת לאה ב"ר הלל ווייס

תורמים למען חסד של אמת וזוכים ליטועות!

ארכי כולל "שומע תפילה" יתפללו עבורכם 40 יום רצופים בכותל המערבי בעת רצון בחצות הלילה
למסירת שמות לתפילה חייגו: 0722-81-85-82

הַשְּׁלֵמָה הַסְּדָרָה הַמְּבַקֶּשֶׁת בְּכָל בַּיִת יִשְׂרָאֵל! "שַׁבַּת טַיִשׁ" כִּיָּךְ ה' יֵצֵא לְאוֹר ב"ה

גיליון מס' 324
 שנה 6

פרשת מקץ - שבת חנוכה, ל' בכסלו, אדר"ח טבת תשע"ט

שַׁבַּת טַיִשׁ

מתוך סדרת ספרי "שַׁבַּת טַיִשׁ"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פְּנִינִים

וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַתִּים יָמִים (מא, א) - האור החיים הקדוש מבאר, מדוע נאמר ויהי לשון צער? מפני שמאז הסתובבו המארעות שהביאו לגלות מצרים. ורמז לכך בתבות **מקץ שנתים**.
מקץ - ראשי תבות **מקץ ק"צ שנה**, שהקב"ה החסיר ק"ץ שנה מגזרת הגלות, שהיתה צריכה להיות **שנתים** - אותיות **ת' שנים**, ארבע מאות שנים. (מגדנות)

וַאֲיִרְפוּתָר אוֹתָם לַפְרֵעָה (מא, ח) - אמרו חז"ל שהחרטמים נסו לפתור את חלומם ואמרו לו: שבע גנות אתה מוליד ואתה קוברן, אך לא נכנסו הדברים בלבם של פרעה. ורמז לזה, כי התבות **איירפותר אותם לפרעה** בגימטריה **ואמרו ד' גנות אתה מוליד וקוברן**. (מגדנות)

שֶׁבַע פֶּרֶת הַטֶּבֶת שֶׁבַע שָׁנִים הֵנָּה (מא, כו) - אל תקרי **שבע** אלא **שבע**, שבע הפרות מרמזות על השבע הגדול שיהיה שבע שנים. (מגדנות)

פֶּרֶעָה אִישׁ נְבוֹן וְחָכָם (מא, לג) - סופי תבות **משנה**, שעתיד לצאת מיוסף והיה חכם ונבון. (רבנו אלעזר מגרמזיא)

וַיִּקְרָאוּ לְפָנָיו אַבְרָהָם (מא, מג) - מפרש רש"י אב בחכמה ורד"ב בשנים, ומרמז בתבות **ויקראו לפנני אברה** שהן בגימטריה: **והוא אב בחכמה ורד"ב בשנים**. (מגדנות)

וַיִּתְדַלֵּוּ אֶת־אֶסְנַת (מא, מה) - מי היתה אסנת? מובא בפרקי דרבי אליעזר, שהיתה **בתה של דינה בת יעקב**, ונולדה משכם בן חמור. ורמז לזה, כי התבות **את אסנת**, בגימטריה **בת דינה דהיא אחותו**. (מגדנות)

הֵנָּה שִׁמְעָתִי כִּי יִשְׁשֹׁבֵר בְּמִצְרַיִם רְדוֹי־שָׁמָּה (מב).
 (ב) - גזרת גלות מצרים היתה **ארבע מאות שנה**, ובפעל נחסרו מאתם **ק"ץ שנה** ועבדו רק **210** שנה כמנין רד"י. וזה מרמז בפסוק זה: **"שמעתי כי יששבר במצרים"**, יש לשבר את המלה **מצרים** שהיא בגימטריה **380** וחצי ממנה הוא **190**, ואם תחסרו **190** שנה מ-**400** שנות הגלות, אז **"רד"י"** שמה, תהיו שמה רק **רד"י שנה**. (החת"ם סופר)

סְפוּרִים בַּפְּרָשָׁה

יעשה פרעה ויפקד פקידים עליהרץ (מא, לד)
 בשנת בצורת אחת, השתרר רעב גדול ועוללים שאלו להם. התעוררו כמה עסקנים והקימו ועדות עזרה, במטרה לגייס תרומות ולבא פמיות מזון גדולות לחלוקה לכל דכפיו. ככל שעברו הימים התברר, כי מכל הפעילות הנרחבת לא יצא דבר, וככל שהתרבו הועדות גבר הרעב בקרב העניים. אמר על כך רבי יוסף דב מברסקי: **"עכשו הבנתי מהיך היתה הודאות ליוסף פי וקמו שני רעב"**. הרי לכאורה יתכן שבינתיים תתבטל הגזרה, כמו שאמנם ארע ובמקום שבע שנים היה הרעב רק שנתים? אלא יוסף פתח הנה, כדי שלא ימצא בדאי, יעץ לפרעה למנות פקידים על הרץ. הללו יקימו ועדות ויאספו את התבואה כדי לחלק לנצרכים, ובסופו של דבר, ישתרר עקב הועדות הללו רעב כבד בארץ..."

על־דבר הכסף השב באמתחתינו בתחלה אנהנו מובאים (מג, יח)
 רגילים היו על לשונו של הגאון מוילנא דברי הגמרא, כי אין דבר שאינו רמז בתורה והיה מפליא פלאות למצא רמזים בתורה לכל דברי חז"ל. פעם שאלוהו, היכן מצאנו רמז בתורה לדברי הגמרא שבשעה שמכניסים אדם לדיון לאחר פטירתו, שואלים אותו **"נשאת ונתת באמונה? והגר"א השיב על אגרת: "בפרשת מקץ נאמר 'על־דבר הכסף השב באמתחתינו בתחלה אנהנו מובאים', הרי לנו שתחלת דינם של בני האדם אליו הם מובאים, הוא על דבר הכסף, אם נשא ונתן באמונה. דורשי רשומות אמרו, ששלב מן השאלות הראשונות שהאדם נשאל לאחר פטירתו מרמזות בתבת "מקץ", לאחר קצו של האדם: משא ומתן, קביעת עתים, צפייה לישועה. בענין זה אמר פעם אחד מחכמי ירושלים שהיה מטפל בבנים וכיסו ריק: לשעולה האדם לאחר פטירתו לעולם העליון, שואלו המלאך המקנה את שתי השאלות הראשונות, **"נשאת ונתת באמונה? קבעת עתים לתורה? ואז שואלו האדם למלאך: 'עסקת בפריה ורבייה?'"** - האם ידעת אתה המלאך את תלאתיו של האדם בגדול צאצאיו ובני ביתו, את הדאגות והמחסור שלו בימי חייו, וכיצד תוכל לבוא אליו בתביעה?!..."**

הבקר אור והאנשים שלחו (מז, א)
 בתקופת ההשפלה, נתפסו בחורים רבים ברשתה והנגע פשה למרבה הצער גם בשיבות מפרסמות. פעם נודע להנהלת ישיבת וולוז'ין, כי מספר בחורים קראו בירחון הספרותי המשפילי **"הבקר אור"**, ובאין בררה סלקו הבחורים מן הישיבה. אמר עליהם אחד מחריפי הישיבה: **"הלא זה פסוק מפרש, הם עינו בהבקר אור, וקימו בהם את המשך הפסוק והאנשים שלחו..."** בנו של הנצי"ב מוולוז'ין ספר גם, כי היתה תקופה שפמה מתלמידי הישיבה החלו לפרסם עתון פנימי בישיבה בשם **"הבקר אור"**, ובו ארועים וחדשות מהיו הישיבה. הדבר לא מצא חן בעיני הנצי"ב, כי דעתו היתה שעל התלמידים להקדיש את כל זמנם בתורה, ושגור היה בפיו: **"שנות הלמוד בשיבה הן בבחינת תרומה שאסורה בהנאה"**. הוא מהר לזמן את יוזמי העתון ואמר להם: **"אם תקימו את 'הבקר אור' אקיים אני את המשך הפסוק והאנשים שלחו..."** והיזמה התבטלה מיד.

היה היה

תשמע חלום לפתור אתו

בירושלים של מעלה שלפני מלחמת העולם הראשונה, התגורר סופר סת"ם מפרסם בשם רבי נתנאל, שכנה רבי נתנאל סופר. יליד ירושלים היה, ואביו רבי שמואל ליפשיץ עלה לארץ ישראל מוילנא, אך על שם עסוקו בהכנת תפלין מהדרות נקרא בשם המשפחה 'תפלינסקי' ומחלציו יצאה משפחה מפרסמת וענפה. לתפלין של רבי נתנאל סופר יצאו מוניטין ורבים מגדולי הדור רכשו אצלו תפלין. החפץ חיים אמר עליו, שהוא כון לפי כל הדעות המובאות בספרי הפוסקים, ולא היתה חמרה או הדור אהד שלא מצאו את בטוים בתפלין. את התפלין היה מכין רבי נתנאל מהחל ועד כלה, הכל נעשה על ידו, כי לא סמך על אחרים ורצה להכין את הכל לשם קדשת תפלין. הבתים היו מעשה ידיו והוא אבי השיטה ליצור תפלין של בהמה גסה מעור צואר השור, שאינן נשחקות עם השנים. הוא גם עבד את הקלף והכינו לכתובה, ואף את הדיו הכין כמו ידיו. מעולם לא גלה רבי נתנאל את סודו המקצועי, אולם הפרשיות שכתב מבדיקות בקתבן עד היום וערך לא יסלא בפז.

בדורו של רבי נתנאל, חי באמריקה איש צדיק ושמו רבי יעקב יוסף הרמן, שהיה חביבם של גדולי הדור והיו שכנוהו ה"חפץ חיים" של אמריקה. הלה היה מחבב מצות מאין כמוהו והזיל זהב מפיסו כדי להדר בכל ענין שבקדשה. כשהגיע לאזניו שמע התפלין של רבי נתנאל סופר, השתוקק לרכוש תפלין מהדרות פאלו ולשם כך שגר מכתב לירושלים למעונו של רבי נתנאל ובו בקש להזמין זוג תפלין לאמריקה. אל המכתב צרף רבי יעקב יוסף סכום של עשרים וחמשה דולר, שהיה באותו זמן סכום נכבד, והמתין זמן רב למקבלת התפלין. אולם תזכורתו נכזבה. עברה שנה וחלפו שנתיים, ולתפלין לא היה זכר, עד שהשתבח הדבר מלבו של רבי יעקב יוסף.

ביתו של רבי יעקב יוסף היה פתוח לכל עובר ארח וכל נצרך מצא אצלו קורת גג וסעדה מזינה. רבים מגדולי הדור שנסעו לאמריקה לבסוס ושיבתם וקהלתם, התאכסנו בביתו שהיה בית ועד לחכמים. לעת זקנותו, עלה רבי יעקב יוסף לארץ ישראל והשתקע בירושלים, וגם בה המשיך במעשיו הטובים ובמצות הכנסת אורחים. בין האורחים הקבועים בביתו, היה ישיב אהד שהתגורר בגפו בקרבתו. לישיב זה היו מספר ילדים שפבר הקימו את ביתם, אולם הוא הדיר את רגליו מביתם מפני שלא שמרו פראוי על כשרות המאכלים, ותחת זאת היה סועד בקביעות בבית משפחת הרמן.

יום אחד פנה הישיב לרבי יעקב יוסף ואמר: "חש אני כי קצי הולך וקרב. מבקש אני להעניק לך את התפלין שלי, בהן התפללתי שנים רבות, וחושש אני שמא לא יתנהגו בני פראוי עם תפלין קדושות אלו". האזין רבי יעקב יוסף לדברי הישיב, טפח לו על כתפו ואמר: "מה לך לחשב מהשבות נוגות? עוד תזכה לשנים ארוכות ובריאות", אך הלה עמד על שלו ומסר למיטיבו את התפלין שלו, כשהוא מניח בינתים זוג אחר שהיה עמו. לא עברו ימים ארבים, והישיב עבר לעולם שפלו טוב.

זמן קצר לאחר מכן, נשמעו דפיקות בדלתו של רבי יעקב יוסף הרמן. בפתח עמד אדם שפקש לבקר אם הוא ר' יעקב יוסף מניו-יורק וכשנענה בחיוב, אמר: "שמי שמואל תפלינסקי, ואני בנו של רבי נתנאל הסופר. למיטב ידיעתי, הזמנת לפני שנים רבות זוג תפלין מאבי זכרוננו לברכה ואף צרפת להזמנתך עשרים וחמשה דולרים, אך את התפלין מעולם לא קבלתי". האורח השתק והמתין לאשורו של רבי יעקב יוסף, וכשהניד בעל הבית בראשו, המשיך רבי שמואל ואמר: "לאחרונה הלכתי חלום שמטריד את מנוחתי. בחלומי צוה עלי אבי לעבר על מסמכיו ולשלם לכל אדם את חובו. פשפשתי בקתביו ובפנקסיו ומצאתי שם את מכתבך בו הזמנת את התפלין בצרוף מחירם הפולא. באותה תקופה שהזמנת את התפלין חלה אבי, והוא לא הספיק לסיים את פתיבת התפלין שלך לפני פטירתו. התבררתי במשפחה גדולה ואין באפשרותי עתה לשלם את חובו של אבי", סים האורח כשדמעות בעיניו. רבי יעקב יוסף מהר להרגיעו והבטיחו נאמנה פי מזמן כבר סלח לאביו הסופר ואין לו לךאג יותר בענין החוב. שלוח ירדה על רבי שמואל והוא הודה לרבי יעקב יוסף מקרב לב ואמר: "ודאי יהיה הדבר לנחת רוח לאבי מורי, והוא ינוח בשלום על משכבו".

ספור החלום והגעונו של רבי שמואל תפלינסקי לביתו של רבי יעקב יוסף, ארע סמוך לסיום מלחמת העולם השנייה, ובאותם ימים הגיע אל בית משפחת הרמן בחור יתום שנצל בנס מהשוואה, ושמו ברוך רזנר. הלה היה חסר כל ורבי יעקב יוסף שבקש להעניק לו תפלין, נזכר בתפלין שהוריש לו הישיב שנפטר לאחורונה. נטל רבי יעקב יוסף את התפלין ומסרם לסופר סת"ם כדי שהלה יבדק אותן אם פשוות הן, אלא שזמן קצר לאחר מכן הגיע הסופר במרוצה לביתו של רבי יעקב יוסף ובהתרגשות גדולה קרא: "רבי יעקב יוסף! מהיכן השגת את התפלין הללו? הלה הביט בו בתדהמה וספר לו על הישיב שהתארך בביתו, אך הסופר המשיך בקול רועד: "אתה יודע מי פתב את הפרשיות והכין את הבתים והרצועות של תפלין אלו? אלו התפלין של רבי נתנאל סופר! רק זוגות בודדים נותרו ביום בעולם ושונים רב ועצום. הפתב מבהיק פאלו זה עתה נכתב והוד של קדשה אופף את התפלין".

הסופר מסר את התפלין לרבי יעקב יוסף בחרדת קדש, והלה קרא בשמחה: "ברוך ה', בסופו של דבר שלם הסופר את חובו..."

מאורות

הנאון רבי שלמה הכהן מוילנא זצ"ל
ליום ההולא כ"ט בכסלו תרס"ו

מגדולי רבני וילנא ומונה צדק בה, מחבר ספרים נודעים ועלוי נפלא. נולד בוילנא בשנת תקפ"ח ואבותיו היו מיקסים לזרעו של עלי הכהן. בהיותו בן שבע עשרה, כבר זכה לסיים את כל הש"ס ונותרו ממנו חדושים שכתב עוד בטרם הגיע לגיל מצות. בצעירותו חלה וסבל מכאבי ראש עזים, והרופאים נבאו כי קצו קרב אם ימשיך בלמודיו, אך הוא אמר: "לדברייכם, אם אלמד תורה אמות, אולם אם לא אלמד הריני חשוב כמת, כי אי אפשר לחיות בלי תורה. מטב לי שאמות מלמוד תורה מאשר מבטול תורה". נעשה לו גם והוא המשיך בלמודו שנים ארוכות עד יום מותו.

בהיותו בן 24 החל לכתב את חבוריו "בנין שלמה" ו"עצי ברושים" על שלחן ערוך, והותר יותר משלשת אלפים קנטוסים, בהם תשובות וחדושים על ש"ס ופוסקים, אך רבם אבדו. מגדולי דורו הגריצווה ונמרו עליו את ההלל. השדי חמד מכנהו "הכהן הגדול", והחפץ חיים שנטל ממנו הסקמה על ספרו "משנה ברוחה", אמר עליו, שעמל ויגע רבות בעניני עבודת בית המקדש, עד שאלו היה נבנה בקימו יכול היה להתחיל את העבודה מיד, ועבודת הכהן הגדול בכלל. אהבת התורה שלו היתה עצומה. מספר כי השתוקק שנים רבות לרכוש את חבורו של רבנו ירחם ולאחר מאמצים קרבים עלה בידו לרכשו. יום אחד, נודע לו כי נבנים הפרצו לביתו. מיד רץ לביתו וכשמצא בארון הספרים את הספר, אמר: "ברוך ה' שלא נגנב כלום".

יוסיף דעת

בפרשת מקץ מסופר על פרעה וחלומותיו, והפתרון הנפלא של יוסף, רבנו בחיי בפרשתו כותב, שישנם שלושה סוגי חלומות. הראשון נובע ממאכלים שהאדם אוכל, וכאשר ישן עולה עשן למוחו וממנו נעשים החלומות, אך אין בהם ממש. ש חלומות שנובעים ממה שהאדם חושב ביום, וגם זה דברים בטלים ואין בהם ממש. אולם חלום שבא שלא ממאכלים ולא מחשבות האדם, אלא על ידי חיזוק כוחות הנפש, הוא חלום אמיתי, ועל זה נאמר בויור שהוא חלק מסוים של גבוה.

בחלומות יכול האדם לראות מוקמות שלא ראה ובני אדם שאינו מכיר, ובזמן קצר מאוד יכול לראות דברים רבים וארוכים. לעתים רואה האדם בחלום את הגנור עליו, כדי לעוררו בתשובה ולקרוע את גזר דינו. בראשית חכמה מובא, שהאדם שרגיל לדבר אמת בלבד, גם החלומות שהוא חולם הם חלומות נכונים ואמיתיים, ואדם כזה יכול לראות בלילה עתידות כמו המלאכים.

היו גדולי ישראל שקיבלו רמזים בחלומם על מאורעות שונים, כגון פטירת צדיקים בדורם או דברים שעתידיים להתרחש עמם. היו גם גדולים שפסקו דין על פי חלומותיהם, כגון התרת עגונה שנאמר להם בחלום היכן נמצא ההרוג ואומנם נמצא שם. על כמה ראשונים מובא, שלאחר שפסקו דין כלשהו, נאמר להם בחלום שטעו בדין וחזרו בהם משום כך. ה"אור זרוע" הסתפק כיצד לכתוב את השם עקיבא בגט, ונאמר לו בחלום הפסוק "אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה", וסופי התיבות עקיבא בה"א וכן פסק. על האור החיים הקדוש מסופר, שאסר מין ארבה באכילה וחכם אחד התירו, אך הראוהו בחלום שהוא אוכל שקצים ורמשים וחזר בו. יש שפסקו, שאם בא המת בחלום יש להתחשב בו, כגון מת שבא בחלום על שקברו בין רשעים, יש להוציאו ולהעבירו משם. פעמים רבות ניתן למצוא בספרים פירושים, שנאמרו למחבריהם בחלום ולעתים אף מזכירים זאת וכותבים: "דבר זה ראיתי בחלומי".

ויהי מקץ שנתים ימים

תלמיד חכם מפלג היה רבי יוסף מבישינקוביץ וכל ימיו ישב באהלה של תורה פשוטותו הנגיד דואג לכל מחסורו, ולאחר שהתאלמן, החל להתפרנס מלמוד עם נערים. כשנכנס פעם אל רבו האדמו"ר הזקן בעל התניא, הורה לו הרבי להנשא שוב וברכו בבו זכר ובאריכות ימים. לבסוף הוסיף הרבי משפט תמוה: "לטובת נשמתך, טוב יותר להיות בעל עגלה מלהיות רב". יצא רבי יוסף כשהוא תמה, ועם שובו לביתו הצע לו שדויד עם אלמנה ממשפחה חשובה אותה נשא לאשה. הוא המשיך לשקד בתורה והתפרנס מחנות שאשתו נהלה. בן יחיד נולד להם ולא היה גבול לאשרם.

כ"ד בטבת תקע"ג הסתלק אדמו"ר הזקן בעת מנסתו מהכבוש הצרפתי בראשות נפוליון, ונטמן בעיר הדייטש. בשנת תקע"ד, שנה לאחר הסתלקות הרב, הגיעה משלחת אל ביתו של רבי יוסף ובראם פתב רבנות לקהלת לפולין. רבי יוסף שמע את דבריהם ומלותיו של הרבי הדהדו באזניו: "לטובת נשמתך, טוב יותר להיות בעל עגלה מלהיות רב". בו במקום גמלה ההחלטה בלבו והוא הודיע לחברי המשלחת כי הוא נאלץ להשיב את פניהם ריקם. קשה היה עליו הדבר. הריהו כבן שבעים, איש נשוא פנים ונערץ על בני עירו, הכיצד יהפך לעגלון והרי ישים עצמו ללעג וקלס! אך הוא התחזק באמונת חכמים וירד אל כפר השוק כדי ללמד את מלאכת העגלונות. כששמעו בעלי העגלה את מבקשו, חשבו כי אגניהם מתעתעות בהם, אולם רבי יוסף התעקש על שלו ואחד מהם התנדב ללמדו פרק בהלכות עגלה וסוסים. העיר היתה כמרוקחה, אולם רבי יוסף לא התפעל מאומה, ואף רעייתו הצדקת היתה עזר בגנוד ומכרה את תכשיטיה כדי לרכש בתמורתם סוס ועגלה. עת מהרה למד רבי יוסף את המלאכה והחל במלאכתו, כשהוא מנצל כל רגע פנוי ללמוד תורה.

ויהי מקץ שנתים ימים, ובאחד הימים של שנת תקע"ו נסע רבי יוסף בעגלתו ובדרך עצר במלון דרכים ללינת לילה. אל המקום הגיעה משלחת חשובה בראשות גרף נכבד, ואילו נלוח גם יועצו האישי שהיה יהודי מתבולל בשם סלומון, ואף הוא לך פליטה ההוא במלון. באישון לילה שמע סלומון קול בכי בוקע מהחדר הסמוך והחל לבדק מי זקוק לעזרה בשעה בה מאחרת. מבעד לסדק הצר שבדלת גלה את רבי יוסף וישב על הארץ וקורא תקון חצות לאור נר. קול בכיות הרטיט נימים חבויים בלבו וזכרונות ילדות מעברו המאשר צפו לנגד עיניו. הנה הוא רואה את עצמו בשמו היהודי שלמה ליב, ביצד הרוי משקיעים בו את כל אהבתם וחונכם הטהור, חוזה הוא בשנות ילדותו בתלמוד תורה ובישיבה ובחזיו המאשרים שזרמו על מי מנוחות, אלא שהוא נסחף אחר מארעות הזמן, נטש את רעייתו ובניו, הפך ליועצו ואיש סודו של הגרף, השכיח מלבו את כל עברו ואף נשא אשה נכריה, רחמנא לצלן. סלומון שב לחדרו, אך לא הצליח להודם. כל מה שנסה להשכיח מלבו כל השנים, שב וצף אל מול עיניו ורגשות חרטה מלאו את לבו. הבקר אור, וקולו הענג של רבי יוסף כשהוא משתפך בתפלתו, הגיע לאזניו של סלומון. הלה לא ידע את נפשו נלבסוף נגש אל בעל המלון היהודי ובקש ממנו טלית ותפלין. לאחר התפלה הארכה שהיתה ספוגה בדמעות, בקש מבעל המלון לעבב אצלו את רבי יוסף העגלון, והבטיח לפצותו על ההמתנה.

בערב, הורע מצבו של סלומון וכל הלילה קדח מחם, כשהוא ממלמל משפטים קטועים. בבקר הוטב לו מעט והוא בקש לקרא לעגלון היהודי. כשנכנס רבי יוסף לחדרו, ספר לו סלומון את קורות חייו והודיע לו, כי החליט לחזר בתשובה ולשוב אל משפחתו אותה נטש. רופא שהזעק למלון קבע, פי מצבו חמור ורבי יוסף ישב ליד מטותו כשהוא סועד את החולה ומחזקו. מצבו של סלומון נלך והדרדר והגרף שביגיתים המשיך בדרך, שלח אליו את רופאו האישי, אך הלה פכר את ידיו והודיע בצער כי אספה כל תקנה. "סלומון האמלל", מלמל הגרף כששמע את אבחנתו הקודרת של הרופא. "כמה מספן הוא האישי. זה עתה נודע לי, כי אשתו ובניו טבעו בנהר בעת שיש והוא עצמו שוכב על ערש דיו". הגרף הזהיר את בלם שלא לגלות את אגניו של סלומון על האסון שארע למשפחתו, אולם רבי יוסף חש כי אדרבה, הדבר יכול להועיל לחולה ואף לחזקו. באין רואים, חזן ולחש באזניו של החולה, כי תשובתו התקבלה בשמים ואשתו הנכריה ובנהו טבעו בנהר. לא ארכו הרגעים והחולה האגוש פקח את עיניו. לנגד עיניו המשתאות של הרופא, הלך החולה והחלים במהירות והוא נסע לויטבסק לדרש ברופאים כדי להתחזק, ורבי יוסף שב לביתו.

עברה תקופה קצרה, ורבי יוסף נסע אל העיר ליובאוויטש, כדי לשהות במחצתו של מלאך מקום בעל התניא, הוא בנו האדמו"ר האמצעי. והנה רואה רבי יוסף בעיר דמות מברת. "שלמה ליב!" קרא רבי יוסף ולחץ את ידו בהתרגשות. הלה ספר, פי הגרף רצה לשלח אותו לנהל את עסקיו באוקראינה כדי להשיב ממנו את האסון, אולם הוא העדיף לטל חפשה ונסע אל הרבי שהורה לו ליצד לתקן את מעשיו ובהדרתו הפך לבעל תשובה כשר.

כשנכנס רבי יוסף אל הרבי, אמר לו: "בשביל טובה פרטית הפך אבי איש למדן כמדון לבעל עגלה. בעת אעשה מבעל עגלה משפיע, לטובת הכלל". ויהי מקץ שנתים ימים מאז היה רבי יוסף לעגלון, והוא שב לעירו כדי להשפיע מהודו על החסידים בעירו ולהדריכם בעבודת ה'.

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש על הפרשה

ועתה ירא וגו' - טעם יוסף שנעשה יועץ למלך והוא לא בקש ממנו אלא פתרון החלום, כי בא לתת לו טעם אשר הראהו ה' את אשר הוא עושה כי הוא כדי שיפקד פקידים וגו'. עוד להיות שהראוהו בחלום שכלעו הפרות הדקות לפרות הבראות זה יגיד כי יתפרנסו שני רעב משני שבע, וזוהו אמר ירא פרעה וגו'.

איש נבון וחכם - לדעת אפן אוצרות התבואה לכל תרכב וזה מהתבונה. ואמרו וחסם שידע כלליות החכמות לדעת חכמת התשבורת וההנדסה והמספר, והקדים נבון כי הוא דבר המעכב יותר כדי שתתקום התבואה:

הנמצא כזה וגו' - טעם שלא אמר הנמצא איש אשר וגו' כזה, כי אז היה נשמע כי נמצא איש אשר בו רוח אלקים אלא שאינו דומה, ולא כן נתפס לומר, אלא שלא נמצא מין זה שיש בו רוח וגו' לא מקומו ולא מקצתו:

אין נבון וגו' - פרוש, אין נבון וחסם שיהיה ראוי לעשות דבר זה כמוך, שאמה יש בך רוח אלקים, כמו שאמר למעלה שהוא יותר מנבון וחסם:

וליוסף ילד וגו' - קשר הכתוב עם שלמעלה ממנו. לומר השנת הטוב של יוסף בשבע שני שבע, כי מלבד כי צבר בר הרבה והצליח, גם כן נזכר לטובה בפנים וקריאת שם בניו כן יגיד כי הוא שבע רצון כי נשאו ה' כל עמלו והפרהו ה', ופרהו זו פוללת בניו ועשר ויכבוד:

דברי הימים

חודש טבת הוא החודש הרביעי לחודשי השנה במדינת העולם והעשירי ליציאת מצרים. בחודש זה פסק המבול לרדת. החודש מוזכר בת"ך פעם אחת בלבד, במגילת אסתר. כמו כל החודשים, הובא השם טבת מבבל. באשורית נקרא החודש בשם "טבתו", מלשון טביעה ושקיעה בבז, כי בחודש זה מתרבים הגשמים והדרכים הופכות בוציות.

במדרש מובא, כי טבת הוא מלשון טובה, שהרי בחודש זה היתה טובה לישראל בלקיחת אסתר לבית אחשוורוש וממנה צמחה ישועה לישראל. וכן נעשתה טובה לישראל בחודש טבת, כאשר נהרגו סיחון ועוג שמשו רבנו התיירא מהם. אחרים מסבירים את שם החודש, מלשון הטבה ושיפור, שהרי ראש חודש טבת חל בחנוכה והוא מקבל את הארת הנרות על כל ימי החודש.

חודש טבת לעולם חסר בו עשרים ותשעה ימים (כ"ט) בלבד. דורשי רשומות אמרו, שכ"ט ראשי תיבות כל טוב.

מזל חודש טבת הוא מזל גדי, מפני שבו יוצאים הגדיים למרעה בשדות אחרי שירדו גשמי ברכה והעשבים הרכים מתחילים לכסות את פני הקרקע. במדרש רבה מובא, כי מזל החודש מרמז ליעקב אבינו שעליו נאמר: "את עורות גדיי העזים". כן מובא, שבשעה שהפיל המן הרשע גורל מתי לקיים את גזרתו להרוג כלילת ולהשמיד את כל היהודים, ונפל על חודש כסלו אמר לו המלאך הממונה על החודש, אל תבצע בישראל כי לרועץ יהיה לך הדבר, שהרי תמר נגאלה על ידי גדי וממנה יצאו המלכים ויציא המלך המשיח שיבוא במהרה.

מטעים

ויהי מקץ שנתים ימים (מא, ט)
תבת ויהי מטעמות בטעם זקף גדול, כדי לרמוז
לאדם שאין לו לבטח באדם, כי אם לזקף עצמו
במלך הגדול, הקב"ה. (בב דוד)

וידבר שר המשקים (מא, ט)

במסורה נאמר: "ויספר שר המשקים, חד מן טו"ו
זנינו מתחלפים בטעם, וסמן, בבית האסורים נשבר
ויצאתו נזקף."

פתרון דברים סתומים אלו קף הוא: בפרשה
הקודמת נאמר ויספר שר המשקים, וכאן נאמר
וידבר שר המשקים, והסמן לשנוי הטעמים הוא
שכאשר היה שר המשקים בבית האסורים הוא
מטעים בטעם נשבר - תביר, וכאן שכבר יצא מבית
האסורים הוא מטעים בזקף. (אמרי בינה)

בלעדי (מא, טו)

תבה זו מטעמות בטעם אתנהתא המחלק את
הפסוק לשנים, כי יוסף ענה כאן שני חלקים על
שני דבריו של פרעה. על מה שאמר פרעה חלום
חלמתי ופתר אין אתו, אמר יוסף בלעדי, כי אני
כן יכול לפתר חלומה, ועל מה שאמר פרעה ואני
שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתר אתו,
אמר יוסף אליכם וענה את-שלום פרעה. (מנורת
בצלאל)

מדגש

בסוף פרשת מקץ נכתב: "קמו פסוקים, יחזקיהו,
אמציה, יהיהלי עבד - סמן. תבות אלפים כ"ה".
הבני יששכר תמה מדוע רק בפרשה זו מובא סמן
למספר התבות, ומביא בשם מהתנן רבי צבי הירש
מזידיטשוב, כי פרשת מקץ לעולם חלה בהנקה,
ומדליקים שמונה ימים נרות, והרי 8 כפול גר
(250) בגימטריה אלפים, והאותיות כ"ה כי
מתחילים להדליק גביה בכסלו, ויש שמביאים
השבון זה בשם הגר"א מוילנא. אהרם כתבו, כי
מספר התבות נכתב שלא יטעו לומר שאברך הוא
שתי מלים, אברך. אולם יש עוד כמה פרשות
שמזכר בהן מספר התבות, ואף המספר אלפים
כ"ה תמות, כי לפנינו יש אלפים כ"ה תבות בלבד
בפרשה (ויש אומרים כ"ב). יש שמצאו גם רמז
בסמן "יחזקיהו אמציה, יהיהלי עבד", על
החשמונאים, שהיו חזקים ואמיצים והיו עבדי ה'.

ממלח

ביש מזל אחד מתושבי סלונים, נסע לאמריקה
בתקנה להתעשר. גם שם התלנה אליו מזלזל הנידוד
ולאחר תקופה חזר לביתו בחסר כל באשר זקנו
מגלה. בקש האישי להתמנות למלמד תינוקות כדי
להתפרנס, אולם רב העיר רבי איזיל חרוף, יעץ לו
שלא לעשות כן ואמר לו: "מי ירצה להפקיד את בני
בידי מלמד הפסוק? שהרי אצל יוסף נאמר 'יגבר יוסף
את-אחיו והם לא הפרוהו, וכתב רש"י "מלמד"
שיצא מאצלם בלא התימת זקן ויבא בהתימת זקן.
והרי אצלך הדברים הפוכים, יצאת בהתימת זקן
והזרת בלי זקן, אם קף תהיה מלמד הפסוק..."

רבי עקיבא איגר, שבת פעם בעיר ניקלשבורג. רב העיר, רבי מרדכי בנט, כבד את האורח הדגול לדרוש
בשבת בבית הכנסת, ורבי עקיבא נשא דרשה נפלאה כשהוא מפלפל בהלכה ומעלה מרגליות בידו.
לפתע, הפסיקו רבי מרדכי והפריד את פלפולו בחבילות של קשיות. עצר רבי עקיבא את דרשתו,
הרהר קמעה וירד מן הבימה. הצטער רבי מרדכי בנט על שגורם עגמת נפש לרבי עקיבא איגר ואחר
הצהרים הלך אל אכסניתו של האורח כדי לפיסו. בשהגיע, הראה לו רבי עקיבא כי קשיותיו אינן
נכונות ופלפולו עומד בצוק איתן. המה רבי מרדכי: "אם ככה, מדוע לא השבת לי על קשיותי בבית
הכנסת ומדוע הפסקת את הדרשה?" הסביר לו רבי עקיבא: "הרי כבודו הוא מרא דאתרא וחיוב אני
לכבדו. אני, איני אלא אורח כאן בעיר, ונח לי להיות מנצח מאשר מנצח. אך אתה שהקד רב העיר,
רציתי להגדיל את כבודך בין אנשי העיר." כששמע זאת רבי מרדכי, מהר לכנס את כל התושבים וספר
להם כי טעה בקשיותיו ודבריו של רבי עקיבא נכונים. לבני העיר היה זה מוסר השכל גדול כיצד צריך
לנהוג בכבוד עם הזולת.

מרת שרה שנירה, מחוללת תנועת "בית יעקב" המפורסמת, הצטיינה גם במדת הדיקה והעזרה לזולת,
אך את כל פעולותיה היתה עושה בצניעה ובסתור לכל ירגיש הנצרך ויעלב. פעם נודע לה על אדם אחד
ששרוי בדחק גדול, החג מתקרב והלה מתהלך נבוך ואובד עצות. לא ידעה הצדקנית מנחם לנפשה,
וצערו של אותו אדם נגע לבה. נטלה חמשים זהובים והחלה לטפס עצות כיצד להעניקם לאותו אדם,
בלי שיתבשר בכה. שהרי אדם אמיד היה וירד מנכסיו. לבסוף נתנה את הסכום לאחד ממפיריו של
אותו אדם, שהיה מתפלל יחד עמו בבית כנסת אחד, ובקשה ממנו להכניס את הכסף בחשאי לתוך כיס
מעילו. כך עשה המפר, וכאשר לבש האיש את מעילו ומצא בכיסו את הסכום הגדול, אורו עיניו וברך
את השליח הנסתר ששלח אליו מן השמים לחלצו מהמזוקה הקשה.

רבי צבי יהודה מגרודנא, ראה פעם בן ושיבה אחד טועם מעט מן המנה שהניחה לפניו, מעקם את אפו
ומסיט את הצלחת לצדדים. "לא טוב הדבר שאתה עושה", פנה אליו רבי צבי יהודה "כך אין נוהגים
עם המזון שנתנו לנו הקב"ה." ואז ספר לו רבי צבי יהודה ואמר: "גם אני בצעירותי נהגתי כמותך, אולם
בעקבות מארע אחד שארע עמי, שניתתי את דרכי ומאז ואילך מעולם לא התלוננתי על מזוני, ומעשה
שהיה קף היה. בימי עלומי, למחתי בשיבת סלו, כמנהג הימים ההם, לא היה מטבח בשיבה והיינו
אובלים ימים, אצל בתי התושבים בעיר. אני נשלחתי לאכל אצל אלמנה זקנה שהיתה צדקת גדולה,
ולמרות ענייה הרב רצתה לזכות במצות החוקת בן תורה. באחד הימים, לאחר זמן הארוחה, שמעתי
קול כפי. נבהלתי מאד ופניתי לראות מי הבוכה, ואז גליתי לתדהמתי כי בעלת הבית הזקנה בוכה
בדמעות שליש. בתחלה סרבה לספר לי מדוע היא בוכה, אולם לאחר שהפצרתיה בה פעמים מספר
אמרה לי, 'ביצע לא אבכה? אם לאחר מאמצי המרבים והשתדלותי הגדולה להגיש לך ארוחה הגונה,
דחית את הצלחת מעליך? לבי נשבר בקרבי וגם בעיני נקוו דמעות. מעמק לבי פקשתי את סליחתה
והבטחתי לה, כי מעתה ואילך לא אחרור שנית על מעשי". רבי צבי יהודה סיים את ספרו ואמר: "מעיד
אני על עצמי, כי מאז קימתי את הבטחתי. אשתי היתה תמיד מספרת לחברותיה, כי מעולם לא ארע
שלא סימתי את ארוחתי ומעולם לא דחיתי מאומה ממה שהצע לי לאכל".

רבי שמואל סלנט, רבה הנערץ של ירושלים, התגורר כל ימיו בחצר התרבה בירושלים העתיקה,
וסמוך לביתו היה תלמוד התורה "עץ חיים" שיוסד בשנת תר"א ועמד בראשו כל ימיו. בתקופה
הראשונה ליסוד הת"ת, נהג רבי שמואל להקנס בכל בקר אליו, לעבר מפתה לבתה ולברך בברכת
שלום את המלמדים ואת התלמידים, אותם הפיר עד האחרון שבהם כאילו היו בניו. משרתו היתה גם
לפנקם על המלמדים שיעשו את
מלאכתה, מלאכתה, נאמנה ולבדק אם
התיצבו בשעה הקבועה. מלמד אחד היה
שם שהיה מתרפה במלאכתו ומאחר
לבוא מדי יום. יום אחד, ראה רבי שמואל
ביצע הלה מגיע בשעה מאחרת, שהיתה
כבר שעת צהרים, לא רצה רבי שמואל
לבישו, אך כדי לעוררו על התרשלותו
קבלו במאור פנים וברכו בקול רם בברכת
בקר טוב... הלה הבין היטב את הרמז
הדק שבברכת הרב, ומאז הקפיד שלא
לאחר כלל.

געת חתנת אחד מגניו של רבי חיים
מגריסק בעיר ורשה, נכנס אחד הגנבים
הידועים בעיר, וכמה מסבים הכריזו בקול
רם על הגעתו של הגנב הידוע. אמר להם
רבי חיים: מי התיר לכם לביש אדם
מישראל? אם הוציאתם אתם שלא יגנב,
הושיבוהו בשלחן המכבדים, שם מבטח
לכם שלא יגנב..."

"ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם" - כשבא קצו של האדם רואה הוא, כי כל שנותיו חלפו עליו כמו חלום וכל ימיו לא עשה ופעל מאומה, כי אם הלך אחר חלומותיו ופתניו של פרעה, הוא הנצרך הרע (רבי דוד מטולנא)

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת מקץ - חנוכה תשע"ט

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריאת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

יהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חלם (מא, א)

פירש באור החיים הק' שכל משך ב' השנים חלם בכל לילה זה החלום רק ששכחו ע"ש.

ולכאורה למה הוצרך דבר זה שיחלום כל השנתיים? ביאר הרה"ק רבי פנחס מקוריץ זי"ע, ע"פ מעשה מהבעש"ט, שפעם נסע עם המגיד ר' מענדיל מבא"ר, ויצמא ר' מענדיל למים, אמר לו הבעש"ט: "אם יהי לך בטחון אמיתי בהש"ת, תראה שיזמין לך מים". וכן עשה, שהתחזק מאוד בביטחון בהש"ת. וזנדמן להם ערל אחד ושאל אותם אם הבחינו אולי בסוסים שנאבדו ממנו כבר לפני ג' ימים, והוא מבקש ומחפש אותם ג' ימים. נענו שלא ראו, ושאלו אותו אם יש לו מים, ואמר שיש לו, ונתן לשתות לר' מענדיל.

שאל ר' מענדיל לרבו הבעש"ט, כיון שהערל הנ"ל הרי לא נסע רק למעני, להרוות מאוני, למה הוצרך לנסוע זה ג' ימים? השיב הבעש"ט הק': השם יתב' הזמין לך אותו מקודם, שאם יהי לך בטחון אמיתי בהש"ת ימלא מחסורך. הרי שגדול כח הבטחון שהש"ת מזמין למלא משאלות אדם עוד קודם שיהי לו זה הבטחון, ע"ז האופן שאם יהי לו בטחון, יקבלנו מיד.

וכן כאן גבי יוסף שתחלה בטח בשר המשקים ונענש, עד שהי' לו בטחון בהש"ת, לכך הזמין לו הש"ת החלום לפרעה כל לילה משך ב' שנים שיהי' מוכן לגאולת יוסף מיד שיהי' לו בטחון בהש"ת. (מדרש פנחס)

ואני שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתור אתו: ויען יוסף את פרעה לאמר בלעדי אלקים יענה את שלום פרעה (מא, טו טז)

מהו ה"לאמר" שאמר פרעה ליוסף? ואף יוסף השיבו "לאמר". אלא, הגמרא אומרת (סנהדרין נז, ב) שהקב"ה הזהיר את אדם הראשון על העריות בפסוק "ויצא ה' את האדם "לאמור", שלאמור מרמז על איסור עריות. פרעה הרשע רצה להקניט את יוסף, וכדי לחפות על בזיונו שהוא נצרך לפתורנו של יוסף, ובפרט אחי ששר המשקים ריכל על יוסף דברי שקרים, כמבואר ברש"י. לכן, אמר פרעה תיכף ליוסף, "ואני שמעתי עליך 'לאמור'". דבר ראשון, שמעתי עליך שאתה יש לך חטא של עריות, ועוד שמעתי עליך "תשמע חלום לפתור אותו". ענה לו יוסף, מה שאמרת שיש אצלי חטא עריות "לאמור" - "מבלעדי", אצלי זה לא נמצא, ומה שאמרת שאני יודע לפתור חלום, "אלוקים יענה את שלום פרעה"...

וידבר פרעה אל יוסף בחלמי הנני עמד על שפת היאר (מא, יז)
במדרש: "הדא היא דכתיב: עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים שפת לא ידעתי אשמע" (תהילים פו, ו).

הנה כשראה פרעה את החלום כתיב "עומד על היאור" וכשאמר ליוסף, אמר "על שפת היאור", ובמדרש תנחומא (ג) "אמר פרעה חלום חלמתי, כשבא לומר לו את החלום, בקש לבדוק, והיה מהפך לו את החלום, אמר ליה וכו'" דהיינו שפרעה שינה בכוונה כמה פרטים כדי לראות אם יוסף יעלה על השינויים. ואכן, יוסף תיקן את כל השינויים לכמו שאכן חלם, כדאיתא במדרש.

וזה כונת הפסוק "עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים" הכוונה: הפסוק שואל איזה עדות נתן יוסף אשר פתורנו אמיתי, למען יצא על ידי זה על ארץ מצרים בתור מושל, וע"ז מתרץ הפסוק "שפת לא ידעתי אשמע" בזה ניכר טוב פתורנו יען אמר על מלת "שפת" שלא ידע אותה והוא שומע המלה "שפת", מפי פרעה אבל כפי שידע הוא לא חלם פרעה כן, רק חלם באמת שעומד על היאור. (מרגניתא דרבי מאיר)

שובו שברו לנו מעט אוכל (מג, ב)

רמז למספר נרות חנוכה בפרשת "מקץ" (מג ב): "שובו שברו לנו מעט אוכל", "לנו" בגימ' פ"ו (86) אם שוברים את "לנו" תהיה המחצה מ"ג (43), וזהו "שברו לנו" תשברו את "לנו" ויצא מ"ג, "מעט אוכל" כלומר את האות הכי קטנה שבמילת "אוכל", דהיינו א', וביחד הרי מ"ד הוא בדיוק כמספר נרות חנוכה ל"ו ועם שמונה שמשים ביחד מ"ד.

ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם וישיתוה על ארץ מצרים (מא, לג)
יוסף מסיים לפתור את חלומו של פרעה, ופתאום הוא הופך ליועץ, ולא סתם יועץ, הוא מתחיל לפרט מה בדיוק יעשו, כמה ואיפה. פרעה קרא לו כפותר חלומות, כיצד זה, לפתע, הפך הוא ליועץ?

קושיא זו שנאלה ע"י רבים מהמפרשים שהשיבו עליה באופנים שונים, נביא כאן איפוא, כמה תירוצים:

מתרץ המגיד מדובנא על פי משל: במדינה אחת חלה המלך ומצבו החמיר והלך. כל טובי המוחות בתחום הרפואה התכנסו סביב מיטתו בניסיון למצוא תרופה למחלתו. אך הגיע שלב שבו כולם כבר "הרימו ידיים". בעוד המלך מתייסר בייסוריו, ו"סופר את השעות", הגיע לפתע רופא זוט, שהיה בטוח כי בידו המזור למחלת המלך.

ידע אותו רופא, כי ברגע שרק יעז להביע את דעתו, יתנפלו עליו כל הרופאים ה"בכירים", ויבטלו את דבריו, מחשש פן יבולע לכבודם, לפיכך נקט בדרך עורמה. הוא פנה אל המלך ואמר לו: "בידי מספר צמחי מרפא, אשר בוודאי יביאו לרפואתך השלימה, אך אין בידי הידע המתאים לרקוח אותם. בוודאי נמצא כאן בינות לחכמים הדגולים אי מי אשר ידע לרקוח כדבעי, בכדי שניתן יהיה להשתמש בהם כתרופה". כך, מובטח היה לאותו רופא כי לא יגרע מכבודם של הרופאים, והדרך לרפואתו של המלך תהיה סלולה.

באותה מידה חשש יוסף מחרטומי מצרים, פן יבטלו את דבריו ויזולזלו בהם רק מפני כבודם. לכן אמר למלך: לאחר שגיליתי לך את פתרון החלום, נותר לך רק למצוא מבין הסובבים אותך איש חכם ונבון שינהל את ה"מערכת". בכך הוא הרויח, שמכיון שכל אחד מהחרטומים חשב שהתפקיד הנכבד עשוי ליפול לידי, איש מהם לא התנגד לפתרון.

על דרך הפשט, אומר רבי חיים קנייבסקי שליט"א ב"טעמא דקרא":

כל מי שהזמין פעם בעל מלאכה הבייתה מכיר את ההתנהלות הזו. בטלפון הראשון הוא אומר: "תוך חצי שעה אני אצלך". אחרי שעתיים מתקשרים: "מה קורה?" "אני כבר אצלך! חצי שעה!". עוברות שעתיים נוספות: "נו, מה עכשיו?" "שתי דקות ואני אצלך, אתה כבר יכול להרתיח מים לקפה..."

מה מים? מה קפה? הוא בא לכאן לשתות קפה? לא! הוא מתכוון לומר בזה: עכשיו אני כבר ממש פה!

אומר ר' חיים: יוסף אמר את עצתו כדי לגרום לך שפרעה יקבל את דבריו. כל החרטומים פתרו לפרעה פתרונות שונים ומשונים, פרעה לא השתכנע. יוסף היחיד שבא עם תכנית עבודה מסודרת, פרעה שומע דיבורים של "למעשה", הוא מבין - יש לנו כאן עסק עם בן אדם רציני, ומיד מקבל את פתרון החלום באמרו ליוסף: "אחרי הודיעי אלוקים אותך כל זאת אין נבון וחכם כמור".

כך גם היה עם שר המשקים. לאחר שיוסף פותר לו את חלומו, הוא אומר לו דברים מעשיים.

ויאמר יוסף אל פרעה חלום פרעה אחד הוא את אשר האלקים עשה הגיד לפרעה: שבע פרת הטבת שבע שנים הנה (מא, כו)

בדברו על הפתרון של הפרות הטובות אמר יוסף "הגיד לפרעה" ואילו על פתרון החלום של הפרות הרעות אמר יוסף "הראה לפרעה", יש להבין, למה שינה את לשונו?

מבאר הגאון רבי שלמה קלוגר זי"ע, משום שדבר טוב אומרים אותו בפירוש, כמו שהגמרא אומרת בתחילת מסכת פסחים, ואילו דבר רע אומרים רק ברמז או שמראים ביד, וכן אמרו חז"ל ש"אין הקב"ה מיחד שמו על הרעה". לכן, בחלום הפרות הטובות אמר: אשר האלקים עושה "הגיד" לפרעה כאילו שהקב"ה בעצמו אמר, אבל בחלום הפרות הרעות המסמלות את הרעב אמר רק "הראה" את פרעה. (אוצר חיים)

ויען יוסף את פרעה לאמר בלעדי אלקים יענה את שלום פרעה (מא, טז)

בשעה שיוסף בא אל פרעה ופרעה סיפר לו את חלומו ואמר לו שמעתי עליך לאמור כי תשמע לפתור את חלומי, אמר לו יוסף "בלעדי אלקים יענה את שלום פרעה" וכשיוסף פתר לו את חלומו אעפ"י שפרעה היה עובד עבודה זרה, תיכף האמין בד' ואמר לו "אחרי הודיעי אלקים אותך אין חכם ונבון כמור" וגם אמר "הנמצא כזה איש אשר רוח אלקים בו", ואילו כשמשה רבינו בא אל פרעה ואמר לו שיש בורא עולם ורוצה שתוציא את עם ישראל ממצרים אמר "מי ד' אשר אשמע בקולו" לא רצה להאמין, ונתנו לו מכות אחרי מכות ובאמצע התחיל להאמין, ואח"כ חזר בו, ואפילו בסוף שכבר שלח את בני ישראל התחרט ואמר "מה זאת עשיתו כי שלחנו את ישראל מעבדנו", מה ההבדל בין פרעה של יוסף לבין פרעה של משה, הלא שניהם היו עובדי עבודה זרה, מדוע פרעה של יוסף תיכף האמין ופרעה של משה לא רצה להאמין אפילו אחרי כל האותות והמופתים?

יש סיפור ידוע שבעיר ורשה הי עשיר גדול וירא שמים, ומסחרו הי' שהיה שולח אניות סחורה דרך הים לחו"ל. פעם באה ידיעה שכל האניות שלו טבעו בים ונשאר עני ואביון, ולא היה מי שירצה להודיע לו את זה, כי חששו לנפשו. אמר הרב

כאן קצרה רוח המושל. קצף וקרא: "הלא השופר בידך, תקע בו כרצונך!..."
הכל גיחוכו, וסיימתי: "זהו, רבותי -

המיקרופון בידי, ואשמיעכם את דברי..."

השמעתי דברים שאיני בטוח שנהנו לשמוע. ספרתי להם על הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל שכנס גבירים לדון בהקמת בית חולים יהודי שיוגש בו אוכל כשר ולא ילעו את החולים בנבלות וטרפות. דרש מכל אחד שיתחייב להחזיק כך וכך מיטות, כמיסת עשרו. עודם משוחחים, הגיעה קבוצת בני תורה לשחר פני רבן של ישראל. מיד נפנה אליהם באהבה וחיה, התעניין וברך מקרב לב. חרה לעשירים על ההתעלמות מהם.. הבחין בכך ואמר: "אל ירע בעיניכם. הם מחזיקים את מחצית בית החולים!" תמהו: בני התורה העניים, מניין להם כספים כה רבים! אמר להם: "בתורתם מונעים הם דינים קשים וחליים ומדומים, ואת השאר תורמים אתם..."

כלפי מה הדברים אמורים, הלא התכוונו לרבבות הרואים, ה' ירחם. הכשירו את שדרות רוטשילד לכל ארכן כבית קברות למקרה חרום. וברוך השם, כזה נצחון. למחות את חיל האויר של האויב בשלוש השעות הראשונות, ולא הוצרכו לכרות את הקברים. הרי זה בזכות בני הישיבות ולימודם!
איני מזלזל, לא בנדיבים של בתי החולים ולא בחיילים המחפרים נפשם. אבל הצלחתם מתאפשרת בזכות לימוד התורה -

ושמעו את הדברים עד תומם, כי המיקרופון היה בידי...

הוא הדין כאן.

אמת, לא נדרש ליעץ למלך. אבל רצה שיבחרו בו, ו"המיקרופון" בידו, הכל מאזינים לו, ניצל את ההזדמנות והשמיע דבריו, ובתוך שעה היה למשנה למלך מצרים...

והתורה, כידוע, מלשון הוראה (זוהר ח"ג נג, ב). אף כאן, הוראה כה מחייבת -

ההורים, "המיקרופון" בידם.

המחנכים, "המיקרופון" בידם.

הרבנים, "המיקרופון" בידם.

רשות הדיבור נתונה, מאזינים לדבריהם, ינצלו את הבמה באופן מושכל להעביר רעיונותיהם להדריך ולהשפיע! (והגדת)

למי החנוכה

כח העצום בעת הדלקת נר החנוכה

מסופר (שיח שרפי קודש ח"א, חנוכה אות לח, בשם הרה"ק החידושי הרי"ם ז"ע) על הרה"ק החוזה מלובלין ז"ע שהגיעה אליו אגודת חסידים מן המרחק לחסות בצלו בימי החנוכה. משנכנסו לקבל שלום סיפרו שיש בעירם 'מסור' שעושה להם צרות גדולות ומבקשים מהרבי לברכם שינצלו ממנו. אולם החוזה הגיב להם לאמור: "הער לייכט אין הימל" (- הרי הוא מאיר במרום), ויהי הדבר לפלא. עברו כמה ימים והחסידים באו בשנית לרבעם להזכיר את צרת ה'מסור', עתה השיבם החוזה שרואה את המיצר להם ויפעל עבורם ישועה מאת השם. באותה שעה ביאר להם, שכאשר באו בפעם הראשונה היה אותו מוסר באמצע מצות הדלקת נר חנוכה, לכן היה מאיר אז בכל העולמות, משא"כ בבואם שנית לפניו, ראה את כל החורבנות שעושה.

אלא שאין אנו מרגישים תמיד בכח העצום הנגרם ע"י עשיית המצוה. ואפשר להתחזק בזה כדלהלן כפי שסיפר הגרמ"י רייזמן:

שמעתי מהרה"ח רבי אברהם מרדכי מלאך מבורו פארק [מחסידי גור, השי"ת נתן לו כח נפלא להעביר דעת בלבושא דבדיחותא] מעשה דבדידיה הוה עובדא, אחוי מארץ ישראל השיא את בנו הראשון ונמנע ממנו ליסוע לחתונה, והציעו לו לשמח את הציבור בזמן המצוה טאנץ בדברי בדחנות דרך הטלפון, רבי אברהם סבר וקיבל, כשהתחיל המצוה טאנץ התקשרו אליו בטלפון ואמרו לו שבכדי שיוכל להתרכז ולומר דברי הבדחנות כראוי, הם מסדרים את הטלפון עם הרמקול באופן שהציבור ישמע אותו והוא לא ישמע את הציבור. לא היה לו ברירה והסכים לכך. ותיכף התחיל לומר דברי בדחנות. אך היו לו הרגשה מוזרה מזה, שלא רק שלא ראה את מי הוא מבדח, אלא גם לא שמע אותם. ואף לא היה יכול להיות בטוח אם שומעים אותו כלל. וכך הוא יושב בביתו בבורו פארק ואומר מילי דבדיחותא, לאחר רבע שעה החזירו את הטלפון למצב רגיל, ושמע לרגע איזה רעש של מחיאת כפיים ותיכף נותק הקו.

לאחר שעתים התקשר אליו אחיו המחונן, והודה לו בכל לב, שאל אותו רבי אברהם מרדכי, האם שמעו אותי בכלל? ענה לו אחיו, איזה שאלה, הרי כולם כמעט 'נפלו מן הכסאות' מרוב ששון וצהלה שהשפעת עליהם.

רבי אברהם מרדכי התבונן במעשה ולקח ממנו מוסר השכל הפלא ופלא. השי"ת הוריד אותנו כאן לעולם הזה, ללמוד תורה ולהתפלל ג' תפילות בכל יום, באופן ששומעים אותנו אך אין אנו רואים ולא שומעים כלל מה שנעשה מדברינו ומעשינו ומחשבותינו. אין אנו שומעים מחיאת כפיים על כל התגברות על היצר, השאירו אותנו לא רק רבע שעה, אלא מאה שנה על סוג טלפון כזה, אתה תדבר ולא תשמע ולא תדע אם שומעים אותך, רק תצטרך להאמין בזה באמונה שלימה. שגם שאתה במצב השתקה ולא יודע אם מישוה שמח איתך, דע והאמין שכל העולמות עליונים מקבלים שפע עליון על ידך. כמו שדוד המלך נקרא בדחנא דמלכא, כך אנו צריכים כביכול לשמח את מלך מלכי המלכים הקב"ה, וכל העולמות עליונים יושבים ומצפים לנו, ופעמים שיש לנו נסיון קשה מאד מאד, כשיעלה למעלה ישראל 'האם נהנו ממני', ואז יספרו לו שכולם השתעשעו ממנו עד מאד. דוד המלך עשה רגל רביעי במרכבה ואתה צדיקיל הוספת כמה ברגים

יושב בשמים ישחק! אילו ידע איזה מחיר יקר שילם בעצמו וכמה התעקש והתחנן לעשות עסק זה כדי לסבול את כל זה.

ויש להוסיף על המשל, בדמשל האדם בעצמו ביקש והכריע לעצמו את היסורים, ואילו באופן הרגיל, הקב"ה הוא שמכריע טובת האדם ומזכה לו את יסוריו באהבה ובחמלה! ובעוד שבמשל חסר לו לאדם את הידיעה שהוא בחר בזה, ולכן אינו שמח ביסוריו, הרי בכל יסורים יש כבר את הידיעה, שכיון שהקב"ה החליט בשבילו יסורים, הרי שכדאי וכדאי, ולמה א"כ "מתאנח" האדם? משום שהוא לא החליט...! רק "מענישים" אותו ולכן רוצה לברוח! אמור מעתה שכל מה שחסר כדי לשמח ביסורים זה רק "התבוננות" בדבר ותו לא.

חביבים יסורים - ביסורי עצמו

כרם, ראוי להעיר, שלא יאמר אדם, אם כך הוא החשבון וכך היא האמת, א"כ כשאראה את חבירי גונח מיסורין אבוא ואומר לו - "חביבים יסורים"... דברים אלו יאמר כשיתייסר הוא, אבל כשחבירו מתייסר ביסורים צריך להיות נושא בעול עם חבירו, להשתתף בצערו ולעזור לו ככל יכולתו, ולא להרגיעו ב"חביבים יסורים"... כמליצת הועלם עיש העובד על "גדלות האדם" של עצמו, ועל "ביטול היש" של זולתו... לא זאת עצמו משיע עם אוזים מפותמים, ואילו את רעבון חבירו ממלא עם "בטחון"... לא זו הדרך ולא זו העיר!

וכבר אמרו בגמ' בר' אלעזר הגדול שנחלה ובאו תלמידיו לבקרו (סנהדרין ק"א) כמה וכמה אמירות אמרו התלמידים לר"א, ואילו ר' עקיבא נענה ואמר, "חביבים יסורים", אמר להם ר"א סמכוני ואשמעה דברי עקיבא תלמידי, שאמר חביבים יסורים, ויש לדקדק בלשון ר"א, שאמר והדגיש, דברי עקיבא "תלמידיו"? וכי אין אנו יודעים שר"ע תלמידו של ר"א.

אלא שמפני שהוא תלמידו, מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו, ממילא חש ביסורי ר"א רבו כבן שמרגיש יסורי אביו, ואז אימרתו זו מטוב לבו היא יוצאת לנחם את רבו, דאלי"כ היה אומר לו - חביבים יסורים? לנפשך תנעם! אך כיון שמדובר בעקיבא "תלמידיו" אמר, סמכוני ואשמעה! פלאי פלאים! (לב שלום)

פרעה חלם חלום, ורוחו התפעמה. קרא לחכמים ולחרטומים, ולא הניחו דעתו. הודיעוהו אודות יוסף, והזעיקו. פתר לו יוסף חלמו, והוסיף: "ועתה ירא פרעה איש נבון וחסם וישיתוהו על ארץ מצרים. יעשה פרעה ויפקד פקדים על הארץ וחמש את ארץ מצרים בשבע שני השבע, והיה האכל לפקדון לארץ לשבע שני הרבע, ולא תכרת הארץ ברעב" (בראשית מא, לג-לו). וכתב הרמב"ן: "ואמר יוסף כל זה, בעבור שיבחרו אותו. כי החכם עיניו בראשו". ותמה ה"אור החיים" הקדוש זצ"ל: מדוע נעשה יוסף יועץ למלך, ולא לא נתבקש אלא לפתור החלום!
נענה על כך, כמעשה שהיה -

לאחר מלחמת ששת הימים היתה התערורות גדולה. כגודל החרדה לפני המלחמה כך גודל הפורקן, וירושלים נכבשה, והר הבית בידינו, וחזרנו לכותל המערבי, ולקבר רחל, ולמערת המכפלה. הגאון רבי יעקב אידלשטיין שליט"א, רבה של רמת השרון, ערך כנס הודיה והזמינינו לשאת דברים. היו שם אנשי צבא לרוב, וכשהגעתי הודיעוני שהוחלט לשנות את צביון המעמד: לא דרשה, אלא סימפוזיון, שאלות ותשובות. לא מצא חן בעיני: אני רציתי לקבוע את הנושאים.

קמתי ואמרתי: "הזמינוני לדרשה, שינו לסימפוזיון. סיפור, מוכנים לשמוע?"

"כן!" ענו במקלה. סיפור, מוכנים!

פתחתי בסיפור הידוע. בפוזנא, עירו של הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל, היה בעל תוקע ותיק, שליבו נטה אחר המשכילים ויסודות אמונתו התערערו. העבירו רבי עקיבא איגר ממשרתו, והלה התאונן בפני מושל העיר: הן שומר תורה ומצוות הוא, אלא שמועך עם המשכילים. אמת, שוחר קדמה הוא, והרב חשון, ממורדי האור, ומשה'חן הדיח! בעל התוספתא!

הרב לא חפץ להכנס עם המושל בפולמוס, וענהו: "לא הדחתיו, להפך. הוא העלה בדרגה -

עד עכשיו תקע בראש השנה. אבל ידוע לך שהיום הקדוש ביותר ליהודים הוא יום הכפורים. היהודים צמים בו מערב עד ערב, הולכים יחפים ולובשים לבנים ומעתיירים למחילת עוונות" -

המושל ידע.

"ובכן, הזמן הנעלה ביותר ביום קדוש זה הוא לקראת סיומו. מתפללים בו תפילה מיוחדת שאין דוגמתה בכל השנה כולה, תפילת נעילה, וארון הקודש פתוח כל שעת התפילה. וסיומה, בפסגת הפסגות, תוקעים בשופר -

ולתקיעה זו מיניתי את המתלונן!

יראה כבוד המושל ויווכח, כי אך נרגן הוא וכפוי טובה!"

התרשם המושל והתנצל על הטרדת הרב הנערץ והטרחתו. קרא למתלונן והוכיחו על פניו: הרב שדרג מעמדו, במקום לתקוע בראש השנה מינהו לתקוע ביום הכפורים, והוא מתמרמר?

הלה בא במבוכה.

לך ותסביר לגוי, שהרב עשאו ללעג ולקלס. שהתקיעות בראש השנה מדין תורה והתקיעה ביום הכפורים - וליתר דיוק, בצאת היום הקדוש - אינה אלא מנהג בעלמא, ולא היה אכפת לרב שהוא שיתקע.

נאזר בהסבר שגם גוי יבין: "אין מה להשוות! בראש השנה תוקעים מאה קולות, וביום הכפורים תקיעה בודדת!"

חזקים, אלא שלזה צריך להמתין מאה עשרים שנה. וזהו עיקר נסיון האדם, אומרים לו מה לעשות, אין לו ספיקות בכך, מספרים לו שנהנים ממנו, והוא צריך להתחזק כל החיים שמסתמא שומעים אותי, מקוה ששמחים איתי... כשתעלה לשמים לאחר מאה ועשרים, יספרו לך כמה שמחות וצהלות גרמת בכל העולמות. ואם אח שלך לא מתקשר אליך אחרי שעתים שנהנו ממך, תאמר את זה אתה לעצמך, כי אם אין אני לי מי לי.

רבת את ריבם

כתב השם משמואל (חנוכה תרע"ג מוצש"ק ליל ד', ותר"פ מוצש"ק ליל ה') לבאר תפילת על הנסים 'רבת את ריבם' מלשון 'כי יהיה ריב בין אנשים', ענין הריב הוא שיש לאחד טענות ותביעות על השני. ומה שבח יש במה שהקב"ה רב את ריבנו הרי אין בזה שום היכר שהיה לנו איזה נצחון בריב במלחמה, רק שהוא רב את הריב שלנו. למשל למה לראובן איזה ויכוח עם שמעון, ובא לוי ומטייע לראובן להתווכח עם שמעון, האם זה אומר שהוא ניצח אותו? אמנם אצל השי"ת בוודאי כשהוא לוקח את הריב, בוודאי הוא מצליח, אך עדיין צריכין אנו למודעי מה תוספת שבח יש בזה שהקב"ה רב את הריב שלנו.

ופי' השם משמואל שהיוונים הרשעים השפילו מאד את בני ישראל, בבחי' שחה לעפר נפשנו, דיכה לארץ חייתי, וכמ"ש במדרש לחנוכה וכו' כפיט דשבת חנוכה - שהיו עוקרים את הדלתות של בתי ישראל כדי שלא יוכלו להתנהג בצניעות, לזאת מדליקין נר חנוכה על הפתח להודות להשי"ת על הצניעות שבבתי ישראל. כי היוונים השפילונו מאד עד שהרבה אבדו את החשק ללחום עם היוונים, מרוב יאוש ושפלות הרוח. וכן שמעתי מאנשים שעברו את המאורעות הקשות בשנות הזעם שממש כך הרגישו כדברי השם משמואל: 'נכנעו לסבול נפשם עול הגזרה ולא הרהיבו עוז בנפשם לחשוב שיש להם ריב עמם, וכל תקותם של הכשרים היה רק לההרג על קדושת שמו יתברך...'

צא מהיאוש, תפסיק לסבול

כי כל זמן שאין אדם נופל לשפלות הנפש, יש לו עדיין רצון לריב, אך כשמשפילים אותו למטה מג' טפחים הוא מאבד כל רצון לריב, אם אינו כראוי הוא מתייאש, ואם הוא איש כשר הוא מצפה למסור נפשו על קידוש השם. ולפי דרך הטבע לא היה צריך להיות כלל ריב בין ישראל ליוונים לפי מה שהם השפילו אותנו. אבל הקב"ה אימץ את רוחם והגביה את נפשם עד שחישבו את עצמם בעלי ריב עם היוונים, והוא נס נפלא שלא כדרך הטבע, לאחר שהשפילו אותנו כ"כ, באו 25 אנשים בחבורת מתתיהו ובניו ונתעלו להיות בעלי ריב עם היוונים בדרך נס ופלא.

וכן אמר החידושי הרי"ם עה"פ 'והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים', הוצאתי אתכם מהמצב שהייתם סובלים בשקט את הגזרות, אלא עשיתי נס שתאבדו את הסבלות לסבול, ותרצו לצאת. כמו שאמר החפץ חיים בגזירות דרוסיה שאם היה לנו כח לריב איתם היו נעשים ניסים גדולים, אע"פ שיתכן שהיו נהרגין כמה וכמה, מ"מ היו צריכים להיות בעלי ריב עם הסובייטים, וזהו דרך נס שחשבו כך. וכן היו כמה יהודים שהיו אנשי פלא להיות בעלי ריב עם מעצמה כזאת.

וזהו 'רבת את ריבם' שאנו מכירים שלא היינו בעלי ריב מכך עצמנו, מרוב שפלותנו, אלא שאתה עשית אותי בעל ריב ולא כמתיאש. לאחר מכן 'דנת את דינם' כי כשיש כבר שני בעלי ריב, בין קודש לחול, בא הקב"ה ודן את דיננו, ונקם את נקמתנו וקיים הפסק כראוי והצילנו.

נס חנוכה שאדם יוצא מהיאוש ומתחיל לריב עם עזות הגוף

עוד כתב שיש לבאר בעוד אופן, כי יש אנשים שמתיאשים וכופפים את ראשם בצפייה 'מתי יעבור הזמן', כי מי יוכל לעמוד כנגד כוחות נוראות של רשע שמפיצים בעולם טומאות וזוהמא, אני וביתי נעבוד את ה', אך נשאר לדורות בימי חנוכה שנתעורר בלב איש ללחום הן כנגד הרע שבחוץ והן כנגד הרע שבלבו, שלפעמים האדם מתייאש מללחום עם הרע שבנפשו, מאחד שמרגיש שאין מספיק חלק הטוב בנפשו שיוכל ללחום בכל כך הרבה חלקי הרע, ולכן הוא סובל ורובץ תחת משא מלך זקן וכסיל, ואינו מתחזק עם הנקודה הטובה, עוד מעט ואין רשע, שהרי עשוי יש לו רב, יש לי רב, מה עשה הקב"ה 'בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות', כי הנקודה הטובה שבנפש האדם נקראת נקודת ציון וירושלים, ציון בגימ' יוסף, ושם יש נר דולק בנפש האדם, כמ"ש בגמ' פסחים ז': 'בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות' ששם מדובר על העוונות, דבנרות אפי' עון זוטא משתכח, וזה לעומת זה עשה האלקים, כי היצר הרע מחפש את העוונות הזוטות להחליש דעתנו, אך הקב"ה יש לו נר גדול למצוא נקודה טובה קטנה שבקטנות, כדפי' בפסיקתא. וכפי מה שאדם אוהו עצמו בעלי ריב עם היצר הרע, כך הקב"ה רב את ריבו, וזהו 'לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע' שתרגיז תמיד שאתה בעל ריב עם היצר הרע, לאחר שאתה בעל ריב, בא הקב"ה ומציל עני מחזק ממני ועני ואביון מגדלו. ולא להתייאש לומר שאין אנו יכולים לריב עמו כלל. (הגרמיי רייזמן)

ובדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים" (שבת כא, ב) הפני יהושע מקשה במסכת שבת לשם מה היו צריכים את הנס של פך השמן, הרי טומאה הותרה בציבור, והיה אפשר להשתמש בשמן טמא?

ונראה לי לתרץ בזה, שהקב"ה רצה להראות לנו שלא נחפש לעצמנו היתרים, כי אם האדם יתחיל לחפש היתרים, ימצא על כל דבר היתר. שמעתי כי הסבא זצ"ל מסלבודק'ר נתן צבי פינקל, היה אוכל בפסח מרור ומיד לאחר האכילה היה מתעלף, והיה הולך לישון ומבקש שיעירו אותו לפני חצות הלילה בכדי לקיים את אכילת האפיקומן. שאלו אותו תלמידיו: רבי, מדוע הנך אוכל מרור, הרי זה סכנה עבורך? ענה להם: אם נתחיל לחפש היתרים, אז נמצא

ב"דקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים" (שבת כא, ב) הפני יהושע מקשה במסכת שבת לשם מה היו צריכים את הנס של פך השמן, הרי טומאה הותרה בציבור, והיה אפשר להשתמש בשמן טמא? ונראה לי לתרץ בזה, שהקב"ה רצה להראות לנו שלא נחפש לעצמנו היתרים, כי אם האדם יתחיל לחפש היתרים, ימצא על כל דבר היתר. שמעתי כי הסבא זצ"ל מסלבודק'ר נתן צבי פינקל, היה אוכל בפסח מרור ומיד לאחר האכילה היה מתעלף, והיה הולך לישון ומבקש שיעירו אותו לפני חצות הלילה בכדי לקיים את אכילת האפיקומן. שאלו אותו תלמידיו: רבי, מדוע הנך אוכל מרור, הרי זה סכנה עבורך? ענה להם: אם נתחיל לחפש היתרים, אז נמצא

והשיב: להודות על הנצחון - עדיין מוקדם מדי. הלא המלחמה ביוונים היתה מלחמה רוחנית בעיקרה מלחמת הקדושה נגד הטומאה, והנצחון הסופי לא יהיה אלא בעת שיבוא משיח צדקנו, אפס, בינתיים מודים אנו על עצם הדבר שאנו נלחמים. על כך שבכל המצבים הקשים ביותר כשהטומאה מאיימת להשתלט ולכבוש הכל יהודים, אינם נכנעים, אלא נלחמים בעוז על יהדותם...

(אוצרותיהם של צדיקים)

ניסיר שבכל יום

ימי חנוכה הם ימי שמחה והודיה על הנסים. נס הנצחון במלחמה ונס פח השמן. נוסח התפילה בחנוכה "על הנסים ועל הנפלאות שעשית לאבותינו בימים ההם בזמן הזה". ההבנה הפשוטה היא שכיון שבימי כסלו היו נסים גדולים לכן קבעו עליהם זמן שמחה והלל והודאה להשי"ת.

אכן, איך המתעוררים לשאול כיצד מבינים את נוסח התפילה "בימים ההם בזמן הזה" איך בזמן הזה בימים שאנו חיים בהם רואים נסים? כל הסיפורים של הנסים הם על אירועים שקרו בעבר פעם היתה קריעת ים סוף וכל עם ישראל עברו בתוך

הים ביבשה נסי הכניסה לארץ ישראל והנסיים שהיו בבית המקדש וכו' אך מדוע רק הדורות ההם ראו נסים ואנו לא רואים בימינו התרחשות של נסים? וכי רק לדור המדבר או לחשמונאים היתה הזכות לראות בחוש נסי שמים, ולנו אין את הזכות הזו?

יתכן שהשאלה אינה במקומה, אבל התשובה, לדעתי אינה פשוטה כלל, ומונח בה יסוד גדול והבנה אחרת במהות הנסים יומי החנוכה.

נסים גלויים בזמננו

אספר לכם מעשה שהיה, כפי שסיפרו בעל המעשה, הוא גר היום במונסי בארה"ב, ועובד לפונקטור כרופא. אבל הוא שוקד על התורה והנו תלמיד חכם. לא כל ימיו היה המספר שומר תורה ומצוות, לפני שנים הוא היה בלוס אנג'לס כחילוני גמור, ועבד כרופא בחדר מיון של בית חולים. באחד הימים הובהל לחדר המיון אדם מחוסר הכרה אשר נמצא מוטל כרוחב אחרי התקף לב קשה, הרופאים הוועקו להצילו, ולאחר חצי שעה התיאשו מחייו, ניתקו את המכונות וקבעו את מותו. הרופא מספר שלפתע הוא הבחין בתנועה בידו של המת. בתחילה חשב שאילו עצבים שעדיין מפרכסים לאחר המוות,

אבל אח"כ הבחין בתנועות נוספות של הגוף, הוא הסיר את הכיסוי מעל פניו, ולתדהמתו הוא רואה את ה"מת" - חי. הוא התחיל מחדש לעסות את לבו. ה"מת" הרים את ידו וסימן לרופא להפסיק להתעסק בו. הוא שואל את הרופא: "לך קוראים חיים מאיר?" הרופא נדהם לחלוטין! זהו אמנם שמו היהודי אבל אין אדם בעולם שקורא לו כך, כולם יודעים שהוא "בארי", רק מסבתו הוא שמע ששמו "חיים מאיר". והנה החולה ממשיך ושואל: "אתה מניח תפילין?" והוא עונה בשלילה. החולה מצוה: "מהיום תתחיל להניח!" ושוב שואל אותו: "אתה אוכל כשר?" וכשענה לא, חזר וצוהו "תאכל כשר!" כשסיים החולה את דבריו, עצם את עיניו ונפטר לבית עולמו.

לימים, כשסיפר הרופא את המעשה, הוא הוסיף שבשעת מעשה לא הרגיש שום רושם והשפעה. "נכנסתי לחדר הרופאים ואמרתי להם 'תשמעו איזה דבר מצחקי קרה לי' שום שינוי לא חל בי מהארוע המיוחד". לאחר שנים רבות החל הרופא בתהליך של "חזרה בתשובה" ובמבט לאחור צירף גם את המעשה הזה לשרשרת הסיבות שגרמו לו לשנות את חייו.

סיפור שכזה ואחרים כמותו מלמדים אותנו יסוד חשוב. הקב"ה מנהיג את העולם בדרכי הטבע ואף בנסים אמייתיים. סביב כל אדם קורים נסים של ממש בכל יום, אך בני האדם אינם מושפעים ואינם קולטים את המתחולל סביבם, כפי שגלי קול רבים קיימים בחלל העולם, ובלי כלי קליטה מתאימים אי אפשר לשמוע ולקלוט אותם. ההש"ת מספק לכל אדם מסטיק נסים גם "בזמן הזה", אך הקושי והעבודה שלנו היא היכולת לפתח "עין רואה ואוזן שומעת" לכל המתרחש סביבנו.

גם בתוך הטבע ניתן לראות נסים, בחי, בצומח, בשמים ובארץ. עלינו מוטל "שאו מרום עיניכם" ואז נוכל להגיע ל"וראו מי ברא אלה".

הקב"ה "מקדים רפואה למכה"

סיפור נוסף של נס גמור וגלוי, שממנו נוכל ללמוד נקודה נוספת בהנהגת השי"ת. סיפור יהודי, כיום בעל מאפיה בניו יורק, שבשנות המלחמה באירופה נותר עם אחותו הצעירה בבונקר בגטו. כל משפחתם נהרגה והוא הרגיש אחריות בשמירה על האחות. יום אחד הוא יצא מהבונקר לחפש אוכל וכשחזר לא מצא את אחותו. אנשים סיפרו לו שבא שוטר מהגיסטפו ולקח אותה למטה המשטרה. הוא רץ כמטורף אל תוך לוע הארי, וזעק, "תחזירו לי את אחותי, תחזירו לי את אחותי!"

הסדיסטים נהנו מצעקותיו, וצחקו עליו. באותו זמן ממש, ירד במדרגות הבנין קצין עטור במדליות, ושאל בכעס: "מה הן הצעקות כאן?" השוטרים ענו לו שהגיע לכאן "ז"יד אחד", שרוצה שנחזיר

לו את אחותו. הקצין פנה אל הבחור באכזריות ואמר לו: "את אחותך תקבל בחזרה כשיצמחו לך שערות בכף היד, ועד אז כולכם תמותו, יהודים מלוכלכים".

פשט הנער את כף ידו והראה לעיניו הנדהמות של הנאצי את כף היד והיא מלאה בשערות. הקצין נבהל מהמראה וצעק "בן השטן קח מהר את אחותך ותברח מכאן לפני שאהרוג את שניכם". הם ברחו מן המקום וחיים עד היום הזה.

סיפור ה"נס" הוא, שבהיותו ילד, נכוה קשות בידו והרופאים השתילו לו עור חדש בכף היד. העור נלקח ממקום בגוף המצמיח שער וכך נתמלאה ידו בשערות.

וכי השלמת הסבר הדברים מקלקלת את הנס? אנו מצפים לנס שיקרה לפי הזמנה ובאותו רגע ממש. אבל כשהשי"ת מקדים רפואה למכה ומכין את ההצלה עשר שנים קודם המעשה, וכי אין בזה נס גמור? לדעתי זהו נס יותר גדול כשהנס נסתר בתוך מאורעות החיים.

אכן, עבודתנו ותפקידנו לפתח את הכלים בכדי לקלוט את מעשי השי"ת. לחדר את השכל והרגש כדי להבין את הנסים והנפלאות שבכל יום ערב ובקר וצהרים.

חנוכה - חינוך לקלוט את השפעת הנס

ימי החנוכה הם ימים המסוגלים לראות ולהבין את הנסים. ה"זמן הזה" שבחנוכה, מהותו החינוך. אין די שהנסים מתרחשים אלא שאנו לומדים ומושפעים מהם. כשאב ובנו עומדים בתפילה כלפי האב זוהי מצות תפילה, אך כלפי הבן הקטן לא שייכת כעת מצות תפילה. עבור הבן משמשת תפילת אביו כאפשרות של חינוך. הוא רואה וקולט מסתכל ומבין בצורת התפילה של המבוגר, ומושפע ממנה בעומק נשמתו. כל פעולה של חינוך, בונה נדבך נוסף במבנה אישיותו של החניך. כך מתעצבת דמותו של הקטן, כך הוא גדל, משתנה ונבנה.

ההכנה הרוחנית של החשמונאים "בימים ההם" היתה שהם היו מסוגלים ומוכנים להתחנך מהנסים. כאשר מצד האדם יש את כלי הקליטה וההשפעה, הקב"ה מראה לו את נסיו ונפלאותיו. כשנמצאים במדרגה רוחנית שמוכנה להבין את

משמעות נוסח הברכה היא שאנו מודים להשי"ת שיש ככה בעולמו. וה"ככה" הוא העולם היפה שברא לנו הקב"ה. אין מברכים כך על חכם גדול, ולא על גיבור גדול, הברכה נתקנה על מראה יפה. הכח והתכונה המבטאים יותר מכל את מציאות הבורא בתוך הבריאה, ש"ככה בעולמו", הוא היופי. "הנך יפה דודי". וכשרואים דברים יפים בעולם אפשר להתבונן ולראות את גודל יופיו של הבורא, שכך הוא בעולמו.

נתאר לעצמנו שהעולם היה נברא בשני צבעים בלבד, שחור ולבן, כיצד החיים היו נראים? והנה גדל חסדו עליו והרבה צבעים וגוונים בעולם. "בחן בחסד וברחמים" - עוד קודם שמודים על החסד, אנו מודים על ה"חן".

עלינו להתבונן ולראות את הטוב והיפה שבבריאה. את החכמה בה יצר השי"ת את גוף האדם. את חלוקת האיברים ותועלת תנועתם, בעין פקוחה נוכל לקלוט את חסדי השי"ת ורוב נפלאותיו בעולם, ולהתחנך להלל והודיה בכל יום.

(שיחות הגר"ש פינקוס)

הנה בדיני ברכות הנהנין מחולקות, לחם ברכתו המיוחדת "המוציא" ולאחריו נתחייבנו מן התורה בברכת המזון. על העץ ועל האדמה ישנן ברכות נוספות במטבע שטבעו לנו בהם חז"ל. אבל ישנה הלכה של ברכה כוללת ומיוחדת: הרואה אילנות יפים, נוף מיוחד וכדומה מברך "ברוך ששכח לו בעולמו". [שו"ע או"ח רכה, ועיי"ש במשנ"ב ס"ק ל"ב "ועכשיו לא נהגו כלל לברך ברכה זו ומי נכון לברך בלא שם ומלכות"].

משמעות נוסח הברכה היא שאנו מודים להשי"ת שיש ככה בעולמו. וה"ככה" הוא העולם היפה שברא לנו הקב"ה. אין מברכים כך על חכם גדול, ולא על גיבור גדול, הברכה נתקנה על מראה יפה. הכח והתכונה המבטאים יותר מכל את מציאות הבורא בתוך הבריאה, ש"ככה בעולמו", הוא היופי. "הנך יפה דודי". וכשרואים דברים יפים בעולם אפשר להתבונן ולראות את גודל יופיו של הבורא, שכך הוא בעולמו.

נתאר לעצמנו שהעולם היה נברא בשני צבעים בלבד, שחור ולבן, כיצד החיים היו נראים? והנה גדל חסדו עליו והרבה צבעים וגוונים בעולם. "בחן בחסד וברחמים" - עוד קודם שמודים על החסד, אנו מודים על ה"חן".

עלינו להתבונן ולראות את הטוב והיפה שבבריאה. את החכמה בה יצר השי"ת את גוף האדם. את חלוקת האיברים ותועלת תנועתם, בעין פקוחה נוכל לקלוט את חסדי השי"ת ורוב נפלאותיו בעולם, ולהתחנך להלל והודיה בכל יום.

(שיחות הגר"ש פינקוס)

ימי החנוכה הם ימים המסוגלים לראות ולהבין את הנסים. ה"זמן הזה" שבחנוכה, מהותו החינוך. אין די שהנסים מתרחשים אלא שאנו לומדים ומושפעים מהם. כשאב ובנו עומדים בתפילה כלפי האב זוהי מצות תפילה, אך כלפי הבן הקטן לא שייכת כעת מצות תפילה. עבור הבן משמשת תפילת אביו כאפשרות של חינוך. הוא רואה וקולט מסתכל ומבין בצורת התפילה של המבוגר, ומושפע ממנה בעומק נשמתו. כל פעולה של חינוך, בונה נדבך נוסף במבנה אישיותו של החניך. כך מתעצבת דמותו של הקטן, כך הוא גדל, משתנה ונבנה.

ההכנה הרוחנית של החשמונאים "בימים ההם" היתה שהם היו מסוגלים ומוכנים להתחנך מהנסים. כאשר מצד האדם יש את כלי הקליטה וההשפעה, הקב"ה מראה לו את נסיו ונפלאותיו. כשנמצאים במדרגה רוחנית שמוכנה להבין את

משמעות נוסח הברכה היא שאנו מודים להשי"ת שיש ככה בעולמו. וה"ככה" הוא העולם היפה שברא לנו הקב"ה. אין מברכים כך על חכם גדול, ולא על גיבור גדול, הברכה נתקנה על מראה יפה. הכח והתכונה המבטאים יותר מכל את מציאות הבורא בתוך הבריאה, ש"ככה בעולמו", הוא היופי. "הנך יפה דודי". וכשרואים דברים יפים בעולם אפשר להתבונן ולראות את גודל יופיו של הבורא, שכך הוא בעולמו.

נתאר לעצמנו שהעולם היה נברא בשני צבעים בלבד, שחור ולבן, כיצד החיים היו נראים? והנה גדל חסדו עליו והרבה צבעים וגוונים בעולם. "בחן בחסד וברחמים" - עוד קודם שמודים על החסד, אנו מודים על ה"חן".

עלינו להתבונן ולראות את הטוב והיפה שבבריאה. את החכמה בה יצר השי"ת את גוף האדם. את חלוקת האיברים ותועלת תנועתם, בעין פקוחה נוכל לקלוט את חסדי השי"ת ורוב נפלאותיו בעולם, ולהתחנך להלל והודיה בכל יום.

(שיחות הגר"ש פינקוס)

"מסרת גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים וטמאים ביד טהורים וזדים ביד עוסקי תורתך ולך עשית שם גדול וקדוש בעולמך".

"טמאים ביד טהורים!" איזה נס זה?

נהם המגיד רבי בן ציון בקול בוכים ואמר: הוא לא סגר. אם הוא היה סוגר, היו הכל אורזים חיל למסור נפשם על התורה והעבודה, היו מתפלשים בעפר, מתכסים בשקים, עורכים מערכות להעביר את רוע הגזירה - בצומות ועקות לשוכן מרומים. הוא התחכם.

אחו, בסך הכל - הכניס מפקח חינוכי מטעמו לתלמודי תורה, מפקח רוחני מטעם הממשל לישיבות. הוא אחז בהם. ועם אחיזה זו, לאט לאט, טיפין טיפין היה בטוח להגיע רחוק, לעקם מעט את הילדים הקטנים, להסיט את השלימות בראשיתה, וכך, בקרוב או ברחוק לא יהיו גדיים "ואם אין גדיים אין תישים, אם אין קטנים אין גדולים, אין חכמים, אין נביאים, אם אין נביאים אין רוח הקודש"

היוונים, בסיוע המתיוונים, גם התנהגו בדרך זו. בתחילה, הם לא ציפו להניח מנעולי ברזל על הישיבות, התוכנית שלהם הייתה שהישיבות תסגרנה מאליהן. אילצו את הכוללים והישיבות להוסיף שעה או שעתיים של חכמה יוונית וכדומה. זו הייתה ראשיתה של הגזירה האיומה - להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך.

כי אין צורך לקרוע את הגמרות או לשרוף את החומשים, יש דרכים אחרים להשכיח את התורה...

"נזרתו ולא חשבתי כלל"

אתם רוצים מעשה? שואל ר' שלום את היושבים סביבו, אז אספר לכם מה שסיפרתי היום בשולחן שבת, לאורח פלוני שסעד על שולחני.

איש היה בירושלים אבו דאוד ז"ל כך היה שמו. רבים דיברו על צדקותו ושחרו לפתחו לשמוע את דבריו.

אמרו לו, את שם האב, אם והגיל, והוא פשוט התחיל להגיד ולגלות נסתרות. דמות נדירה, הלכתי למעונו בהזדמנות מסויימת, היה זה כאשר הגאון הצדיק רבי אליהו לאפיאן היה חולה מאד.

לא רציתי ללכת לאבו דאוד, אבל ידידי רבי לייב פרידמן הכריע שהאיש צדיק, לכן הסכמתי ללכת יחד לאיש הצדיק הנ"ל, יצאנו יחד אני ור' לייב פרידמן זצ"ל.

בדרכנו, פניתי לר' לייב ואמרתי בפסקנות: "שמע נא אני מתכוון בקרוב לנסוע לחו"ל, אף אחד לא יודע מהסיפור, רק סוכן הנסיעות, עימו שוחחתי. עכשיו גם אתה יודע. אם 'אבו דאוד' יידע על הנסיעה - יש בו ממש, ואם לאו - לא בו ממש. לדידי - זה יהיה האות והמופת".

נכנסנו. אמרנו את השם שלי. אבו דאוד הרים את העיניים הגביה את ידו ושאל: "כבודו, חושב לנסוע רחוק מעבר לים?"... המשיך לדבר על עוד כמה עניינים שאין מקומם כאן. אח"כ הזכרנו את שמו של רבי אליהו לאפיאן. והוא החל לפרוש על השולחן בקצרה, את ההסטוריה של חייו, ואף פירט באיזה מוסד הצליח במשרתו והיכן לא, אח"כ המשיך ואמר כי להבנתו שורש נשמתו מצדיק פלוני, ולפתע הרים את קולו ביראה: הוא יהלום שאין בו פגם, עד לפני זמן מה היה בו פגם אך תיקן גם את זה, הוא בסכנה (בצעקה) אבל הוא עוד יאריך ימים כיון שהשכין שלום בין איש לאשתו"... דברי האיש.

רבי אליהו התרפא באותה שעה, ועוד חזר להרביץ תורה. כאשר שב לאיתנו, העזתי ושאלתי: האם רבינו השכין שלום, לאחרונה, בין איש לאשתו?

הביט עלי ר' אליהו בהתפעלות: "רוח הקודש הרי אין היום, מנין לך דבר זה? פון וואנעט וויסט איר?" סיפרתי על האיש ודבריו, רבי אליהו שמע ושתק.

טוב, המעש'לה עם אבו דאוד לא כל כך חשוב, מה שנחץ לכם לשמוע ולהבין הוא ההמשך: מה סיבת הסכנה הרפואית שרבי אליהו היה נתון בה אז?

רבי אלי' לאפיאן נכנס לחדר ניתוחים, לצורך ניתוח עיניים. ולפתע בשעת הניתוח עלה לו לחץ הדם ומחמת כך עינו האחת פקעה (התעורר בה) עד שנכנס לסכנת חיים, המצב היה קריטי. בהיכל הישיבות הרבו בבקשת רחמים. לאט לאט מצבו השתפר ולאחר כמה שבועות שב לאיתנו.

ד"ר טיכו - רופא עיניים, שהיה המנתח, התנצל: "מה אנחנו אשמים שלחץ הדם עלה, עשינו בדיקות כמה ימים רצופים והכל היה בסדר, ועכשיו אנחנו עדיין מחפשים את הסיבה הפתאומית, ולא מוצאים, לחץ הדם שלו תקין, ומשום מה רק בשעת הניתוח התרחש שינוי מפתיע".

תשמעו, לאחר כמה שנים עבר רבי אליהו ניתוח נוסף על עיניו, והכל עבר בשלום. נכנסנו לבקרו אני וידידי הגה"צ רבי הירש פאליי, הוא שכב רגוע ושליו מפני מאירות. במהלך הביקור כשחיוך נעים מרחף על פניו אמר לנו: "אתם ודאי זוכרים שבניתוח על העיניים הייתי בסכנה גדולה, סיבת הדבר, כי לפני שעליתי על מטת הניתוחים, חשבתי, הלא כעת דנים אותי למעלה, א"כ צריך לעשות תשובה, התחלתי לחשוב על מעשי בעבר, ואני זוכר את הכל בפרטרוט - מעת שהייתי ילד בן שנים עשרה עד עכשיו (ר' אלי' היה אז בן שמונים) וכיון שחשבתי על כל העבר מובן שלחץ הדם גבר... לכן, בניתוח זה, נזרתו ולא חשבתי כלל, ובי' הכל עבר בשלום".

אה? אה? גיוואלדיג! ונזכה לשמור לעשות ולקיים, אגוטע נאכט.

(להגיד)

"זדים ביד עוסקי תורתך"

"מסרת גבורים ביד חלשים, ורבים ביד מעטים", זה מובן, זה נס פלא. אבל איך יובן ההמשך: "וטמאים ביד טהורים, ורשעים ביד צדיקים, וזדים ביד עוסקי תורתך"? שהרי אלו היו הכוחות שונים, שני הצדדים גבורים ושניהם רבים, מדוע לא ימסרו טמאים ביד טהורים ורשעים ביד צדיקים, מה הרבותא בזה?

ושמעתי מהגאון רבי יחיאל מיכל פיינשטיין זצ"ל, שהגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל, הי"ד, שאל שאלה זו בזמן המאבק הקשה נגד מרשיעי הברית שקמו על היהדות הנאמנה ולא בחלו בשום אמצעי, כולל הסתות והלשנות בוניות, עלילות והשמצות חסרות יסוד, ואף הסגרה לרשויות. ואמר: זהו שאנו מודים בהודאת "על הנסים" שהטהורים הצדיקים ועוסקי התורה גברו על הטמאים הרשעים

היה זה בערבי שבתות כשהיינו יוצאים בקבוצות מבני הישיבה להזהיר על סגירת החנויות. נפרדנו לשתי קבוצות, כל אחת בסימטה אחרת - בשוק מחנה יהודה. והנה בשבועות הראשונים שמענו מהרחוב המקביל, (שם עברו, מחנות לחנות - הקבוצה השניה) קולות המומים של פחד: "בלי ידיים! בלי ידיים!"... לא כל כך שמנו לב לקריאות שנשמעו מרחוק, אך כאשר הדבר נשנה על עצמו גם בשבועות שאח"כ החלנו לחשוש שמה הקריאות הם מפי חברנו לישיבה.

שאלנו אותם לפשר הצעקות, ואכן אישרו שהם הצועקים מפחד, וסיפרו כי אחד ה"ספרים" ממאן לסגור את חנותו, וכאשר הם מפצירים וסונטים בו - הוא מניף את ידו הגדולה ומאיים במכת אגרוף, לפעמים יוצא לקראתם עם מקל או ברזל. לכן הם צועקים.

"מה הולך פה?!" שאלתי אותם "וכי אתם מפחדים מאיזה שייגעץ? אתם גיבורים ממנו ברוח ובגשם, מה הפחד הזה?!" החלט שמשבוע הבא הקבוצות מתחלפות ואנו הולכים ברחוב שלהם.

עברנו מדוכן לדוכן ומחנות לחנות. כשהתקרבו לחנות התספורת, הזדרז אותו איש לצאת לקראתנו באיומים, נעמדתי על מקומי. אח"כ התקרבת מספר פסיעות, הפשלתי שרוול יד אחת, אח"כ את שרוול היד השניה וקראתי לעברו: "נראה שתפגע בי או בצפורנו של אחד מחבורתנו הקדושה".

והוא? מיהר לסגור את החנות מעתה ועד עולם... וכי בגלל שהם טמאים, הטהורים צריכים להמסר בידיהם? אתמהא!

נשוב לעניינינו - ליישב את השאלה ששאלנו.

טמאים ביד טהורים אין הכונה לגבי גבורת הגוף נגד היונים - שהטהורים הרגו את הטמאים.

יש כאן נושא נוסף.

רבנותי, אם לא היינו זוכים הנס היה רק הניצחון הגשמי החיצוני גבורת הגוף גיבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים וזה רק חצי נס. ולמה רק חצי? כי המתיוונים, אלו שבתוכנו (לא היוונים הגויים) רבבות המתיוונים שהסתובבו בתוך העם היו ממשיכים לשלוט - בשלטון הרוח היוונית המשוקצת.

אם מלכות יון לא הייתה נופלת ביד עוסקי תורתך ובידי הטהורים, אלא הניצחון היה רק רבים ביד מעטים, מה התועלת יש בזה? הרי הצורך העיקרי בניצחון היה ניצחון הרוח - שהטהורים כופפו את הטמאים. וזו ההודאה להקב"ה: מסרת טמאים ביד טהורים וזדים ביד עוסקי תורתך

עוד דבר צריך להדגיש, כי כאשר הטהורים יצאו למלחמה וניצחו, הם הצילו את העם הצלה נוספת - כי היה מי שידריך את העם איך ללמוד את הנס... כי אם חלילה מבינים את הניסים בצורה מעוותת לא מפקים מהם את התועלת האמיתית, בסופו של דבר - הצרות חוזרות שוב רח"ל.

ידוע, כי בזמן מסעות הצלב התחוללה מגפת חולירע באזורים ענקיים באירופה, ומהיהודים לא מתו כמעט. רק מאומות העולם נפלו חללים, והיה זה נס. ביום מן הימים הבחינו הגויים בכך, והיה מי שיזום אסיפה ובה התסיסו הגויים זה את זה והכריזו - כי היהודים הרעילו את הבארות להרוג בגויים ולכן רק הם לא נפגעו, ומאותו יום יצאו הגויים להרוג ולהשחית, פוגרומים נוראים - ונפל עם רב מישראל.

שאלה אז שאלה גדולה בין הצדיקים - מה חרון האף הגדול הזה, כאשר ממש עד אותו זמן היו ניסים גדולים ולפתע התהפך הגלגל, מדוע. גדולי ישראל אמרו כי הטעם משום שלא למדו את הנס שהתחולל עימם, לא התעוררו ממנו לראות חסדי ה' ולעבדו בלבב שלם, הקב"ה רצה שילמדו את הנס כמו שצרי! וכשלא למדו נהי' חרון אף...

ובזה נבין שורה אחת ב"על הניסים":

"וטמאים ביד טהורים וזדים ביד עוסקי תורתך ולך עשית שם גדול וקדוש" רק בעקבות שהטהורים הם היו הלוחמים והמנצחים, הייתה לנו היכולת להבין את משמעות הניסים כראוי - ולעשות שם גדול וקדוש להקב"ה, כי אם הצבא החילונית היה המנצח, הוא היה מפרש את הניסים כרצונו, ומי יודע איזו תוצאה של חרון אף הייתה באה עלינו. רק כאשר הטהורים ניהלו את הניצחון - זכינו לחנוכה "וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל לשמך הגדול".

למה נקרא שמו אחז

נסיים בדבר חכמה ששמעתי לפני עשרות שנים מרבי בין ציון ידלר המכונה "המגיד הירושלמי". הוא דיבר אז על המתיוונים שביקשו לקעקע את יסודות החינוך.

בירושלמי נאמר "למה נקרא שמו אחז - שאחז בבתי כנסיות ובבתי מדרשות - כך אמר אחז אם אין גדיים אין תישים אם אין תישים אין צאן אין רועה" (ירושלמי סנהדרין פ"ו).

נשאלת השאלה, למה באמת נקרא שמו אחז וכי הוא אחז בבתי הכנסיות, הוא סגר אותם, ושמו היה צריך להיות סגור.

והזדים. כי הלא אין להם מעצור במלחמתם, ואינם בוחלים באמצעים פסולים ומגוינים לקדם מטרתם. ואילו אנו מוגבלים באמצעינו, כי אין המטרה מקדשת את האמצעים!

והוסיף רבי מיכל ואמר: זהו שנאמר שעשו היה איש שדה ויעקב יושב אהלים (בראשית כה, כז). ששינו (זבחים פב ע"ב) שבשר קדשים שיצא חוץ למחצתו נפסל, מדכתיב "ובשר בשדה טרפה לא תאכלו" (שמות כב, ל). ופרש רש"י: "בשדה", בלא מחיצות משמע. ואם כך, זה ההבדל בין יעקב לעשו: עשו היה "איש שדה", בלא גבולות וסיגים, מחיצות והגבלות, ואילו יעקב היה "ישב אהלים", היינו מוקף מחיצות וסיגים!

ואספר - בסערת מלחמת העולם הראשונה התערערו סדרי הקהילות. לאחר המלחמה, כשבקש הרב מבריסק זצ"ל להעמיד גדרי הדת על תילם כבראשונה, קרא לפרנסי הקהילה לאסיפה. על סדר היום, לאסור "שחיטת חוץ". אחד הקצבים שחט בכפר הסמוך בלי פיקוח על כשרות השחיטה ובדקת פנים. בקשו לחסום את הפרצה, ולקבוע שאין לשחוט אלא בפיקוח הדוק של ועד הקהילה.

הפרנסים עלו לביתו של הרב, והנה הגיע גם אותו קצב, בלא שנקרא, התיישב בין הקרואים. איך אפשר לדון בענייניו ולבקר את מעלליו, ולהחליט נגדו החלטות, בעוד הוא שומע וזועם, נוקם ונוטר. איש לא אמר דבר, מפני כבודו של הרב. והרב ישב ושתק. דקה ושתיים, עשר ועשרים, שעה ושעתיים, וקם. קמו כולם, והאספה התפזרה. בלא שנאמר מילה.

החלו לצאת, כולל אותו קצב. הנשארים פנו אל הרב: "ילמדנו רבנו, מדוע לא הורהו, בעדינות, לצאת?"

והרב הסביר: "עם ישראל נאנק בשעבוד מצרים, ומשה רבינו מצטווה לגאלם. היה עליו לחפו, לרוץ. אך לא, אחיו מתנבא במצרים, וכשיבוא אפילו עליו ויפגע.

ובגלל זה, דוחים גאולת העם!"

אכן כן, אין המטרה מקדשת את האמצעים! ואם אדם אחד יפגע, נמנע מפעולה! אף אנו התכנסנו לאספה חשובה, להעמיד גדרי הדת על תילה. אבל אם זה כרוך בהלבנת פניו של אדם, בביישו כשיתבקש לצאת, תתבטל האספה ואל יולבנו פניו של האדם!"

אצל עשו, המטרה מקדשת את האמצעים. המטרה העליונה בעיניו, היתה מצות כבוד אב. בבגדי מלכות שמשו (בראשית רבה סה, טז). כשנשלח להביא ציד לאביו, הלך במחשבה ש"אם לא ימצא ציד, יביא מן הגזל" (רש"י בראשית כז, ה), ולבסוף לא מצא, והביא בשר כלב (תרגום ירושלמי כז, לא ובש"י!). וכך חנך גם את אליפז בנו, ששלחו להרוג את יעקב אבינו, והבין שמעשה נורא הוא, אבל "מה אעשה לצווי של אבא" (רש"י בראשית כט, יא)!

"לא כאלה חלק יעקב" (ירמיה י, טז)!

זאת הורנו הקדוש ברוך הוא כשלא יותר למשה רבינו על התמהמהות של שעה במילת בנו, כששלח מלאך להמיתו. ואלמלא הזדרזה צפורה ומלה את בנה, היינו מאבדים את משה רבינו חלילה, וגאולת ישראל מה תהא עליה. אבל אין המטרה מקדשת את האמצעים!

ונספר - מלכתחילה, בקש רבי ישראל סלאנטער להיות "צדיק נסתר", ואף הכין עצמו לכך.

למד להתפלל במהירות עצומה תוך כוונת כל הכוונת, התמחה במלאכת הנגרות וסיגל את היכולת לשנן תלמודו ולעיין בו במהלך עבודתו. בגדר: "גיע כפיך כי תאכל, אשריך וטוב לך" (תהלים קכח, ב), "גיע כפים ולא יגיע מח.

לבסוף החליט, שלא לשם כך נטעו בו כשרונותיו. החליט לזכות את עם ישראל בתנועת המוסר להשתפרות ולהתעלות. וכדי שאימצוה, מצא לנכון לגלות גאונותו העצומה - הגאון רבי חיים מבריסק זצ"ל מנאו ראש וראשון לגאון דורו, לפני השרף מבריסק וה"בית הלוי" ושאר גדולי דור דעה! - והיה מסבב בקהילות ישראל ומשמיע שעורי תורה, פלפולים עמוקים שארכו כשש שעות ובהם בלל חצי ש"ס, שהדהימו שומעיהם ובגינם התקבלו דבריו.

בדרך הדושי

ויש לפרש דהנה איתא במדרש רבה פרשה זו על הפסוק וטבוח טבח והכן ערב שבת היה ואין והכן אלא לשבת שנאמר והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו וגו' עד כאן. ויש להקשות אם כן לפי זה הא דכתיב הבוקר אור והאנשים שולחו היה בשבת שחרית ואם כן האך חללו השבטים את השבת שהלכו בשבת. וצריך לומר כי פקוח נפש היה שם דיעקב ובני ביתו היו עטופים ברעב ופקוח נפש דוחה את השבת [ועיין ב"פ"ת ובוה"ק] כמו דאיתא ברש"י על הפסוק למה תתראו למה תהיו כחושים ברעב. נמצא שיעקב ובני ביתו היו עטופים ברעב ולכן חללו את השבת.

אך עדיין קשה על יוסף הלא הכיר את אחיו שהלכו בשבת ובדאי אחיו לא חללו את השבת אם לא היה פקוח נפש אם כן היאך ציוה יוסף להחזירם ולא חס על אביו ובני ביתו שהיו עטופים ברעב.

אך יש לומר דאפשר כהפירוש השני ברש"י על הפסוק למה תתראו למה תראו עצמכם בפני בני ישמעאל ובני עשו כאילו אתם שבעים כי באותה שעה עדיין היה להם תבואה. ואם כן יוסף ראה לאחיו שהיה פניהם שמוחים ונראים כעשירים כדאיתא בילקוט ולמד יוסף שיש להם תבואה

ויאמר הנה שמעתי כי יש שבו במצרים רדו שמה ושברו (מב, ב) רדו שמה וכו' ונחיה ולא נמות, דנודע דאם נימא דגלות מצרים הי' בשביל חטא אאע"ה שאמר במה אדע שפיר י"ל שהתחיל הגלות משנולד יצחק וע"כ לא היו בני רד"ו שנים במצרים אבל אי נימא דהגלות הי' בשביל חטא ב' אחיות שנשא יאע"ה א"כ היו צריכים להיות ד' מאות שנים במצרים אבל כבר כ' הקדמונים דיעקב לא חטא בב' אחיות הנקרא אל, והטעם דכשם שהקב"ה הוא חי וקיים כך יעקב אבינו כמחול"ל יעקב אבינו לא מת כדאיתא ב"שפתי צדיקים",

והש"א רדו שמה שלא יהיו רק רד"ו שנים, דהגלות התחיל משנולד יצחק, ולא משום חטא ב' אחיות כיון שנקרא אל, והטעם שנקרא אל משום "ונחיה ולא נמות". (בנין דוד)

קום דרוף אחר האנשים (מוד פסוק ד) כמדרש הובא כאן בילקוט (רמז ק"ו) וזה לשונו הם יצאו את העיר לא הרחיקו ויוסף אמר לאשר על ביתו קום דרוף אחרי האנשים וגו' כמה דאת אמר רחוק יהיה ביניכם ובנינו כאלפים אמה עד כאן. והוא תמוה.

(חנוכת התורה)

ליקוטים נפלאים פרשת מקץ

שנשכח למשך שנה שלימה כנגד כל זכירה, כי החלום של שר המשקים היה בראש השנה שהוא יום הזכרון, ולכן נענש יוסף הצדיק, שהקדוש ברוך הוא מנע את זכרונו באותו יום, וגם בראש השנה הבא אחריו, ובראש השנה השלישית שהוא 'מקץ שנתיים ימים' לחלומו של שר המשקים, נפקד יוסף לטובה, וכפי שאמרו רבותינו שיוסף יצא מבית האסורים בראש השנה. ולכן מובן, בגלל שהוא נשכח בראש השנה שהוא 'יום הזכרון', נשכח כבר ממילא למשך כל השנה.

"ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חלם והנה עמד על היאר" (מא, א)

רבינו האור החיים הקדוש מדקדק בלשון הפסוק, שהיה לו לומר ויהי מקץ שנתיים ימים 'חלם פרעה' או 'ויחלום פרעה', ומדוע נאמר בלשון ופרעה חולם???

ומתרץ וזה לשונו: 'עוד אפשר שיכוין לומר, כי שנתיים ימים ופרעה חולם בתמידות חלום זה, אלא שלא היה יודע שחלם, ולסוף שנתיים חלם ולא שכח'. עד כאן לשונו.

כלומר: שבמשך שנתיים חלם פרעה את אותו חלום, אלא כשהוא היה קם בבוקר לא ידע מהחלום כי היה שוכח אותו, ולאחר שנתיים ימים חלם ולא שכח, ואז הגיעה ישועתו של יוסף הצדיק שיצא מבית האסורים.

ונמצינו למדים יסוד גדול באמונה: שלכאורה מה היה הצורך בכך שיחלום פרעה במשך שנתיים, והלא עיקר המטרה היה לטובב לפתרון החלום על ידי יוסף, ושיצא על ידי זה מבית האסורים, ולכאורה היה מספיק שיחלום פרעה בלילה האחרון בסיום השנתיים ימים.

אלא התשובה לכך היא: שהרי כל הסיבה שנתעכב יוסף שנתיים ימים בגלל שאמר לשר המשקים והזכרתני, ואם היה יוסף נותן אל לבו לשוב על זה, הרי היה נגאל בתוך השנתיים, שהרי תשובה מועלת לכל דבר, לכן מן השמים הכינו סיבת גאולתו שלא יהיה מעוכב אפילו שעה אחת, ובכל השנתיים האלו חלם פרעה את אותו החלום, ואם היה יוסף מתקן את הענין הזה שתלה בטחונו בבשר ודם, אז מיד היה פרעה נזכר בחלומו, מה שהיה מביא לגאולתו של יוסף מיד.

וכן לגבי פרנסה וכל ישועה שהאדם צריך, עליו לדעת שהישועה עומדת ומחכה לו, והוא רק צריך לעשות השתדלות רוחנית, וברגע שיהיה ראוי, יקבל אותה מיד.

"ופרעה חולם" (מא, א)

מדרש: וכי הבריות אינם חולמין, אלא חלומו של מלך, של כל העולם הוא.

ויש לומר שקשה על שר המשקים מדוע לא הלך הוא בעצמו אל יוסף להגיד לו את חלום פרעה כאילו שהוא עצמו חלם את החלום, וכאשר יפתור לו יוסף, ילך

"ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם" (מא, א) מובא בבית הלוי סיום תקופת מאסרו של יוסף וחלום פרעה הם לכאורה שני עניינים נפרדים, אשר מלבד זה שארעו באותו פרק זמן, אין שום קשר ביניהם.

צריך להבין, אם כן, מדוע כורך הפסוק את שניהם יחד באמרו, "ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם". אלא בכל דבר בעולם יש סיבה ומסובב. כלומר, ישנה הסיבה הגורמת את הדבר, וקיימת התוצאה הנולדת מן הסיבה.

בהבחנה המדויקת מהי הסיבה ומה המסובב שוררת מבוכה רבה, ורבים הם הטועים. למשל, אם אדם השקיע כספו בעסק מסוים והרויח על ידי כך ריוח גדול, אומר השכל האנושי, שההשקעה היתה הסיבה שממנה נהיה הרווח הגדול. אליבא דאמת, זוהי טעות גדולה. לא ההשקעה הביאה את הרווח, אלא מן השמים נגזר עליו שירוויח. ואחרי שגזרו כך, מן השמים סובבו את מהלך העניינים בעולם הזה שיבוא אדם זה וישקיע את כספו בעסק מוצלח. נמצא אם כן, שהמציאות היא ההפך ממה שבני אדם רגילים לחשוב, לא העסק הוא הסיבה והרווח הוא המסובב, אלא הרווח שנקבע מן השמים הוא הסיבה והעסק הוא המסובב.

כך הוא הענין גם אצל יוסף. המדרש (בראשית רבה פ"ט א') אומר "ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם", זה שכתוב איוב (כח ג:) "קץ שם לחשך", קץ שם ליוסף כמה יהיה בבית האסורים. כיון שהגיע הקץ, "ופרעה חולם". כלומר, גם כאן יש מקום לשכל האנושי לטעות ולומר שחלום פרעה הוא הסיבה שסובבה את הוצאת יוסף מבית האסורים. בא המדרש ומלמדנו שהקב"ה הועיד מראש את חלום פרעה להיות האירוע שיגשים את יציאת יוסף מבית הסוהר. על כן היה עתוי החלום תלוי ועומד עד שתגיע העת של "קץ שם לחושך", סוף ישיבת יוסף במאסר. ומכיון שהגיע היום הנכסף, מיד "ופרעה חולם". מעתה מובן היטב סדר העניינים בפסוק וכריכתם יחד. אכן, "מקץ שנתיים ימים", של יוסף, הגיעה העת "ופרעה חולם".

"ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם והנה עמד על היאר" (מא, א)

נאמר כאן 'ויהי' לשון צער, לרמז על צערו של יוסף הצדיק שנתעכב בבית האסורים במשך שנתיים ימים, גם לאחר חלומו של שר המשקים.

ואמרו רבותינו במדרש, שהסיבה לכך שקיבל עונש, משום שביקש משר המשקים לאחר שפתר לו את חלומו לטובה, ואמר לו יוסף 'כי אם זכרתני אתך כאשר ייטב לך ועשית נא עמדי חסד והזכרתני אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה', ומכיון שאמר בדבריו שני פעמים לשון זכירה, קיבל עונש מידה כנגד מידה, שנשכח כביכול במשך שנתיים, כנגד כל פעם שהזכיר הלשון של זכירה - נשכח למשך שנה.

ומבאר רבינו האור החיים הקדוש, שסיבת הדבר

לעיי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים נפלאים פרשת מקץ

שמפני זה הוכה. נמצא שהמכה היתה לתועלת. וכן בכל יסוריו של אדם, אם מחזיר פניו ומתבונן מי המכהו ועל מה הכהו - 'מה זאת עשה אלוקים לנו' - יוצא לו מזה תועלת, אבל אם אינו מחזיר פניו לראות ולהתבונן מי הוא המכהו ועל מה הוא מכהו, אין יוצא לו ח"ו תועלת מזה, ואין הבדל בינו לבין ה... (מאמר מרדכי - סלאנים)

"וקל שדי יתן לכם רחמים" (מג, יד)

לכאורה היה צריך לומר: "יתן עליכם רחמים" והרי לכך נתכוון שהשי"ת ירחם עליהם א"כ מדוע אמר: "יתן לכם רחמים"? מבאר הרבי משה יחיאל מאז'רוב זצ"ל; הרוצה שירחמו עליו מן השמים צריך תחילה הוא עצמו רחמן, כדרך שאמרו; 'כל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים' (שבת קנא.). אף יעקב אבינו איחל לבניו שיזכו להיות רחמנים שיתן הקדוש ברוך הוא להם מידה טובה זו של רחמנות על אחרים וממילא ירחמו גם עליהם מן השמים. (ממעיינות הנצח)

"הם יצאו את העיר לא הרחיקו ויוסף אמר לאשר על ביתו קום רדוף" (מד, ד)

מה הקשר בגלל שלא הרחיקו לכן אמר רדוף אחרי האנשים? אלא איתא כי תפילת הדרך מועילה לאדם שלא יזק, ומחוייבים בתפילה זו רק לאחר שמתרחקים לפחות פרסה אחת מן העיר, ויוסף ידע שהם יתפללו תפילת הדרך ולכן ציוה לרדוף אחריהם לפני שיתרחקו הרבה מן העיר. היינו, לפני שיתפללו תפילת הדרך. ויש עוד להוסיף, שלכן ציוה יוסף למלא את אמתחותיהם כאשר יוכלון שאת (מד, א), שיכביד עליהם המשא ולא יוכלו לנסוע מהר יותר ויקל לרדוף אחריהם ולהשיגם בעוד מועד. (הגה"ק האלוקי רבי חיים ויטאל ז"ע)

"ויבא יהודה ואחיו ביתה יוסף והוא עודנו שם ויפלו לפניו ארצה" (מד, יד)

רש"י מפרש: "עודנו שם - שהיה ממתין להם". בספר ישמח לב (להגר"ז לובינסקי) מקשה שלכאורה מה זה משנה מה שהיה ממתין להם, ולכאורה "והוא עודנו שם" נראה כשפת יתר, דוודאי כיון שנפלו לפניו ארצה, היה עדיין שם? ומסביר שמרמז בזה על גודל מדרגותיו של יוסף הצדיק, שאף שבאו אחיו להשתחוות אליו, וראה בחוש איך שחלומותיו מתקיימים, בכל זאת לא זחה דעתו עליו כלל, ונשאר בשפלות רוחו כמו שהיה בעת שהשליכוהו הבורה, כי ידע שכל הגדולה הניתנת לו, מן השמים היא, לא עבור עצמו, אלא בכדי להציל את אחיו ובית אביו מחרפת רעב ולהחיות עם רב, וזה "והוא עודנו שם" באותה הבחינה שהיה שם בבור, היה בשעה שנתקיים בו "ויפלו לפניו ארצה".

שר המשקים לפרעה ויפתור לו את החלום בשם עצמו, וכל הכבוד היה בא אליו. וזהו שהקשה במדרש: וכי כל העולם אין חולמין, שהיה לו לספר את החלום ליוסף כאילו הוא עצמו חלם זאת. ועל זה תירץ המדרש שחלום של מלך שאני, שאם היה אומר ליוסף בשם עצמו היה פותר לו כמו להדיוט. ועל כן מוכרח היה שר המשקים לומר ליוסף שפרעה הוא החולם, ואז יוסף כבר לא היה מגלה לו את הפתרון רק היה הולך בעצמו לפרעה, ועל כן הוצרך להזכיר את יוסף בפני פרעה. (פרדס יוסף)

"את אשר האלקים עשה הגיד לפרעה" (מא, כה)

רבינו האור החיים הקדוש מביא את דברי הגמרא, ששלושה דברים הקדוש מכריז עליהם בעצמו ולא על ידי שליח, ואלו הן: רעב, שובע, ופרנס טוב. ובוזה מבאר מה שאומר יוסף לפרעה 'את אשר האלקים עשה הגיד לפרעה', ולכאורה מדוע נאמר 'עושה' בלשון הווה, ולא 'יעשה' בלשון עתיד?? אלא נתכוין לרמז, שאת הדברים שהקדוש ברוך הוא עושה ומכריז בעצמו, הגיד לפרעה באמצעות החלום. ומוסיף רבינו הקדוש, שגם את הדבר השלישי שהוא 'פרנס טוב' הראהו בחלום, כי כל מה שהודיעו על שנות השובע והרעב, ושהפרות הכחושות אוכלות את הבריאות, הוא בשביל שישכיל לקחת אדם נבון וחכם שידע איך ומה לעשות ששני הרעב יתפרנסו משנות השובע. ובוזה מובן מדוע הוסיף יוסף בפתרון החלום 'ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם ושיתיהו על ארץ מצרים', ולכאורה איך נעשה יוסף יועץ למלך, והרי ביקש ממנו רק פתרון החלום? אלא התשובה היא, שגם זה חלק מפתרון החלום, שלכן הודיעו הקדוש ברוך הוא שנות השובע והרעב, כדי שימנה פרנס טוב שידע בחכמה ובתבונה, איך לפרנס בשנות הרעב.

"ויאמר מרגלים אתם" (מב, ט)

מדוע האשימם דוקא באשמה זו ולא באשמה אחרת? באר האדמו"ר מגור הזקן זצוק"ל, כי יוסף חשש שמא יחקרו וישאלו את אנשי המקום על אודות אחיהם שנמכר לכאן, ועלולים להוודע כי אותו העבד שנמכר הוא המלך, ולכן האשימם "מרגלים אתם", כדי שיפחדו לחקור את אנשי המקום, כיון שחושדים בהם שמרגלים הם. (באר התורה)

"מה זאת עשה אלקים לנו" (מב, כה)

זה ההבדל בין אדם לחמור. חמור כשנותנים לו מכה, אינו מחזיר פניו להתבונן מאין הגיעתו המכה אלא ממשיך בדרכו הלאה. מה שאין כן אדם שמקבל מכה, מיד מחזיר פניו לראות מיהו המכה, ועל מה הוא מכהו, ומשתדל לתקן הסיבה

סיפורים נפלאים פרשת מקץ

וסילקת את כל הסכנות העלולות להיות בחמישים השנים הקרובות, עד שהדבר היחידי שנשאר לך בלי פתרון הוא הפרנסה של הנכדים והנינים שלך?" (במחיצתם)

"ויהי מקץ שנתיים ימים" (מא, א)

"אשרי הגבר אשר שם בה' מבטחו" - זה יוסף. (מדרש) סיפר כ"ק האדמו"ר רבי שלומק'ה מזוועל זצ"ל: "אבי הרה"ק רבי מרדכי זצ"ל, נוהג היה להחזיק על שולחנו את בניו לאחר נשואיהם. יום אחד החלטתי שיש לנו אב בשמים, ואינני זקוק לתמיכת אב בשר ודם - עבר יום, עברו יומיים, והבית התרוקן. "עוד יומים עברו, ורעבנו ללחם". חשבתי בלבי: אולי נגזר מן השמים שפרנסתי תעבור דרך אבי. שלחתי את רעייתי לאבי, והוא העניק לה רובל שלם.

"בדיוק באותה עת, ביקרו אצל אבי שני חסידים, והם החליטו לסור ולבקר גם אצלי, הואיל ונישאתי זמן קצר לפני כן, אחד מהם הוציא מכיסו רובל כסף לתת לי כמתנת נישואיו, ובדיוק כאשר אשתי חזרה ובידה הרובל שקיבלה מאבי, החזיר אותו חסיד את הרובל לכיסו מבלי שימת לב... הראו לי משמים: הנה, הרובל כבר היה מוכן עבורך, והחזירוהו חזרה... ללמדך, שהכל בידי שמים. (צדיק יסוד עולם - זוועל)

"וישלח ויקרא את כל חרטומי מצרים וגו' ויספר פרעה להם את חלומו ואין פותר אותם

לפרעה" (מא, ח)

משל למלך אחד שהיה לו בן יחיד ורך, אך לא חכם. חשב המלך בלבו הלא בני הוא יורש העצר, הוא ימלוך תחתי והוא ישב על כסאי והוא ריק מכל חכמה ומדע ואין יצליח במלכותו? ולכן החליט לשלחו לברלין אל פרופסורים הבקיאים בכל חכמה ומדע, למען ילמד ויתקדם במושכלות. וכן עשה ונשאר שם הבן כמה שנים עד כי למד כמה מקצועות בחכמה ומדע. ואז ביקש מאביו להשיבו אל ארץ מולדתו כי עמו עוז ותושיה ושלח המלך והביאהו אליו. המלך עשה משתה לכל שריו ועבדיו לכבוד בנו יורש העצר. וכתוב לבם ביין עלה בלב אחד מן השרים לבחון את חכמת הבן והשכלתו. ושאל אותו על מהות החכמה אשר למד שם, ענה הבן ואמר חכמת המדידה והתשבורת וכדומה. לקח השר בידו טבעת עגולה וקמץ את ידו כמלוא אגרוף כשהטבעת בתוכה, והושיט אותה לפני הבן לבחון אם יוכל לדעת מה החפץ אשר בידו? אחז הבן ביד השר והתבונן בה על פי הכללים שלמד ואמר, שיש בידו דבר עגול חלול באמצע. התפעל השר ואמר אמנם ידעת שיש בידי דבר עגול, אבל אבקשך לומר לי לפי השכל הישר מה הוא הדבר בשמו הפרטי? לאחר שהבן חשב

הרבה ענה הנה בידך אבן הרחיים כיון שהוא עגול וחלול באמצע. כששמעו הנוכחים את דבריו, התפרצו בצחוק, כי בזה הראה הבן את גודל איולתו, כי אמנם הוא

"ויהי מקץ שנתיים ימים" (מא, א)

"אשרי הגבר אשר שם בה' מבטחו" - זה יוסף. (מדרש) יהודי בא לפני כ"ק האדמו"ר רבי יצחק מסקוירא זצ"ל והתאונן בפניו שאין לו פרנסה וגם אין לו כל מוצא ודרך שיכול להשיגה... אמר לו הרבי: "גם דוד המלך ניצב בפני שאלה זו. הוא שאל: "מאין יבוא עזרי", שהרי אנו יודעים, שהברכה צריכה לחול על משהו. על "יש", כמו שמצינו באלישע שבירך את כד השמן שיתרבה על יסוד המעט שיש בו, אבל דוד המלך ניצב בפני "אין", לכן שאל כיצד יבוא עזרו.

ומה היתה תשובתו של דוד המלך מיניה וביה? תשובתו היתה: "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ"! כלומר: אם תשאל כיצד ייעזר, עליך לזכור שה' הוא "עושה שמים וארץ" ואף אותם יצר "יש מאין". על כן, כמו שעשה אותם יש מאין, כך לא יבצר ממנו להושיע גם את אלו שאין להם מאומה, ולהשפיע להם ברכה עד בלי די. (ריזן דאורייתא)

"ויהי מקץ שנתיים ימים" (מא, א)

"אשרי הגבר אשר שם בה' מבטחו" - זה יוסף. (מדרש) סיפר הגאון רבי יוסף דינקלס זצ"ל: בשנים שפרצו שריפות בעיירה ראדין וכילו את בתי העץ שבה, החליטו סוכני הביטוח להגיע ולהציע ביטוח נגד שריפות. הרבה מהתושבים נענו להצעותיהם, שכן מאחר והבתים היו של עץ, כאמור, עמדו תדיר בסכנת התפשטות אש במקרים של דליקות.

כשהגיעו סוכני הביטוח אל החפץ חיים לשכנעו שיצטרף אף הוא להסדר הביטוח, סירב להענות להם כשהוא מנמק זאת באומרו: "מדוע לתת למדת הדין לקטרג ביתר קלות? הרי אם נגזר על האדם גזירה, מדת הרחמים מנסה לסנגר עליו ולהתחנן שהעונש הצפוי לבוא עליו הוא מדי כבד... אבל אם עושה "ביטוח" לרכושו, מה תוכל מדת הרחמים לטעון? הרי מדת הדין תשיב לעומתה, שאדרבה, הוא לא ינזק מהדין הצפוי לו, שכן הוא עוד יקבל מהביטוח הכל... ומדוע לתת למדת הדין את האפשרות לקטרג. (מאיר עיני ישראל)

"ויהי מקץ שנתיים ימים" (מא, א)

"אשרי הגבר אשר שם בה' מבטחו" - זה יוסף. (מדרש) יהודי, שהיה מוטרד מאד מנין יתפרנסו משפחות האברכים שלומדים לאחר נשואיהם בכולל לזמן בלתי מוגבל, החליט להכנס אל כ"ק האדמו"ר מגור בעל הבית ישראל ולשטוח בפניו את הבעיה בנוסח הבא: "בשלמא הילדים שלנו, יכולים לשבת וללמוד בלי הגבלה, כי אנחנו עוסקים במסחר ומפרנסים אותם, אבל מה יהיה על הילדים והנכדים שלהם ועל הנינים שלהם? אין לי מנוחה בלילות מדאגה זו!"

קפץ האדמו"ר ממקומו וצעק: "שוטה שבעולם! אתה כבר יודע מה יהיה בדור הבא ובעוד שני דורות? כבר פתרת את כל הבעיות הקשות

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת מקץ

נכנס לחדרי החקירות, בשעה הקרובה יתפנה המלך מעיסוקיו ויבוא בכבודו ובעצמו להבין מה היה המניע למעשה.

נכנס המלך, וכולם עומדים על רגליהם ביראת כבוד. הפושע, רתוק לכיסא החקירות, מציץ בעיניים שוחקות מבעד לברדס השחור, ומעיניו לא ניכרת חרטה. בעיני המלך לא מוצא חן הצחוק שנשב מהעיניים, והורה לשלישו לפשט מעליו את הכסוי. חושך בעיניים!. לכסא החקירות היה מרותק בנו יחידו, יורש העצר!.

אנדרלמוסיה של ממש התחוללה באולם, ורק המלך עצמו שמר על קור רוח. "כיצד העזת לעשות כך?" שאל ביבושת. "חלילה אבא", צחקק הבן קל הדעת, "לא התכוונתי לפגוע בך, אתה מבין... רצייתי ללעוג למשטרה שאינם יודעים לתפוס פושעים..."

האב לא קבל את גרסתו של הבן, ודרש ממנו להתנצל בפניו קבל כל אזרחי המדינה, בקול רם!. הבן לא הסכים להשפיל עצמו בפני כל העם, ואף המלך לא נעתר לשחרר אותו. "כבוד המלוכה ניצב כאן, ואסור לשתוק!". הורה להותיר את הבן בכבליו, עד שיואיל להתנצל.

חלף שבוע והבן עומד במריו, לא מבקש מחילה ולא מתנצל. המלך היה אובד עצות, ונועץ בחכמיו. ניגש אחד היועצים, קד לפניו ושטח את תכניתו: "תן לי עשרים וארבע שעות, ובנך יבקש סליחה בפני כל העולם!". נעתר המלך, והיועץ קבל חדר עם חלונות המשקיפים למסדרונות חדרי המגורים. בפקודה, הובל לשם יורש העצר, לצידו התיישב היועץ בשתיקה, שניהם לבדם בחדר.

לפתע, תכונה נשמעה מהחוץ, הנסיך נעמד וראה התרוצצויות. "מה קרה?" שאל את היושב לצדו. יצא היועץ וחזר עם תשובה, "המלך חטף התקף לב!". עיני הבן התעגלו, ושמר על שתיקה. לאחר שעתים הקדחתנות תססה שוב, עדת רופאים עטויו לבן שעטו לארמון ובידי עוזריהם עגלות וציוד רפואי. "מה עכשיו?" רטט קולו של יורש העצר. "אני מבין שהמצב לא טוב, מנסים לייצב את מצבו". דמעות זלגו מעיניו, אך לא היה מסוגל לבקש סליחה.

צעקות שבר עוררו אותו מקיפאוונו, בשלישית נעמד להציץ מבעד לחלון. המוני אזרחים עומדים בחצר וצועקים למלך. נראה שאלו הן דקותיו האחרונות, לב המלך לא יכול להכיל את העוול שגרם לו בנו יחידו!

בבעתה קם הבן ממקומו, בעזרת האזיקים נפץ את זוגיות החלון וזעק בקול משתנק מבכי, "לא, אבא! אל תלך! אני מצטער על מה שעשיתי, מבטיח אני לך שלא אעשה יותר שטויות כאלו!". באחת דממו כל המסתובבים בחצר, פניהם מחייכות. בארמון ממול הוסט הווילון ואביו נעמד במלוא הדרו וכוחו, פניו מאירות וידיו מזמינות - "סלחתי בני, בא נא אלי", התרגיל הצליח. יוסף לא רצה לצער את אחיו לחנם, חלילה. אבל כדי שאחיו יתעוררו לבקש סליחה, כדי שיתחרטו על מכירתו, הוכרח להתנכר אליהם ואז החרטה הייתה אמיתית! (שירת התורה)

מלומד במושכלות וחכמות בכללי המופתים, אבל נבצר ממנו להבין מעצמו את איכות הדבר ומהותו כי הוא איש בער ולא ידע. הנמשל: כי אמנם החרטומים סיימו חוק לימודם במוסדות השכלה גבוהה, על פי מופתים לימודיים בכללי החכמה של פתרון החלומות, ולכן הבינו ששבע פרות רומזות לשבע עניינים, אך היה להם לשקול בפלס מאזני החכמה לאיזה מהעניינים יש לדמות הדבר. והרי באמת יותר קרוב הפתרון כדברי יוסף, אבל החרטומים שגו ועיניהם טחו מראות נכוחה שהפתרון האמיתי הוא ענין שובע ורעב, ולכן קראו עליהם חכמינו ז"ל "בקש לץ חכמה ואין" שביקשו הכרעת לבם מה שהוא בתולדה, ואין, אבל דעת לנבון נקל זהו יוסף. (אהל יעקב)

"ויתנכר אליהם וידבר אתם קשות" (מב, ז)

מגינים הימים בהם מתגשמים חלומותיו של יוסף הצדיק. אחיו הגדולים עומדים לפניו בהיכלו וכורעים ברך, מתחננים על נפשם, אינם משערים שלפני אחיהם הקטון הם נציבים. למרות שחלפו עשרים ושתיים שנה, ונפשו של יוסף יוצאת אליהם, עדיין מתנכר הוא אליהם, מדבר קשות ומאשים אותם בריגול ארצו.

מה הניע את יוסף להתייחס כך אל אחיו? למה הקשה פניו אליהם ולא התגלה אליהם מיד כשבאו?! את התשובה לכך נוכל להבין ע"י משל: מעשה בן מלך מאחת הארצות הרחוקות, בן חכם ומשכיל שאביו היה גאה בו. לעמיתיו מארצות אחרות היה מציג את בנו בגאווה, ולוחש כממתיק סוד, "אני רגוע שלאחר מותי תתנהל הממלכה בידי אדם זה!". האורחים ראו את המלך ובנו, ואף הם היו מלאי הערצה ואהדה למשפחת הוד מלכותו רבת החסד.

בוקר אחד התעוררה עיר הבירה לחרושת שמועות: "אומרים שריססו כתובות נאצה נגד המלך ירום הודו!". בזריזות מחקו את הכתובות המשפילות, ויצאו למסע איתור הפושע.

לאחר שבוע שוב הוכתה העיר בגל כתובות המגנות את המלך באופן אישי.

הנתינים התחלחלו, כבוד המלך היה אצלם מעל הכל! שוב נמחקו הכתובות, שוטרים גלויים וסוכני חרש ניסו לאסוף מידע, בלשים רחרחו ולא מצאו מאומה.

בשם המלך עצמו יצאה הודעה שהפושע יענש במלוא חומרת הדין, וכנראה שגם זה לא עזר.

בפעם השלישית לא יכול היה הפושע להימלט. כל תושבי העיר היו דרוכים לעקוב אחר אדם המחזיק מיכל צבע, והוא נמצא; לבוש סרבל מכף רגל ועד ראש, ופניו מכוסות בברדס שחור.

חיש התנפלו עוברי האורח על הצעיר, לפתו את ידיו עד שהגיעו כוחות הביטחון. סוסי המשטרה דהרו לכוון זירת הפשע, ומצאו את הפושע מושכב על הרצפה, סביבו עשרות אורחים נרגשים, לוכדים אותו בטבעת אנושית הדוקה. השוטרים נגשו, וללא אומר ודברים אזקו את ידיו וקשרוהו על גב הסוס, מובל לארמון המלוכה. המלך עצמו רוצה להיות ראשון החוקרים. לאחר חצי שעה המתה החצר; הפושע שנתפס בשעת מעשה

גליון 339
שנה ח' תשע"ט

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תורה למשפחת קליין על ראשי לשריממש בתמונה

סיפורי חז"ל

עלתה בי תחושת גאווה, ונתעלמו ממני דברי תורה

באחת מנסיעותיו, הודמן רבי יהודה הנשיא לעיר סימוניא. אנשי העיר יצאו לקראתו וקיבלו אותו בכבוד רב, ולאחר-מכן ביקשו ממנו: "רבי, שלח אלינו אדם אחד מתלמידיך שיהיה עבורנו רב, חזן ודיין, ויוכל ללמד אותנו תורה!" קרא רבי יהודה לתלמידו האהוב רבי לוי בר סיסי וציווה עליו לנסוע לסימוניא ולשמש כרב הקהילה. שמחו תושבי סימוניא. אם הרב נשלח ע"י רבי יהודה בכבודו ובעצמו, בטח הוא תלמיד חכם מופלג הראוי לכיסא הרבנות! מכיוון שהכירו בגדולתו, העניקו לו כבוד רב. הכינו בימה גדולה ועליה הציבו את כסאו של רבי לוי. החלו להציג שאלות בפני הרב החדש. שאלה ראשונה – והרב שותק ולא אומר דבר. שאלה נוספת ושוב הרב מביט בהם בעיניים עצובות אך לא עונה מאומה, לאחר השאלה השלישית בה הם נתקלו בתגובה דומה, החלה השמועה להתפשט ברחבי העיר. מדוע שלח רבי יהודה הנשיא אדם שלא יודע להשיב על שאלותינו? תמהו האנשים. ראה רבי לוי שצרתו צרה, ומיהר להתייעץ עם רבו. הוא סיפר לו על שלושת השאלות ששאלו אותו אנשי סימוניא "האם אתה יודע את התשובות לשאלות אלו?" שאל אותו רבי יהודה. השיב רבי לוי בחיוב ופטר את השאלות ללא מאמץ. "אינני מבין!" תמה רבי יהודה. "מדוע לא השבת להם, כפי שהשבת לי?" "ימה יכולתי לעשות?" השיב התלמיד. "הם הכינו עבורי בימה גדולה והושיבו אותי עליה. עלתה בי תחושת גאווה, ונתעלמו ממני דברי תורה."

(על-פי מדרש רבה פא, ב)

פרשת השבוע

שהרי יש לי עוד שלש שעות. בתום הסעודה בא השוטר בפעם השלישית, ודפק על השולחן. בעל הבית נשאר שליו ורגוע, בירך ברכת המזון במתינות, אחר כך לבש בגדי שבת ואמר: עתה אלך לשלם. שאלו הבעש"ט האם יש לך כבר את כל הכסף הדרוש? השיב לו בעל הבית, עדיין אין לי אף פרוטה, אבל בוודאי יומין לי ה'. הלך בעל הבית לדרכו, הבעש"ט ותלמידיו התייצבו על המרפסת לראות מה יהיה אתו, ולפתע ראו עגלה באה לקראת האיש, כשנפגשו החליפו ביניהם כמה מלים והמשיכו איש בדרכו. ואחרי זמן קצר נעצרה שוב העגלה, הנוסע בה קרא לבעל הבית שיחזור אליו, והושיט לעברו סכום כסף, כאשר קרבה העגלה אל המקום בו עמדו הבעש"ט ותלמידיו, שאלו את בעל העגלה מה היה לך עם בעל הבית? השיב להם, הצעתי לפניו עסק שאקנה ממנו את היי"ש שיעשה בחורף הבא, בתחילה לא השתוויתי אתו במקח, ורק אחרי שראיתי כי מתעקש הוא ועומד במקחו והלך לדרכו, הסכמתי לתת לו כמה שדרש, ידעתי שהוא איש ישר ונאמן, רציתי להאריך עמו בדיבור, אך הוא אמר שהוא ממחר לבית הארון לתת לו דמי החכירה. אמר הבעש"ט לתלמידיו ראו כמה גדול כח הביטחון.

ויהי מקץ שנתיים ימים ופרועה חולם (מא, א')

אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו זה יוסף וכו' (בראשית רבא פט, ב')

מסופר על הבעש"ט הקדוש וזע"א, שציוו עליו מן השמים שיסע לכפר מסויים כדי ללמוד את מידת הביטחון. לקח הבעש"ט את תלמידיו ונסעו לאותו כפר, התאכסנו אצל המוכסן מהכפר, והמוכסן היה איש זקן ונשוא פנים, וקיבלם בסבר פנים יפות ושמח מאד על האורחים שבאו אליו. למחרת בשעת עמידתם בתפילה, ראו שבא שוטר אחד משוטרי ארון הכפר ובידו מקל עבה, ודפק שלש דפיקות על השולחן והלך לו. הבעש"ט ותלמידיו שלא הבינו לפשר הדפיקות, הסתכלו בפני הזקן וראו שהוא שמח כבתחילה. כעבור חצי שעה אחרי התפילה, שב השוטר ודפק שוב שלש דפיקות על השולחן והסתלק. שאל הבעל שם טוב את בעל הבית מה פשר הדפיקות? אמר לו זוהי התראה שעלי להביא היום לארון את דמי החכירות של הכפר, אם אחרי שלש התראות כאלו אין מביאים לו את הכסף, הוא לוקח בשבי את המוכסן ובני ביתו. אמר לו הבעש"ט, משלוותך ניכר כי הכסף בידך, על כן לך קודם הסעודה לשלם, ואנו נמתין לך. ענה לו בעל הבית לפי שעה אין לי אפילו פרוטה אחת, אך מן הסתם יומין לי ה', ועל כן בואו ונסעד במנוחה,

זמני השבת

זמני יציאת שבת
ירושלים: 5:15 ת"א: 5:16 ר"ת: 5:49

פרשת מקץ-חנוכה

זמני כניסת שבת
ירושלים: 4:00 ת"א: 4:14

הגיע יהודון ופה תהא קבורתך. כל תחנוניו והבטחותיו שישתוק ולא יספר לאיש על המקרה נפלו על אוזניים ערלות. השודדים היו נחושים בדעתם לחסל את קרבנם בו במקום. חיזור כסיד ורועד עמד ר' פתחיה על מקומו, זיעה קרה שטפה את כל גופו, הוא הרגיש שקצו קרב ומאום לא יעזור לו נותרו לו רק רגעי חיים מועטים. ואז הבזיקה בו מחשבה, אולי את המצווה האחרונה בחייו עלי אדמות הדלקת נרות חנוכה ינסה לקיים, אולי ירכבו השודדים את לבם וייעתרו לבקשתו.

(המשך משבוע שעבר) נשא ר' פתחיה את עיניו לשודדים ואמר, רואה אני שקצי קרב ורגעי ספורים, הנני בידכם, אך אנא, הרשו לי לפחות לקיים עוד מצווה אחת בטרם אמות. לאחר התייעצות קצרה ביניהם החליטו השודדים שפה, במעבה היער, במרחק של עשרות מילין ממקום יישוב אין חשש שעין אדם תבחין באור. והתירו לו לקיים את המצווה האחרונה, הדלקת נרות חנוכה. בכל מצב שהאדם נמצא בו, חזר ואמר ר' פתחיה לעצמו, המוח צריך להיות שליט על הלב, כך למדתי מרבתי. עלי להתגבר על רגשותי ועל פחדי בשעה קשה זו. הרעד חדל גוו נודקף, במתינות פתח את צרורו והוציא מתוכו את הנרות אשר הכין לעצמו, תקעם בתוך השלג, והכין עצמו לקיים את המצווה האחרונה בטרם ייפרד מעולם שפל זה. הדליק את השמש ופתח בברכות. בתוך כך צפו ועלו במוחו זיכרונות, חולפים בזה אחר זה במוחו כבסרט נע, הנה רעייתו וילדיה הנמצאים עתה בבית חם ומוסק, ואינם מעלים בדעתם מה עולה בגורל יקירם, והנה תמונות נוספות מימי ילדותו, כף ידו אוחזת בכף אביו והוא הולך עמו לבית הכנסת, והנה תמונה אחרת – נסיעתו הראשונה לשיבה ברכת אמו מלווה אותו היא מנפנת לו בידה ודמעות של אושר בעיניה.

לפתע צף ועלה בו דמות זיכרון אחר, מתקופה אחרת – דיוקנו של הרבי כשהוא משהה עליו את מבטו הנוקב ואומר נחרצות: פתחיה הייתי מייעצך אפוא כי בעת צאתך ליער תיקח עמך נרות חנוכה גדולים במיוחד. עתה החל להבין את פשר דבריו של הרבי מדוע ציווהו ליטול עמו נרות בעת צאתו ליער, הרגשת רווחה עלתה בלבו, הרבי בוודאי צפה ברוח קודשו לעת הזו. תוך כדי כך, הדליק את ארבעת הנרות אשר בחנוכייה, ועיניו זולגות דמעות, וכל אותו זמן עומדים סביבו ערלים בסכינים שלופים, ממתנינים כחיות טרף שקרבנם יסיים את ענייניו.

תחביב מיוחד היה לו לשר סובלוב, לצאת לצייד ביער דווקא בעיצומו של חורף, כשדרכי היער משובשות בשלג, מפעם לפעם נוהג היה לזמן את עוזריו הרבים, ויחדיו היו רוכבים לכיוון היער כמושים ברובי ציד ומלווים בכלבים.

הצלה מופלאה בזכות נרות חנוכה (ב)

(תקציר משבוע שעבר) היה זה יום שמחת תורה עת התוועד הרה"ק הרש"ב מליבאוויטש זיע"א עם המוני החסידים, לפתע הושלך הס, השירה פסקה כאחת, ואז קרה הרבי לר' פתחיה מחרסון שהיה עשיר גדול ואיש חסד ואמר לו: שמע אם כן את אשר אצווה לך, הלוא ייתכן שהרוחות הסוערות וסופות השלגים המשתוללות ביער בתקופת חנוכה, יעכבו אותך מלהגיע בחזרה אל ביתך, וכך יעכבו אותך מקיום מצוות הדלקת נר חנוכה, הייתי מייעץ לך אפוא, שבעת צאתך ליער, תיקח עמך נרות חנוכה גדולים במיוחד. חזר הרבי הרש"ב וסובב את פניו אל קהל החסידים, והורה להמשיך בניגון שהפסיקו בו. החסידים שכחו את האירוע והתעצמו בניגון. ור' פתחיה חזר אל מקומו לאיטו, כולו תמיהה ופליאה מדוע ראה הרבי צורך להזכיר לי בשמחת תורה על נרות חנוכה. שמר ר' פתחיה את הדברים והצפינם בלבו לבוא עתם, וחזר והצטרף אף הוא אל שירתם הגואה של חבריו החסידים.

יומו הרביעי של חג החנוכה הגיע ור' פתחיה בבגדיו הכבדים עוזב את חדרו בדרכו אל טבור היער מקום עבודתם של עושי המלאכה, הבוקר נחפו בצאתו ומתוך החיפזון שכח את פקודת הרבי, שציווה אותו לקחת עמו נרות גדולים במיוחד שיוכל להדליקם גם בעת רוחות סוערות וסופות שלגים, הוא הרחיק להיכנס אל היער כאשר נזכר לפתע בפקודת הרבי, מיד הסב וחזר אל חדרו על מנת לקיים את מצוות הרבי משמחת תורה.

הדרך בחזרה קרעו לפתע קולות רועמים את דממת היער, תן לנו מיד את הכסף שאתה סוחר אתך, מהר לפני שנחסל אותך וניקח את הכסף מגופתך, עד מהרה הבחין בצלליותיהם של חמישה גברתנים חסונים, כלי נשקם נצצו באפלה כמאיימים, וסכיניהם הלטושות הקיפוהו תוך רגע כמאיימים להרגו, הוצא את כל כספר, חזרו הקולות הרועמים ומהר. כשהתאושש מעט הכניס את ידו לכיסו והוציא מספר רובלים שהיו עמו וביד רועדת הגישם לשודדים. לא תוכל להתחמק, רעם קולו של ראש הכנופיה, יודעים אנו היטב כמה עשיר אתה, אוצרות של כסף וזהב גנוזים באמתחתך, הכל יודעים זאת, תן לנו את כל הכסף והזהב ואל תעז להשאיר אצלך אף לא פרוטה אחת. ר' פתחיה הנפחד והחיזור רוקן את כל תכולת כיסיו לפני השודדים, ומסר לידיהם את כל אשר לו מבלי להשאיר אצלו מאומה, הלוא תראו שאני מוסר לכם את כל אשר נמצא עמי, אמר בקול רועד. כעת שחררו אותי ואלך לי לביתי.

יהודון מלובלך, אמרו בבוז, מכירים אנחנו אותך היטב, ברגע שנשחרר אותך תרוץ ותמסור אותנו לשלטונות, לא, סופך

משל ונמשל

מפורסמת שאלתו של ה"בית יוסף" מדוע קבעו שמונה ימים לזכר הנס, הרי היה שמן ליום אחד, כלומר, בעצם הנס היה לשבעה ימים?

בספר "קומץ מנחה" הובא תירוץ יפה בעזרת המשל הבא:

משל לסוחר אחד שהגיע אל היריד והיו עמו 8 צרורות של מטבעות זהב כדי לסחור ולקנות. בהיותו בדרך, התנפלו על העגלה שלו שודדים ושרדו ממנו את כספו, אולם, צרור אחד נפל אל מאחורי מקום מושבו והשודדים לא השגיחו בו והניחוהו במקומו. כשהגיע הסוחר למקום היישוב, שכר פרשים אמיצים שירדפו אחר השודדים וישיבו לו את הגזילה. ועוד הוסיף הסוחר ונדר מעשר צדקה מהכסף שיושב לו. ואכן, השיגו הפרשים עזי הנפש את השודדים, ולאחר קרב קצר הכניעו ונטלו מהם את כל שללם, והשיבו את הגזילה לבעליה. קיים הסוחר את נדרו, ומיהר להפריש מעשר מהגזילה שהושבה לו. אולם, ויכוח התגלגל בינו לבין גבאי הצדקה. הסוחר טען, כי עליו להפריש רק משבעת הצרורות, ואילו הגבאים דרשו ממנו כי יפריש גם מהצרור השמיני, ובפרט ממנו, כי אילו לא היה נשאר לו הצרור הזה לא היה יכול להשכיר את הפרשים, ולא היו משיבים לו הגזילה ולא היה נותר לו מאומה.

כן הוא הנמשל: נס גדול אירע לאבותינו, שהיוונים פשטו בכל בית המקדש וטימאוהו, ואילו פך שמן קטן אחד נותר בטהרתו, אלמלא כן, לא היה שמן כלל כדי שיחול עליו הנס, ויאירו הנרות שמונת ימים. לזכר הנס הזה שגרם אח"כ לניסים האחרים, כללו חז"ל גם את היום הראשון במניין ימי החנוכה.

נדבת הרה"ח משה דוב הומינר הי"ו
לע"נ אמו מרת ועלדא מרים ע"ה
ב"ר אברהם צבי ז"ל
נלב"ע ל' כסלו תשע"ה

הנאה גדולה הייתה לו להבחין בשלג במראה הכהה של חיה, לכוון היטב, לירות בה, ולראותה קורסת כאשר פגע בה מרובהו. אותו ערב ליל רביעי של חנוכה, עמד השר בסיומו של יום ציד נוסף, הוא כבר התכונן לצאת בלוויית כלביו וכלי זינו בדרכו חזרה לארמונו וביקש לעצמו ציד אחרון לפני שיקרא לעוזריו ויצאו מהיער הוסיפו הוא ועוזריו להתקדם בין העצים תרים במבטיהם אחר חיה נמלטת, ציד אחרון לאותו יום, כאשר לפתע הבחין השר מרחוק באפלת היער בחמישה אורות קלושים נאבקים מרות ברוח, רגע מנצנצים ורגע כאילו כבים. ורגע חוזרים ומנצנצים. כולו תדהמה והתרגשות הצביע השר לעבר הנרות. הביטו מה קורה שם אמר בפליאה לעוזריו, אפופים התרגשות ופליאה האיכו השר ועוזריו בסוסייהם, ומיהרו לעבר מקום האור. כשקרבו אל המקום שעמד בו ר' פתחיה דבוק ומכונס בהרהוריו האחרונים, מוקף בחמשת הבריונים וסכיניהם, נעצרה הפמליה באחת, המראה שלפניהם היה ברור, השר הבין מיד את אשר מתרחש לנגד עיניו, חרש חרש שלפו עוזריו את כלי נשקם. עצרו! רעם קולו של השר וקולו הדהד במרחבי היער, אתם מוקפים באנשיי, אם תזווו אפילו צעד קטן נפתח עליכם באש, הבריונים הוכו בתדהמה ההפתעה שניחתה עליהם שיתקה אותם, אנשי השר כיתרו אותם במהירות ובטרם התעשתו היו הבריונים כפותים קשורים זה לזה בחבלים. חושך ואפילה שררו ביער העבות, הרוח השתוללה, ורק חמישה נרות קטנים עוד הבהבו והפיצו אור קלוש. ר' פתחיה עמד מהצד, אינו מבין את המתרחש, הוא לא הספיק עדיין לעכל את ההתרחשות המופלאה שקרתה לנגד עיניו, או להבין את גודל הנס שהצילו ממוות. כאשר ניגש אליו השר, טפח על שכמו בעליצות, ואמר: יש לך מזל, יהודי, שניצלת ממוות, כל רק בזכות הנרות האלה, בזכות אורם הגענו לכאן, אם לא הם, כבר מזמן היו הבריונים האלה הורגים אותך. אז, רק אז, התעורר ר' פתחיה מתדהמתו, וקלט לפתע את גודל הנס שאירע לו. הוא הודה נרגשות למציליו, וקיבל מהם בחזרה את הכסף שהשודדים לקחו ממנו, תחב את כספו בהיסח הדעת לכיסו, ותפילה של שבח והודיה לבורו שלא עזבו ולו לרגע קט, התנגנה בלבו. לפתע פתאום עלתה שוב התמונה בזיכרנו, הרבי יושב מוקף בחסידיו הרבים בהתוועדות שמחת תורה, ופונה אליו – והפעם נדמה לו כי פני הרבי מהירות: פתחיה, הוא אומר, ודבריו כבר לא תמוהים, הייתי מייעץ לך איפה, שבעת צאתך ליער תיקח עמך נרות חנוכה גדולים במיוחד.

צ"ן אדם לחברו

להאיר פנים לכל אדם

מסופר על הרה"ק רבי יחזקאל טרנא זיע"א ראש ישיבת חברון, שאמר פעם: האדם עם כל חטאיו והכעסתו את השם יתברך, עומד לפניו ומבקש ממנו על הארת פנים "ברכנו אבינו כלנו כאחד באור פניך", ואילו האדם לחברו ואפילו בידידו האהוב ביותר, גם על דמיון שווא מיד הוא בא להקפדה, ומונע ממנו הארת פנים ומראה לו פנים זועפות. וברור שלא זו הדרך.

שלום בית בהדלקת נר חנוכה לעתים קרובות נוהג היה הרה"ק רבי ישראל מאיר הכהן בעל ה"חפץ חיים" זיע"א לנסוע אל הרה"ק רבי נחומק"ה מהורדנא זיע"א, אותו החשיב ה"חפץ חיים" כמורו ורבו, כדי ללמוד מהליכותיו והנהגותיו בקודש. פעם אחת ישב ה"חפץ חיים" בבית רבו באחד מימי החנוכה, השמש שקעה ואף הלילה כבר ירד, ואילו רבי נחומק"ה מתמהמה מלהדליק את נרות החנוכה, ממתין הוא לאשתו הרבנית שיצאה מן הבית ועדיין לא שבה. עברו כמה שעות וכבר כלתה רגל מן השוק, ורבי נחומק"ה עדיין יושב וממתין. בשעה מאוחרת מאד שבה האשה אל הבית, או אז מיהר רבי נחומק"ה והדליק את נרות החנוכה. מורי ורבי, שאל ה"חפץ חיים" את רבו, מדוע המתין לרבנית זמן כה רב? והרי על פי הדין היתה יוצאת ידי חובתה

בהדלקת בעלה, גם אם לא הייתה נוכחת בעת ההדלקה עצמה, ומדוע ראה לנכון להמתין לשובה? הלכה מפורשת היא, השיב רבי נחומק"ה, שאם אין לאדם כסף אלא רק לנר אחד, והוא מסתפק מה עדיף נר שבת או נר חנוכה, נר שבת קודם, משום שבנר שבת יש גם משום שלום בית, רעייתי, סיים רבי נחומק"ה מוסרת את נפשה למען שאני אוכל להקדיש את כל עיתותי ללימוד התורה, והיא נהנית בכל שנה להיות נוכחת בשעת ההדלקה, שלום בית זה, חייב אותי להמתין לה עד שתשוב.

משכן את החנוכיה עבור צדקה

ידוע כי דרכו של הרה"ק ר' חיים מצאנז זיע"א, היה למשכן את כלי כספו וזהבו עבור כסף לצורכי צדקה. ופעם אחת בהתקרב חג החנוכה, והמנורה של רבינו היתה ממושכנת, ושאלוהו בניו מתי בדעתו לפדות את המנורה? ורבינו לא השיבם מאומה. והנה הגיע ערב חנוכה לפנות ערב ועדיין המנורה לא נפדית, בני רבינו התאמצו כמיטב יכולתם לפדות את המנורה, וכבר היה שעה תשע בערב, ורבינו לא הזכיר כלל אודות המנורה. לפתע הגיעו מעיר גארליץ זוג, והביאו לרבינו מנחה מנורה חדשה לחנוכה, ובאו במהירות לחדר רבינו, והתנצלו לפני רבינו על בואם באיחור זמן. ומיד ציוה רבנו להכין השמן והפתילות, והלך להדליק נרות חנוכה.

חילולא דצדקיא

יום ראשון א' טבת

הגה"ק רבי יאיר חיים בכרך ב"ר משה שמשון (חות יאיר - תע"ד)
הרה"ק רבי שאול אוקער מטבריה ב"ר צבי הירש (תרי"ג)

יום שני ב' טבת

הרה"ק רבי אברהם משה ב"ר שמחה בונים מפרשיסחא (תקפ"ט)
הרה"ק רבי יעקב כולי ב"ר משה שלמה זלמן (חתן האדמו"ר האמצעי מליובאוויטש - תרי"ז)
הרה"ק רבי יעקב צבי ב"ר יהושע אשר מפאריסוב (תרמ"ט)

יום שלישי ג' טבת

הרה"ק רבי אליעזר זאב מבאטשעטש ב"ר חיים (תרי"ב)
הרה"ק רבי אברהם ב"ר יהודה צבי מסטרעטין (תרכ"ה)
יום רביעי ד' טבת
הרה"ק רבי גרשון חנוך העניך ב"ר יעקב מראדזין (בעל התכלת - תרנ"א)

יום חמישי ה' טבת

הרה"ק רבי אהרן מטיטוב ב"ר צבי בן הבעש"ט הקדוש (תקפ"ט)
הרה"ק רבי אברהם אלחנן מפלאנטש ב"ר יהודה (תלמיד ה"חווה" - ברכת אברהם - תקצ"ה)

יום שישי ו' טבת

הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא ב"ר חיים מצאנז (תרנ"ט)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רביטבין שליט"א
מ"ס "גם אני אודך" רפרום יוסף הורו"ם על המצוות.

מים אחרונים (ו')

- א) מים אחרונים נוטלים בכל מיני משקים. (שו"ע או"ח סימן קפ"א סעיף ט').
- ב) אם יש לו מים, אין ליטול מים אחרונים בשאר משקין. (משנה ברורה שם ס"ק כ').
- ג) אין נוטלים מים אחרונים ביין מפני חשיבותו. (שו"ע הרב שם סעיף ח').
- ד) צריך לייחד לו כלי מיוחד שיהיה רק לנטילת מים אחרונים. (שלחן הטהור, סדר השלחן, דף רכ"ט ע"ב).

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ

הר"ר חיים יוסף צבי ברוך זילבר זצ"ל
ב"ר יחיאל מאיר
נלב"ע כ"ה אלול תשע"ח תנצב"ה

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת לבנות "עין חמד" - מקלחת ציון

פרשת מקץ - אחות אחים

אם כנים אתם אחיכם אחד יאסר בבית משמרכם ואתם לכו הביאו שבר רעבון בתיכם (בראשית מב, יט)

ומכאן עלינו ללמוד, מהנהגתם של השבטים הקדושים, מהי ההתייחסות הראויה כלפי צרתו של אח או חבר. אָל לנו להתייחס חלילה כשאנו שומעים על צרתו של הזולת כאל דבר שאינו נוגע אלינו כלל ועיקר.

ואף כשאנו עוזרים לו בצרתו, אָל לנו לחוש כי אנו עומדים מהצד ואנו מסייעים בעבורו בלבד. **עלינו לחוש כי צרתו של הזולת-הרי היא צרה שלנו, ורק כך נוכל באמת להגיע למדרגת האחוה הנדרשת מאיתנו!**

מאחר ו'כל ישראל ערבים זה בזה' (סנהדרין כז ע"ב, שבועות לט ע"א) הרי ש"אתם קרויים אדם, ואין הגויים קרויים אדם". וכי הגויים אינם אדם? מה השוני שלנו מהם?

אלא כידוע ישנם ארבעה שמות לאדם: אדם, איש, אנוש וגבר. שלושה מהם מתרבים- אישים, אנשים וגברים. ורק שם אחד אינו מתרבה- אדם.

אצל הגויים, הם נקראים בשמות המתרבים. שכן אם לזולת יש צרה- הדבר לא נוגע לו. ואילו אצל עם ישראל, נקראים בשם אדם, כיוון שאם לאחד יש צרה- כל עם ישראל מאוחדים ונרתמים לעזרתו.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

זמני לכת

ע"י	כניסת לכת	צאת לכת	יבין ת"ס
י"ט	16:00	17:13	17:44
ת"א	16:17	17:09	17:39
מ"ט	16:16	17:09	17:39
כ"ב	16:20	17:13	17:43

לכאורה עלינו לבאר, מה פשר הלשון: "בבית משמרכם"? וכי בית הסוהר של מצרים שייך היה לאחים הקדושים? האם זה היה בית סוהר מיוחד בעבורם?

ובכלל, הרי בפועל רק אחד מהם היה עתיד להיאסר בבית הסוהר, כך שראוי היה לומר לכל היותר: "אחיכם אחד יאסר בבית משמרו" או "בבית המשמר"?

רש"י הקדוש הרגיש בדבר וכתב: "בבית משמרכם- שאתם אסורים בו עכשיו". והיינו שביאר כי בית הסוהר נקרא בית משמר האחים הקדושים- **על שם היותם נתונים בו באותה שעה בטרם שולחו להביא שבר רעבון בתיכם.**

אך הרב 'מקדש הלוי' ביאר זאת באופן אחר, כי יוסף הצדיק ידע את האהבה הגדולה השוררת בין האחים כולם.

ועל כן הבין כי גם אם אחד מהם ישאר אסור בבית הסוהר, הרי שתחושת שאר האחים תהיה כי כולם יחד שם אסורים שם עימו כביכול! לפיכך, הציע להם לעלות אל אביהם, תוך ידיעה ברורה כי מאחר שישאירו בבית הסוהר את אחד מאחיהם- דומה הדבר כאילו נותרו שם בעצמם.

נמצא כי יוסף הצדיק מצא דרך שהוא מעין "בבית משמרכם" דהיינו: בית סוהר לכל האחים יחדיו, וזאת על ידי שיותיר את אחד מהם במאסר, ויהיה הדבר שקול בעיניהם כאילו כל האחים כולם אסורים בידו עד אשר יביאו עימם את האח הצעיר.

הצלחה בגור

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב מיטל בת שושנה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן בן אסתר חונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט סיון בת אסתר עמית בת טובה יוסף בן רוחמה נתנאל בן ג'ינה אילן בן ג'וליאט אסף בן סופיה דוד עומרי בן יהודית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית יפית בת ג'ינה שירי ימנה בת שולמית שמעון בן שולמית אנאל חביבה בת שולמית אורן בן נעמי שושנה שירה בת סילביה מיטל בת שושנה

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית נועה בת מזל טוב משה מנחם בן רחל דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניצרי בת טסה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניצרי בן פרחה- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה שלו בן מזל פחיהם אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה טובה בת אורה יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה מישא אסתר בת זוהרה שאול בן סילביה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה זהבה בת שושנה רייזל אליהו בן רחל נעמה בת שרה יחידות אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בו גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה
לנוריאל בו אסתר

לרפואה שלימה
לאיידה חיה בת אסתר
ולילד אלחנן רפאל בן איריס
ולילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה
לאליהו ניצרי בן ימנה וגלית בת מסודי

לרפואה שלימה ציון בן צ'חלה
והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב

להצלחת אלי ברוט ומשפחתו

שואל ומשיב בהלכה - חנכה

במוצאי שבת מה מדליקים לפני מה- נרות חנוכה או נר הבדלה? וכן מה יעשה מי ששומר רבינו תם, מתי ידליק את נרות חנוכה?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת ציון:

תשובה: !

במוצאי שבת, מדליקים בבית הכנסת נרות חנוכה, ואחר כך מבדילים על הכוס, כדי לאחר את יציאת השבת כמה שאפשר. ולמרות שהמדליק נרות חנוכה, מפסיד את קדושת השבת, מכל מקום טוב להדליק נרות חנוכה בביה"כ אחר תפילת ערבית, שהרי כל הציבור נשארים בקדושת השבת, עד שיבדילו. וגם כדי שיהיה פרסום הנס בהדלקת הנרות בביה"כ, שהרי אם יבדילו קודם ההדלקה, רוב הציבור ילכו לבתיהם קודם ההדלקה.

כשמגיע אדם לביתו, יקדים להבדיל על הכוס תחילה, ואחר כך ידליק נרות, שכן תדיר ושאינו תדיר, תדיר קודם. ומצוות הבדלה היא תדירה יותר, שכן עושים אותה בכל שבוע, ואילו הדלקת נר חנוכה מתרחשת פעם בשנה.

לאותם הנוהגים להחמיר שלא לעשות מלאכה במוצאי שבת, עד שיגיע זמן רבינו תם, הוא הדין שאף במוצאי שבת חנוכה צריכים להמתין שלא להדליק נרות עד זמן רבינו תם, מפני שאין זה מנהג טוב בלבד, אלא ראוי ונכון לכל אחד ואחת לנהוג כשיטת רבינו תם, ובפרט שכן דעת מרן השולחן ערוך.

אין מברכים ברכת 'מאורי האש' על נרות חנוכה (אם טעה והדליק נרות קודם ההבדלה), שהרי אסור ליהנות מנרות חנוכה, ואין מברכים 'מאורי האש' עד שיאותו לאורו של נר ההבדלה, כלומר, הנאה מאור הנר, אבל על נר השמש שהוא חול, מותר לברך 'מאורי האש'.

החלום שהציל

סיפר רבי נחום זאב דסלר: משפחתי (דסלר) ומשפחת לאפיאן גרו בלונדון בסמוך אחת לשנייה, מרחק של רבע שעה. באותם ימים, מכונית הייתה דבר נדיר, וכולם העדיפו ללכת ברגל מאשר לנסוע באוטובוס. אחד מבניו של ר' אליהו לאפיאן (שבאותם זמנים שימש כראש ישיבת 'עץ חיים' בלונדון) היה ר' ישראל נחום, מאחר והיה בן גילי, היינו באים זה לזה מפעם לפעם.

פעם אחת, כשירדתי במדרכה הסמוכה לביתו כדי לבוא אליו, חלפה במקום מכונית ביעף וכמעט שפגעה בי. **כפסע הפריד ביני לבין המוות. מרוב בהלה ופחד, החוורתי כסיד ורעדתי כולי.** כשהגעתי לבית משפחת לאפיאן, לפלא היה בעיני שבפעם זו, שלא כאף פעם קודמת, הצדיק רבי אליהו לאפיאן בעצמו פתח לי את הדלת.

תמיד כשבאתי הוא היה עסוק בלימודו, לומד או מכין שיעור, והנה הפעם הוא כאילו המתין לבואי. ר' אליהו התעניין, אם הכול בסדר. על פניו ובקולו ניכרה הדאגה. "כן, ב"ה הכל בסדר", עניתי במבוכה. למרות ניסיוני להתחמק ממה שאירע לי קודם בואי, רבינו לא אפשר לי זאת.

"שום דבר לא אירע לך בדרך לכאן?", חקר. "אכן קרה", הודיתי, וסיפרתי לרב שבדיוק, כשצריך הייתי לחצות את הרחוב, עברה ביעף מכונית, וכמעט ש... "אם כן ב"ה הסכנה עברה", אמר רבינו להפתעתי. משניסיתי לרדת לסוף כוונתו, סיפר: **"אמש חלמתי, כי קרתה לך תאונה קשה, ואני מתפלל לשלומך עד לרגע הזה."**

כשסיימתי את לימודי עם ר' ישראל נחום שבתי לביתי. עם הגיעי ניגשתי מיד לספרייתו של אבא (הגאון ר' אליהו אליעזר דסלר בעל 'מכתב מאליהו') שבה ישב ולמד, וסיפרתי לו את שכמעט וקרה לי, ואת דברי הגאון רבי אליהו לאפיאן. למשמע הדברים נטל את ידי, לחצה בין שתי ידיו ואמר: **"בני היקר, גם אני חלמתי אותו חלום אמש, ומאתמול אני צם עד עתה"**. מסיים הרב: **"עד היום חב אני תודה רבה לתפילות רבינו ולצום של אבי"**.

החֶסֶד שֶבַחֶסֶד

בחור מבני ישיבת לומז'ה התארס, והימים היו ימי מצוקה כלכלית קשה. ניגש אליו ראש הישיבה הגאון ר' יחיאל מיכל גורדון זצ"ל ושאלו: "מה נשמע?". ענה הבחור: "ברוך ה', אלא שנהוג להביא מתנת אירוסין, ואין ידי משגת" הצטער הרב מאוד, שכן גם הישיבה הייתה נתונה במצב כלכלי קשה ביותר, ולא יכול להלוות לבחור כסף, כדי שירכוש שעון. מה עשה ראש הישיבה? **נטל את שעון הזהב שקיבל מחותנו כשהוא היה חתן, מכרו ונתן את הכסף לבחור, כדי שירכוש מתנת אירוסין.**

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כְּמִלְאָכִים - הַצִּדִּיק הָרַב אַבְרָהָם וְאַזְאנָא זצ"ל

הצדיק הרב אברהם ואזאנא זצ"ל הידוע גם בכינוי 'בעל הארי' - נולד בסכורה שבמרוקו. חי בראשית המאה התשע עשרה. התחיל את דרכו בארץ ישראל עד שנבחר להיות שד"ר לאיסוף כסף ליהודי ארץ ישראל ממרוקו. משסיים את שליחותו ביקשה ממנו הקהילה המקומית שיישאר ולאחר הפצרות הסכים לכך.

נודע ונתפרסם כפועל ישועות. מלומד בניסים. על ציונו כתוב החכם השלם. סיפורי ניסים רבים נקשרו לשמו וביניהם העובדה שרכב על אריה לאחר שנאלץ לשבות במדבר בשל השבת הקדושה. רבים פנו אליו ונושעו. ציונו באיית בוציאל שבמרוקו. על אף העובדה שלא ידוע מתי הרב נפטר, בכל שנה מקיימים את יום ההילולה ב-ג' טבת. גם היום רבים הפוקדים את ציונו ורואים ישועות נפלאות.

בנו: ר' דוד. מספריו: השושלת לבית ואזאנא- אודות הצדיק וצאצאיו.

באחת הפעמים רבינו רצה לצאת בשיירה לכיוון ורזאזאת. השיירה התכוונה לצאת ביום רביעי ורבי אברהם ביקש מראש השיירה לצאת ביום ראשון, על מנת להספיק להגיע לפני השבת, אך ראש השיירה סירב. בלית ברירה נאלץ להצטרף לשיירה זו, וכך אחרי יומיים של מסע הגיע ערב שבת ורבי אברהם נאלץ להיפרד מהשיירה ולשבות מלכת, הוא ושמשו באמצע המדבר, למרות הפצרותיו של ראש השיירה כי המקום מסוכן. לאט לאט השיירה נעלמה. רבי אברהם חג במקלו בקרקע וסימן את התחום בו ישבות בשבת.

משסיים קם, התפלל מנחה של ערב שבת ולאחר התפילה הדליק נרות וקיבל את השבת. במהלך תפילת השבת נשמעה שאגה. שמשו של ר' אברהם נבהל, הסתכל לכיוון השאגה וראה שני אריות מתקדמים לעברם. האריות הגיעו עד לקו שסימן באדמה רבי אברהם, כאשר רבי אברהם ושמשו התארגנו להמשיך בדרכם, האריות עדיין רבצו על האדמה והם עלו עליהם ודהרו לכיוון העיר ורזאזאת, וכך בשעות הבוקר נראו האריות בעיר לעיניהם המפוחדות של התושבים, ומאז שמו של רבי אברהם ואזאנא נפוץ כבעל ניסים. **ישנו קלף עם חתימות של חכמי מרוקו שניתן למשפחת ואזאנא כאשר הם עלו לארץ ישראל ובו מעידים הם על המעשה שקרה.**

העיר ורזאזאת שהייתה שוקקת חיים החלה להתמעט מתושביה. רבים, מתושבי העיר עברו לערים אחרות, ורבים מהיהודים עלו לארץ. הערים האחרות במרוקו משכו אליהם תושבים בעיקר משום שאנרגית החשמל התגלתה כיעילה קלה, נוחה וזולה. התכנסו טובי העיר לטכס עצה על מנת למנוע את שוממות עירם, והחליטו כי יהיה מוצלח להקים בקרבת מקום תחנת חשמל אשר תספק חשמל זול ויעיל לתושבי העיר. "דבר זה", כך קיוו טובי העיר, "יקדם את עירם לדרגת עיר מתקדמת וימשוך אליו תושבים".

וממחשבה למעשה, הם ניגשו לעבודה של בניית תחנת כוח אשר תהיה ממונעת מזרימתו המהירה של הנהר הנמצא בקרבת עירם. עם גמר התחנה והפעלתה התברר כי אין במים עוצמה מספקת להפעלת התחנה, לכן הוחלט לפתוח את סכר המים שניצב בדרך הנחל עד לכמות שבו יהיה זרם מספיק חזק.

כשפתחו את הסכר, עמדו האנשים חסרי אונים מול הזרמים העצומים של המים שלא ציפו להם, והמים פרצו את כל המחסומים שעמדו בדרכם. משלא מצאו מקום לזרום החלו המים לגאות והציפו את העיירה על בתיה. כמויות גדולות של מים המשיכו לזרום בעוצמה וחלקים נרחבים יותר ויותר הוצפו במים.

המים הגיעו גם אל שדותיה המוריקים של העיר ווארזאזאת וממשיכים הלאה והגיעו לבית העלמין, וכשהגיעו לציון קברו של רבינו ניצבו **כמו נד נחלים וקפאו בלב מדבר. המים עמדו כחומה מימין ומשמאל לקבר עד שהצליחו התושבים להשתלט על ברזי הסכר.** (מעובד מתוך ה'שושלת לבית ואזאנא')

צער רב מילא את יהודי מרוקו בכלל ואת יהודי ורזאזאת בפרט עת נודע להם על פטירתו של בעל המופת רבי אברהם ואזאנא. הצדיק היה עבורם אב, מנחם לעת משבר, וחומה בעת צרה. היהודים הרגישו ריקנות בהילקח מהם מגן ומושיע הדור. ואולם הצער על הלקח מעמם ארון ברית ה' נמהל עם הזמן בהרגשה שהצדיק לא הזניחם ואף אחרי מותו הוא ממשיך לפקוח עין ולהגן על היהודים.

רבים שעלו לציון קברו ושטחו את בקשתם לפני שוכן מרומים, שיצילם מצרה וצוקה בזכות הצדיק ראו ישועות ונפקדו מי בזרע של קיימא, מי בשידוך הגון, ומי בפתרון צרה אחרת שהייתה לו. עם הזמן הוקם במקום ציון, וכל אדם שהייתה לו בעיה, הגיע לקבר, הדליק נרות לע"נ הצדיק, ושטח בקשה לצדיק שיתפלל עבורו.

באותם הימים לא היה חשמל בבתים, והתאורה בלילות הייתה בנרות, שמן ונפט. פעם אחת נכנס ערבי שגר בקרבת מקום לקבר וראה כי היהודים מדליקים נרות לע"נ הצדיק. זמם הערבי בליבו שכאשר יצאו היהודים מהציון יגנוב את הנרות. וממחשבה למעשה כאשר יצאו היהודים, ונותר לבדו, כיבה את הנרות, תחבם בכיסו ויצא לכיוון ביתו. ואולם כאשר יצא מהציון לשמש, היכהו סינוור ולא ראה כלום לפניו.

בתחילה חשב בליבו שכנראה המעבר הבלתי הדרגתי מחשיכה לאורה גרם לו והוא נכנס פנימה לציון. ואכן בתוך הציון ראה כבראשונה. שוב יצא והפעם בהדרגה, אך שוב סונוורו עיניו. שוב נכנס וחזר חלילה. כאשר מעשה זה חזר בפעם השלישית הבין שיד הצדיק בדבר, ופחד תקפהו על שהעז לשלוח יד בכבוד הצדיק. הוא נכנס פנימה ברטט והבטיח כי שוב לא ינסה לעשות כדבר הזה. ואכן עם החזרת הנרות לציון, יצא החוצה ומאור עיניו חזר לו כבראשונה והוא יצא לביתו שמח וטוב לב. כאשר הגיעו בפעם הבאה משפחת הצדיק לפקוד את הקבר, סיפר להם הערבי את המעשה, וכן המשיך לספר לכל הפוקדים את ציון הצדיק. (מעובד מתוך ה'שושלת לבית ואזאנא')

בְּיָמֵים הָהֵם בְּזִמַּן הַזֶּה

רק המפקד המקומי התעצבן על העיכוב וגער בנאצי: "עכשיו הגופה של היהודון תסריח פה ומי יטפל בה? תפוס את הגופה וזרוק אותה החוצה". הנאצי מילא את ההוראות. הוא תפס את הרב וגרר אותו החוצה, מניח את הגופה בשביל החיצוני. מספר דקות לאחר שהנאצי הלך 'הגופה' מתחילה לנוע...

הרב התאפק עד עתה שלא לנשום, גם לא לחייך על נס הצלתו. **מתברר, שהכדור פספס אותו בסנטימטר בודד, הוא נפל ארצה מבהלה והבין, כי כדאי יותר להעמיד פני מת, תוך שהוא מודה לבורא עולם על נס הצלתו המופלא...**

רק אחרי דקות ארוכות קם ועשה דרכו לשנת לילה על הדרגש, לא לפני שקרא שוב קריאת שמע בכוונה עצומה... בין היהודים, כבר נפוצה השמועה הסודית, כי הרב נותר חי.

ביום המחרת, כאשר אותו נאצי חלף ליד הרב שניצלר, הוא נבהל ואחזתו חלחלה. הן היה בטוח, שהוא כבר לא בין החיים, ואילו היהודון הלז עודו חי וקיים...

"איש קדוש הוא זה", מלמל בפחד, "איך ייתכן שהוא שרד את הכדור? הרי אמש היה מוטל מת, ואני גררתי את גופתו החוצה... כיצד זכה זה בחיים חדשים ועודנו מסתובב כאן?".

בפנים מפויסות ניגש הנאצי לרב. "אני רואה, שאיך בן אנוש רגיל", לחש בשקט, "אני מבין, שיש לך כוחות על אנושיים. הרי אמש היית מוטל מת, ועתה – אתה חי וקיים ומתפקד. **לפיכך אמנה אותך לרב המחנה מהיום ואילך...**"

עול העבודה הקשה הומר בעבודה קלה יחסית, הוא זכה לפרוטקציה בגישה למזון כשר, לחופשות ביום השבת, ולאספקת שירותי דת סדירים. מאותו היום התעטר בתואר 'רב מחנה ברגן בלזן', ובתפקידו סייע רבות לאחיו הנאנקים...

היה זה ליל כ"ד בכסליו, ערב חנוכה. כל מעייני הרב נתונים כיצד ניתן להשיג שמן ופתילות. באותו יום בדיוק הוא הועבר לדרגש בבלוק אחר. הרב ניער את כרית התבן על הדרגש. כתוצאה מהניעור, נופלת שקית קטנה ובה כמה פיסות בד מוכנות כפתילות, ולצידן צלוחית ארוזה יפה ובה שמן זית...

לימים, התברר, כי מי שהטמין את ה'אוצר' בכרית היה הרה"ק ר' יואל מסאטמר זי"ע, שביום כ"א בכסליו שוחרר מהמחנה ועשה דרכו לשווייץ שנחשבה מדינה נטרלית.

מאות יהודים, מכל רחבי המחנה, התקבצו באותו לילה לבלוק של הרב. בפנים קורנות עמד הרב ובירך את שלושת הברכות. **היהודים מחו דמעות התרגשות. נר הוצת, עוד להבה נדלקה. "נצח ישראל לא ישקר", האמונה הנצחית תמשיך לפעם ולהוביל את עם ישראל לנצח נצחים!**

היו אלה ימי מלחמת העולם השנייה. דם יהודי נשפך כמים, מכוונת ההשמדה האכזריות של הנאצים יימח שמו, היו בשיא תפוקתן. ברכבות המוות נדחסו יהודים רבים, בדרכם האחרונה לקדש שם שמים.

הנאצים בדייקנות ובקפדנות עברו עיר אחרי עיר וכפר אחרי כפר, אוספים את היהודים ומובילים אותם אל התחנה הסופית והאחרונה. אחד המחנות הידועים, היה מחנה ברגן בלזן.

ביום מן הימים הובל הגאון רבי שרגא שמואל שניצלר זצ"ל, שכיהן כאב"ד העיירה טשאבא שבהונגריה. גם לעיירתו הגיעה ידם המגואלת בדם של הנאצים ומאות אלפי יהודי הונגריה הועברו למחנה ברגן בלזן, שם קיבלו הנאצים את החלטות מה לעשות בכל יהודי.

העבודה במחנה התנהלה בדייקנות ללא שינויים. בקור מקפיא ובשרב מחניק, התייצבו היהודים לעבודה באותם בגדים, אחרי מנת מזון זעומה ובאותה שעה.

ביום מן הימים אחד הנאצים קרא לרב שניצלר. כשהגיע הרב אליו, תבע הלה מרבינו שיאמר דברי כפירה באמונתו. הרב השיב בנחישות: "לא יקום ולא יהיה, יש בורא לעולם ואין עוד מלבדו!".

היהודים מסביב, כבר העריכו מה יקרה בהמשך. היה ברור, כי עכשיו תישמע שריקת הכדור, שתסיים את חיי הרב. אולם הנאצי אמר: "אני נותן לך הזדמנות שניה ואחרונה להציל את חייך!", והניף את הנשק באיום...

"וכי בגלל שאני כאן במחנה, בתנאים כאלה ובגלל איום כזה, אוציא דברי כפירה מפי? הרי כולנו רואים את השמים ואת הארץ, אותם ברא בורא עולם. זה דבר פשוט וברור, שכל יהודי מאמין בו, גם במחיר חייו!".

הנאצי התמלא זעם. עיניו התרוצצו בחוריהן. הרב הצליח להוציאו לגמרי משלוות נפשו... "זו אזהרה אחרונה", אמר ודרך את נשקו, "או שתאמר דברי כפירה, או שאני יורה בך בזה הרגע".

הרב עטה על פניו ארשת רגועה ומלאכית, והשיב בשלווה את המילים אותן כבר שמע הנאצי אינספור פעמים: **"שמע ישראל, ה' אלוהינו, ה' אחד!"**. הנאצי זעם, הפטיר קללות בגרמנית וכיוון את הרובה. שריקה עזה נשמעה, **הכדור פילח את הדרך אל הרב שניצלר, שבתוך שניה נפל ארצה.**

הנאצים העומדים מסביב פתחו מיד בצרחות שמחה, על עוד ז'יד שהתעקש ושילם בראשו, הם עברו על ידו, דרכו על הגופה המוטלת על הארץ, וגם ירקו עליה בבזז.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א – 05206329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

<p>הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל אביבה בת איירין ע"ה אברהם בן יונה ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל חי זידי בן קלרה ז"ל יוסף בן סעדה ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעמה ע"ה מישא אסתר בת זהרה ע"ה אברהם בן דינה ז"ל</p>	<p>הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל שמואל בן רבקה ז"ל משה בן רוזה ז"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעמה בת גורג'יה ע"ה חיד בר חסיבה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל שמעון בן שמחה ז"ל ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעמה ע"ה שמעון בן חנה ז"ל גורג'יה בת נעמה ע"ה</p>	<p>הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אסתר בת בלה ע"ה נעמי בת כתנו ע"ה מרים בת בלה ע"ה צדיק חכם בן חזלה ז"ל ע"ה שני בת אסתר ע"ה מסודי בת חביבה ע"ה יונה בן סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה יעקב בן נעמה ז"ל שרה בת מורברי רחל ע"ה אלון בן סעדה ז"ל</p>	<p>לע"נ</p> <p>תנצב"ה</p>
--	---	--	---

**נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!**

לע"נ מוריס מורטזה בן שרה ז"ל

או צרות הפרשה

פרשת "מקץ"

"וישלח פרעה ויקרא את יוסף ויריצהו מן הבור" [מא, יד].

האמונה פורסת אור על חשכת הגלות, כשהגיע זמנו של יוסף לצאת מבית האסורים, הדבר נעשה במהירות גדולה כל כך, שברגעים ספורים ממש יצא יוסף מחושך ואפלה לאור גדול, מגלות קשה לגאולה שלמה. בדרך כלל, כשאסיר יוצא מבית האסורים הוא יוצא משם בלי כלום, מאותה שעה שיצא מבית האסורים הוא צריך לתכנן לעצמו את החיים, למצוא מקום עבודה, ולהתפרנס בכבוד, וכמובן שלא כל בעל עסק מוכן להעסיק אדם שרק עכשיו יצא מבית הכלא, כך שפרנסתו של האסיר המשוחרר די מעוררת, הוא לא יוכל להשיג מקור פרנסה בקלות כל כך, אולם אצל יוסף הצדיק אנו רואים דבר פלא, לא זו בלבד שיצא מבית האסורים, אלא שבו ביום הכתירו אותו משנה למלך מצרים...

ומעשה אבות סימן לבנים, שכן מצינו גם ביציאת מצרים, כלל ישראל היו נתונים למשיסה תחת ידי המצריים לתקופה ממושכת של מאתיים ועשר שנים, ובבוא העת, כשהגיע זמן הגאולה, הם יצאו משם כל כך מהר, שלא היה להם זמן אפילו לאפות פת לחם... שנאמר: "ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עוגות מצות כי לא חמץ כי גורשו ממצרים ולא יכלו להתמהמה..." (שמות יב, לט) ולא רק שיצאו משעבוד לגאולה, אלא שגם יצאו משם ברכוש גדול, הם נטלו את נכסיהם של המצריים עד שהניחו אותם כמצולה שאין בה דגים.

וכשם שגאולה ראשונה היתה במהירות, כך תהיה גם הגאולה העתידה לבוא במהירות, כך כתב הרד"ק בפירושו לישעיה בענין הגאולה הסופית, "אני ה' בעתה אחישנה", כלומר כשיגיע "עתה" שהוא זמן הגאולה, "אחישנה" לגומרה מהר, כי לא יארך זמן מעת החל הישועה עד כלותה.

משיח צדקנו יכול לבוא בכל שעה ורגע, ועלינו להיות דרוכים ומוכנים לבואו, לא רק לומר בפה בלבד שאנו מצפים ומחכים למשיח, אלא הדבר צריך להתבטא במעשים, דהיינו להרבות בלימוד תורה וקיום המצוות. המעשה הבא שהובא בספר לקראת הגאולה ימחיש לפנינו עד כמה רחוקים אנחנו מאמונה בביאת המשיח, ומעשה שהיה כך היה:

מעשה ברבי נחום מצ'רנוביל, שפעם אחת הגיע לאכסניה של יהודי באחד הכפרים הנידחים, בחצות הלילה קם רבי נחום ממשכבו, התיישב על הארץ ואמר תיקון חצות בבכי גדול.

בעל האכסניה שהתעורר לקול הבכי, סבר לתומו שדבר מה קרה לאורח שלו ורץ בבהלה לדרוש בשלומו. כאשר שאל בעל האכסניה את ר' נחום לפרש בכייתו, אמר לו שהוא עסוק בתפילה ובתחנונים לפני בורא עולם שישלח מהרה את משיח צדקנו. בראותו שבעל האכסניה עדיין מסתכל עליו בתמהון, שאלו ר' נחום: וכי אינך רוצה שהמשיח יבוא ונעלה כולנו לירושלים?

השיב לו בעל האכסניה: "אינני יודע, עלי להתייעץ עם אשתי..."

כעבור שעה קלה שב בעל האכסניה ואמר בשם אשתו, שאין הם יכולים להזניח את הברווזים והתרנגולים שהם מגדלים, ולפיכך אין הם מעוניינים לעקור מכאן לירושלים...

חזר ר' נחום ושאל: "יומה תעשו לכשיבואו הקוזקים ויגזלו מכם את רכושכם, ואולי אף חייכם יהיו בסכנה?"

חזר בעל האכסניה ושאל את אשתו: "מה להשיב על שאלה זו". ותשובתה לא איחרה לבוא: "אמור לו לרבי, שיתפלל שיבוא המשיח ויקח את הקוזקים לירושלים..."

יש אנשים שצריכים לשאול את עצמם האם הם לא מתנהגים כמו הכפרי הנ"ל? האם הם מצפים לגאולה? או שחלילה הם עלולים לחשוב שהמשיח עלול "להפריע" להם להמשיך בעסקיהם ובעבודתם? חובה קדושה מוטלת על כל אחד מאיתנו לצפות לגאולה, וכך כתוב הרמב"ם בשלשה עשר יסודות האמונה: היסוד השנים עשר, הוא להאמין ולאמת שיבוא המשיח, ולהתפלל לבואו.

הבה נתפלל לפני אבינו שבשמים שיגאלנו גאולת עולמים במהרה בימינו. אמן. (דבש וחלב).

"ויבואו בני ישראל לשבר בתוך הבאים" [מב, ה'].

וכתיב התם (בפר' אמור) 'ונקדשתי בתוך בני ישראל', מה בני ישראל האמור כאן עשרה (בני יעקב, שכן היו י"ב,

והיו חסדים מהם יוסף ובנימין), אף בני ישראל האמור להלן עשרה, מכאן לכל דבר שבקדושה שאין אומרים בפחות

מועשרה (ירושלמי ברכות פ"ז ה"ג).

מסופר על הרבי ה'בית אהרון' מקרלין זי"ע, שהיה מהדר ומקפיד מאוד כל ימיו להתפלל תמיד במניין, ואף פעם לא הסכים לוותר על כך, עד כדי מסירות נפש ממש. פעם אחת היה נצרך לעבור ניתוח בבית החולים, ודאגתו העיקרית היתה, כיצד אוכל להסתדר עם התפילות במניין. הרבי החליט שלפני הניתוח הוא יתפלל מנחה גדולה בציבור, ומאחר שלפי ההשערה, היה אמור להתאושש מן הניתוח לפני חצות לילה, ביקש אפוא ממניין חסידים שיגיעו לבית החולים על מנת שיוכל לזכות להתפלל מעריב במניין.

הגיע חצות לילה, והרבי עדיין לא מתעורר מן הניתוח, והרופאים אמרו שיתכן מאוד ולא יתעורר עד אור הבוקר. החליטו החסידים להתפלל, והלכו איש לדרכו.

עם הרבי נשאר הגבאי המסור, והנה, כעבור שעה התעורר הרבי, ביקש ליטול ידים, ושאל את הגבאי אם יש מניין למעריב כפי שתכננו. הגבאי לא רצה לצער את הרבי החלוש, שזה עתה התעורר מההרדמה של הניתוח, ולכן ענה ואמר לרבי 'יש כאן מניין ומיד מתחילים להתפלל'... וכך עמד הגבאי ושימש כשליח ציבור, כאשר ה'ציבור' לא היה אלא הרבי מקרלין. הגבאי אמר את כל נוסח התפילה, ברכו וקדיש וכו', כאילו יש מניין, והרבי מתפלל עמו. לאחר התפילה שאל הרבי, 'מדוע היה כל כך שקט', והגבאי הסביר, 'המתפללים שעמדו במסדרון בית החולים לא יכלו להרים את קולם באמצע הלילה'...

כעבור זמן, כשהרבי כבר החלים ושב לביתו, היה לגבאי הרהורי דברים וליבו נקפו על המעשה שעשה, היתכן כך לשקר וגם לומר דברים שבקדושה בלא מניין. נכנס אפוא בחדרת קודש אל רבו כדי לספר את האמת. היבית אהרון שמע את דבריו, ותיכף ומיד השיבו: 'אל תצטער, היתה לך דעת ותבונה להצילני, משום שאם היית אומר לי שאין מניין, חוששני שלא הייתי מחזיק מעמד. הייתי נופח את נשמתו מרוב צער ועגמת נפש...' הרבי בירך את הגבאי המסור באריכות ימים ושנים טובות, ואמרו עליו שחי קרוב למאה שנים מתוך בריאות וכל טוב (ופריו מתוק).

"וישא משאות" [מג, לד].

מעשה שאירע לאחרונה, הביא ל'דין תורה' מרגש, שהתעורר בין ראובן, בעל קייטרינג מירושלים, לבין שמעון, שהיה בעל שמחה: שמעון הזמין מראובן שלש מאות מנות, לשמחה שעמד לערוך באחד האולמות בירושלים. והנה הגיע ראובן עם המנות אל מטבח האולם, ולפתע הבחין בילד עם סל ביד, שעומד ובוכה בפתח המטבח. שאלו לסיבת בכיו, והילד סיפר: "אמא שלי שלחה אותי לכאן, כדי לקחת אוכל ממה שנשאר מה אירוע. כשנכנסתי למטבח, ראה אותי עובד הניקיון הערבי, ושלח אותי החוצה".

נכמרו רחמיו של ראובן. הוא לא חשב פעמיים, ומיד הכניס לסלו של הילד עשר מנות מכובדות. השמחה הסתיימה, וראובן ושמעון ישבו לערוך את החשבון. ראובן גולל בפני שמעון את המעשה שהתרחש עם הילד העני, והפטיר בחיך, "אחיב אותך רק במאתיים ותשעים מנות".

"יקירי, אני משלם לך עבור שלוש מאות", הודיע שמעון בנחרצות, "זכות המצווה שייכת לי! כבודו אינו יכול לעשות 'מסחר' במנות שאני הזמנתי... אך גם בעל הקייטרינג אינו מוותר, ומתעקש לקבל שכר רק עבור מאתיים ותשעים. וכך המשיכו להתווכח, ובשמיים זועקים 'אשריכם ישראל. אשריכם שאלו הם דיני התורה שלכם!' ונשאלת השאלה: עם מי הדין?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: כל עוד המזון במטבח, הוא עדיין שייך לבעל הקייטרינג, והוא אחראי על המזון, ואם למשל יתקלקל, הרי זה באחריותו של בעל הקייטרינג, ואילו בעל השמחה אינו מעוניין לזכות במזון כל עוד הוא במטבח, כי אז אינו יכול לשמור עליו. מלאכת בעל הקייטרינג מסתיימת כאשר מניח את המזון על השולחנות, כשציבור ערוך לסעוד.

ולכן, אם בעל הקייטרינג נטל את המנות מהמטבח, הרי משל עצמו נטל. ואילו היה נוטל בעל הקייטרינג את המנות לאחר שכבר היו על השולחן, הרי שכבר זכה בהם בעל השמחה, והמצווה שייכת לו, ואז היה משלם עבור שלוש מאות מנות. לסכום: נראה שראובן בעל הקייטרינג זכה במצווה, ושמעון בעל השמחה ישלם עבור מאתיים ותשעים מנות בלבד!

"גביע הכסף" [מד, ב].

מעשה שהיה ביהודי פלוני שנולד לו בשעה טובה נכד ראשון, ויקרא שמו בישראל 'יוסף'. שמחתו של הסבא היתה גדולה מאוד, והוא החליט לקנות עבור נכדו גביע מכסף טהור, לאחר שקנה גביע מיוחד במינו, הוא הביאו לחרט, כדי שיחרוט עליו באמות, שמו של הנכד.

למחרת, שב הסב אל חנותו של החרט על מנת ליטול את הגביע הכסף. "החריטה על הגביע שלך מרחיבה ממש", אמר החרט בשמחה, והגיש לאיש את הגביע. הביט הסבא, והזדעזע... על הגביע נחרט בטעות השם 'יוסף חיים'!! "לא די בכך שהתרשלת במלאכתך ולא חרטת את השם הנכון, אלא אף הרסת את הגביע היקר", אמר הסב לחרט. החרט הרבה להתנצל: "אנא, ימחל לי כבודו. מכיוון שהמלאכה נעשתה ביום י"ג באלול, יום היארצייט של רבינו יוסף חיים (הבן איש חי), התערבב השם 'יוסף חיים' במוחי וטעיתי..."

החרט ויתר על התשלום עבור "מלאכתו", ופטר את האיש חינם אין כסף, והסב גם הוא מחל לחרט, ולא תבעו על "הזק" הגביע. הואיל וכעת לא היה לסב מה לעשות בגביע, נטלו ותחבו באחד הארונות.

והנה, כעבור כמה ימים, מתקבלת שיחת טלפון בביתו של הסב. היה זה בנו, שסיפר כי הנכד אושפז במצב מסוכן, ולאחר התייעצות עם אחד מצדיקי הדור, הוחלט להוסיף לו את השם 'חיים' ויקרא שמו מעתה: 'יוסף חיים'!... פלאי פלאים. ברוך השם, הילד נתרפא לחיים טובים. הוציא אפוא הסבא את הגביע היקר מהארון, והעניקו אחר כבוד לנכדו 'יוסף חיים'... אלא, ששאלה מעניינת מנקרת עתה במוחו של הסב: האם כעת, כשהתברר שהחריטה של החרט הנה תואמת לשמו של הנכד, יש לשלם לחרט עבור עבודתו...?

השיב מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א: מעשה ארע לפני שנים רבות בראובן שזעם על שמעון, נכנס לחנותו, ושבר חביות יין יקרות שהיו מצויות שם. כעבור זמן מה נכנסו לחנות שוטרים ובלשים לערוך בה חיפוש, ולבדוק אם אין שם משקאות שלא שלם עליהם מכס. הם חיפשו היטב, אך העלו חרס בידם. הסיבה שלא מצאו מאומה היא, משום שלמרבח הפלא ראובן שבר את אותן חביות שלא שלמו עבורן מכס, ואלמלא היה שוברן, היה המוזג נענש בעונש חמור, ונמצא אפוא שהמוזיק גרם להצלת חברו... ודנו רבותינו: האם חייב ראובן לשלם עבור הנזק?

וכתבו כמה פוסקים, כי יש לחייב את השובר, כיוון שבשעה ששבר את החביות נתחייב בתשלומים, ומה שאחר כך באה הצלה לשמעון מכוח שבירה זו, אין זה פוטר מתשלום שכבר נתחייב בו, ואין לנו עסק בעתידות.

וכעין זה ניתן לומר גם בנדון דנן, שהמציאות 'שנולדה' מאוחר יותר, אינה משפיעה למפרע על הדין שכבר חל, דהיינו, מכיוון שבשעת המלאכה היתה פשיעה מצד החרט, והוא קלקל את הגביע, אם כן נקבע אז כי לא מגיע לחרט שכר. ממילא גם כעת, שהתחדשה לפנינו טובה מחמת פעלתו, כאשר הסבא נזקק לגביע עם שם שכזה, לא נאמר שחוזר הדין ומתחייב הסב בתשלום, אלא שמזלו הטוב של הסב גרם לרווח שנוצר כעת.

ועל כל פנים, נראה שמגיעה קצת הכרת הטוב לחרט. (אמנם, אם באותה שעה שבה התבצעה החריטה, כבר החלה מחלתו של הנכד, וכבר אז היה מועמד לשנוי השם, יתכן שבזה הסבא חייב לשלם).

לסכום: נראה שמן הדין הסב אינו חייב לשלם לחרט, אבל יש להכיר לו קצת טובה. (אחת שאלתי).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריאל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזריאל בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ קודסיה בת כשוור ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ שמואל בן חתון ז"ל, לע"נ ניסן בן ננה ז"ל, לע"נ צימורה בת רחל ז"ל, לע"נ יהודה בן מרים ז"ל, לע"נ ירון בן אסתר ז"ל, לע"נ מנשה בן שמחה ז"ל, לע"נ דוד בן מרים ז"ל, לע"נ משה בן כורשיד ז"ל, לע"נ אלון בן דינה ז"ל, לע"נ לידיה בת רחל ז"ל, לע"נ לוזן בת פרווין ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ אסתר בת פרי ז"ל, לע"נ יהודה בן מעתוקה ז"ל, לע"נ לוציאנו בן מיסה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

בס"ד תשע"ט
> נא לא לקרוא בשעת התפילה <

פרשת מקץ

ההבדל בין השנות החלומות של יוסף להשנות החלומות של פרעה - פרעה חלם את חלומו פעמים באותו לילה ולכן החלום התגשם מיד, אך יוסף חלם את חלומותיו בלילות שונים, ולכן הם התגשמו רק לאחר שנים רבות.

(חזקוני)

© מתוך: "הפרשה מספרת לי" בראשית

"אחרי הודיע אלקים אותך את כל זאת אין נבון וחקם כמוך" (מא, לט)

איך הגיע פרעה למסקנה שיוסף הוא חכם ונבון, מהעבדה ש"הודיע אלקים אותך"? והלא אנדרבה, מכאן היה צריך ללמוד שהחכמה אינה משלו, ורק ה' הוא שגלה לו את פתרון החלומות. ועוד, שהלא כך אמר לו גם יוסף עצמו: "בלעדי" - שאין החכמה משלי אלא משל האלקים.

משל למה הדבר דומה? לסוחר שפתח חנות גדולה לממכר סחורות יקרות ערך. מכינן שקף, חיבנהו ראשי העיר לשלם מסים גבוהים, כפי הנהוג להטיל על עשירים גדולים. בא אותו סוחר אל ראשי העיר בטרוניה, כשטענתו בפיו: "אינני עשיר כפי שחושבים אתם. ומה שרואים אתם את הסחורות היקרות שבחנותי, דעו לכם שלא מכספי רכשתי אותן, כי אם מכספי הלאות".

"מכף עצמו מוכח שעשיר גדול אתה" - ענו לו. "הן רק בגלל שיודעים המלואים שיש בידך להשיב להם את כל כספם, הסכימו להלוות לה. לאיש עני, בנדאי לא היו מלווים סכומים גדולים שקאלו".

כך היה כשאמר פרעה ליוסף: "שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתור אותו", והרי מוכח מכאן שהנהג נבון וחקם. והשיבו על כך יוסף: "בלעדי" - אין החכמה משלי, אלא "אלקים יענה את שלום פרעה" - האלקים הוא שיפתר לה את חלומה.

ועל כך ענה לו פרעה: "מזה עצמו מוכח שאין נבון וחקם כמוך, שהרי 'הודיע אלקים אותך את כל זאת', נוקא לה ולא לאחרים, וידוע שהאלקים אינו נותן חכמה אלא לחכמים".

(המגיד מדובנא)

"ופרעה חלם והנה עמד על היאר"

"ותאכלנה הפרות רעות המראה... את שבע הפרות יפת המראה והבריאת וייקץ פרעה"
"ויישן ויחלם שנית והנה שבע שבלים עלות בקנה אחד"

"ותבלענה השבלים הדקות את שבע השבלים הבריאות והמלאות וייקץ פרעה והנה חלום"
"ויהי בבקר ותפעם רוחו וישלח ויקרא את כל חרטמי מצרים... ואין פותר אותם לפרעה"
(מא, א, ד, ה, ז, ח)

מפני מה מהר פרעה לקרא לחכמים שיפתרו לו את חלומותיו? הרי יתכן שהחלומות הם דברי שטות והבל!

פרעה ידע שאדם חולם בלילה רק על דברים שחשב עליהם ביום. כפי שאמרו חז"ל (מסכת ברכות נה:): שאין מראים לאדם אלא מהרהורי לבו, שהרי אדם לא רואה בחלומו פיל הנכנס בחר המחט, משום שלא חשב על דבר כזה ביום.

כאשר ראה פרעה בחלומו דבר בלתי הגיוני - פרה אוכלת פרה, שלא כדרכה, ושבלים האוכלות שבלים שאין זה מדרבם, ידע פרעה שהוא מעולם לא חשב על דבר כזה, וממילא אין זה חלום רגיל, אשר בו מראים לאדם מהרהורי לבו.

מכך הסיק פרעה שזהו חלום מיוחד, חלום נבואי. משום כך בקש למצא פתרון אשר יניח את דעתו ויסביר לו את פשר החלום הנבואי שחלם.

(טעמא דקרא)

"וידבר פרעה אל יוסף בחלמי הנני עמד על שפת היאר" (מא, יז)

פרעה חלם שהוא עומד על היאר עצמו, אך ליוסף ספר שבחלומו עמד על שפת היאור - מדוע שנה פרעה?

פרעה רצה לבחון את יוסף, אם הוא אכן ידע את החלום שחלם, ואת פתרונו.

ואכן, יוסף ידע את חלומו האמתי של פרעה, ואמר זאת לפרעה, כפי שנאמר בתהלים: "שפת - לא ידעתי אשמע" - לא חלמת "על שפת היאור" אלא "על היאר". את זה אשמע - זה שמעתי ממך.

(מרגניתא דר' מאיר)

"ועל השנות החלום אל פרעה פעמים כי נכון הדבר מעם האלקים וממהר האלקים לעשותו" (מא, לב)

פרעה חלם את החלום פעמים, ויוסף הסיק מכך שפתרון החלום עומד להתגשם בקרוב.

ונשאלת השאלה: הרי גם יוסף חלם את חלומותיו כמה פעמים, מדוע לא התקיימו הם מיד, בחלומות פרעה, אלא לאחר עשרים ושתים שנה?

ספור לחנכה

אחד המחנות הידועים לשמצה בתקופת השואה האימה, היה מחנה "ברגן בלזן".
 למחנה זה הובאו אלפי יהודים, אשר אלצו לעבד בעבודות קשות ומפרכות, ורבים מהם מתו על קדוש השם על ידי מכות ההשמדה הנאצית.
 אכן, גם בגיא צלמות זה, התגלה לעין כל חוסנו הפנימי של העם היהודי ועוצם אמונתו האיתנה בהשם יתברך, וכפי שנוכח מן המעשה הבא:
 באחד המשלוחים הגיע למחנה רבה של העיר טשאבע שבהונגריה, רבי שרגא שמואל שניצלער.
 דמותו המרשימה של הרב משכה את תשומת לבם האכזר של הנאצים והם הצרו את צעדיו בכל הזדמנות שנקרתה בדרךם.
 בקר אחד, בדרכו לעוד יום עבודה מוגע, קרא לו אחד המפקדים הנאצים לקרן זוית ואמר לו:

"יהודון נבזה, יש באפשרותי להורגך עכשו, אך חבל לי לבזוז כדור רובה על יצור כמוך, על כן שמע לעצתי: אמור בפני דברי כפירה באמונתכם. אמר עכשו בקולך כי אתם היהודונים נגמלתם מהמחשבה כי אלוהיכם הוא השליט על כל העולם, מלכות הרייך השלישי היא זו ששולטת היום על פני תבל"

הרב שניצלער הביט בנאצי במבט מלא נחישות:
 "לא יקום ולא יהיה, יש בורא לעולם ואין עוד מלבדו".
 אך הנאצי לא התיאש, ונסה לשדלו:
 "חבל עליך, הרי חייך עוד לפניך. אמר משפט כפירה בדתך, משפט אחד קצר, ותשאר בחיים"

אך הרב שניצלער לא הסס ולו לרגע קט.
 הוא הגביה את קולו ואמר:
 "וכי בגלל שאני במקום אים ונורא שכזה ובגלל איומיה כי תהרגני, אוציא דברי כפירה מפי? השם יתברך ברא את העולם כלו, ומנהיגו לבדו בחסד וברחמים. זוהי האמונה הפשוטה והברורה שכל יהודי מאמין בה, גם במחיר חייו. שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד"

עיניו של הנאצי התמלאו חרון. הוא פלט מפיו הטמא צרור קללות בגרמנית, ובחמת זעם דרך את נשקו, כונו לעבר הרב ליל כ"ד בכסליו. ערב חנכה.
 מזה כמה ימים מנסה הרב שניצלער להשיג ללא הצלחה, מעט שמן ופתילות להדלקת גר חנכה.

לפני מספר שעות הוא הועבר לבלוק אחר. עוד הוא בוחן את משכנו החדש, ואת הדרגש עליו יישן מעתה, הבחין פתאום בשקית קטנה ומהויה, מבצבצת מבעד לכת הנוצות. הרב שניצלער מהר לפותחה, והנה בתוכה אוצר יקר: מספר פסות בד קטנות, וצלוחית שמן זית כשרה להדלקה.

היה זה רבי יואל מסאטמר זי"ע שהטמין את צלוחית השמן בכר הנוצות.
 מספר ימים קדם לכן הוברח הרבי בחשאי מן המחנה והותיר תחת הפר שבדרגשו את אותה שקית.

למחרת בערב, הצטופפו בהתרגשות עשרות יהודים מפל רחבי המחנה סביב הרב שניצלער כאשר ברה את ברפת הדלקת גר חנכה וברכת שהחיינו.

אורו המרצד של גר החנכה האיר את כותלי הבלוק החשוך שבמחנה ברגן בלזן. האיר גם את לבם של יהודי המחנה באור גדול. אור של אמונה יהודית. אור שלא יכבה לעולם.

לדעת נביא!
מדרשי הנ"ך
לילדי ישראל

לילאי 7 ומעלה | **10 כרכים**

מתחילת יהושע עד סוף מלכים ב'
 עכשיו בחנויות הספרים

כפנינו בית לוי

שע"י בית הכנסת "בית לוי" רח' יוסף חכמי 48, מדורגי בית וגן ירושלים

מקץ

גליון מס' 512

יציאת שבת: י"ם 17:15, ת"א 17:16

כניסת שבת: י"ם 16:00, ת"א 16:14

נלמד מהפרשה

נרות חנוכה בשואה

בשואה הנוראה, חפצו צוררי ישראל לכלות את העם היהודי. אולם גם בחושך הנורא של גיא הצלמוות הגרמני, עלו ניצוצות של גבורה ומסירות נפש לקיום המצוות, האירו באור יקות, והוכיחו את גבורתו וחוסנו הפנימי של עם ישראל, ששום צורר אינו יכול לו.

וכך מספרים החסידים אודות הדלקת הנרות של הרבי הקדוש מצאנו וחסידיו, במחנה העבודה "מהרלדארף", חנוכה תש"ה:

היהודים השבורים והרצוצים שם במחנה, לא ידעו באיזה יום בשבוע יחול בדיוק יום ראשון של חנוכה. הלכו אפוא אל הרבי מצאנו זי"ע, והוא חישב בבירור באיזה יום בשבוע יחול כ"ה בכסלו.

בהתקרב ימי החנוכה, הזדמן לרבי לעבוד במחסן העצים של המחנה. הוא ניצל הזדמנות פז זו, שהתגלגלה לידי משמים, ובסיועם של עוד כמה יהודים התקין בסתר מנורה של עץ. אולם כיצד ישיגו שמן להדלקה? גם לזאת מצאו פתרון. מידי פעם היו היהודים מקבלים מרגרינה בקצבה. כל פירור של מרגרינה הוא סם חיים, תוספת נחוזה של אנרגיה לגוף התשוש. אך בימי החנוכה - כל פירור של מרגרינה הוא סם חיים לנשמה, תוספת אדירה של אנרגיה לנפש היהודית, שכן ממנו אפשר להתיך מעט שמן להדלקת נר חנוכה... ואכן יהודים רבים מן המחנה הפרישו במסירות נפש פירורי מרגרינה, ושמורו אותם עבור הדלקת הנרות. ופתילות מאין? חיש קל נשלפו חוטים מבגדי המחנה הבלואים שעטפו את גופם, עבור התקנת הפתילות, לשם מצות הדלקת נרות חנוכה. כשהגיע ליל ראשון של חנוכה, זכו היהודים במחנה להדליק את נרות החנוכה כמצוותם. הרבי זי"ע העלה את השלהבות ברטט של קדושה... שמחה עצומה הציפה את הלבבות.

ומספר הרבי: באחד הלילות הבאים, אחזה אש הנרות בצרף כולו, והתלקחה שריפה גדולה. מיד באו הרשעים לחקור ולדרוש מה היה שורש המאורע, ועל מעשה כזה - להדליק אש במחנה - היו ממייתם תכף ומיד את האיש שהוא שהעז לעשותו. ואף על פי כן לא עזבונו חסדיו יתברך שמו, וניצלנו מידיהם. ובסיום הדברים הוסיף הרבי בהתרגשות גדולה: "אפילו אודה לה' כל ימי חיי, בימים וגם בלילות, לא אצא ידי חובתי, להודות לאלוקים על שזכיתי אז תחת שלטון הרשעים לקיים את המצוה כראוי ולהדליק נר חנוכה כהלכתו, ולא זו בלבד אלא שיצאתי משם חי וקיים חרף הסכנה הגדולה שריחפה אז על ראשי".

חנוכה - חינוך הילדים

לפני כחמש שנים התפרסמה שאלה ששאל מלמד תינוקות בחדרו של ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן. המלמד סיפר שרמת החוצפה של התלמידים בשנים האחרונות, ממש כדברי חז"ל ש"חוצפה יסגא". הוא סיפר שלמרות ניסיונו והוותק שלו, משנה לשנה קשה לו יותר עם חוצפתם של התלמידים והוא מבקש עצה כדת.

בנוסף, הוסיף המלמד שורה של אפשרויות למצבים שתלמיד מתחצף: להוציא אותו מן הכיתה, להכות אותו, לגעור בו בפנים זועפות מול כולם ואולי לשלוח אותו לחדר המנהל. "מה מומלץ יותר להעניש?" שאל המלמד את גדול הדור.

הגרא"ל נשא עיניים בכאב ושאל: "לפי מה קבעת את רמת העונשים, לפי מידת הפגיעה האישית שלך מן התלמיד?"

המלמד הנהן התחלחל. "חלילה. אבל החוצפה הזו ממרידה את הכיתה, ואם לא אנקוט בעונשים - הם ימשיכו להפריע כל פעם. זה רק ילך ויחמיר". הגרא"ל הנהן ואמר: "אם כל רצונך הוא לטובת הילד ולחינוכו, אגלה לך עצה שנוגדת את כל מה שלמדת ואני מבטיח לך שהיא תהיה הטובה ביותר: כאשר ילד מתחצף ומפריע, אתה פשוט מבליג ומתעלם! זה כואב, זה מקומם, זה אולי נראה כאוזלת יד, אבל זה מה שעליך לעשות. להבליג על הפגיעה האישית".

גדול הדור ראה בפני המחנך שקשה לו לקבל את הדברים, והוסיף: "דע לך שהילדים חכמים. מאוד! כאשר הם יראו שאתה לא נפגע באופן אישי, שאתה מעביר על מידותיך - הם ירצו לחקות אותך ולהתנהג כמוך. לאחר מספר חודשים, לאף ילד לא תהיה סיבה להפריע לך בשיעור!..."

וכעת לשאלתו של רבי אליהו הורושיבסקי מהבניב בספרו "אזור אליהו": מדוע פגע יוסף בכבוד פרעה והציע למנות למצרים איש נבון בשני הרעב (וכי פרעה לא מספיק נבון וחכם)?

אלא יוסף לימד את פרעה את דברי חז"ל "כל החלומות הולכים אחר הפה". מאחר ופתרת את החלום לרעה בפוך - אומר יוסף לפרעה - והודעת בנחרצות "ולא נודע כי באו אל קרבנה", הרי שחרצת דין ששנות הרעב יכלו את כל השפע שהיה בשנות השבע.

לך - מדגיש יוסף לפרעה - כבר אין היכולת לעסוק בפתרונות מעשיים בשביל להציל את מצרים. אם אתה לא מאמין במוצר - אתה לא יכול לשווק אותו!

לכן אין מנוס מלקחת איש נבון וחכם - כמוך, אדוני המלך - ולתת לו לעסוק בפתרון שנות הרעב על ידי שיעמדו לרשותו חבורת פקידים ממונים.

את הנקודה הזו ביקש גדול הדור, הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל, ללמד למלמדי תינוקות: מלמד שלא מאמין בתלמידיו, אינו יכול להנחיל להם חינוך אמיתי. כדי לחנך מוכרחים שיהיה "אמון במוצר", להראות לילד שאנו סומכים עליו שההבלגה שלנו לא תגרום לו להפר את האמון ולפרוץ את המשמעת.

חנוכה הוא מלשון "חינוך", כך נקראת התחלתו של כל דבר חדש בלשון הקודש, וזהו שורש המושג ל"חינוך ילדים". ללמד אותם בתחילת דרכם כיצד נכון וראוי להתנהג. היכולת ללמוד לסמוך על הזולת, להאמין בו ובכוחותיו - גם כאשר הוא בתחילת דרכו - היא מתנה עבורנו לא פחות מאשר עבורו. במקום "לקנוס" על כל שגיאה בגערה או בדרכים אחרות ניתנת לנו היכולת להאמין בו ולראות תוצאות.

בברכת שבת שלום,

רב בית הכנסת

סיפור השבוע

בזכות נרות חנוכה

היתה כל ברירה והם רטנו על שלא נסעו עם מוטל, שבועדי הגיע כבר למקום היריד.

פינייה סיים את ארוחתו, בירך על המזון בכוונה גדולה והמתין עד שכלתה טיפת השמן האחרונה מן הנרות והם כבר אחד-אחד. רק אחרי כן הוא יצא לרתום את הסוסים לעגלה. כאשר ישבו כבר בעגלה ופינייה עודד את סוסיו להליכה מהירה יותר בקריאות, "דיאו! לגלגו עליו הסוחרים באומנם כי שום קריאות "דיאו" לא יעזרו לגבי סוסים כחושים אלה הנראים כפגרים המהלכים על ארבע.

פינייה ידע כי הצדק אתם. הוא ידע יפה כי סוסים מדרבנים בחציר ירחני או במנה הגונה של שבולת-שועל ולא בצעקות "דיאו". אולם מה הוא יכול לעשות. בקושי הוא מוציא את פרנסתו מעבודת העגלונות ואם כי תמיד מקדים לתת את אכלם של סוסיו, יודע הוא כי זה מספיק בקושי כדי שלא יתפגרו מרעב.

נוסע לו פנייה ונוסע, ונוסעיו, שהשלימו כבר עם גורלם, נרדמו וישנו שינת ישרים. הכוכבים נוצצים ממעל, כאילו קורצים לו, לפינייה, ומאחלים לו דרך צלחה, העגלון הזקן מביט סביבו ומתפעל מיופי הטבע המתגלה לעיניו. מרחבי אינסוף מושלגים, החל עטה מעטה לבן, ככלה בחופתה. אט אט נעצמות עיני העגלון, ראשו נשטמ על כתפיו, הוא מרפה מהמושכות ונרדם.

הדרך עוברת ביער עבות ומקיפה אגם קטן. בחורף כאשר מימי האגם קפואים, אפשר לעלות עליו בעגלה ולחצותו. אולם עתה, שהחורף אינו קר ביותר, מסוכן הוא אפילו להתקרב לאגם זה. העגלה רצה קדימה, פינייה ישן והמושכות רפויים, תלויים לצידו של העגלון. הנה הם מתקרבים, הנה הם כבר על שפת האגם, אולם הסוסים עושים עתה תפנית חדה, מתרחקים מהאגם וממשיכים לרוץ בדרך הסלולה. כאשר פינייה פתח את עיניו, החלו כבר השמים להאפיר. מרחוק הוא ראה את ראשי הבתים ותמה כיצד זה הגיעו כל כך מהר לעיר, שהיתה מחוץ חפצם. לפי חשבוננו היה עליהם לנסוע עוד איזו שעתיים-שלוש.

פינייה נוהג את העגלה לאכסניה, בה נוהגים הסוחרים להתאכסן, בבואם העירה. הדלת עודה נעולה והסוחרים, שאף הם התעוררו בינתיים, מתפלאים כיצד זה הגיעו כה מהר. האמנם היתה להם קפיצת הדרך? והפלא גדול שבעתיים, כאשר נוכחים לדעת כי מוטל ונוסעיו טרם הגיעו, למרות שיצאו לדרך זמן רב לפנייהם.

בינתיים האיר השחר והסוחרים נטלו את טליתותיהם והלכו לבית הכנסת. משם הם יצאו ליריד וכפי שהתברר לאחר מכן האירה להם ההצלחה פנים והם עשו עסקים מצויינים, רק כעבור מספר שעות, כאשר הם חוזרים לאכסניה לאכול ארוחת בוקר ולנוח קמעה - מגיע מוטל עם נוסעיו, כשהם רועדים מקור.

מה קרה לכם, למען השם? - שואלים נוסעי פינייה את מוטל והאנשים שבאו עמו. ומה קרה לך מוטל? - מוסיפים הם להקשות - האל יצאת זמן רב לפנינו וסוסים מהירים הם כשדים, מדוע התמהמת כל כך? - הגידו לי אתם - משיב מוטל בשאלה לשאלה- הגידו לי האם פינייה נסע מעל לאגם?

הסוחרים מושכים בכתפיהם, אין הם יודעים איפה וכיצד נסע פינייה. הם ישנו שינת ישרים, פינייה עצמו אינו יודע כיצד נסע והיכן עבר. גם הוא ישן במרבית הדרך והסוסים נסעו כטוב בעיניהם. אולי קפצה להם הדרך, כמו ליעקב אבינו, שעה שבא אל לבן?...

לי לא הלך הפעם כל כך טוב - מספר מוטל מבוויש. הסוסים שלי הוליכו אותי ישר על האגם ושם נשבר הקרח תחתינו. היה לנו מזל שזה קרה קרוב אל שפת האגם. אחרת היינו טובעים שם מבלי שאיש יידע לעולם מה קרה אתנו. גם כך טבלנו טבילה הגונה ויצאנו מהמים הקרים כל עוד נשמת רוח חיים באפנו. לאחר מכן לא יכולנו, כמובן להמשיך בנסיעה כי בגדינו קפאו עלינו והיינו מוכרחים להיכנס לבית איכרים סמוך, להתפשט לייבש את בגדינו. אין פלא איפוא שהגענו באיחור כזה....

"אתה רואה, מוטל, שלא היה כדאי למהר כל כך. נרות החנוכה שהשאת מאחוריך מבווישים, לא מחלו לך על כך שרצת מהר-מהר, והפכת עולמות, כדי להביא את הנוסעים שלך לפני פינייה. השם יתברך הזהיר אותך, מוטל, ואתה חייב לברך ברכת הגומל שיצאת שלם מכל הענין הזה, אתה וכן סוסך".... - "כן, כן, אני הסקתי את המסקנות המתאימות" - אמר מוטל בארשת רצינית. "יותר לא אבייש את נרות החנוכה ולא אשאיר אותם לבד בחדר, מה אני, לא יהודי?!"

פעם לפני שנים רבות, כאשר הרכבת היתה עדיין, כמו שאומרים בחיתוליה והיא קשרה רק בין ערים גדולות אך לא בין עיירות וכפרים -תפסה העגלה הרתומה לסוסים מקום חשוב כללי תחבורה שבאמצעותו אפשר להגיע ממקום למקום. בעיקר היה זה כך באירופה המזרחית, שם נסעו הסוחרים לירידים, או העבירו סחורות ממקום למקום בעזרת העגלה. העגלונים, בעלי העגלה, שימשו לא אחת גם כדוורים, בהעבירם לתעודתם כסף או מכתבים.

בעיירה המזרח-אירופית בה מתרחש סיפורנו, הצטיינו שני עגלונים. אחד מהם היה צעיר, בחור כארז ושמו היה "מוטל בעל עגלה". סוסיו של מוטל היו דומים לבעליהם: מהירים, גאים ואמיצים. סוחרים צעירים ששמו להם למטרה להיות ראשונים בכל יריד, העדיפו לנסוע עם מוטל הצעיר, הם ידעו כי הוא תמיד מוכן לצאת לדרך ואינו זקוק להכנות מרובות לשם כך.

העגלון השני היה יהודי קשיש, מתון ומיושב. הוא היה ירא-שמים גדול, אם כי לא נמנה על הלמדנים הגדולים. נהג להתפלל בכוונה ולומר אחרי התפילה מספר פרקי תהילים וככל שיכול השתתף אף בשיעורי הלימודים בבית הכנסת שלו. הוא שמר בקפדנות את כל המצוות והיותו עגלון לא הפריע אותו בכך. שמו היה פנחס אולם כולם קראו לו "פינייה בעל עגלה".

סוסיו של פינייה היו כחושים ותשושים וגם לא צעירים ביותר. בשום פנים ואופן לא יכלו להתמודד עם סוסיו האבירים של מוטל. כנגד זה רחשו לו האנשים אימון רב ונהגו לשלוח דרכו סכומי כסף ניכרים, וכן סחורות שלגביהן לא היתה השעה דוחקת.

כך שימשה עגלתו של מוטל בעיקר להובלת אנשים "אקספרס" ואילו של פינייה להובלת סחורות. לפעמים הצטרפו אל פינייה גם סוחרים קשישים שלא אצה להם הדרך ממש כמו לפינייה עצמו והיה להם זמן וסבלנות לנסוע איתו.

בין שני העגלונים התפתח תחרות שקטה ומוטל הצעיר ניסה "לחטוף" את לקוחותיו הקבועים של פינייה בהציעו להם שרות מהיר יותר. הזקן מצידו היה בעל בטחון ושם את מבטחו בה' שימציא לו את פרנסתו.

פעם אחת, היה זה במוצאי שבת חנוכה, עמדו מוטל ופינייה לצאת לדרך עם מספר סוחרים שביקשו להגיע ליריד השנתי בעיר הסמוכה. בחוץ התוללה סערה ובמשך כל השבת ירד שלג בלי הפוגות. לפנות ערב הפסיק השלג לרדת וכפרו עז הורגש בחוץ. הדרך היתה בחזקת סכנה, אחרי שכמעט כל הלילה יצטרכו לנסוע כדי להגיע לעיר במועד.

מוטל היה שבע רצון. שלושה סוחרים נדברו עמו עוד לפני שבת, שמידי אחרי הבדלה הוא יסע אתם, כדי שיוכלו להיות ראשונים ביריד. הוא "בלע" תפילת ערבית בגמיעה אחת, אחר כך הדליק נרות חנוכה ומבלי לחכות. עד שהנרות יכלו, הוא רתם את סוסיו, הושיב את הסוחרים ויצא לדרך, הנוסעים שהיו מכורבלים בשמיכות צמר עבות ועל ראשם כובע פרווה, הביטו בהנאה על מוטל הצעיר ועל סוסיו הגיבורים, עוד כמה שעות - הרהרו - הם יהיו ביריד ויקדימו בזה את כל המתחרים שלהם. העגלה של מוטל החליקה בקלות על השלג ונרות החנוכה המבווישים הבהבו בבית בסימי-שאלה שהושמו במקום לא נכון....

גם ר' פינייה בעל-עגלה עמד לצאת במוצאי שבת עם שני סוחרים לאותו יריד עצמו. אולם שעה שמוטל היה כבר בדרך, עמד פינייה בתפילת ערבית יחד עם הציבור, הוא, כדרכו, לא מיהר גם עכשיו. אחרי התפילה הלך פינייה הביתה, הבדיל על הכוס, הדליק נרות חנוכה, אמר "הנרות הללו" וישב לערוך סעודת "מלווה מלכה", הוא לא העלה בדעתו כלל שאפשר לצאת לדרך, כל עוד נרות החנוכה דולקים....

הנוסעים של ר' פינייה, אם כי לא מיהרו כל כך, בכל זאת התחילו לאבד את סבלנותם. הם קיוו כי לפחות הפעם לא יעשה פינייה כל כך הרבה "הכנות" לנסיעה והנה הוא יושב ועורך "מלווה מלכה", שעה שמוטל עם המתחרים נמצא כבר בדרכו ליריד....

הם פנו אל פינייה וזרוו אותו לצאת לדרך. הסבירו לו כי זה לא סתם יריד כי אם יריד שנתי, גדול וחשוב והם מוכרחים מייד לצאת לדרך, כדי שלא לאחר, פינייה הרגיע אותם באומרו כי רבונו-של עולם "יספיק" לתת להם פרנסה גם באיחור של חצי שעה. באומרו זאת הוא אף הזמין אותם להצטרף אליו למלווה מלכה. לסוחרים לא

פינות ההלכה - הלכות חג חנוכה

- א. אסור להשתמש לאור נרות חנוכה, ואפילו תשמיש עראי כגון לבדוק מעות או למנותן לאורה אסור, כדי שלא יהיו המצוות בזויות עליו ופרש"י (שבת כא:), שהוא כדי שתהיה ניכרת שהיא נר מצוה. והר"ן כתב, שעשאוה כמנורת ביהמ"ק שנעשה בה הנס, שאין משתמשים לאורה כלל. ותשמיש עראי של מצוה מותר. ולכן אם נסתפק לו דין שהוא צורך חנוכה, מותר לעיין בדין זה לאור נרות חנוכה, ולהשתמש לאורה. ואחר שעבר זמן מצוה, שהוא חצי שעה משעת הדלקתה, מותר להשתמש לאורה.
- ב. כשם שאסור להשתמש לאור נר החיוב של החנוכה, כך אסור להשתמש בנרות של ההידור שמוסיפים בכל לילה. אבל נר השמש של נרות החנוכה, הוא נר של חול גמור, ואין בו קדושה כלל, ורשאים להשתמש בו לכל דבר הרשות.
- ג. אין אסור להשתמש לאור נר חנוכה, אלא בתשמיש שנהנה ממנו, אבל מותר ללכת לאורם כדי שלא ישל, אם כבה החשמל בבית, ואיננו מחוייב לעצום עיניו.
- ד. מדליקים נר חנוכה מנר חנוכה הסמוך לו על ידי פתילות ארוכות, ומותר להדליק אפילו נר של המהדרין מן המהדרין, מנר החיוב, כיון שעל כל פנים שניהם נרות מצוה. אבל לא ידליק מנר חנוכה לנר חנוכה על ידי נר אמצעי, כגון שכבה הנר שבידו שמדליק ממנו את נרות החנוכה, אינו רשאי להדליקו מנר חנוכה כדי שימשיך להדליק את נרות החנוכה הנוספים.
- ה. אם הדליק נרות חנוכה, וכבתה אחת מהן לאחר מכן, ורוצה להחמיר ולחזור ולהדליקה, לא ידליקנה מנר הסמוך לה, אפילו בלי אמצעי, דהיינו על ידי פתילה ארוכה, כיון שמן הדין קיימא לן כבתה אין זקוק לה, חשיב כנר הרשות שאין מדליקין אותו מנר מצוה.
- ו. אסור להדליק נר של חול או סיגריה מנר החנוכה, ורק אחר שעבר זמן מצוה, דהיינו חצי שעה לאחר ההדלקה, מותר להדליק ממנה, כמו שמותר להשתמש לאורה לדבר הרשות.
- ז. הדלקה עושה מצוה, ולכן צריך שבשעה שמדליק נרות החנוכה יהיה בנר שמן כדי שיעור הדלקת נר החנוכה שהוא חצי שעה, וכן אם מדליק נר שעה, צריך שיהיה בו כשיעור הנ"ל. ואם הדליקה כדת, ואחר כך נשבה רוח וכיבתה את הנרות, או שילד הפילה את החנוכה לארץ והנרות כבו בתוך חצי שעה להדלקתה, אינו זקוק לה לחזור ולהדליקה, שמיד בגמר ההדלקה נעשית מצוה, ויצא ידי חובתו.
- ח. אם בעת ההדלקה לא היה בנר שמן כדי שיעור ההדלקה, או שהדליק בנר שהוא קטן משיעור הנזכר, אפילו אם אחר שבירך והדליק, הוסיף שמן כדי שיעור הדלקת נ"ח, לא יצא ידי חובתו. מפני שצריך להיות שמן כשיעור הדרוש לפי הדין בעת ההדלקה, שההדלקה עושה מצוה. וצריך לכבותה ולאחר שיוסיף שמן כדי שיעור ההדלקה, יחזור וידליקה "בלא ברכה".
- ט. אם בעל הבית חולה, ואינו יכול לקום ממתו להדליק נרות חנוכה, לא יביאו לו הנרות ליד מתו כדי שידליקם, ואחר כך יניחום במקומם, אלא ימנה שליח שידליק הנרות במקום הנחתן, והשליח יברך וידליק הנרות. אבל לא יברך בעל הבית והשליח ידליק, שבכל מקום העושה את המצוה הוא שמברך עליה. והשליח מברך "להדליק נר חנוכה", ואם בירך "על הדלקת נר חנוכה", יש לו על מה שיסמוך.

פרפראות לתורה

פרשת מקץ מתחילה בחלומותיו המשונים של פרעה, שחכמי וחרטומי מצרים נלאו לפתור אותם, עד שהחליט שר המשקים לספר על פקחותו של 'נער העברי' הנמצא בבית האסורים שיודע לפתור חלומות כהוגן, ותיכף נשלח השליח להביא את יוסף לעמוד לפני פרעה ולתת פתרון לחלומותיו של פרעה. ובאותו מעמד של פתרון החלום הרי פרעה רואה את חכמתו הרבה של יוסף, וממנהו באותו מעמד להיות 'משנה למלך'.

כשמתבוננים במהלך זה רואים את דרכי ההשגחה הפרטית שליוותה את יוסף. בתרגום יונתן מתרגם את הפסוק כך: ויהי בבוקר ונטרפה רוחו וישלח ויקרא את כל חרטומי מצרים ואת כל חכמיה ויספר פרעה להם את החלומות, ולא היה אפשר לאיש אשר יפתור אותם כי מלפני ה' ניסוב מן בגלל שהגיע זמנו של יוסף לצאת מן בית הסוהר. עכ"ד. התרגום מבאר כי היתה כאן 'השגחה' שהחרטומים לא יצליחו לפתור לפרעה את החלום, וכל זה היה סיבה כדי שיוסף יצא מבית הסוהר, כי כבר הגיע העת שלו להשתחרר משם. לכך סובב הקב"ה את הענין שפרעה לא יהיה מרוצה מהפתרונות של החכמים ויבוא יוסף ויפתור את החלום.

כהמשך לכך אנו רואים פלא נוסף באותו מעמד פרעה עושה דבר נוסף "ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח ויתן לו את אסנת בת פוטי פרע כהן אן לאשה" והדברים מפליאים עד מאוד מאימתי פרעה מתערב בעיניני שידוכים והוא תיכף מחליט לתת את 'אסנת בת פוטיפר' ליוסף לאשה.

בספר 'אזנים לתורה' כותב בזה שלושה הסברים: (א) חשש פרעה שמא ימצאנו פוטיפר ליוסף בשוק ויאמר 'עבדי אתה'. אבל אחרי שלקח את בתו לאשה, יספר פוטיפר בשבחו, ויאמר שהמדינים גנבו אתו ולא היה עבד מעולם. וכך מבואר בחזקוני. (ב) השידוך הזה סתם את פי הנשים המפיצות שמועות שהפיצו את עלילת אשת פוטיפר על יוסף, כי מעתה יראו הכל שפוטיפר בעצמו אינו מאמין בעלילה זו, כי אילולא זו, לא היה נותן לו את בתו לאשה, כדי שלא יתקרבו שנית אשתו עם יוסף. (ג) איש נכרי כי ימלוך איננו מתקבל על רוב העם, ואומרים לו האחד בא לגור וישפוט שפוט. ולכן השתדל פרעה שחפץ בטובת ארצו וטובת יוסף שישא אשה מבנות הארץ, ויהיה ע"ז זה כמו אזרח במדינה, ולפיכך נסמך לשידוך הזה "ויצא יוסף על ארץ מצרים" שאחר שהשתדך עם בת פוטי פרע יצא למלוך על מצרים. ע"כ. הרי שוב רואים את דרכי ההשגחה בצורה פלאית אין הוריד הקב"ה מעל יוסף את כל החרפה הרעה שדברו עליו במצרים.

גם השם המיוחד שפרעה נתן ליוסף 'צפנת פענח' יש בו כדי ללמדנו את גודל הנס שנעשה ליוסף. דהנה הנצי"ב ב'העמק דבר' מבאר כי השם 'פענח' מורכב משני שרשים 'פע' משורש הופעה וכבוד. ו'נח' מלשון נחת וענג הנפש. והטעם שקראו בשם זה, מפני שנתפעל פרעה מעוצם כוחו של יוסף שהרי מי שחי כמה שנים בשפלות ומתעלה פתאום במעלה גבוהה מאד אי אפשר לו לסבול את המצב החדש, וקרוב מאד שיצא מדעתו או שימות. ופרעה ראה שיוסף יוצא מבית האסורים ועומד למלוכה ולא נשתנה כוחו, ובנוסף לכך מי שאינו מורגל כי אם בעבדות והכנעה, אינו יודע איך להנהיג שררה פתאום, והרי יוסף מעבדות הגיע להנהגה נפלאה, מזה אמר פרעה שיוסף מעיקרו אינו עבד ואינו שפל, אלא בכחו להיות רם ונשא אלא שכח זה היה טמון בתוכו, וכעת הוא עומד על כחותיו העיקרים וזהו הוראת השם 'צפנת פענח' הוא איש אשר בכחו צפונה הופעת השררות והנחת. הנה גם בכאן אנו רואים את דרכי ההשגחה הנפלאה שליוותה את יוסף באופן מיוחד מאוד.

כך מקובל אני מרובתי ישמרם א-ל שכל הזהיר בברכת המזון מזונותיו מצויין לו בכבוד כל ימיו (ספר החינוך מצוה ת"ל)

כותב העטרת זקנים אדם המברך ברכת המזון מתוך הכתב בדקדוק וכוונה מסלק מעצמו צרות רבות ואסונות ל"ע.

וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ וּבֵרַכְתָּ

גליון על המזון

מטרתו לעורר את גודל מעלת אמירת ברכת המזון בכוונה

"מצאתי למה אין אות פ"א סופית (ף) בברכת המזון לפי שכל מי שבירך ברכת המזון בכוונה, אין שולט בו לא חרון אף ולא שצף ולא קצף, ולא אנה ולא אגף ומזונותיו מצויין לו ברוח ובכבוד על ימיו".

(י"באר היטב" או"ח הלכות ברכת המזון סימן קפ"ה אות א' - ספר הרוקח סימן של"ז)

מזונותיו מצויין בכבוד!

'מזונות ברויט', וכמובן שבירכתי ברכהמ"ז בכוונה מרובה, והנה עברו כמה ימים וכבר ראיתי איך שהבטחה של ה'חינוך' מתחיל להתגשם. המשכיר של הדירה שלי פונה אלי ביום בהיר, שהתבונן שכיון שהוא קרוב משפחה שלי, ממילא רוצה להוריד את מחיר השכירות, ורוצה לבקש ממני רענ"ט בדיוק מה שאני מקבל בסעקשע"ן 8 ולא אצטרך לשלם יותר מכיסי! וזה חסך ממנו סכום גדול ויפה מדי חודש בחודשו ואני יכול להשתמש עם הכסף הזה לכלכל את משפחתי בהרחבה.

המעשה לא נסתיים, אשת האברך סיפר המעשה לאחותה, ואחותה ג"כ התחיל לברך ברכת המזון בסידור וכוונה, ויהי היום היא קיבלה מהתלמוד תורה מכתב חוב ישן של שכר לימוד שהצטבר לחתיכה הראויה להתכבד, ולא ידעה מאיפוא ליקח הכסף, היא הכניסה המעטפה בכיסה, כשלא יודעת מאיפה יגיע הכסף, בדיוק באותו יום הלכה בלילה לבית אביה, והמכתב הנ"ל נפלה שם מכיסה בבית אביה, אביה מצא המכתב ופתחה, ומילא את הענוועלופ עם כל הסכום שהיא היתה חייבת לשכר לימוד, ולכל בני ישראל היה אור במושבותם, וכדברי החינוך "מזונותיו מצויין לו בכבוד".

החותם בברכה. י.מ.

לכבוד המוציאים לאור של הגליון הנפלא "על המזון" הנני בזה בשורות אלו להביע את אשר בלבבי, סיפור נפלא אשר קרה לי לאחרונה.

הנני אברך כולל, וב"ה שהמשפחה שלי נתרבה לאחרונה וביחד עם זה נתרבו ההוצאות וההכנסות נתמעטו, ולבי היה דוי, והנה קיימתי את העצה של שלמה המלך שאמר "דאגה בלב איש ישיחנה לאחרים", ודברתי עם ידידי אברך רציני, ושפכתי לו את מר לבי.

הלה אמר לי לעיין בספר החינוך בפר' עקב, שם כתוב: "קבלתי מרבותי ישמרם קל הזהיר בברכת המזון מזונותיו מצויין לו בכבוד כל ימיו", דבר זה הוא סגולה מאחד הראשונים, וזה בדוק ומנוסה, ועל כן הוא מייעץ לי שאחזק בענין של 'ברכת המזון', ליטול ידיים כל בוקר על 'פת שחרית', ולברך ברכת המזון בכוונה בסידור, ובעז"ה תזכה להבטחה שמזונותיי יהיו מצויין אצלי בכבוד.

הודיתי לו על העצה הנפלאה, אמנם הרי זכיתי לשבת בין כותלי הכולל כל היום, איך ואיפוא יחול הברכה? הלא איני עושה שום השתדלות לפרנסה? והלה לעומתי אומר לי בהתלהבות: "הבוטח הד' חסד יסובבנו!" השלך על ה' היבך והוא יכלכלך, אל תשאול שאלות ואל תתן עצות להקב"ה איך לעזור לך.

אומר ועושה. התחלתי להקפיד על ענין זה, ובכל בוקר נטלתי ידיים על פת כדין וכדין, והפסקתי ממנהגי לאכול

לזכות הילדה שרה בת יהודית רבקה לרפוא"ש במהרה בתושח"י

למי שיש סיפורים, עובדות, מאמרים ודברי תורה בגודל מעלת אמירת ברכת המזון בכוונה או להערות והארות אפשר לפנות למייל: AlHamuzoin@gmail.com

נתנדב לעילוי נשמת כ"ק מרנא ורבנא

הרבי ר' ברוך ב"ר יחיאל מיכל זי"ע ממעזבוש - הרבי ר' מנחם מענדל ב"ר יוסף זי"ע מרימנוב - הרבי רבי אלימלך ב"ר אלעזר ליפמאן זי"ע מליזענסק רבי לוי יצחק בן שרה סאשא זי"ע מבארדישטוב - רבי ישראל דוב בער ב"ר יוסף זי"ע מוועלעדניק - רבי ישכר בער בן ר' יצחק זי"ע מראדאשיץ רבי נחמן בן שמחה בן פייגא זי"ע מברסלב - רבי ישראל מאיר בן ר' אריה זאב זי"ע בעל החפץ חיים" - רבי משולם פייש בן רבי מרדכי בן צירל זי"ע מטאש הרבי ר' ישעי' ב"ר משה זי"ע מקערעסטייט - רבי שלום ב"ר מרדכי יוסף משה זי"ע משאץ - רבי אליעזר שלמה ב"ר מנחם זאב זצ"ל רבי יעקב חיים ישראל רפאל בן רבי יצחק ושרה אלפיה זצ"ל

עלון שבועי מבית 'בני אמונים'

ובל מאמרים

פניני אמן ותפלה בפרשה

מאצרות אמונים

המוצא מציאה, שאם ישמע המלך שנטלה יחסנה מידיו ויענישו] יש לברך הטוב והמטיב, וזאת משום שעכשו בנדאי טובה היא, והרעה והעתיקה - ספק אם תתקיים.

דברי שאול [מהדורה תנינא]

'נפלה נא ביד ה'... וביד אדם אל אפלה'

י'אל ש-ד' יתן לכם רחמים לפני האיש ושלח לכם את אחיכם אחר אחר ואת בנימין ואני כאשר שכלתי שכלתי" (מג טז) אם בקש יעקב שי'תן ה' לבניו רחמים לפני האיש, מדוע הוא מסיים בקביעה שתפלתו לא תתקבל ו: "כאשר שכלתי - שכלתי"?

פרש ה'יתב סופר:

ידע ידע יעקב כי היסורים הבאים עליו הגם לטובתו, ונדאי לא בקש להפטר מהם. כל שרצה היה להעניש ביד שמים ולא ביד אדם, וכפי שבקש דוד המלך (ש"ב כד ט): "נפלה נא ביד ה' כי רבים רחמי וביד אדם אל אפלה". והו שבקש יעקב: "וא-ל ש-ד' יתן לכם רחמים לפני האיש" - שתצלו מיד אדם, ואם נגזר עלי להעניש: "כאשר שכלתי שכלתי" - ביד שמים.

בכך נבין שפני מה הסמיכו במדרש (ב"ר צב א) לפסוק זה, את הפסוק (תהלים צד ט): "אשרי הגבר אשר תיסרנו י-ה", שזו היתה בקשת יעקב: להתסר ביד ה' ולא ביד אדם.

כתב סופר

נסי החנוכה - בחלקו של בנימין

"ותרב משאת בנימין ממשאת כלם חמט ידות" (מג לד) במרבית השנים נקראת פרשת מקץ בשבת חנוכה. רמז נפלא לקשר בין פרשתנו לגם החנוכה למז הצדיק רבי לוי יצחק מברדיטשוב מפסוק זה המתאר את מתנות יוסף לבנימין:

כשנתן יוסף לבנימין "חמט ידות" רמז בכך לנצחון החשמונאים שהיו בו חמט "ידות", וכפי שאנו מפרטים בתפלת 'על הנסים': א. "מסרת גבורים ביד חלשים", ב. "ורבים ביד מעטים", ג. "וטמאים ביד טהורים", ד. "ורשעים ביד צדיקים", ה. "וזדים ביד עוסקי תורתך".

הוסיף ואמר רבי פינחס פרידמן שליט"א ראש הכוללים דחסידי בעלזא, כי לאור העבדה שניסי החנוכה נרמזו במתנות יוסף לבנימין, נתן להצביע על קשר מיוחד בין בנימין לגם החנוכה:

בגמרא (יומא יב א) מבאר כי בית המקדש נבנה בחלקם של יהודה ובנימין במשפת, אך "אולם והיכל ובית קדשי הקדשים" נבנו בחלקו של בנימין. ולפי זה נמצא שגם נצחון החשמונאים, שבמהלכו טהרו החשמונאים את ההיכל, כנאמר בתפלת 'על הנסים': "ואתרי פו באו ביד לדיבר ביתך, ופנו את היכלך וטהרו את מקדשך...". התחולל בחלקו של בנימין, שפגם בשעה שטמאוהו היגונים.

קצת לוי חזשי אדות ד'ה תרנב: לקוטי מאמרים שבילי פינקס - תשע"א, עמ קא

'הטוב והמטיב' - מבלי להתחשב פעתי

"ויאמר אל אחי הושב כספי... ויצא לכם ויחרדו איש אל אחיו לאמר מה זאת עשה אלקים לנו" (מב כח)

רבים תמהו: ממה נחרדו האחים, וכי לא הוטב להם כשהושב כספם?

באר רבי יוסף שאול נתנזון בעל 'שואל ומשיב': קבע הקדוש ברוך הוא בסדר הנגה העולם שיהיו הטוב והרע מערבים זה בזה, ולעולם אין טוב מחלט ואין רע מחלט. על כן, כשהוטב לשבטים בעת שהושב כספם, מיד קנו בלבם החשש מהרעה שאולי תצמח מקף, ומקף חרדו.

אמנם, כבר אמרו חכמים (ברכות ס א, ע"פ פיה"מ להרמב"ם ברכות פ"ט מ"א) שאף על טובה שעלולה להפך לרעה [כגון

רזי אמונים

רמזי אמן על חנוכה

גזרת מלכות יון

כתבו הקדמונים (מחזור ויטר"ס"א) כי סדר שבחי תפלת אין כאלקינו הגם כסדר אותיות אמן - "אין פאלקינו, מי פאלקינו, נוזה לאלקינו, והמשכם בלשון ברכה: "ברוך אלקינו, אתה הוא אלקינו".

במדרש קדמון הובא כי בתקופת מלכות יון גזרו היונים על ישראל שלא לענות אמן, וכדי שלא תשכח ענית אמן מישאל תקנו תפלה זו. ואף על פי שהתבטלה גזרה לא עקרו תקנה זו ממקומה.

מאי חנכה [ל"ר רצאב"ן בשם מהר"י ונה מחכמי תימן

נתן להוסיף ולומר, שלפי שגדול העונה אמן יותר מהמברך" (ברכות נג ב) לכך הקדימו כאן את רמז האמן לברוך אתה.

י"ד בני אמונים הרב יעקב דב מרמורשטיין שליט"א

'אמן' - בחנוכה

'בחנוכה' בגימטריה 'אמן'.

תופת הבית [לרבי שאול ב"ר דוד] פראג שעי"ו

המלאכים עונים אמן

בשאלות דרב אחאי (וישלח כו) מובא: "מזוהה בלמין, ונר חנכה בשמאל, ובעל הבית בטלית מצציצת באמצע". והנה, נר, 'מזוהה' אדם - ראשי תבות: 'אמן'. מכאן רמז לדברי הקב השיר' (פרק ז) שפשאדם מברך לפני קיום המצוה, המלאכים שנבראו מקיום מצוה זו מתאספים ועונים אמן אחר ברכתו.

תדשים לבקרים חנכה

טהרת הלב כהחלפת בגדים

"וישלח פרעה ויקרא את יוסף וירצהו מן הבור ויגלה ויחלף שמלתיו ויבא אל פרעה" (מא ט')

כתב רבי שמואל בן חפני גאון:

מפסוק זה נוכל ללמד כיצד יש להתכונן לעמידה בתפלה לפני מלך מלכי המלכים: לפני מלך בשר ודם שאין לפניו אלא מה שעניו רואות יש להתכונן בחיצוניות, באמצעות תגלחת והחלפת בגדים, אף לפני מלך מלכי המלכים הבוחן כליות ולב, יש להתכונן גם בפנימיות, באמצעות טהרת הלב והמחשבה ובהזרה בתשובה על עוונותינו.

פרוש התורה לרבי שמואל בן חפני גאון עמ קי

'ברעב זנתנו' אף טגם בשבע כלכלתנו

'ויקבץ את כל אכל שבע שנים' (מא מח)

כתב רבי יוסף שאול נתנזון בעל השואל ומשיב:

בשנות השבע הצרכו המצרים לקמץ ממזונם ולאגר ממנו לשנות הרעב, ולפיכך מסתבר כי לא נהנו מהשבע כפי ספוקם. בכך נוכל להבין תמיהה העולה בגסס תפלת נשמת: "ברעב זנתנו ובשבע כלכלתנו" - אם שבחנו את הבורא יתברך על שזן אותנו אפלו בשנות הרעב, מה שבה הוא באך שכלכל אותנו בשנות השבע?

יש לומר כי במלים 'ברעב זנתנו' אנו מודים על כך שהקדוש ברוך הוא זן אותנו בשנות הרעב, אך כדי שלא נחשב שהצרכנו לשם כך לקמץ ממזונותינו בשנות השבע, אנו מוסיפים: "בשבע כלכלתנו", כלומר: אף בשנות השבע לא נחסר ממזונותינו דבר.

בכך יש לפרש אף את בקשתנו בברכת המזון: "ונא אל תצריכנו, לא ליד מתנת בשר ודם... כי אם לידך המלאכה": להבדיל מידו של בשר ודם שלעמים היא חסרה, ידו של הקדוש ברוך הוא תמיד מלאה, ועל כן הבוטח בו אינו צריך לקמץ ממזונותיו לצורך יום המחר.

דברי שאול [מהד' רביצאה]

הקדוש ברוך הוא ירד עם השבטים למצרים

"ויאמרו אליו לא אדני ועבדיך פאו לשבר אכל" (מב ט')

תבת 'ועבדיך' כותובה בוי"ו החבור, אף שאינה נראית קטורה לתבה שלפניה. מדוע?

פרש רבנו יהונתן אבשיי:

בגמרא (ברכות ו א) נאמר כי עשרה אנשים המתקבצים לתפלה - שכינה עמם, אם כן, אף עשרת השבטים שיירדו למצרים - שכינה היתה ביניהם. לפי זה יתפרש הכתוב כך: "ויאמרו אליו: לא" - מרגלים אנו, כי אם א-דני" - השכינה הקדושה השרייה בינינו 'ועבדיך' - פאו לשבר אכל' בארץ מצרים.

תפארת יהונתן

"בזכות מי נפרע להם הקדוש ברוך הוא לישראל מאמות העולם? בזכות בני אדם שמשפיעים ומעריבים לבית הפנסות ולבית המדרש ועונים אמן ומברכים את הקדוש ברוך הוא באמן" (תנא דבי אליהו רבה יא).

נשפים אף אנו לברך ברכות השחר בחברותא בבית הפנסות ונזכה לראות אף בזמן הזה בנפילת שונאינו, אמן.

ברכת המזון - ברכת הן (א)

הן את העולם - בכבודו ובעצמו

הברכה הראשונה בסדר ברכת המזון הנה ברכת 'הן', שאותה תקן משה רבנו לישוראל בשעה שירד להם מן (ברכות מח ב). והנה, אף שגודאי עוד טרם ירית הפן אכלו בני ישראל את המצות שאפו במצרים, לא תקן להם משה את ברכת הן עד לירידת הפן. שכן בירידת הפן, כשהוא מוכן לאכילה ללא צורך בטרח ובהכנה מיוחדת, נכרה לעין כל השגחתו יתברך. וכלשון הברכה: "הוא נותן לחם לכל בשר" - שפירכיול הוא בכבודו ובעצמו מספק לברואי מזון מדי ממש, אף על פי שבחטאינו נדמה כאלו נמסר הדגבר לממשלת הטבע (כפי המדה עקב סי' ב אות א).

וכך אכן כתבו רבותינו הראשונים, כי בברכת 'הן' אנו מודים ומשבחים את הקדוש ברוך הוא על כל שפכל יום יום, הוא בכבודו ובעצמו מספק מזון ברכו ובריותיו מידו הפתוחה והרחבה בתן חסד וברחמים, ללא מחסור כלל. ובאמת שבח זה מיסד על המפרט בגמרא (ע"ג א ב) שבחלק השלישי מארבעת חלקי היום יושב הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו ומספק מזון לעולם כולו על כל בריותיו, משגרי ראמים ועד ביצי כנים (שגלי הלקט, סדר ברכות קנז).

אכן, כתב המבי"ט (בית אלקים) שער הסיודות (א) בשם המקבילים, כי נסח 'ברכת הן' שתקן משה היה שונה מהנסח המצוי בידינו. ולפי שדע את סוד שם ה"הי"ה כולל בה כ"ו תבות בלבד, וכה נהיה נסחה: "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, הא-ל הן את העולם כולו בטובו וחסדו, נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו, ברוך אתה ה' הן את הכל".

הן את העולם כולו

רבים יתמהו על האמור לעיל, הלא עינינו הראויות כי רבים מבני האדם מתקשים להשיג את מזונם ומהם אף רעבים לחם, והיכן הוא אותו שפע שנפסק להם ממורמים בכל יום ויום?

תשובה לדבר כתב השופט אמת' (כהר תרמ"א) כבאר בפל הלשון: "את העולם-כלו", כי אכן מוריד הקדוש ברוך הוא לעולם בכל יום שפע מזון שיש בו כדי ספוקם של כלל הבריות. אך כך גזרה ההשגחה העליונה, שחלקם של מקצת בני אדם נתן בידי חבריהם, כדי שהללו יתמכו בהם. וזהו הפנה בלשון 'כלו', שהמזון אכן נתן בכל יום כדי ספוקם של כלל הבריות. אך אין הוא נתן בהכרח לכל יחיד בפני עצמו, וכדי שכלם יזכו להנות מהשפע ונדרשים הבריות להיות באחדות, שרק כך ישימו לבם איש לצרכי רעהו ויתמכו זה בזה, ונמצא שבזמן שיש אחדות - הברכה יוצאת מן הכח אל הפעל.

נתינה בעין יפה

צרוף המלים 'חן' ו'חסד' ו'רחמים' מזכר בפנינו בכמה וכמה תפלות [ברכת המעביר שנה; 'שים שלום'; 'עלה ונבא' ועוד]. בברכה זו יש לצרוף זה משמעות מיוחדת, שכן הוא בא אחר תאור העבדה שמוזן כל העולם תלוי בידיו של הקדוש ברוך הוא. והנה, אם נתאר לעצמנו מלך בשר ודם שכל נתיניו תלויים בו באפן מחלט, הרי שלא ימלט שהוא יתשא עליהם ויפסק להם את מזונותיהם ביד רפה כיצא ידי חובה. אוהם הקדוש ברוך הוא ון

את העולם "בחן חסד וברחמים" - בעין טובה ובפנים יפות (אוצר התפלות' - ע"י יוסף).

בעלי המוסר הסבירו עבדה זו ביתר פירוט: יכול היה הקדוש ברוך הוא לברא את מזונותינו, לדגמה, בצבעי שחר ולכן בלבד. כפה חסד עשה עמנו ברחמיו, שפלבד שברא בעבורנו מאכלים בריאים וטעמים, הוסיף ודאג גם שהם ישאו חן בעינינו, באמצעות צבעים מגונים ומראה מושך ונעים, ומלבד זאת הוסיף עמנו חסד ודאג שנאכלם בנחות. דגמה לכך הוא פרי התפוח; התפוח - תכנו נולד, ואלו היה נתן בקלפה אחת כתפוח, היה המיץ זב ממנו מיד כשהיינו נוגסים בו. אי לכך חלקו הקדוש ברוך הוא ברחמיו לפלחים, וכל פלח חלק לשקקים טענים שבהם נתן את המיץ.

כנהה וכהנה גדלו טובותיו עלינו, ואם נתבונן סביבנו נוסיף לראות כי קימות אינספור דגמאות שבהן גבר החסד הגדול שבו ברא הקדוש ברוך הוא את המאכלים. כפה גדולה חובתנו להודות על כך! (הגש"פ נקטת ישראל עמי ר"ב בשם הגר"ש"ו ברוידיא; הגש"פ תפארת שמשון עמי רגז).

'חן', 'חסד' ו'רחמים'

בעצם משמעותן של לשונות אלו מצינו כפה הסברים:

א. רבנו יוסף אלו באר: חן האדם נחלקים לשלוש תקופות: שנות העליה, שנות העמידה ושנות הירידה. בשנות העליה שבהן הגוף בריא ומסוגל להפיק תועלת רבה אף ממעט מזון, די ב'חן' הפנן מדי יתברך, כדי שיוכל האדם להוציא ממזונו את הרכיבים הדרושים לו כדי חייתו. בשנות העמידה שבהן נחלש הגוף מעט ומסוגל להפיק מהמזון תועלת כפי פמות המאכל לערך, נזקק הוא ל'חסד' מרבה יותר כדי להתקיים. ואלו בשנות הירידה שבהן נחלש הגוף מאד, נזקק הוא ל'רחמים' גדולים כדי שיעמד בחיים (ספר העשרים ד ל).

ב. המהר"ל באר: פותחים אנו באמירת: "הן את העולם... בטובו" - לאמור, כי מצד טובו את הפנס הקדוש ברוך הוא את כל העולם. אמןם מפרטים אנו כי שלוש מדות יש בדבר: 'בחן' - אלו הצדיקים שבכח מעשיהם נושאים חן בעיני ה', ככתוב (בראשית ח): "ונח מצא חן בעיני ה'". 'חסד' - אלו רב בני האדם שמצד מעשיהם אינם ראויים לנישאת חן מיוחדת, אף הקדוש ברוך הוא זגם ממתת חסד, כל אחד כפי הראוי לו. ו'ברחמים' - אלו הקטנים שאין בהם דעת כלל, ומתוודך כך מתעוררים רחמי ה' עליהם לזונם ולפרנסם כדי ספוקם (נתיבות עולם נתיב העבודה יח, ודאה אור התקנה ברהמ"ו).

ג. בערוף השלחן (קפ"ט) באר כי אנו רומזים במלים אלו על שלשת סוגי בני האדם הגונים משפע טובו יתברך: 'בחן' - על העשירים האכזים לנשיאות חן מיוחדת על שיש בדם אף לרכישת 'מוותרות', 'בחסד' - על רב בני האדם שכל הנצרך לקיומם מצוי בדם, ו'ברחמים' - על העניים שפרנסתם דחוקה וזקוקים הם לרחמים גדולים כדי להתקיים.

על הנער הזה התפללתי

את הספור שלפנינו ספר הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א. את הספור שמע הוא מפי בעל המעשה המחנך הנודע רבי אלימלך חשין, מנתיקי מלמד-יחדן דירושלים, ששמש בקדש בתלמוד תורה 'עץ חיים' במשך למעלה מששים שנה.

באחת השנים הגיע ללמד בכחתו ילד, בן למשפחה קשת יום, שלמרב הצער לא הצליח לעשות חיל בלמודיו והפך לילד שהתנהגותו לא הלמה כלל את אפיו השמור של התלמוד תורה. בזמני השעורים הוא לא פסק מלהפריע, ונתן לומר כי כל ילדי הכתה והתלמידים סבלו בגינו.

התלמידים נסו ככל יכלתם ועשו הכל כדי לגרם לו לשפר את התנהגותו, אך לא ראו ברכה בהשתדלותיהם. התנהגותו של הילד היתה למטרד שלהך והחריף מיום ליום. להשעותו מהתלמוד תורה - לא היה נתן, משום שהדבר היה גורם לכאב עצום למשפחה השבורה, והו מפני שהדבר היה עלול לגרם לדודור במצבו הרוחני, חלילה.

האב נקרא לשיחה נוקבת עם התלמיד והופיע בזמן המיעד. עד מהרה נוכח התלמיד הפקח לדעת כי לא מהאב הצמח הישועה. אמןם האב לא נסה להשתמש מאחריות והיה מודע הטיב לקשיים ולבעיות שגורם הבן 'קיר' שלו בתלמוד תורה, אך הוא טעו בתקף כי אין לו יכלת לעשות דבר. לטענתו הוא מצא את כל האפשרויות הנאימות, אך נוכח לדעת כי אין לו כל שליטה על הילד. הוא הוסיף והדגיש שגם בבית הילד משביע אותו מרוצים, והוא אינו רואה כל הצלחה בחנוכו.

"אין לי כל משג כיצד נתן להחזירו למוטב", סכם האב, כשבמלים אלו הוא בעצם מסיר את האחריות מעליו ומחזירה לצות התלמוד תורה. התלמוד נסה לעור: "אולי תנסה לשפר בעבורו חונך, מורה פרטי שיוכל לסייע לך לתכנן ולקדמו בלמודיו; הנסיון מוכיח כי חונך שכזה, מלבד יכלתו למד את הילד בלמודיו, יכול גם להתקרב ללבו ולנפשו, ומתוודך אהבה יכול לסייע להצלחתו הכללית ולהביא לשפור נכר בהתנהגותו ובמדותיו".

אלא שגם להצעה זו סרב האב: "צר לי, אך אין לי כל אפשרות כספית לממן לילד חונך פרטי שכזה. אני מתפרנס בדחק מעבודתי הקשה בנקיון בבתי מדרש ובחדרי מדרגות. איני יכול בשום פנים ואופן לשאת בגטל נוסף של תשלום לחונך...".

"אין לי מה לעשות. באמת שאין ביכולתי לעשות דבר", סים האב את דבריו בפנים משפלות ופנה לצאת מהחדר. התלמיד לא ידע את נפשו מצער. קושה היה לו לראות ביאוש שנהה שביטה בלבו של האב, ככיכול אין לילדו סכוי חלילה...

ההשגחה העליונה, שחלקם של כלל הבריות יתמכו בהם. וזהו הפנה בלשון 'כלו', שהמזון אכן נתן בכל יום כדי ספוקם של כלל הבריות. אך אין הוא נתן בהכרח לכל יחיד בפני עצמו, וכדי שכלם יזכו להנות מהשפע ונדרשים הבריות להיות באחדות, שרק כך ישימו לבם איש לצרכי רעהו ויתמכו זה בזה, ונמצא שבזמן שיש אחדות - הברכה יוצאת מן הכח אל הפעל.

התלמידים נסו ככל יכלתם ועשו הכל כדי לגרם לו לשפר את התנהגותו, אך לא ראו ברכה בהשתדלותיהם. התנהגותו של הילד היתה למטרד שלהך והחריף מיום ליום. להשעותו מהתלמוד תורה - לא היה נתן, משום שהדבר היה גורם לכאב עצום למשפחה השבורה, והו מפני שהדבר היה עלול לגרם לדודור במצבו הרוחני, חלילה.

נר לשולחן שבת

פרשת מקץ - חנוכה

גליון 630

"אם אין קמה אין תורה"
אם אין שמן אין "נר"!

הפרדוקס של מונקטש...

מעשה באישה שהיתה אורחת באכסניה בימי החנוכה. רצתה לזכות במצוות נר חנוכה, ביקשה לתת פרוטה לבעל הבית, להשתתף בהדלקת נר חנוכה שלו. אמר לה בעל האכסניה: 'הרי את מקודשת בפרוטה שהיית צריכה לתת לי'...

הסתפקו רבני ולמדני העיר אם אכן האישה מקודשת. בגדר מצוות לא להנות ניתנו. אם ארוסתו נחשבת כבר "ביתו" ועוד. ה"מנחת אלעזר" ממונקטש דן בדבריהם והשיב: עתה יש לדון, אם היא מקודשת, אז לא צריך לתת פרוטה, כי היא הרי אשתו. אלא שאם לא צריך פרוטה, כלומר, אם היא אינה צריכה ליתן לו פרוטה, אם כן הוא לא נתן לה מאומה ושוב אינה מקודשת, ושוב צריכה ליתן לו פרוטה ושוב מתקדשת... וחזר הדין ומתהפך לבלתי תכלית...

אכן, למעשה היא יצאה ידי חובת נר חנוכה דרבנן, כיון שנתן לה את הזכות בנר הזה מרצונו ובמתנה. (ש"ת "מנחת אלעזר" ד' ס"ט ועיי"ש)

הבן החמישי

מִרְן רֵאשׁ הַיְשִׁיבָה הַגָּאוֹן רַבִּי אַהֲרֹן לֵיב שְׁטֵינְמָן: יש לעיין בבן שלדאבוננו התנתק לגמרי מאביו ואמו, אם גם בזה יוצא ידי חובתו בהדלקת אביו, או שמא לא שייך לקרותו נר איש "וביתו", כיון שהתנתק מהוריו לגמרי. ("בנתיבות ההלכה" חנוכה)

מעט על נרות ושמן

כבתה זקוק לה...

הגאון רבי משה קלירס בבחרותו למד בצפת. הוא היה מתמיד עצום. בלילות היה לומד לאור הנר, כשנכבה לו הנר, היה הולך לבית סמוך, מדליק את הנר מחדש וחוזר עם הנר ללימודו.

פעם אחת הלך ושוב כבה הנר, הלך לאותו בית ושוב הדליק את נרו. בדרך שוב הנר נכבה, חזר לאותו בית, הדליק את הנר ונתן את מגבעתו על הנר שלא יכבה. ויהי בהליכתו עם הנר הדלוק בתוך הכובע נעשה חור במגבעת מאש הנר. במשך שנים רבות הלך רבי משה קלירס בזו המגבעת, כאשר החור מלמעלה מעיד על גודל התמדתו, לילות כימים!

(ידי אור)

סיפר ראש ישיבת פוניבז', הגאון רבי דוד פוברסקי: 'בפרוץ מלחמת העולם היה מחסור גדול באוכל, קיבלו תלושים ללחם ושמן. בחורי הישיבה ברובם השתמשו רק בתלושי הלחם, כי מה יעשו בשמן. אבל היו יחידים שלקחו את השמן ומכרוהו בשוק השחור. כל הבחורים שעסקו במכירת השמן לא נשארו בלימוד!' (מ"ה)

"ויהי כי באנו אל המלון". (מ"ג כ"א)

כ"ק רבי מנחם נחום מהוסיאטין התאכסן במשך תקופה בוינה, שהה בבית מלון. ביקש מאחד מאנשי שלומו שיקנה עבורו נרות. כשחזר וביקש זאת, תמה האישה, לשם מה, הלא יש בבית המלון אור חשמל ומדוע הרבי צריך נרות!?

השיבו, שיש רגילות של בני אדם עד איזו שעה הם משתמשים באור החשמל בלילה. ומאחר שברצונו שיאיר בחדרו האור למשך שעות נוספות בלילה ובעל המלון לא מחשיב זאת בכלל הוצאותיו, חושש הוא בזה לגזול, על כן ביקש ממנו שיביא לו נרות, כדי שיאירו בחדרו בשעות אלו.

(אמרי קודש של האדמו"ר מסדיגורה שליט"א ליום פטירתו של רבי נחמניו זצ"ל י' כסלו תשע"ז)

הדלקת החנוכה - להכיר טובת הקב"ה שהאיר ומאיר לנו

ענין זה של הכרת הטוב הוא עיקר ענין חנוכה, שמהותו היא ימי הלל והודאה - כמו שאנו מתפללים "וקבעו שמונת ימי חנוכה אלו להודות ולהלל לשמך הגדול" - מכירים את טובתו של הקב"ה ומודים לו.

"מצות נר חנוכה מצוה חביבה היא עד מאד, וצריך אדם להזהר בה כדי להודיע הנס ולהוסיף בשבח האל והודיה לו על הניסים שעשה לנו".

(רמב"ם חנוכה ד"ה) מבואר שעצם מצוות הדלקת נרות חנוכה אינה רק צורת פרסום הנס, אלא היא דרך של הודאה ושבח על הניסים שעשה לנו!

"לא שאני צריך לכם, אלא שתאירו לי כדרך שהארתם לכם!" (כמב"ר ט"ו)

השבוע ימלאו ארבעים שנה לפטירת מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ ראש ישיבת מיר, מופלא ביגיעת וידיעת התורה, גי' טבת תשל"ט

מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ מסר לתלמידי ואברכי הישיבה "חבורה" מדי שבוע. בימי החנוכה, באמצע ה"חבורה" נכנסה הרבנית עם קערה מלאה בסופגניות והניחה אותה על השולחן.

עצר רבי חיים באמצע ההתלהבות, בתוך הקצות והנתיבות, ונטל לעצמו סופגניה. דרש רבי חיים מהשומעים שכל אחד יטול לעצמו סופגניה... לאחר שאכלו שאל אותם: "האם הסופגניות טעימות לכם?" השיבו השומעים: "כן, כן".

פנה רבי חיים וקרא בקול גדול לעבר המטבח: "מרים, הסופגניות מאד טעימות, וכולם אומרים שהם מאד טובות!" סובב את פניו לעבר הלומדים ואמר בשקט: "הכרת הטוב!"

הדברים נפלאים - רבי חיים המתמיד העצום עוצר באמצע הלימוד!!! המעשה היה בירושלים, מזמן הם כבר לא זוג צעיר, יחדיו הם עברו יבשות ותהפוכות, ועדיין חיוב הכרת הטוב נמצא גם בדברים הקטנים, כדבריו! ("נר לשולחן שבת" מפי ידידי הרה"ג ר"י)

הגאון רבי חיים שמואלביץ היה לומד עם חברותו ברציפות, בהתמדה ויגיעה שלא תתואר. היום והלילה היו שווים בעיניו. בחור ששאלו אם יאות ללמוד איתו לפני תפילת שחרית, נענה בחיוב: "אחת אחר חצות תהיה שעה נוחה לך?..." ("מח ולב")

בחנוכה למד רבי חיים עם החברותא שלו עד רגע הדלקת הנרות ממש. אז היה קם ממקומו, ניגש לחלון, אל החנוכה, בירך את הברכות, הדליק וחזר לתלמודו!

מנהגו שאנו מרקידים התינוקות ליד נרות חנוכה עד אחר שיעור חצי שעה להדלקה, כדי שלא ישנו ויראו גם כן זכר הנס ההוא! ("נהוג כצאן יוסף")

יום חמישי של חנוכה, שנת תרס"ז? עלה להרצות בישיבת מיר את שיעורו הראשון, הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל, שהוכתר לראש ישיבה.

"נר איש וביתו" - כל מי שדרר בקביעות וסמוך על שולחנו יוצא בהדלקת בעל הבית. (תרע"ב) ומי שאינו קבוע נידון כאכסנאי. (תרע"א)

יש להסתפק, מה הדין בבעל שנשוי לאישה האסורה עליו באיסור כרת או לאו, האם יוצאת ידי חובה בהדלקתו, מדין נר איש וביתו.

צדדי הספק: כאשר האישה אסורה בכרת, לא תופסים בה קידושין כלל, אבל מכל מקום כיון שדרה כאן בקביעות וסמוכה על שולחנו, לא גרע מדין משרתים. או שמא כיון שזו בעמוד והוצא, אי אפשר לדון אותה כבת ביתו וצריכה להדליקה בעצמה.

וכן אישה של חיבי לאוין, אף שתופסים בה קידושין, מכל מקום היא בעמוד והוצא. ("אור אליהו" פרק ו')

עוד על גניבות במלון

בעת כהונת הגאון רבי שמואל מוהליבר בעיר רדום אירע לו מין נס משונה: הוא זכה בעשרים אלף רובלים בהגרלה הממשלתית, על ידי שטר שאחותו נתנה לו במתנה. לא עברו ימים מרובים ואירע לו נס אחר:

אחרי שהתעשר הרהיב לנסוע להבראה בעיירת נופש בגרמניה. נטל עמו סכום כסף גדול. כשנכנסה שבת הטמין את הכסף בארגז, את המפתח שם בארגז שני ואת המפתח השני החביא.

הלך לבית הכנסת להתפלל. כשבא מבית הכנסת לחדרו, מצא את המפתח המוחבא על מקומו והסב לסעודה בלב שקט.

עברו כמה שעות ונתברר כי המשרת שהביאו עימם מרדום נעלם ואיננו. מיד נפל בלבו חשד. אכן בדק ומצא שהמשרת גנב את כל הכסף, אפילו לא השאיר פרוטה עבורו להוצאות. בעל האכסניה ביקש להודיע מיד למשטרה על הגניבה, אבל רבי שמואל סירב להגיש תלונה, שכן שבת היה ואסור לעסוק בעניני ממוון.

הרב מוהליבר היה שקט כל אותה שבת ולא דאג. ישב לסעודה, שר זמירות שבת ואמר דברי תורה בשמחה, כאילו לא אירע דבר.

האורחים שלא הכירו את צדקותו של רבי שמואל תמהו על הדבר, כיצד אפשר לשבת ולאכול בלי כל דאגה אחרי אסון כזה? עוד תמהו, כיצד יש לרב מפולין סכום כסף כזה?! הגיעו לידי מסקנה שכל אותו מעשה אינו אלא עורמה של שונור פולני שרצה לעורר רחמים ולהוציא כספים מן האורחים העשירים...

הכל האמינו בתיאוריה הזו ולא נמצא אפילו אחד שילוה לו כסף לשלם חובותיו לבעל המלון ושאר הוצאותיו בהבראה.

רבי שמואל שלח מברק לגאון רבי עזריאל הילדסהיימר בברלין, אבל עד שהכסף הגיע מברלין, נפגש בעיירה עם הבנקאי הורודישין מוילנה שהכירו, הוא הלווה לו הסכום שביקש.

בשבת השנייה לשהותו בנופש, כשחזר מבית הכנסת קיבל הודעה מטעם המשטרה שתפסה את הגנב בהמבורג, עולה על ספינה המפליגה לאמריקה ומצאו אצלו את כל הכסף.

(במחיצתם של גדולי ישראל)

"אשר ימצא אתו מעבדך ומת" בן נח שנגב חייב מיתה בסיף, ובישראל נאמר "ונמכר בגנבתו" לכך אמר יוסף "הוא... יהיה לי עבד". (מ"ד י' מדרש החפץ כ"ו)

אביו של ידידי לפרנסתו היה גובה מס בצרפת. היה עובר לבוש במדים של גובה מס, בין עיירות וכפרים, בצרפת של פעם. את כספי הגביה שמר במזוודתו ואילו את דבריו הפרטיים הניח בתיק הרשמי... כמה וכמה פעמים שדדו אותו. להפתעתם, מצאו הגנבים בתיק פיז'מה ומברשת שיניים במקום עשרת אלפים פרנק...

(נר לשולחן שבת" מהרה"ג י"ע)

בני היה זהיר כשתבוא בבית חברך אל תרים עיניך לראות בכלי ביתו ולא בשום דבר שבבית. גם אל תשפיל עיניך כל כך, יותר מן הראוי, שגם זו רעה חולה שנראה כעורמה, שיחזיקוהו צדיק... אל תבוא בבית חברך יחיד, שאם יחסר איזה דבר, אע"פ שיתביישו לומר בפניך, יחשדו בליבם שמא גנבתם. (שבט מוסר"ג ט"ז)

"וימצא הגביע באמתחת בנימין". (מ"ד י"ב) היו מכים אותו ואומרים 'גנב בן גנבת, ביישתנו' עד שנשבע בחיי אביו יעקב שלא גנב... מיד האמינוהו, שלא היה רגיל להשבע. (מדרש) אמר להם מנשה: 'בבקשה הניחו לו, שמא גנב את הגביע כדי לחשוש בו היכן ימצאו את אחיו, אבל אתם גנבים כולכם...' (כת"י תנחומא ישן - 'תורה שלמה')

מעשה במשרתת שרצתה להרגיש גברת... נטלה שלא ברשות כפות של כסף לאכול עימם, אלא שהם נגנבו. הסתפקו, אם היא חייבת, דכיון שבעלי הבית חייבים במזונותיה, הוי שמירה בבעלים.

השיב המהרש"ם: פשוט הוא שאין במשרת דין שמירה בבעלים.

לכאורה היה סברה לומר שכמו שאישה פטורה על נזקיה מטעם של "שלום בית", כך גם משרתת. ולמעשה פסק ה"חות יאיר" שחייבת, זולת בדבר קטן שבעלות הבית אינן מקפידות. ולא עלה בדעתו לפוטרה מטעם שלום בית, לפי שאינן שכורות אלא לזמן.

אכן נחלקו הפוסקים בדינו של משרת אם הוא כשומר חנם או שומר שכר. מכל מקום כאן שפשעה בשמירתה חייבת לשלם.

(שו"ת מהרש"ם ח"ג נ"ד ועיין "חות יאיר" ר' מתנה אפרים")

"ויהי הם מריקים שקיהם והנה איש צרור כספו בשקו..." (מ"ב ל"ה)

כסף כשר - פעם אחת צעד מרן הרב שטיינמן ברחוב יחד עם הגאון רבי ישראל בן שלום. לפתע מצא רבינו שקל בודד... הוא התכופף ונטל אותו... הפטיר הרב בן שלום שנהוג ליתן כסף שנמצא לצדקה, שלא להשתמש בו, מחשש גזל...

תמה רבי אהרן לייב: "זהו הכסף הכשר ביותר שקיבלתי, למה שאמסור אותו לצדקה?! אדרבה, מה שאני מקבל כמשכורת יכול להיות בו חששות של גזל, אולי לא מגיע לי כראוי, יתכן שאת כספי המשכורת כדאי לתת לצדקה... אבל כסף כשר כזה עדיף להתפרנס ממנו!"

(שמוחת שלמה" וישב תשע"ח)

את מי השבטים נידו על שחשדו בו שגילה את מכירת יוסף?

כאשר מכרו השבטים את יוסף חריומו את כולם שלא יגלו זאת. לאחר זמן נתברר להם שסרח בת אשר יודעת על מכירתו. השבטים אמרו, מהיכן ידעה על המכירה אם לא מאביה - "שותא דינוקא" - סימן שהוא עבר על החרם עמדו ונידוהו.

"ולאשר אמר" - בא משה רבינו והתיר את אשר מנידויו בברכתו: "ברוך מבנים", מעתה הוא יכול להוליד ילדים. היו אחיו מתרחקים ממנו, אמר "יהי רצוי אחיו". "וטובל בשמן רגליו", שיהא מותר לסוך בשמן. היה אסור בנעילת הסנדל, אמר "ברזל ונחשת מנעלך".

(בעל הטורים פר' וזאת הברכה)

לא הניחו השבטים לבנימין והיכוהו, אמר להם מנשה: "שעיר עזים אני רואה כאן... מי גנב את יוסף? אמרו "אכן נודע הדבר", מיד "ויקרעו שמלותם" על חילול ה', מיד התירו את החרם, כדי שלא יכשלו בו אחרים. (תו"ש שם)

זאת חנוכה! פעם נסע הגה"צ רבי נתן ווכטפויגל בחנוכה ומישהו ביקש להטרידו בדברים של מה בכך. פנה אליו המשיגיה: 'בבקשה, תן לי לשבת בשקט בשעה האחרונה של חנוכה, לזכות לאורות של חנוכה!'

(לקט רשימות" בעניני חנוכה)

3/3 ביובא

השגחה פרטית

דברי התעוררות וחיזוק וסיפורי השגחה מופלאים המתרחשים בימינו מתוך "קו השגחה פרטית"

פרשיות מקץ - חנוכה - ויגש ♦ עלון מס': 7

השגחה שבועית

מפורסמים ונסתרים

בין המאזינים לקו השגחה פרטית התעורר ויכוח. האחד טוען: אלו סיפורים פשוטים אתם מכניסים לקו! עושים עסק מדברים שמתרחשים עשרות פעמים ביום. לא היה לו כסף, ובדיוק מישוהו החזיר לו חוב. מישוהו עיכב אותו, ובדיוק אז פגש מישוהו אחר. מישוהו כמעט הפסיד איזו מצוה, וחברו הזכיר לו דרך אגב. אלו דברים רגילים. צריך להביא סיפורים מיוחדים, משהו חדש ומיוחד, השגחה שמתגלית פעם בהרבה זמן.

השני טוען הפוך לגמרי: ההנאה שלי מהקו היא מהסיפורים הפשוטים, היומיומיים. אלו שעם התבוננות נכונה פוגשים בהם אפילו עשרות פעמים ביום. הם הם המחזקים אותי. אני מתחבר יותר למשהו פשוט. סיפור נדיר חובק עולם הוא בהחלט מרגש ונחמד לשמוע, אך הסיפורים הפשוטים הם אלו שגורמים לי לראות בחיים שלי ובמה שעובר עלי השגחה פרטית.

הגיע הזמן לעשות סדר בדברים. הבה נתבונן בדברי הרמב"ן בסוף פרשת בא "ומן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים שהם יסוד התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם נסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם".

שתי הגישות נכונות. מטרת הסיפורים הנדירים היא כדי להכיר בסיפורים הפשוטים שהם אינם סיפורים פשוטים כלל וכלל, אלא כולם הם ניסים, אין בהם טבע ומנהגו של עולם. ההאזנה לכל הסיפורים מביאה לכך שנחיה את דברי הרמב"ן בחיי היום יום.

חנוכה הוא זמן של הודאה, הודאה על הניסים המפורסמים והניסים הנסתרים. יחד כל העולם נוסף ונודה בקו על כל ההשגחות הנגלות בדרכינו.

בברכת שבת שלום וחנוכה שמח העורך

דברים שבלב

על פי השיעורים שנמסרים ב"קו השגחה פרטית" במהלך השבוע בספר חובות הלבבות "שער הבטחון"

מה חדש?

דרכו, וכה אומר הפסוק (דברי הימים ב, יד) "כִּי דָרְשׁוּנוּ אֶת ה' אֱלֹהֵינוּ... וַיִּבְנוּ וַיִּצְלִיחוּ". הצלחתו של אסא הייתה על טבעית. הוא הצליח לבנות ערים וחומות, וגם במלחמה נגד הכושים ניצח ניצחון מוחץ. אסא המלך אינו תולה את ההצלחה בחכמתו או בגבורתו, אלא הוא מודיע ומצהיר ברבים "כִּי דָרְשׁוּנוּ אֶת ה' אֱלֹהֵינוּ!"

הרלב"ג לומד מכך **שראוי שיכיר המושג, שהטובה הבאה לו מאת ה' יתברך היא בעבור טוב דרכי עם ה'.** וממשיך - **גם ראוי שיפרסם זה, כי בזה תועלת נפלא להתיר לעבודת ה' יתברך.**

כאשר זוכרים את חסדי ה'; ומודים עליהם ומפרסמים אותם, זוכים על ידי זה לעבוד את ה' יתברך כראוי. גם מבחינה גשמית מרוויחים. הפלא יועץ, בערך "נפלאות" כותב, כי בעבור שאדם זוכר נפלאותיו יתברך, הוא ניצול מצרה. הוא מביא את המדרש שחור טוב (מזמור ע): לא גאל הקדוש ברוך הוא את ישראל ולא עשה עמהם נסים, אלא **בשביל שהיו מזכירין נפלאותיו!** אמר דוד, אם כן, **אני מזכיר ומספר נסין ונפלאותיך וטובותיך שבכל עת, ותצילני.**

בספר דבש לפי (מערכת נ, אות ה) מביא אף הוראה מיוחדת לימים אלה, שיגיד הנפלאות, וחסדי ה' בקרב משפחתו בשבתות, במועדים ובאסיפות משפחתיות. עתה, בימי החנוכה, ימי הלל והודאה, ימים שמדליקים נרות בתפת ביתו מבחוץ כדי לפרסם הניסים, הוא הזמן גם להזכיר את חסדי ה' הפרטיים, להודות על כל הנפלאות שעושה עמנו הקב"ה, וכשם שעשה עמנו עד היום כן נוסף ונראה עוד ועוד חסדים ורחמים נראים ונגלים.

זהו המפתח להצלחה, לישועה ולהצלחה, זאת היא המטרה של קו השגחה פרטית, לקיים הכתוב "ודברי נפלאותיך אשיחה".

(על פי שיעור מס' 46)

אנשים אינם מדברים ביניהם רק כדי להשיג מידע חשוב. יש אשר כדברי הפלא יועץ הם "מתענגים להרבות שיחה". לא סתם יש יצר לדבר ולשוחח. זהו עינוג בפני עצמו. הקב"ה יצר את האדם כך שירצה להיות בקשר עם חבר, שלא טוב לו להיות לבדו, והקשר בין שניים נוצר על ידי שיחה. השיחה לא נועדה רק כדי להשיג דבר מה, אלא יש לה מטרה בפני עצמה, לקשור קשרים ולחדש חידושים. אנשים מסתובבים בעולם האוזניים שלהם תפוסות, רק מחפשות לשמוע מה חדש. מה שמע עינם שלא שמעתי אתמול. זה לא שכל כך חשוב להם לדעת, כמו שמענג אותם להתחדש בשמועה נאה.

כשמקשיבים לכל מיני חידושים מהעולם, ללא כל מטרה, אזי נכנסים לסיכון גדול. הרי ברוב דברים לא יחזל פשע. כשמדברים הרבה ושומעים הרבה, יכולים גם להסתבך בדבורים שבסוף מתחרטים עליהם, ומה תועיל החרטה אחרי שהמילה כבר יצאה מהפה? הדברים הרי נקלטו אצל השומעים.

אבל יש שיחה שהיא נעימה ומעניינת, טובה לשמים וטובה לבריות; שיחה שיש בה חידושים ופלאות, עינוג ושמה, אושר אמתי ומצווה. זאת השיחה בנפלאות ה'. אם אתם נתקלים בקבוצה כזאת של אנשים, שמתענגים להרבות שיחה, תכוונו את השיחה לפסים מרוממים יותר. "שמעת מה קרה לי אתמול? שלא תשאלו..." הם ישאלו, ואתם תספרו מעשה מאותם ניסים שבכל יום, **משהו ששמעתם בקו השגחה פרטית, משהו מיוחד להודות עליו לקב"ה,** על כך אומר הפלא יועץ - **ונמצא שם שמים מתגדל, והיא מצוה ונוטלין עליה שכה.**

רבינו בחיי מביא את סוף המעשה של אסא מלך יהודה. בתחילתו של הסיפור, אסא המלך, עשה הישר בעיני ה'; וסילק את העבודה זרה מכל מקומות ממשלתו. יחד עם זה היה מתפלל לקב"ה ומבקש כי יסייעו ויצליחו בכל מעשיו, ואכן, הקב"ה הצליח

ניסיון שבכל יום

סיפורי השגחה מופלאים שסופרו ב"קו השגחה פרטית"

רגע לפני שבת

נחשפים כאן לסיפורים משפחתיים לא פשוטים. המוסדות שלנו הופכים להיות הבית של ילדים וצעירים בקהילה. כאן להיות הרב זה להיות גם האבא, לפעמים הסבא. האדם החזק שאומר מה לעשות, לא מפני שהוא חזק בעצמו, אלא מפני שהוא שליח. שליח של הקב"ה, להביא את דבר ה'.

יום אחד נולד בקהילתנו תינוק. בן זכר לאם יהודייה. הנשים בקהילה שולחות סיוע ועזרה, מבקרות את היולדת, מתפעלות מהתינוק. גם אנוכי מאחל מזל טוב ליולדת, ומודיע לה בעדינות שאני עומד להזמין מוהל ליום השמיני לחיי התינוק, שעתיד לחול ביום שישי, ערב שבת.

"מוהל?" היולדת נבהלת, "לא ולא. שלא יזמינו מוהל".

אני חושש שהאישה אינה מבינה מה זה מוהל, ואני מסביר לה בעדינות, שאצל יהודים עושים ברית ביום השמיני, ובזה הילד שלה נכנס בבריתו של אברהם אבינו, ונעשה יהודי שלם.

האישה אינה מטה אוזן לדברי. להפך, ככל שאני מדבר, היא נרעשת יותר. "בשום פנים ואופן!" היא טוענת. "זה בן יחיד שלי, ואני פוחדת עליו! אני חוששת לבריאות שלו! למה לעשות לו משהו אם הוא בריא? הכל טוב, הכל בסדר, אני אחראית עליו ואתם יכולים להיות רגועים".

אבל אני לא רגוע בכלל. תינוק יהודי, נשמה יקרה כל כך, איך אפשר לדעת שיש כאן תינוק ולא מלים אותו ביום השמיני? מה אענה לסבא שלו, שישאל אותי, איך זה שלא דאגתי למול את נכדו? מה אענה לאבי שבשמים, שהניח אותי כאן בשליחות שאין דומה לה, לקרב נשמות נידחות?

אני חוזר לניהול ענייני הקהילה השוטפים, ולבי בל עמי. אני שולח אל האישה עסקנים שמכירים אותה, הרבנית מדברת אתה, אבל היא - עקשנית. לא רוצה ולא מסכימה, מי אני שמתערב בחייה הפרטיים? בימים המעטים שנתרים עד לברית

בשום מקום זה לא פשוט להיות רב. לנהל את ענייני הקהילה בכלליות ובפרטיות, לשמוע מה קורה, ולעזור למי שצריך. הרב משרת את הצבור ונושא על שכמו את עול כולם, כפשוטו ממש. ועם כל זה אי אפשר להשוות עבודה של רב בקהילה מסודרת כמו ברדיטשוב, לרב של קהילה כמו ברדיטשוב. אתם ודאי תוהים שמא נפלה כאן טעות דפוס. אך לא. הכוונה היא לאותה ברדיטשוב. ברדיטשוב בתפארתה, של לפני מאה שנה, עיר מלאה חכמים וסופרים, חסידים יראים ושלמים, מוסדות מסודרים ושאפה עזה של כל בני הקהילה לעלות והתעלות בעבודת ה' ובריאתו, וברדיטשוב היום. עיר קטנה ואנשים בה מעט, ובא הקומוניזם, ובנה בה חומות וחרמים, עשה בה שמות, ביקש לעקור את הכל ולא יזכר שם ישראל עוד. וככה, במצב הזה, באתי אני כאותו ילד מסכן וחכם, מבקש למלט את העיר מהתבוללות ומשקיעה.

אני מגיע לעיר הזאת, ומגלה שהצעירים נלכדו עמוק במלחעות הקומוניזם. אמנם המשטר הקומוניסטי נפל, אבל העם היהודי מלקק פצעים שותתים דם של נשמות יהודיות תועות, שכמעט אבדו לעם היהודי. קודם כל אני מברר מי בעיירה יהודי, ואחר כך מתחילים מאפס. בית הכנסת שבקושי קיבל אליו כמה מתפללים בשבת הופך למרכז החיים היהודיים. יחד עם כמה חברים נוספים אנחנו מתאמצים להביא עוד ועוד צעירים, מקרבים את הלבבות עם יי"ש ומזונות, עושים קידושים גדולים ואירועים מיוחדים סביב מעגל השנה.

המוטו שלנו זה חמימות. חמימות לכל אחד, אהבה אמיתית ללא תנאי לכל יהודי, בכל מצב שלא יהיה. זה המגנט שאתו אנחנו מצליחים, אט אט, להפשיר את הקיפאון המזרח אירופאי, ולהלהיב את הניצוץ היהודי. עם הזמן הקהילה הולכת ומתרחבת, יהודים מגלים את היופי ביהדות, הם מזהים את הגעגועים שבקרבתם, ומגלים את בורא העולם. לצערנו אנו

אבא, תן לי אופניים

הילד שלי רצה אופניים. רצה מאד. רציתי לתת לו, אבל הדבר לא היה באפשרותי. הכנסתי מספיקות ברוך ה' להוצאות היומיום, אך לא לקניה יקרה וחריגה כזאת. אמרתי לילדי, "בן יקר, אתה יודע שאני אבא שלך רק כאן בעולם הזה. יש לך אבא בשמים שהוא גם אבא שלי. תבקש ממנו".

הבן שמע לעצתי, ילד קטן כבן שלוש, ויום יום, לפני השינה, ביקש במתיקות ובתמימות, "השם, בבקשה, תשלח לי אופניים!"

יום אחד, בדרך לכולל הבחנתי באופניים נטושים באין דורש. הם נראו טובים, ומתאימים בגודלם לבן שלי. לקחתי פתק ורשמתי את שמי ומספר הטלפון שלי, יחד עם בקשה, שאם האופניים האלה מיועדים למסירה, אשמח לקחת אותם.

זמן קצר לאחר מכן קיבלתי טלפון מבעלי האופניים. "כן. אנחנו חושבים למסור את האופניים שלנו, מי אתם? למי זה מיועד?"

סיפרתי להם את סיפורו של ילדי, שמבקש מהי יום יום אופניים, והנה, נראה לי שתפילתו נענית.

"אתם יכולים לבוא לקחת את האופניים", ענה בעל הבית, רק בקשה לי אליכם. תדפקו לי בדלת לפני שאתם לוקחים אותם".

אני מודיע לבני בשמחה שמצאתי לו אופניים טובים, ולפני שאני לוקח אותם, אני עולה לבית בעלי האופניים ודופק על הדלת כפי שסיכמנו. בעל הבית שמח לפגוש בנו, והוא מוליך אותנו לתא המטען של הרכב שלו, ושולף משם אופניים חדשים, מבריקים ונוצצים, בתוך ניילון. "אלו האופניים שמיועדים לבן שלך!" הוא אומר בשמחה גדולה. "אנחנו דיברנו על... האופניים... הישנים", אני מוצא בקושי מילים.

"לא לא. ילד שיש לו אמונה חזקה כל כך, בוודאי ה' שולח לו אופניים חדשים. אני שמח להיות השליח להביא לו את זה".

זהו. זה הסיפור. לאיש היה ברור שהוא נשלח משמים לתת לילדי אופניים חדשים, ולשנינו נותר רק להכיר טובה ולהודות לקל עליון.

תפילתו של בני שהייתה מעומק הלב ובאמונה תמימה, פעלה את פעולתה. אני מאחל לו שלעולם לא יאבד את התמימות, ושתמיד ידבר עם אבא שלו בשמים ויצפה לו. (יום שני, וירא, לילה, סיפור מס' 2)

התעכבנו כדי להציל

ברוך ה' זכינו ללוות את בננו לחופה, ולשמוח עם כל האורחים השמחים בשמחתנו. החתונה התקיימה במודיעין עילית, והסתיימה מאוחר, אבל אנחנו התעכבנו עוד יותר ללא הסבר הגיוני. כל רגע עלתה עוד איזו נקודה שבשבילה נשארנו רק עוד קצת. סוף סוף, עזבו את האולם ופנינו לביתנו שבירושלים עיר הקודש.

אנחנו נוסעים. הכבישים

ריקים, מבריקים
מגשמי ברכה שירדו
במשך הלילה, והנה אנחנו
מגיעים למחסום שליד כלא
עופר. זהו מחסום צבאי שמחייב
להאט את הנסיעה. בשהותנו ברכב, אשתי
מבחינה ברכב חונה בצדי הדרך, כשהפנסים
שלו מהבהבים.

"משהו לא מרגיש לי טוב עם הרכב הזה",
אמרה אשתי, "נראה לי שהם זקוקים לעזרה".
עצרנו, ואשתי ניגשה לרכב כדי לברר מה קורה. תחושתה
התבררה כנכונה. ברכב היה תינוק שלא יכול לנשום, במצב
של סכנת חיים ממשית. ההורים היו מבוהלים ואובדי
עצות, ולא ידעו מה לעשות.
"אני יודעת עזרה ראשונה", אמרה אשתי, ומיד ניגשה
לתינוק. הוא היה כחול כולו, והיא זיהתה כי התינוק בלע
חפץ, והוא נתקע בקנה הנשימה.
אשתי מיהרה לנשוף לתוך לועו של התינוק, ולהעיף את
החפץ. ואכן, תוך כמה שניות הילד התחיל לנשום. כעבור
דקות מספר חזר הצבע ללחיו.
ראו איזו השגחה פרטית, שהתאחרנו לצאת מהאולם
והגענו למחסום בדיוק ברגע הקריטי שהתינוק איבד את
נשימתו, וחיינו נצלו. היינו שם בדיוק בזמן.
(יום חמישי, תולדות, ערב)

מהקידוש ועד לשידוך

באמצע החודש, בט"ו בחשוון הגעתי לציון של הרבי
מרימניץ להתפלל שם. הייתה לי בת מבוגרת בבית,
ובקשתי לפעול עבורה ישועה. אמרתי תהלים, ותוך כדי
פגשתי חבר שהייתי אתו בבידוד בשנים עברו. חייכנו זה
לזה, וברכנו זה את זה לשלום. כל אחד התפלל כאשר על
לבו, ונפרדנו לדרכנו.

למחרת, ביום חמישי, אני מגיע לשכונה מרוחקת, שבה
אני נוהג למסור שיעור כל שבוע, והנה להפתעתי, שוב אני
פוגש באותו חבר. שנים לא פגשתי אותו, ועתה אני פוגש
בו יום אחר יום, באופן בלתי צפוי כלל. מה לו ולשכונה
המרוחקת שבה אני מוסר שיעור? הפעם אנו משוחחים,
וחברי שואל אותי: "הבת שלך כבר התארסה?"
"לא. ושלך?"
"גם לא".

אנחנו שותקים קצת, וידידי אומר שואל, "אתה זוכר
שאת הקידוש לבנות ערכנו בשותפות?"

אני מעלעל קצת בזיכרוני, ועונה, "כן".
לשנינו, לידידי ולי נולדו הבנות באותו שבוע, ובשבת,
בעלייה לתורה נתנו שנינו שמות לרכות הנולדות. שנינו
ערכנו את העלייה לתורה והקידוש באותו בית כנסת, כל
אחד מאתנו הזמין גם אורחים משלו, בני משפחה משני
הצדדים, וגם עליות חולקו לכבודם.

"אני חושש שלא כיבדתי אותך מספיק אז", אומר לי ידידי,
"לקחתי יותר עליות, ולא נתתי לך מספיק מקום כבעל
שמחה".

אני מתקשה להיזכר באירוע. עשרים וחמש שנים עברו
מאז, אבל זה לא מפריע לי לבטא בפה מלא שאני מוחל
וסולח על כל פגיעה שלא הייתה.

שבועיים בלבד עברו, וברוך ה' בתי התארסה!

כמה חשוב למחול.

(יום שני, וישב, לילה, סיפור מס' 1)

מרים את העיניים לאבינו שבשמים,
שציונו על המילה, והטלפון מצלצל.

מי על הקו? ר' דוד.

"הרב הלל, מה שלומך?" שואל אותי
ידידי משכבר הימים. "אני נמצא כאן
בדרך לציונו של הרה"ק יוסף מאיר
ממחנבוקא. תוכל בבקשה להדריך
אותי קצת, איך אני מגיע?"

אני מכיר היטב את המסלול. לרגע אני
מתנתק מכל הסובב אותי, ומברר עם
ר' דוד היכן בדיוק הוא נמצא, ומדריך
אותו איך להתקדם. "אני נמצא כאן
עם עוד כמה חברים", הוא אומר לי,
"יושב כאן לידי ר' אהרן, והוא מוסר
לך דרישת שלום".

"ר' אהרן!!!" אני נדהם. "ר' אהרן
אתך?"

"כן". הוא עונה בסתמיים, בלי להבין
את פשר ההתרגשות.

"שמע, אני צריך אותך בדחיפות. אתה
יכול להביא לי אותו?"

ר' אהרן לוקח את הטלפון ומצמיד
אותו לאוזנו, "כן הרב, מה קורה?"

"יש לי תינוק! היום הוא היום השמיני
ללידתו, ואני מחפש מוהל בדחיפות
על. אין לי אף אחד כאן באזור, וזה
ערב שבת. הנסיעה תיקח לך שלוש
שעות, אבל אתה תצליח להגיע לפני
השקיעה, כן?"

"ודאי ודאי!"

ר' אהרן הוא מוהל מומחה שמגיע מידי
פעם לאזור, וכך אנו מכירים מימים
ימימה. לא היה לי שום מושג מאיפה
אני משיג מוהל, ועוד מוהל כזה! והנה,
משמים מתקשר חבר שלו, והוא יושב
לידו באוטו... זה פשוט בלתי נתפס.
בעוד אני הוגעתי את מוחי מאיפה אני
משיג מוהל, הקב"ה פשוט הכין לי
אותו עוד מקודם.

ר' אהרן נפרד מהקבוצה שעמה התחיל
את המסע, והגיע אלינו סמוך לשקיעת
החמה. ר' מנחם היה מאושר. הוא
קרא לכל חברי הקבוצה שלו להשתתף
במעמד הברית, וכך זכה התינוק
שימולו אותו ביום השמיני לחייו,
במעמד של למעלה מעשרה מניינים
של יהודים יראי שמים וחסידים,
אשר ברכו אותו מעומק לבם: "כשם
שנכנס לברית כן יכנס לתורה, לחופה
ולמעשים טובים!"

(יום רביעי, חיי שרה, לילה, מס' 1)

סופר אודות הסיפור המפעים של הרה"ג רבי מרדכי פרגמנסקי זצ"ל
"יהודי אינו תועה" שסופר בשיעור חובות הלבבות, שיעור מס' 40

הנצחה פרטית

10000 עלונים

נתרמו לעילוי נשמת
הרה"ר אליהו ב"ר נחמן ז"ל
עלה למרום כ"ה אלול תשע"ז

7000 עלונים

נתרמו לעילוי נשמת
הרה"ג ר' מאיר
בן הרה"ג ר' ישראל זצ"ל

2000 עלונים

נתרמו לע"נ הרה"ק רבי ישעיה
ב"ר משה זצוק"ל מקערסטרי
לזכות עידן ישראל בן טרז
חוגי איריס בת סוליקה
ויצ"ח שיחיו

1000 עלונים

נתרמו לע"נ הרה"ח
ר' משה אריה אייזנך
ב"ר אליהו עזריאל ז"ל
עלה למרום ד' טבת תשע"ח

500 עלונים

נתרמו לזכות חיים אורי בן ביילא
הלחלה בפרנסה ולטילוק חובותיו

500 עלונים

נתרמו לרפואת ד.א. בת מ.
לבריאות הגוף והנפש
שיינדל בת צילה לזרע של קיימא

5000 עלונים

נתרמו על ידי תורמי הקבע
קוני חיי הנצח בתמידות

גבאים המעוניינים לקבל את
העלון לבתי הכנסת
מחזמנים לפנות למשרד ההפצה
בטלפון 02-372-1801

מענה אנושי בין השעות 11:00 ל-13:15

יתן להשאיר הודעה בכל שעות היממה ונחזור אליכם בס"י

לקבלת העלון במייל הרשמו בכתובת P023011300@GMAIL.COM

יחד נגיע ליעד

העלון הופץ השבוע ב-26,000 עותקים בכל רחבי הארץ. הצמאן גובר והולך.
הצבנו לעצמינו יעד, להגיע בס"י בעלון העשירי ל-50,000 עותקים
בשיתוף פעולה נגיע לכך בעזרת ה'.

התקשר עכשיו לקו 02-30-11-300, הקש 6 (לאחר בחירת השופה)
הפעל את מונה הזכויות שלך.

לתרומות במענה אנושי 057-199-866

שיחו בכל נפלאותיו

רב שיח תורני רעיוני בין משתתפי "קו השגחה פרטית"

הוורטים שאתם פוגשים כאן נאמרו בחבורה העולמית, בקו השגחה פרטית, ונערכו כאן ב'חבורה' אחת. הנכם מחזמנים לקחת חלק, לשמוע וכן להשפיע על החבורה, ולשתף אותנו בהגיגי לבכם. (נשלוחה מס' 2)

האמונה בגלות

חיותו על הכל. הכל גלוי ונהיר, בהיר ומאיר. אבל -
אומר הוורקא רבי - יש שבח גדול עוד יותר מזה,
השבח שמגיע מעם ישראל הנמצא כאן, בגלות. "אף
אמונתך בקהל קדושים", אף מרמז למידת הדין. גם
בעת חרון אף, גם כשקשה, ואין החסד נראה ונגלה,
אזי אמונתך בקהל קדושים. זה דבר נפלא מאד!
הכוח שיש ליהודי, להאמין גם כשקשה לו.

משה מאלעד: כשקשה לי, והמצב בהחלט אינו
פשוט, אני מתחיל לזמרה. כשצריך להתחזק בביטחון
ובאמונה כדאי מאד לשיר. זה מחזק, זה מרכז את
המחשבה, זה מחבר אותך לנביעה העליונה. לניגון
יש כוח. לפעמים אני שר "ריבוננו של עולם, ידעתי
כי הנני בידך לבד", לפעמים "אשרי אדם עוז לו בך",
לעתים "בטחו בה' וגילו צדיקים". כל פעם לפי מצב
הרוח והגשם גם יחד. תנסו ותראו.

יואל מלונדון: שמעתי מהמשפיע רבי אלימלך
בידרמן שליט"א, בשם פוסק הדור רבי שלמה זלמן
אויערבאך זצ"ל, שכתוב "מה יפו פעמך בנעלים",
אלו עולי הרגל. והלא בירושלים, מרוב קדושתה, היו
הולכים ללא נעליים, אם כן, משמע שהשבח פה הוא
על הדרך מהבית עד ירושלים. מדוע מדגישים דווקא
את הדרך? לכאורה, העיקר זה שהגיעו להראות
ולהשתחוות לפני ה', אלא, כל אחד השאיר בעיר
בית ורכוש רב בלי שומרים, ובדרך היצר הרע ניסה
להפחיד את האדם, ומצד שני היה האדם מתחזק
כנגדו שמצווה לא יצא דבר רע, וה' הבטיח "לא
יחמוד איש ארצך". הדרך הייתה מלאה באמונה,
"דרך אמונה בחרתי". לעומת זאת, בירושלים כבר
לא היו ניסיונות מרוב הקדושה שבאויר, על כן
משבחים דווקא את זמן הניסיון.

נחמן מצפת: בן אדם הולך במנהרה חשוכה. הוא
נתקל בזיזים ובבליטות, ומפלט לו בקושי את דרכו.
כאשר הוא מגיע לסוף המנהרה, ואור היום מבליח
לתוכה, הוא רואה את אותן בליטות, והנה הן
מחוטבות בשיש, יפות ומאירות. זה מה
שאומרים בפיוט של ליל הסדר "תאיר
כאור יום חשכת לילה". הרבי מקאצק
זי"ע אמר, כי בעת הגאולה כל העבר
ייראה מואר והקב"ה יאיר כאור
יום את החשכה של הגלות.
במהרה בימינו.

עובדיה מירושלים: לאדם אחד היה בן יחיד, אהוב
עליו כנפשו. הבן נסע הרחק, ומפעם לפעם היה
אביו שולח לו מכתב ובו הוא עודד את רוחו, וביקשו
שיזכור אותו גם שם במרחקים, שידע כי אהבתו
אליו עודה שרירה וקיימת, והוא זוכר אותו ומתפלל
עליו יום יום. הבן המרוחק ידע שאביו אהבו;
לפעמים תקפו אותו געגועים, ואז היה פותח את
המכתב וקורא בו.

אצלי קורה אותו סיפור. לפני שבאתי לעולם הייתי
קרוב אל אבי המלך, אבא שבשמים, והנה ירדתי
לכאן, לעולם הזה. יודע אני שאבי שבשמים אהב
אותי באהבה אין סופית, ובכל זאת, אני צריך גם
לקרוא איזה מכתב שמזכיר זאת. יודעים אתם מהו
המכתב הזה? זהו גילוי של השגחה פרטית!

ישראל מאיר מלייקוד: יש גלות ויש גלות. יש את
הגלות של הנשמה כאן בעולם, ויש גם גלות של
הגוף. לצערנו, קורה שהגלות עמוקה ממש, ואנשים
חווים צער וייסורים. עלולים לחשוב שחלילה משהו
השתבש בקשר. עומד יהודי ושואל "למה לנצח
תשכחנו".

יוחנן מטבריה: חס וחלילה מלחשוב שה' שכח
אותך! בזמן חורבן יהדות אירופה, היה המצב
בוורשה קשה מנשוא. האדמו"ר מפיאסצנא הי"ד
שיכל את ילדיו, וסביבו רעשה ארץ, תהום של צער
ויגון, בוקה ומבולקה. הוא חיזק את היהודים סביבו,
ואמר, אל תחשבו שמה שקורה כאן זה בלי חשבון.
העולם לא יצא משליטה. הכל בדקדוק המדודקק
ביותר. הכל לטובה.

מאיר מביתר: המלאכים מודים לקב"ה על
הניסים והפלאות, "יודו שמים פלאך ה'"
(תהלים פט), כל הזמן הם משבחים
ומודים. אין זה פלא, הרי כבוד
ה' נראה אליהם. הם אינם
מצטערים ומתייסרים,
והכל ברור להם,
חסדו של ה',
השפעת

לחיות עם נסים כל השנה

מאז שהתחלנו להאזין לקו
אנחנו מבינים את המשמעות העמוקה של המילים

ועל נסִיךְ שְׁבִכְל יוֹם עִמָּנוּ

חייגו: מארץ ישראל - 400 / 02-30-11-300

מארה"ב - 646-58-979

מאנגליה - 44-330-3900-489

מבלגיה - 3233-696-766

קו השגחה פרטית

להתחזק. להתמודד. להשתנות.

זמני בניסת וצאת השבת

בניסת שבת: 16:18
שקיעה: 16:40
צאת השבת: 17:18
דבנו תם: 17:54

הזמנים לפי אופק נתיבות

העלון מופץ פאלפי עותקים בארץ ובעולם מוקדש לע"ג מור אבי רבי משה אלפסי בן עישה ז"ל

הגיליון מוקדש לרפואת ר' בנימין בן רחל בתושחי"

מפני הפרשיה

"ודנה שבע פרות עלות אחריהן... ותעמדנה אצל הפרות ותאכלנה הפרות"

כאן מרומזים דברי חכמינו שאמרו, כי בתחילה בא היצר הרע אל האדם כ"הלך" עובר אורח, לאחר מכן הוא בא אליו כאורח, ולבסוף הוא נעשה בעל בית ומושל בו. שבע הפרות הרעות הינן סמל כוחות הרע של היצר, ובראשונה הן "עולות" - קימעה קימעה הן עולות ומתגלות לעתים רחוקות! לאחר מכן "ותעמדנה אצל" - הן מתדבקות אל האדם כאורח, עד שלבסוף "ותאכלנה" - הן בולעות אותו לחלוטין...

"ויריצהו מן הבור ויגלח"

מפני כבוד המלכות. (רש"י)

ואילולא כבוד המלכות, כלום אינו צריך אדם לגזוז שערותיו, אחרי ישיבה כה ממושכת בבית הסוהר?

ברם, הלא אמרו חכמינו: "בראש השנה יצא יוסף מבית האסורים" (ראש השנה י') - ואם כן כיצד התגלח יוסף ביום טוב? על כך משיב רש"י: "מפני כבוד המלכות" - כפי שפוסק הש"ך (יו"ד סימן קצ"ח), שלצורך מצוה מותר...

"זיקרא פרעה את שם יוסף צפנת פענח ויתן לו את אסנת בת פוטיפרע כהן אן

לאשה"

מגלה-הצפונות. (רש"י)

אם כן היה צריך להיקרא "פענח צפנת"? ברם, יוסף זכה למדרגה עליונה זו של גילוי צפונות, על שום שהיה מפליג מאד בצניעות ומסתיר את צדקותו מעיני הבריות. וזהו פירוש הענין: "צפנת" - משום שהיה מצפין ומצניע עצמו - "פענח" - זכה למדרגה זו של גילוי צפונות.

"ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרוג את אחינו וכסינו את דמו"

כתוב מרן ה"אביר יעקב" זיע"א בספרו 'פיתוחי חותם', שבין הדברים המעכבים את התפילה - שפיכות דמים. ומקרא מלא דיבר הכתוב (ישעיה א, טו) "גם כי תרבו תפילה איני שומע ידיכם דמים מלאו".

השבטים הקדושים, בוודאי היו מתפללים שלוש תפילות דבר יום ביומו. חתקנת אבותיהם הקדושים (ברכות כו:), ועל כן פנה יהודה ואמר להם: אם נהרוג את אחינו, גם אם כיסנו את דמו. "מה בצע" - ראשי תיבות "בוקר צהרים ערב" - שכן תפילותינו לא תוכלנה להתקבל.

אפשרויות לשליחת פתרונות:

(יש לשלוח את הפתרונות עד יום שני (בתשס"ט) 5 טו יום ד'), חובה לציון את כל המיילים כדי להשתתף בתחרות)
א. במייל: 7665190@gmail.com
ב. בפקס: 08-9941870
ג. בקו "אור השבת" במספר טלפון: 08-9941870, שבתה 2

אזר התורה

חידה: איזה הלכה משותפת יש בין שבת חנוכה לבין שבת שחל יו"ט?

פרס החודש: שובר להקישת כלי בית ב"סופר הום" + תו רכישה ממוכד ברשתות "דמי לוי" בעקבות כמה תקלות טכניות הרגלתי לתקיימנה בימים הקרובים. אתכם הסליחה.

פתרון לפרשת "יושב"

השאלה: איזה רב מהתלמוד חי כמאה שנים שנה? פתרון: רבי חגי (ירושלמי כלאים)

העלון להצלחת מר תומך סגרון ורעייתו תח"י ניתן להצטרף לרשימת התפוצה במייל. שלחו מילת "הצטרפות" ל- keremyosef@okmail.co.il לתגובות תרומות הארות והערות: 052-7148454 ניתן לשלוח גם בפקס: 08-9941870

דיון הלכתי בשולחן-השבת

שאלות ותשובות אשכוליות שהועלו על שולחנם של גיוני ישראל שפי"א

האם יש לאדם זכות על מקום החניה שמול ביתו

שאלה לדיון: נשאלתי בהיותי בעיר ניו יורק לאחרונה, ששם מקובל שלכל בית פרטי יש חניה צמודה בכניסה לבית, ואסור לעוברים ושבים לחנות ברחוב מול החניה הפרטית כדי שלא לחסום את הכניסה והיציאה מן החניה. והנה אדם אחד הורגל להניח את פחי הזבל שלו במקום החניה הפרטית שלו, ואת מכוניתו הוא מחנה ברחוב. ויש לדון האם הוא יכול למנוע את העוברים ושבים לחנות בחניה שמול ביתו, כמו שהיה יכול למונעם אם היה מחנה שם את מכוניתו, או שמכיון שהוא מניח שם את פח הזבל הרי הוא מוותר בפועל על זכות העיכוב שיש לו שלא יחנו אחרים מול ביתו, ויכול כל אחד להחנות שם את מכוניתו.

תשובה: הגאונים רבי מרדכי גרוס, רבי נפתלי נוסבוים, רבי יעקב מאיר שטרן, רבי משה שאול קליין שליט"א הסכימו שאין לאדם כל זכות על מקום החניה ברחוב ואינו קודם לכל אדם אחר בזכות להחנות שם את מכוניתו, אלא שיש לו זכות עיכוב למנוע אחרים מלהחנות שם את רכביהם כדי שישאר מקום זה פנוי עבורו לכשירצה להיכנס ולצאת מן החניה שלו, ומכיון שאדם זה אינו משתמש בחניה שלו להחניית מכוניתו אין לו כל זכות עיכוב על החניה שמול ביתו וכל אדם רשאי להחנות את את רכבו, עד שימלך בעה"ב ויחזור להחנות את מכוניתו בחניה הפרטית שלו, ואז יוכל לחזור ולעכב את העוברים ושבים שלא להחנות את רכביהם מול החניה שלו.

ואילו הגאונים רבי יצחק זילברשטיין ורבי יצחק כץ שליט"א אמרו דמכיון שהרשות בידו בכל עת לחזור ולהשתמש בחניה הפרטית שלו לצורך מכוניתו הרי הוא יכול בכל עת לעכב את העוברים ושבים מלהחנות את רכביהם מול ביתו כדי שלא יעכבו את החניה אם ירצה להכניס לשם את מכוניתו, ואין אחר יכול להחנות שם את רכבו בלא הסכמתו.

אין לקרוא את העלון ביום חמישי. יום שבת.

האלון נרשם ללא נשואי: תוצרת בית נשואי - לכתוב לכתוב

אספורה

סיפור לעומת

אמרת אוקראינה

הפרי"ט חיים 3165 קלמטיא

שאנו ביחד, מי יכול עלינו?

השגעון האחרון שלך... (והרב יעקובזון) והנה אנו לקראת היום הגדול שהוא זאת חנוכה, יום גדול עצום וקדוש של עצמו, יום בו ניתן להתחיל התחלות חדשות, ומאידך, למחוק את הדברים השחורים שנמצאים לאחור. חלק גדול מגדולי ישראל אף כינו את יום זה כיום הכיפורים של חנוכה, שהוא היום המסוגל ביותר לטובה עבור כל אחד ואחד שיבקש עבורו ועבור בני ביתו, וכמובן שאין הברכה חלה ומתקבלת אלא רק בכלי מחזיק ברכה, ואין ברכה אלא שלום. מספר מגיד המשרים רבי חיים זאיד שליט"א:

"גברת למה את עומדת?", "באתי לשלם", היא עונה לו. "ומי קרא לך...? ואז הוא החליט, "אני לא נוסע עד שהיא יושבת"....

נסעתי באוטובוס לאשדוד לשיחה. אני עולה לאוטובוס הנהג עצבני, ואני שם את הרב קו כדי לשלם לו, והוא התעצבן "למה אתה שם את הרב קו", אמרתי לו, כדי לשלם. והוא כעס, חבל על הזמן... בקשתי ממנו סליחה, ואז אמר לי "נו, שים". ושוב אני שם, ואז הוא מתחיל לעשות כאבי ראש. "אבל למה מקודם שמת את הרב קו לפני שאמרתי לך", אמרתי לו, "מה שהיה היה, לא קרה כלום ידידי".

אני יושב במקום, ואני שומע אותו צועק על אישה אחרת. "גברת למה את עומדת?", "באתי לשלם", היא עונה לו. "ומי קרא לך...?", אמרתי לו, "הלו הלו תהיה בן אדם, אגנחו יהודים אנחנו לא חיות...". ואז הוא החליט, אני לא נוסע עד שהיא יושבת. ואז כולם התחילו לצעוק ויצאו מדעתם, "מה המספר של משרד התחבורה...", "אנחנו נדאג שעוד היום תפוסר לאלתר מהעבודה...", ועוד איומים מסוגים אלו...

אני לא יכולתי לראות את זה, הרי, לא נורא, לא קרה כלום הוא בסך הכל בן אדם עצבני. קמתי והלכתי לכל האנשים באוטובוס ודברתי איתם שיפסיקו לצעוק ולצרוח, ועברתי אחד אחד וכדי להרגיע אותם אמרתי להם, "אתם יודעים מה עבר עליו? אולי הבן שלו מסכן בבית חולים, אולי יש לו צרה, כי אדם לא סתם עצבני, ולא צריך ללכת ולהלשין סתם". והצלחתי להרגיע את כולם יפה, ברוך השם...

ואז הלכתי לנהג ורציתי להרגיע אותו, אני יושב לידו ואומר לו, "אחי מה נשמע?", "מה אתה רוצה", הוא מחזיר לי. "אני רוצה שתראה את עצמך לכולם ותסע מהר כמו שצריך...". אמרתי לו, הוא חייך מעט והבין אותי. ואז הוא שואל אותי, "רגע רגע, מה אמרת עלי לכל האנשים שם מאחורה?", אמרתי לו, שקורה שאדם עצבני, כי אולי הבן שלך נמצא בבית חולים או שעובר עליך משהו... קורה.

חנוכה הוא חג החינוך. הוא נקרא כן על שם חנוכת המזבח פעמיים, פעם אחת בבניית בית שני כנאמר בנביא (חגי ב, יח) "שימו נא לבבכם מן היום הזה ומעלה מיום עשרים וארבעה לתשיעי למן היום אשר יוסד היכל ה'", ובפעם השנייה חנוכת המזבח בטהרה מחדש עם כיבוש החשמונאים את היוונים- "ואחר כך באו בניך לדביר ביתך ופנו את היכלך וטהרו את מקדשך והדליקו נרות בחצות קודשך".

בבית המקדש נדרשו לחנוך המזבח שמונה ימים, שבעת ימי מילואים, בהם משח משה רבינו את אהרון ובניו בשמן המשחה להכינם לעבודתם ביום השמיני. וכשאנו רוצים לחנוך דבר חדש, עלינו להתכונן שבעה ימי הכנה ולהשתמש בשמן המשחה. בניצחון המכבים על היוונים לא נקבע החג מיד, אלא כעבור שנה. "לשנה אחרת קבעום ועשאום ימים טובים בהלל ובהודאה" (שבת כא,ג). כי החינוך דורש תשומת לב והשקעה מרבית. לא חונכים כבדרך אגב. רק כעבור שנה ביישוב הדעת התפנו לחגוג את חג החינוך. רבותינו הקדושים היו

דורשים כי הכתוב אצל אברהם אבינו בעקידת יצחק בנו מרמז על החנוכה. "ואני והנער נלכה יצחק עד כה", אמר אברהם לישמעאל בנו. והרמז הוא: כי עד כה בשקלו זה הזמן בו "אני והנער נלכה", יש להשקיע בנערים באלו הימים לחנכם ולסגלם למצוות ומעשים טובים.

כשהחשמונאים ניצחו ונכנסו לבית המקדש יכלו בהחלט להדליק את המנורה בשמן שאינו טהור, מטעם "טומאה הותרה בציבור", אבל הם לא רצו, כי חינוך מחדש צריך להיות עם שמן טהור, כמו בחנוכת המזבח שנחנכו הכהנים בשמן המשחה, הסמל לטהרה!

"מצוות נר חנוכה איש וביתו", כי לפני שאנחנו הולכים לחנך את כל העולם, שומה עלינו מקודם לחנך את ביתנו, את ילדינו וצאצאיו, ורק אחר כך ניתן להמשיך ולהאיר על כל העולם, בבחינת "נר לאחד, נר לאלף". (הגרי"ד גרוסמן)

פעם בחור בא לפני מרן רבי אהרון יהודה ליב שטיינמן זיע"א ושאל אותו אם יוכל להדליק נר חנוכה בחמשה מקומות לצאת ידי חובה "מכל הצדדים". מרן השיבו: "אתה פטור לגמרי מכל המצוות..."

פעם העמיד מרן זיע"א למחמיר אחד שני תנאים, שאשתו תבשל בסיר מיוחד עבורו כדי שלא תסבול המשפחה כולה מאותו חומרה. האברך אימץ בששון את התנאי ושאל: ומהו התנאי השני? ענה לו מרן זיע"א, "שזה יהיה

בהיכלו

ההגות לקראת הולדת החנוכה
עפיו של מורינו הגה"צ רבי עשה
אביחצירא שליט"א

אדם שרוצה סיעתא דשמיא מיוחדת ולעשות אחד ולחמיד שיזכה לעלות ולהתעלות ולהדבק בשכינה בכל האופנים והמובנים, וקשה לו אפילו שלא הצליח בימים הנוראים, ובכל התגים הקדושים, ינסה בחנוכה, כיוון שבחנוכה אפשר להגיע לדרגות הגבוהות ותמיד לעלות מעלה מעלה ולהאיר את האור שבנשמה, וזה הדבר המיוחד של חנוכה, וכמה אנחנו צריכים לצלל את האור הגדול שיש בחנוכה.

וכבר כתוב שכשהאדם מדליק הוא צריך לעשות זאת בהתלהבות, ואומרים חז"ל, "הרגיל בנר זוכה לילדים תלמידי חכמים", ורש"י אומר, "נר שבת ונר חנוכה".

כיצד ניגשים להדלקת נרות החנוכה?

אנו רואים הרבה אנשים שמקפידים על נרות שבת שמדליקים בשמן זית זך כתית למאור, ונרות יפים וזוהרים, והרי בוודאי שלא כולם זכו שיהיה להם ילדים תלמידי חכמים. אלא הדבר שטמון בזה, שלא רק ההדלקה עצמה עושה הכל אלא שצריך שיהיה כאן משהו מעבר לכך, שמדליקים צריך לדעת לקראת מה אנו הולכים וצריך לדמיין שאנו מדליקים את המנורה בבית המקדש, ממש כך. וכמו שכותב הרמב"ן, שמתי שהקב"ה רצה להפיס דעתו של אהרון אמר לו שמדליק המנורה בכל יום, ולכאורה איך בכל יום, הרי בית המקדש חרב? אלא זה נרות החנוכה.

בחנוכה אפשר לראות את כל מה שיקרה לו באותה

שנה

אומר רבי פנחס מקוריץ זיע"א, אדם בהדלקת נרות שבת אם יש לו עיניים זכות ונפש טהורה יכול לראות את כל מה שיקרה לו בכל השבוע, ויכול לפעול כיצד ואיך יתנהל כל השבוע שלו. אבל בנרות חנוכה אדם יכול לפעול לכל השנה כולה, עד חנוכה הבא! ואין אפס, שזה כמו חג שכתוב בתורה, וזה מה שהרמב"ן אומר, כשאתה מדליק שמונה נרות, זה נחשב כאילו הדלקת כל השנה כולה; וכך זה נחשב לך שאתה מדליק ומתעסק במנורה בכל השנה כולה.

וכמה סגולות יש בנרות חנוכה. בחצי שעה של הדלקת הנרות ישנה סגולה שחייבים לעשות אותה. בעל הפלא יועץ' כותב שבדור שלנו אם יש לבן אדם סגולה פשוטה ולא עושה אותה הוא פשוט גורם לעצמו להפסיד את כל הרווחים מאותה הסגולה.

ואנו רואים עד כמה מצוות הדלקת נרות חנוכה היא מצווה חשובה גדולה. ואפילו הילדים מתרגשים כשמגיע חג החנוכה, וכשהם מתרגשים מכך זה מגיע מהנשמה, כיוון שהחג הזה שייך לנשמות, וכמו שאמרנו שהמדליק נרות בהידור זוכה לבנים תלמידי חכמים. כיוון שהנרות האלה יש להם השפעה נדירה לילדים וזה המקום והזמן להתפלל ולבקש עליהם רחמים בזמן הדלקת הנרות שבו בזמן זה ישר פועל ועושה רעש בשמיים.

אם ברה

סיפור לפנת

באפ שרות יכס
לזכות את הרבים
ללא כל מאמץ!
אם אירע אתכם
או מכירים
סיפור מחזק
שלחו אלינו בית
'אור השבת'
רח' חזני 1133, 4
ולציון עבור 'אור
השבת'
או במקט:
08-9941870

ה'תשע"ח חייס 15/3/2018

שאנו ביחד, מי יכול עלינו?

|| המשר || "מאיפה אתה יודע שהבן שלי בבית חולים???" אני אומר לו, "מה זאת אומרת מאיפה אני יודע, מרוח הקודש...". ואז הוא אומר לי, "היום בבוקר הבן שלי התאשפז בבית חולים, ואמרת לי לבוס שלי שאני לא יכול לעבוד במשמרת שלי, והוא אומר לי שאין מחליף ואני חייב ליסוע, ולכן כל הנסיעה הראש שלי עסוק במחשבות מה עובר על הבן שלי".

לקחתי את הרמקול של הנהג ואמרת לי כולם, "חבר'ה מה אמרת לי לכה? הנה, הבן של הנהג נמצא בבית חולים, וצריך ללמוד זכות על זה, ולכן כולנו עכשיו נקרא פרק תהילים". עמדנו באוטובוס כולם, וצעקנו "שיר המעלות ממעמקים קראתיו..." וכולם צעקו אחרי, אחר כך עשיתי מי שברך עם שמו של הילד החולה.

הנהג היה מבוסס ואמר לי תודה רבה והיה ניכר שהוא ממש התרגש.

שהינו בכניסה לאשדוד, הוא מקבל לפתע טלפון מאשתו שמבשרת לו בשמחה: "ברוך השם, ברבע שעה האחרונה החום בסדר והכל ירד, והרופא אומר שחרור הבייתה הכל טוב".

וכל זה בזכות אהבת ישראל. לקחתי את הרמקול ואמרת לי הם, "רבותי ראיתם מה זה אחדות? זכות פרק תהילים אחד שאמרנו כולם ביחד הפכנו עולמות". וזה הזמן, קוראים יקרים, כל אחד ואחד שיקבל על עצמו להאיר פנים לכל אחד, ומי שעושה זאת זוכה להרבה דברים. ועוד סיפור קטן שאני חייב לספר ואיתו לסיים:

אני נוסע למסור שיחה בנתניה, קו 614 מבני ברק, ושאני עולה לאוטובוס ראיתי שהוא ריק ומצאתי את עצמי שרק אני נמצא בו והנהג. והנה מגיעה צומת ששם יש תחנה, עולה אישה עמוסה בכלים כבדים, ושהיא עוברת ליד הנהג היא אומרת לו, "מציד, תיכף ומיד אשלם..." אומר לה הנהג, "אני לא נוכל את הדלת עד שאת לא מביאה לי את הכסף". והיא מצידה אומרת לו, "המתן נא...", והיא לא מצאה מקום לשבת רק לידי, בזמן שכל האוטובוס ריק. אמרת לי, "גברת את לא רואה אותי", והיא אומרת לי, "צווף, ממתית קנית את המקום הזה..." ופשוט יצאת מדעתי, היה לי לידי בקבוק זירו קולה זירו לידי ורציתי פשוט לנער את זה ולפתוח לה את זה בפנים... ואז אמרת לי, "אהבת ישראל, וצריך לעשות קידוש השם שתקתי קמתי ולקחתי את התיק. והיא באה לשלם לנהג והיא מוציאה לנהג תלוש. הנהג מסתכל ואומר לה, "הכרטיס לא תקף", והיא אומרת לו, "אין כזה דבר לא תקף, זה מה שיש לי... חובה עליך לקבל את זה..."

הנהג עצר את האוטובוס ואמר לה, "או שתשלמי או שתדדי, אני לא ממשיך".

וישבה במקום. הנהג עצר את האוטובוס ואמר לה, "או שתשלמי או שתדדי, אני לא ממשיך לנסוע איתך". באתי לנהג שמתי את הרב קו ושלמתי עליה והבאתי לה את הקבלה, לא לפני שאמרת לי לה שתשלם לו בקבלה בפעם הבאה... היא פשוט יצאה מהכלים, כי ראתה מה זה לצחוק על בן אדם שבסוף הוא דואג ומשלם עליך.

אני יושב במקום, ואז היא באה אלי ושאלת אותי, "כבודו רב?", אמרת לה, "אני רב גדול למה? מה קרה?", והיא אומרת לי, "שהיא מתפעלת מההתנהגות שלי, משום שהבן שלה נדבק ב'כת' של רב אחד גדול מירושלים, והוא לא רוצה לבוא אלי לשבת עד שאני ירחץ ויטבול את כל הכלים". תגיד לי הרב, היא ממשיכה ואומרת לי, "זה 'דרכיה דרכי נועם'... למה הוא לא נוהג כמותך...? אמרת לי, "גברת את אישה צדיקה, הבן שלך אוהב אותך, והוא רוצה להביא לך נכדים שיאהבו אותך ולמה את קורא לזה 'כת'?", הסברתי לה ומסרתי לה שיחה שלימה על ענייני אמונה,

ובסופה של שיחה היא שאלה אותי איך עושים את זה, ואמרת לי דרך ערכים, והתקשרתי מיד לערכים וסדרתי לה את הכל.

אח"כ התקשר אלי הבן שלה מהרצליה ואמר לי שזכיתי לקדש שם שמיים, ואמא שלו מאותו יום שומעת כל היום סיפורים שלי, ובו ביום הגיעו ערכים והכשירו לה את המטבח. והיא סיפרה לי את הסיפור עם העשרים אלף שקל בשטרות של עשרים והרהיטים, וממש התרגשתי. הפלא ופלא.

הייתי בחנוכת בית של התלמיד שלי אחר כך, והביא לי לתרום למשפחות נזקקות כמה כלי מטבח, אמרת לי לו שלא צריך לתרום למשפחה נזקקת כי יש אישה שרק עכשיו בונה את הבית בקדושה וטירה ואני אתן לה את זה. חייגתי לבן שלה ואמרת לי שיעבור דרך הבית שלי ויקח את זה. הוא בא ולקח. אחר כך היא מתקשרת אלי ואומרת לי, "הרב זאיד, תדע לך שאין לך מושג כמה רגשת אותי ואני בע"ה מתחילה מחנוכה הקרוב להיות בסמנרים של ערכים". החולתי דמעה. וזה הכח של האחדות, "שכולנו ביחד מי יכול עלינו?".

כשאנו נהיה מאוחדים אזי אומות העולם ישבו ביניהם ויטכסו עצות, אבל עצת ה' היא תקום! מתי? שיש אחדות! אחדות ששובר את המחיצה הקשה שיש בינינו לבורא עולם! וחייב להחזיר ולחשוב על המשפט הזה כל יום כל היום!

אמרי קודש בראי הפרשה

"ויאמר פרעה אל יוסף זלום ופותר אין אותו ואני שמעתי עליך לאמר תשמע זלום לפתר אותו; ויען יוסף את פרעה לאמר בלעדי אלוקים יענה את שלום פרעה"

(בראשית מא, טז-טז)

מתק ונסק!!

כשמתבוננים בהנהגותיו המופלאות של

יוסף הצדיק, עומדים אנו נפעמים מעוצמת רוחו בדביקות העצומה בקב"ה, על אף שהיה נתון במצב נורא ואיום, בארץ זרה ונכריה, בודד הושם בבור על לא עוול בכפיו. וכו'.

והנה עתה נתנת בפניו הזדמנות מיוחדת במינה, לצאת מכל המצב הזה ולטהר את שמו, ולהתרום מהמצב בו היה נתון. ע"י שהוא נקרא אל המלך, והמלך בעצמו פונה אליו "ואני שמעתי עליך..." וכו'. יכל יוסף הצדיק קצת באותו רגע גורלי לנצל זאת להראות מול כל אותם עיניים הנשאות אליו לראות איך יפול דבר, יכול הוא להראות מולם קצת מעוצם חכמתו אשר חנן אותו השי"ת.

אבל יוסף הצדיק לא מתבלבל מהרגע הגדול בו הוא נתון מול מלך מצרים מול כל השרים והוא רואה מולו רק את בורא עולם!

ותיכף מגיב לפרעה "בלעדי אלוקים יענה את שלום פרעה!"- אין החכמה משלי, אלא אלוקים יתן עניה בפי לשלום פרעה (רש"י), מסיר מעצמו כל סממן של כבוד לעצמו, ואת הכל הוא זוקף למלך מלכי המלכים הקב"ה.

ולעומד מן הצד ברגע כה גורלי נראה, שהנה יוסף עתה מפספס את ההזדמנות האדירה שהוצבה בפניו...

אבל בדיוק ההיפך, מאותו רגע יוסף הצדיק עולה לגדולה עצומה, ולא רק שפרעה לא בז לתשובתו של יוסף, אלא כביכול מחזק את דבריו ואומר לו: "ויאמר פרעה אל יוסף אחרי הודיע אלוקים אותך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך!"

פרעה! הכופר הגדול, מוציא בפי "אחרי הודיע אלוקים אותך..." עד כדי כך השפיעה דביקותו העצומה של יוסף הצדיק אפילו על פרעה.

ומפליא לראות איך שבאותו מטבע לשון שהשתמש יוסף הצדיק והסיר מעליו הכל, ואת הכל זקף לבורא עולם, באותו מטבע לשון קיבל הוא עצמו את כל מלכות מצרים, שכן יוסף השיב לפרעה "בלעדי אלוקים יענה את שלום פרעה".

וכך בלשון הזאת מתבשר יוסף הצדיק מפי פרעה- "ויאמר פרעה אל יוסף אני פרעה ובלעדיך לא ירים איש

שבת שלום ומבורך
וחטובה שבת!!

ניתן לשלוח אלינו תגובות הארות הערות חומרים וסיפורים גם למייל:
or7148454@gmail.com

"ארבעה דברים צריכים היזק" (ברכות)
והזקק בהם האדם בכל כוחו (רש"י)

היזק

סיפורים מתפקים

מדור תמיהות וקושיות אשכול יוסף

הגאון רבי יוסף חי סימן טוב שליט"א

"ויאמר פרעה לכל מצרים לבו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו" (מ"א, נ"ה)

מפני מה ולא יזזה תועלת ציוה יוסף למול את המצרים?

צ"ע מפני מה ציוה יוסף את המצרים שימולו, וכי איזו מעלה ותועלת תצמח ממילת נכרים, שלא מסירים עבודת אלילים מעצמם. ועוד הלא אמרו בגמרא (ע"ז כו:): ישראל מל את העובד כוכבים לשם גר, אבל לא לרפואתו, כגון אם יש לו תולעת בערלתו דאסור למולו. וכן פסק הרמ"א (יור"ד סי' רס"ג ס"ה) שאסור למול עובד כוכבים שלא לשם גרות, (ב"י בשם רבינו ירוחם ס"ס רס"ו). ואם כן קשה לשם מה ציוה יוסף את המצריים למול?

ישוב א'

יוסף רצה לעוררם על מילת הלב להסיר דרך התאוה והחמד

הגאון רבי יששכר מאיר זצ"ל ראש ישיבת הגלב מתרץ בשם המהר"ל (בנור אריה) שיוסף הצדיק ביקש מהמצרים שימולו מילת הלב, ויעזבו דרך התאוה והחמד. וזה היתה כל מטרתו כמה שציווה למול בשר הערלה, לעוררם על ידי זה לעזוב דרך תאוותם הממושחתת, שהרי אמרו חז"ל (קידושין מט:): עשרה קבין זנות ירדו לעולם ותשעה נטלה מצרים. ויש להוסיף בזה מה שכתב בספר עוללות אפרים (מאמר שצ"ב) והביאו רעק"א בתשובה (סי' מ"ב), שהמילה החיצונית היא סיבה למילה פנימית מערלת הלב, שכשימול עורלת לבבו אז יהיה חדרי לבו פתוחים להבין ולהשכיל בתורה ובמצוות.

ישוב ב'

זכרון לבני מצרים על שזן אותם יוסף בשנות הרעב

בספר ישמח השם (בסופו עמ' תרס"א) מתרץ בשם מנהג כהן שיוסף גזר על כל יושבי ארץ מצרים למול, כדי שיזכרו טובתו שזן אותם בשנות הרעב, וביאר שמטעם זה אחר כך פרעה ביטל את המילה, כדי שלא יזכרו את טובתו של יוסף, וכדאיתא במדרש (אגדה שמות פ"א) "ויקום מלך חדש אשר לא ידע את יוסף", וכי לא היה מכיר את יוסף, אלא לא ידע את אשר עשה עמו בימי רעבון, ומבואר שם שביטלו ישראל מילה על פי גזירתו. ומכאן מוסר השכל עד כמה יש חיוב גדול להכיר טובה לכל מי שגמלו טוב, עד שנצרך לעשות חותם בגופו לזכור טובת חבירו. ומתוך דברים אלו עלה ברעתי ליתן טעם חדש למצות מילה, שהוא חותם בגופו לזכור בכל עת ובכל שעה חובתנו להשי"ת להכיר לו טובה על כל טובותיו וחסדיו עמנו עד אין קץ.

ישוב ג'

כדי שרק מי שצריך באמת תבואה יבוא ויטול ולא יטלו העשירים כדי להסתחר

הגאון רבי יוסף שאול נתנון זצ"ל ביאר את הטעם שיוסף ציוה לבני מצרים למול את עצמם, לפי שבמי הרעב נמצאו רבים שאגרו תבואה רבה לעצמם, וביקשו לקבל מיוסף עוד ועוד תבואה כדי להסתחר בה, לכך נהג יוסף הצדיק בחכמה ותבונה ונתן תבואה רק למי שהסכים למול לעצמו, כי בזה הוברר שמי שמוכן למול את עצמו באמת נצרך הוא ללחם, ועל ידי תחבולה זו לא נטלו העשירים תבואה, ובזה גם מוכן למה מתחילה הסכים פרעה לתנאי זה.

ניתן להשיג את הספר "אשכול יוסף"
בפלאפון - 054-8460007

האדם" רבי זאב וולף מזיטומיר נתקע פעם בימי החנוכה באמצע הדרך יחד עם כמה חסידים שנסעו עמו. הנסיעה התארכה מעבר לצפוי והם ראו שלא יספיקו להגיע למחוז חפצם הלילה, ויצטרכו ללון אצל אחד הכפרים הסמוכים. הלכו ופנו אל אחד הכפרים לחפש מקום ללון שבו יוכל הרבי להדליק את הנרות. ולשמחתם מצאו כפוי אחד שהסכים להכניסם. "אולי יש לך חנוכה עבויר לצורך הדלקת נרות?" שאל הרבי. "אחפש", ענה הכפוי, "אולי במחסן העצים אמצא חנוכה". חיפש ומצא, והביא לרבי חנוכה שהיתה מפויחת כולה, דביקה משמן, ומכוסה אבק ולכלוך. לקח הרבי את החנוכה בשמחה ובהתרגשות, הפשיל את שרווליו, ובעצמו התחיל לנקותה ולצחצחה. חסידים שהיו שם סיפרו, שהרבי ניקה את החנוכה בכל כוחו ובהתרגשות של קדושה, עד שזיעה רבה ירדה ממנו ופניו האדמו מרוב מאמץ בניקוי החנוכה והכנתה להדלקה.

בתקופת חנוכה, נוכח המקובל הצדיק רבי חיים שאול דוויק הכהן צוק"ל בשיבת "פורת יוסף". בעוברו ליד חדרו של ראש הישיבה - הגאון רבי עזרא עטייה - שמע את ראש הישיבה הדגול מדבר אל אחד התלמידים. בקול מבקש ומתחנן, מעומק ליבו: "גרש נא את היצר הרע מלבך. עזוב את ההבלים והקשב נא לרבך. ראה, הן בדרך זו תגדל בתורה, ומי יודע? יבוא יום ויקראו לך "רבי", וכבוד רב תנחל..." כה דיבר הרב אל התלמיד הפוחז בדברים המושכים את הלב. הרב דוויק התרגש מאוד לשמע התוכחה הנרגשת, והביע לאחר מכן את התפעלותו בפני ראש הישיבה. אמר לו ראש הישיבה: "הרי אם יעזוב התלמיד הזה את כותלי הישיבה - עלול הוא לצאת חס ושלום לתרבות רעה, והוא וכל צאצאיו יאבדו. אך אם יציל ממלכות היצר הרע, וישאר בישיבה, אזי יצא בן תורה, ונרו יאיר גם לבני ולבני בניו אחריו, כי כל יהודי איננו נשמה אחת בלבד, אלא עולם מלא, ויש להתאמץ להצילו!"

נר חנוכה, "מצווה להניחו על פתח ביתו מבחוץ" כדי לפרסם את הנס ולהשריש את האמונה בלב כל אדם העובר בחוץ. מספרים על מעשה שהיה בזמן שרוסיה כבשה את רומניה. היתה קבוצה שנקראה "מבריחי גבולות". בין קבוצה זו נמצא יהודי אחד צדיק וירא שמים. אנשי הקבוצה החליטו לברוח ולחצות את הגבול היה זה ליל רביעי של חנוכה. כאשר הגיעו ליער ביקש מהם ראש הקבוצה לא להשמיע שום קול פן ישמעו אותם חיילים רוסים אשר יקומו עליהם ויהרגו. רעה אחזה את אנשי הקבוצה. היהודי הצדיק ביקש את רשותו של ראש הקבוצה להדליק נרות חנוכה ונתקל בסירוב מוחלט. כאשר הגיעו אנשי הקבוצה לאיזו חורבה הם נכנסו שם לנוח מעמל הדרך. היהודי, ניצל שעת כושר זו הניח באיזו פינה ארבעה נרות והדליק אותם. לאחר כמה שניות התקרב אליהם חייל רוסי אשר פקד עליהם "להרים את הידיים". אז הבינו כולם שעומדים הם לפני מיתה משונה והכל בגלל הדלקת הנרות... לאחר כמה דקות אמר החייל להוריד חזרה את הידיים וציוה לחלק לכולם שתיה חריפה כדי שיתחממו. למראה פליאתם ותדהמתם אמר להם החייל "יש מאחרי קבוצת חיילים שעקבו אחריכם וחשבו לחסל אתכם, אבל ברגע שראיתי שיהודי זה הדליק את נרות החנוכה, אחתני אז רעדה והתרגשות כי נזכרתי לפני עשרים וחמש שנה כאשר אבי הדליק את החנוכה ונתמלאתי רחמים עליכם..."

הרי לנו את גודל מעלת נר חנוכה, עשרים וחמש שנה חייל יהודי קומוניסט, ובכל זאת, נר חנוכה "חימם" את לבו וזנכר מבית אבא. וזו הסיבה אשר ציוו אותנו רבותינו להדליק נר חנוכה על פתח ביתנו מבחוץ כדי לחמם ולהאיר את לבו של כל יהודי ויהודי ולחזקו באמונה. אור השמן הטהור אשר מתגלה לנו בכל שנה ושנה ואשר מאיר את ליבותיהם של ילדי ישראל, מאיר את חשכת הליל של דורנו זה לקרבם לתורה ולמצוות ולמורשת ישראל סבא. (אור שרה)

בסיקור וסיקור

מאת הגאון המפורסם
אור השבת

דרשנים, מגינים ובל עם ישראל:

הופיעו ספר הספרים שאנשים ציפו לו:

אור השבת

תולדות ישראל

- פגועים ופגועות מושלמים בסיפורים ומשלמים בפגועות השבוע
- שאננות השבועות אקטואליהות בלגים ספג גדולי הידע שליט"א
- סיפורים מודרניים מפי דרשני הידע-שארעו בשנות השבעה
- סיפורים קצרים ומחוקקים על גדולי ישראל על כל מידות האדם

350 עמודים!!!
של חזיון ורדיו והתאמת מודרנית במסלול השבת

מספר 1000
מחברת
מלכת ישראל
מלכת ישראל

מספר 1000
מחברת
מלכת ישראל
מלכת ישראל

לפרטים והזמנות:
052-714-84-54

מחיר לזיכוי דרשים: 45 ש"ח בלבד!!
- מחיר מיוחד לנשות ולמשפחות -

נקודות מכירה:
נתיבות שדרות אופקים - 052-7148454
אשדוד - 052-7661876
בית שמש - 054-8426869
[נקודות בבני ברק ועוד אזורים בארץ]
יפורסמו בהמשך

המעוניינים לקבל את הספר בדואר בעלות המשלוח, יצרו קשר במספר טלפון-
052-7148454

גליון

258

פרשת מקץ – זנזוכה תשע"ט

נהיה בדברו. כשתאמר 'שהכל' תכוון כפשוטו, שהכל, הכל הכל, בלא יוצא מן הכלל – נהיה בדברו של ה'! - מה יפסוק השופט, איך תתמודד עם הפסק וכל כיוצא הזה – הכל נהיה בדברו!, ודע לך, כי בזכות האמונה שלך, הקב"ה ישפיע עליך ברכה והצלחה".

ידידיו של האברך יעצו לו כל מיני עצות, אך הוא החליט להתמקד בדבר אחד – בסוכריה שנתן לו הרב פ"ש... יותר נכון: בברכה שעל הסוכריה.

והנה, השופט נכנס לאולם. מיד הוציא האברך מכיסו את הסוכריה, עצם את עיניו, כאשר כל כולו מרוכז בברכה: "ברוך אתה ה'", ומכוון את שם ה' בכל הכוונה: אדון הכול, היה, הווה ויהיה. "אלוקינו" – תקיף ובעל היכולת ובעל הכוחות כולם. "שהכל נהיה בדברו" ... ומכניס את הסוכריה לפיו.

בינתיים, כל אותם דקות ארוכות שהאברך מכוון שהכל הוא רק מאת ה', ניסו עורכי הדין של האברך להפחית בעונשו במטרה שיקבל רק שלוש-ארבע שנות מאסר, אך הפרקליטות, מנגד, תובעת 11 שנות מאסר שלמות...

ואז, לפתע, קרה משהו משונה. השופט הראשי מסתודד עם שני השופטים האחרים ולאחר כמה דקות הם מכריזים על הפסקה לצורך התייעצות... בינתיים, האברך נשאר על מקומו, כשהוא ממשיך לדבוק בעצת הצדיק ולחשוב תמיד כי 'הכל, אבל הכל, נהיה בדברו'. חלפו עשרים דקות, חצי שעה, שעה, ואז לבסוף נכנס השופט לאולם.

הוא פתח את דבריו ואמר: "המעשים בכתב האישום חמורים, אבל בעדות של העד המרכזי נתגלעה סתירה מהותית, ברוב דעות – שנים מול אחד – החלטנו לזכות את הנאשם מחמת הספק".

"נס! זה ממש נס!", זעקו עורכי דינו של האברך, ואף הוא יצא מאושר מהבלתי יאומן. מיד בצאתו מבית המשפט, הוא נכנס אל ביתו של רבי ישראל יעקב פ"ש, כדי לספר לו על הנס הגדול ולהודות לו על עצתו.

לימדו הצדיק כי המתחזק באמונה בכל כוחו כי רק ה' יתברך לבדו הוא העושה לכל בכל עת ובכל שעה, זוכה להנהגה ניסית מעל הטבע, כפי שהוא מאמין שאין פה טבע. [דורש טוב' – סוכות]

וַיְהִי בַּמֶּקֶץ שְׁלֹשָׁתַיִם יָמִים (מא, א)

יש תפילה שנענית למאה שנה, מנין? מאברהם, שנאמר 'אברהם בן מאת שנה' (בראשית כא, ה). ויש תפילה שנענית

וַיְהִי בַּמֶּקֶץ שְׁלֹשָׁתַיִם יָמִים (מא, א)

'אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו', זה יוסף, 'ולא פנה אל רהבים', על ידי שאמר לשר המשקים 'זכרתני והזכרתני' התווספו לו שתי שנים (ב"ר פט, ג)

ורבים תמחו על דברי חז"ל, הסותרים לכאורה מיניה וביה, שמתחילה אמרו שמאמר הכתוב: 'אשרי הגבר שם ה' מבטחו' - זהו על יוסף, הרי שיוסף היה בעל בטחון, אבל מיד אח"כ פירשו את סוף הפסוק: 'ולא פנה אל רהבים' – שזהו על יוסף שפנה לשר המשקים, והיינו שיוסף לא בטח על הקב"ה, מה הביאור?

ומפורסמים דברי מרן ה'בית הלוי' שיסד יסוד גדול, שכל מה שהתירה תורה לאדם לעשות השתדלות לפרנסתו [כמו שנאמר "וברכתיך בכל אשר תעשה"], זהו רק לסתם בני אדם – שכדי שיוכלו להשקיט את רוחם וליבם, התירה להם תורה לעשות השתדלות לפרנסתם, שבזה הם יהיו רגועים ויוכלו להשליך על ה' יהבם, אבל מי ששלם לגמרי במידת הבטחון - אין לו לעשות השתדלות, אלא עליו לבטוח בה' שיזמין לו פרנסתו בלא טורח מצדו. וכל אדם לפי גודל בטחונו בה', כך יש לו למעט בהשתדלות, ואם ירבה להשתדל יותר מכפי שנצרך לו, זה כבר ייחשב לו לחטא.

ומעתה ביאר ה'בית הלוי' את דברי המדרש, שדווקא משום שיוסף היה בעל בטחון גמור, שעליו נאמר 'אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו', לכן הוא נתבע על כך שפנה לשר המשקים, כי לפי גודל בטחונו לא היה לו לפנות כלל אל רהבים ואפילו בדיבור קל, אבל אדם מן השורה בוודאי היה מותר לו לפנות לשר המשקים בבקשה כזאת שיזכרהו.

הרב גואל אלקריף שליט"א מביא מעשה שממנו למדים אנו מהו כוחו של בטחון: "לפני כמה שנים נקלע אברך ירושלמי, אב לתשעה ילדים, לפרשה משפטית מסובכת, שלא באשמתו. התביעה דרשה להשית עליו עונש כבד של 11 שנות מאסר...

בבוקר יום המשפט, נכנס האברך אל רבי ישראל יעקב פ"ש צוק"ל, ראב"ד העדה החרדית, וסיפר לו בבכי על מצוקתו הקשה טרם המשפט הגורלי של חייו.

רבי ישראל יעקב פ"ש פתח את המגירה, הוציא סוכריה והגיש לו... האברך היה נבוך.

אחז רבי ישראל יעקב בידו של האברך ואמר לו: "קח את הסוכריה וטמון אותה בכיסך. כשייכנס השופט לאולם בית המשפט, התעלם לגמרי מכל המתרחש, אחוז בידך את הסוכריה הזו, ותברך בכוונה: 'ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם שהכל

לתשעים שנה, מנין? משרה, שנא' 'ואם שרה הבת תשעים וגו' (שם יז, יז). ויש תפילה שהיא נענית לשמונים שנה וכו', ויש תפילה שהיא עד שבעה ימים וכו', אבל תפילתו של יוסף היתה לשתי שנים, שנאמר 'ויהי מקץ שנתיים ימים' (מדרש אגדה מא, א)

לפנינו מעשה מדהים שסיפר מגיד המישרים, הרב חיים זאיד שליט"א: "יש לי בת, שלאחר החגים של שנת תשע"ח, החלה לשמוע הצעות של שידוכין, על מנת לבנות בית בישראל בעז"ה.

אך יש לי בעיה גדולה – כל אבא שרוצה לראות את הבת שלו בונה בית בישראל, צריך להיות בתוך העניינים ולעזור לה בבירור על בחורים טובים, טלפונים לרבנים של הבחור ולחבריו, וללוות אותה בכל התהליך הזה. אך לי אין זמן לזה! – סדר היום שלי מלא ב"ה בזיכוי הרבים מבוקר ועד ערב בשיעורים והרצאות בכל הארץ כמעט בכל יום, כך שאין לי אפשרות להגיע לזה.

הרמתי עיניים לשמיים ופניתי לבורא עולם: "אבא, אני מבקש ממך, הרי אתה יודע שאני מוסר המון מעצמי לזיכוי הרבים ולכן אין לי זמן לכל הסיפור הזה, אני מבקש ממך שתמצא לה את הבחור המתאים לה במהירות ובקלות בלי הרבה בלגן והשקעת זמן, בזכות זיכוי הרבים".

והנה, באותו יום ממש לאחר שפניתי לבורא עולם, אירע דבר נורא ביותר – הייתי באיזה מקום [איני יכול לפרט] ונעמדתי בתור עד שיגיע זמני להיכנס פנימה.

התור באותו מקום הוא לא כמו בקופת חולים שיש תור, אלא יש שם אחראי בכניסה והוא מחליט את מי להכניס, כשפחות או יותר הוא מכניס את האנשים על פי סדר הגעתם.

הגעתי למקום ב- 11:00 בבוקר והמתנתי בתור, כאשר לפי מצב האנשים שהמתניו במקום, הייתי אמור להיכנס פנימה בשעה 11:30 בערך, לא הרבה זמן.

והנה, עברה השעה 11:30 ואני רואה דבר מוזר – כל מי שהיה לפניי, כבר נכנס, והאחראי מכניס אף אנשים שהגיעו אחריי ומדלג עליי.

המשכתי להמתין עוד חצי שעה והאחראי לא קורא לי. פניתי אליו בעדינות ואמרתי לו שאני מחכה זמן רב, אך הוא התעלם ממני ולא הסכים להכניס אותי.

הקשיבו היטב – כמעט 4 שעות שאני ממתין במקום ולא מכניסים אותי, למרות שרבים שכבר הגיעו אחריי, נכנסו והספיקו לצאת. הדבר מקומם מאד ומעצבן!

המלווה שלי לא היה יכול יותר להתאפק וניגש לאחראי ואמר לו: "אתה יודע שהרב זאיד כבר מחכה פה הרבה מאד זמן?!"

"שמעתי", הוא אמר בזלזול ולא התייחס.

מיד הבנתי שזה משהו אישי נגדי, למרות שמעולם לא עשיתי לו כלום, הגם שאנחנו מכירים כבר זמן רב.

עוברות עוד שעתיים נוספות של המתנה, והאחראי יוצא וקורא למלווה שלי ואומר לו: "רק אתה יכול להיכנס".

- "סליחה, אבל אני המלווה של הרב זאיד ונכנס איתו".

באותו רגע האחראי התעצבן וקרא בקול לעיני כולם: "לא, הוא לא נכנס! רק אתה עכשיו, אם אתה רוצה!"

הקשיבו היטב רבותי, עם כל הכבוד גם אני בנאדם עם לב וממש נפגעת עד עומקי נשמת. כך לעיני כולם לבייש אותי ולצעוק: "אותו אני לא מכניס!", וזאת לאחר שאני ממתין כבר שש שעות. אבל שתקתי... פוגע, מרגיז, מקומם, אבל שתקתי.

בסופו של דבר האחראי הכניס אותי רק בסוף היום, אחר שעות רבות של המתנה. נכנסתי פנימה כשאני שותק ולא זורק לו אף מילה או תגובה.

בסיום, כשיצאתי מהמקום, הרגשתי שהלב שלי גדוש בכאב. מה עשיתי? – נכנסתי לבית הכנסת הסמוך, טמנתי את ראשי בתוך הפרוכת של ארון הקודש ופניתי לבורא עולם בלב נשבר: "ריבוננו של עולם, אני יודע שכל מה שעברתי בשעות האחרונות היה ניסיון גדול מאד ממך לנסות אותי להמתין שעות רבות ואף לקבל ביזיונות קשים לעיני רבים. אך דע לך, בורא עולם, כי אני מוחל וסולח מחילה גמורה לאחראי בלב שלם ואיני רוצה שהוא יפגע או יצטער עקב כך".

"אך יש לי רק בקשה אחת קטנה ממך" – המשכתי – "הבת שלי החלה כעת בחיפוש אחר שידוך, ואני מבקש שתעזור לה למצוא במהירות ובקלות חתן טוב, בלי שאצטרך לטרוח ולהצטער בדבר זמן רב של חודשים ושנים, אנא ממך, זו בקשתי, בעבור ההתגברות על הניסיון הקשה והמחילה הזו".

מותר לי לבקש בקשות, ובפרט אחר עמידה בניסיון כה גדול. סיימתי ונתתי נשיקה לארון קודש.

אך הסיפור לא נגמר... הוא רק מתחיל...

משם נסעתי לאשדוד ומסרתי שיחה במשך כשעה. והנה, לאחר שסיימתי לדבר, אני מבחין כי מחוץ לאולם מחכה לי אשה זקנה מאד, כפופה וצדיקה.

כאשר הגעתי קרוב אליה, היא פנתה אליי במבטא הכבד שלה ואמרה לי: "וואי כבוד הרב, תהיה לי בריא, איזה שיעור יפה זה היה, דיברת ממש יפה".

שמחתי מאד שאשה כזו מהדור הקודם כך נהנית מהדברים, ואז פניתי אליה ואמרתי לה: "אז תברכי אותי בבקשה סבתא יקרה".

רבותי, הקשיבו היטב מה קרה כעת, אתם לא תאמינו....

פניתי אל הזקנה הצדיקה וביקשתי ממנה שתברך אותי, אך לפני שאספר לכם מה קרה, חשוב לי לציין כי היא מעולם לא הכירה אותי או את משפחתי, ואף לא ידעה כלל מכל מה שאירע לי אותו יום. היא פונה אליי ואומרת לי במבטא כבד של סבתא צדיקה:

"מה אני יברך אותך?! אני רק יכולה להגיד לך ברכה מלב שלי... בת שלך – תתאסר השבוע!"

הזדעזעתי כולי – הרי היא לא מכירה אותי ומניין לה לברך אותי כך, הרי מי אמר שיש לי בנות בכלל?!... ואם יש לי בנות, מי אמר שהם מחפשות כעת שידוך?!... ואם זה אכן כך, מי אמר שזה יהיה תוך שבוע?!...

נדהמתי עד עומקי נשמתי, אך עניתי בכל ליבי: "אמן", כשבאותו רגע עובר לי בראש את כל מה שעבר עליי היום – בבוקר פגעו בי קשות ושתקתי, והנה בערב מברכת אותי זקנה במה שנראה כמו נבואה – וודאי שיש קשר בין המקרים.

אליהו הנביא זה לא, אולי רחל אמנו... ההרתי לעצמי והמשכתי.

חזרתי מאשדוד והגעתי לביתי בשעה 11:30 בלילה. בני הבית כבר היו ישנים ואני נכנס בשקט לחדרי.

ואז, לפתע, אשתי מתעוררת ואומרת לי בפיהוק: "חיים, צלצל דחוף למיכל אחותך, עכשיו, היא מחכה לך דחוף".

להתקשר עכשיו?! לאחותי?!...

הייתי בטוח שהיא מדברת מתוך חלום, שהרי מי מתקשר בשעה כזאת לאנשים, אך היא הפצירה בי ואמרה שאחותי מחכה לי בדחיפות. נו טוב, אין ברירה, התקשרתי לאחותי בהססנות ושאלתי בשלומה.

"הו... חיים חיפשתי אותך המון, בוא לפה מהר אני מחכה לך!"

"מה מחכה לי?!.. ובשעה כזו?!", שאלתי.

"אתה חייב להגיע מהר, בוא אני אסביר לך", היא המשיכה, "הבוקר שמעתי על בחור משיבת 'חברון' שמחפש שידוך, ולדעתי הוא מתאים בדיוק לבת שלך. ההורים שלו ביררו עליכם והם מאד רוצים להתחיל בפגישות, הם מחכים מהר לתשובה ממך, האם גם אתם מעוניינים להתחיל בפגישות".

"בסדר, אני אבדוק ואחזיר לך תשובה מחר", השבתי.

- "לא, הם מחכים עכשיו".

"מה? מה עכשיו?! בשעה כזו?! מה קורה לכולם פה עם המהירות".

ואז לפתע, אני נזכר בברכה של הזקנה כי בעוד שבוע הבת שלי תתאסר ולכן הכל רץ...

התחלתי להרים טלפונים ולעשות בירורים על הבחור בשעה 11:30 בלילה. זכיתי אפילו לדבר ישירות בטלפון עם ראש ישיבת חברון, הגאון רבי **דוד כהן** שליט"א, שהיה אף ראש הישיבה שלי בעבר, שאמר לי: "הרב זאיד, תחטוף את הבחור הזה, הוא מציאה של ממש!"

השעה היתה כבר 12:15 בלילה.

אני חוזר לאחותי ואומר לה כי לא עשיתי הרבה בירורים, אך לפי מה ששמעתי זה נראה לי בסדר.

"יופי, אני כבר חוזרת אליך", היא קופצת משמחה.

לאחר כמה דקות היא מתקשרת שוב: "חיים, תודיע מהר לבת - דיברתי עכשיו איתם ומחר פגישה ראשונה".

לא האמנתי איך הכל זז במהירות.

נכנסתי לחדר של בתי והיא עדיין היתה ערה, אמרתי לה: "מחר כנראה יש לך פגישה".

"עם מי?!", היא קפצה.

"את האמת שאיני יודע, אבל זה משהו טוב", השבתי.

- "אבא, אין מצב, אני לא מוכנה, הרי עדיין אין לי נעליים ועדיין לא הסתדרתי מספיק".

- "אין לך נעליים, תלכי עם 'קרוקס' לפגישה, אבל העיקר תלכי ותבדקי", עודדתי.

היא הלכה לפגישה הראשונה ביום ראשון. יום שלישי - פגישה שניה. מוצ"ש - פגישה שלישית. באותו מוצ"ש הלכתי למסור שיחה לבנות 'בית יעקב' ב'קרית ספר'. והנה, בסיום השיעור אני בודק את הטלפון שהיה על 'שקט' ומגלה כי יש לי עשרות שיחות שלא נענו, שכמעט כולם מהבית.

נבהלתי. "אבא, איפה אתה?! בוא מהר לבית!", צעקה בתי בטלפון.

"למה?! מה קרה?", שאלתי.

ואז הסבירה לי אשתי כי לפני כשעה סיימה הבת את הפגישה והזוג החליט כי הם רוצים 'לסגור'... ואחותי מיכל כבר הביאה את ההורים שלו לביתנו, וכעת הם מחכים לי בביתי.

"מה?!?!", נדהמתי. אני אבא של הבת ואף אחד לא מעדכן אותי, וכבר תוך שבוע אני מוצא את עצמי בסגירת תנאים לחתונה של בתי. אבל רק רגע, לא הספקתי לברר עליו מיהו, ומהו, וכבר הכל נגמר!?

הגעתי מהר לביתי, שם אני רואה את הבחור ומשפחתו יושבים ומחכים לי, כשאתי עדיין המום איך כל זה קרה כל כך מהר. התיישבנו, הכרנו, סגרנו פרטים, ובסוף הערב עשינו 'לחיים', וקבענו תאריך לחתונה.

לא יאומן! ראיתי בחוש במו עיניי מהו כוח של שתיקה והבלגה עם כל הקושי... הרי זה נס, כל כך מהר.

כי כך זה עובד - אתה מוכן לשתוק ולוותר ולא לדבר מילה - אני אשלם לך מיד... 'ויתור' מושך ישועות!

זה קשה, אבל צריך לדעת שכל מה שאנו עוברים זה רק ניסיונות שיש עליהם מתנות...
[קול כבודה]

...יום ראשון מדליק אהבה, מכאן ואילך מוסיף והולך... (שבת כא:)

עליו בהעדרה מן הבית. כעבור זמן קצר הילד החל לבכות, השכנה המסורה ניסתה להרגיעו, אך הוא לא חדל מבכיו, גם הצעצוע הנאה שהגישה לו, לא הרגיע אותו. אפילו בקבוק החלב שהושיטה לפיו, לא סיפק את רצונו והוא המשיך לבכות. לבסוף חזרה האם ומצאה את בנה כשהוא בוכה, היא הרימה אותו, ליטפה אותו, טיפלה בו קצת, והנה תוך דקות אחדות הילד הפסיק לבכות".

"יודע אתה מה ההבדל בין השכנה לאמא?" – שאל רבי מאיר שמחה את רבי יחזקאל – "האמא אוהבת את בנה כאילו הוא אחד מאיבריה, אהבתה אליו כה עמוקה ולכן היא מרגישה בדיוק היכן כואב לו. לעומתה השכנה - מסורה וחכמה ככל שתהיה - היא עובדת לפי השכל, אין לה את רגשות האהבה שיש לאם, ולכן אין לה גם את מד הכאבים שלו".

"כך גם ביחסי התורה וישראל" – סיים רבי מאיר שמחה את דבריו – "אם נאהב את התורה באמת ללא גבול, כמו אהבת אם לבנה, עד שהיא תהיה חלק מאתנו, אף נרגיש ונבין את כוונת התורה, בדיוק כמו האם שמרגישה את כוונת בנה. אך לעיתים מתרחקים אנו מעט, ורגשות האהבה קצת רופפים, או אז צריכים להתפלל שזנכה שוב ל"אהבת תורה", וממילא גם נזכה להבנתה".

ובאמת, 'אהבת התורה' של רבי מאיר שמחה לא החלה רק כאשר כבר התפרסם כבעל האור שמח' ובעל ה'משך חכמה', אלא כבר בהיותו נער צעיר אהב את התורה באהבה כה עזה, עד שלא שם לב למה שקורה איתו, מלבד לימוד התורה.

וכך מובא בספר 'תולדות האור שמח', שסיפר הגאון רבי יוסף חריף זצ"ל רבה של עיריית בלטרמינץ – העיר בה נולד וגדל רבי מאיר שמחה: פעם אחת לאחר תפילת ערבית עלה ילד הפלא מאיר שמחה על הסולם כדי לעיין בספר שהיה מונח במדף העליון. רגלו האחת נשענה על הסולם, ורגלו השנייה נסמכה על הארון. איש לא הבחין בילד שעמד בראש הסולם, וכשהשעה הייתה כבר סמוך לחצות הלילה ונסתיימו כבר כל שיעורי הערב בבית הכנסת, יצאו האחרונים ונעלו אחריהם את שער הכניסה, ומאיר שמחה נשאר על הסולם ולא שם לב כלל שבית הכנסת התרוקן ונגעל.

למחרת באשמורת הבוקר, שבו ראשוני המתפללים לאמירת תהילים לפני תפילת שחרית, ולפתע הם מבחינים בדמות העומדת על הסולם בפינת בית הכנסת. בתחילה נבהלו מאוד שמא גנב הוא, אך עד מהרה הבחינו כי זהו מאיר שמחה, בנו של רבי שמשון קלונימוס.

"מאיר שמחה, רד!" – קראו לעברו בבהלה.

קריאתם עוררה אותו משקיעותו העמוקה בלימוד, והוא שאל אותם בהתפעלות: "כבר הסתיימה תפילת ערבית? הנה אני כבר יורד!" – הוסיף - "אל תסגרו את השער!"

אכן, מי שזכה ל"אהבת תורה", ודבק בה - מקבל הוא את תכונות התורה וחי מעבר ל"מקום" ו"זמן", שהרי התורה היא רוחנית ואינה שייכת לגבולות הללו. [לקראת שבת מלכתא-הרב ישראל ליוש]

חכמת התורה שונה היא משאר החכמות: בשאר החכמות כאשר ילמד אדם דבר חכמה, אם יבין את הדברים ויזכור אותם היטב, החזרה ושינון על אותו דבר חכמה לא יוסיפו לו בהבנת הדבר. מה שאין כן בחכמת התורה, גם אחרי שילמד מרבו דבר תורה, ככל שישנן ויחזור עליו, יבין אותו טוב יותר, ויתחדשו לו הבנות נוספות ועמוקות יותר. והסיבה לכך היא מפני שדברי תורה יש בהם 'חיות', ולכן כל לימוד ולימוד מחיה את התורה ואור חדש מואר ומוליד הבנה והשכלה חדשה.

דברי הגמרא הנזכרים – אומר ה'בני יששכר' – רומזים לכך, שהרי נר חנוכה רומז על אור התורה כמאמר הפסוק 'כי נר מצוה ותורה אור', וא"כ, 'מצות חנוכה' – אור התורה, 'נר איש וביתו' – אפשר לצאת ידי חובת לימוד תורה ע"י שהתלמיד ישמע פעם אחת מרבו, כשם שבנר חנוכה אדם מוציא את בני ביתו ידי חובתם, אבל 'המהדרין' – היינו אלו החוזרים ושונים את פרקם [מהדר' בארמית פירושו 'חוזר'], אזי 'נר לכל אחד ואחד' – אור חדש יואר כאשר כל אחד ואחד יחזור שוב על הלימוד, אחר הלימוד עם רבו, 'המהדרין מן המהדרין' – וככל שיחזרו על הלימוד עוד ועוד, הרי הם 'מוסיפים והולכים' – לימוד התורה שלהם פורה יותר, מתבהר יותר, ובכל פעם מתחדשת עמקות חדשה והבנה יתירה.

ה'חיות' שנמצאת בתורה, היא גם המבדילה אותה משאר החכמות, היא זו שגורמת לאדם הלומד תורה לאהוב את התורה. וכמידת 'אהבת התורה' שתהיה באדם, כך תהיה אצלו מידת הבנתה והשגתה.

סיפר הגאון רבי מאיר צבי ברגמן שליט"א, בשמו של הגאון רבי לייב בקשט זצ"ל, ראש ישיבה בדטרויט: דודו של הרב בקשט, הרב יחזקאל חפץ, נהג לנסוע פעמיים בשנה לדווינסק, כדי ללמוד חברותא עם הגאון רבי מאיר שמחה זצ"ל בעל ה'אור שמח'. באחת הפעמים כאשר למדו סוגיא סבוכה, הם התקשו מאוד בהבנת דברי התוס'. הם ניסו רבות לרדת לעומקם של דברים, אך העלו חרס בידם, ודברי התוס' נשאר סתומים.

תוך כדי העמל והיגיעה, פנה רבי מאיר שמחה לרבי יחזקאל ואמר: "הבה נפסיק לרגע מהעיון בסוגיא ונתפלל שזנכה ל"אהבת תורה!"

ואכן כך עשו, וכששבו ללימודם נתבררו הדברים, ודברי התוס' הובנו על בוריים. בתום לימודם, שאל רבי יחזקאל את רבי מאיר שמחה: "אמנם מצינו תפילה על 'תלמוד תורה', אך מדוע לבקש על 'אהבת תורה', וכי לא טוב יותר אילו היינו מתפללים להבין את התורה?"

"אסביר לך את הדברים ע"פ משל" – ענה לו רבי מאיר שמחה בחיוך – "אמו של תינוק השאירה את בנה אצל שכנתה שתשמור

חנוכה שמח !

יגל לבי

גליון מס' 245

פרשת מקץ כ"ג כסלו תשע"ט כניסת שבת יום: 15:59 מוצ"ש: 17:14

מקץ

רמז לחנוכה

פרשת השבוע פותחת בפסוק (בראשית, פרק מא, א) "וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַתִּים יָמִים וּפְרָעָה חָלַם וְהִנֵּה עֹמֵד עַל הַיָּאָר".
ידועים דברי המפרשים, שבדרך כלל קוראים את פרשת מקץ לפני חנוכה או בחנוכה עצמה. ונראה לומר שיש רמז לחנוכה במילה "שנתים" שהיא ראשי תבות: ש'מאל נ'יר ת'דליק, י'מין מ'יזוזה.

והי מקץ שנתיים ימים (מא, מא)

אמר הכתוב: "שנתיים ימים", לומר לנו שאף על פי שיוסף היה אסור בבית הסוהר שנתיים נוספות, היו בעיניו כמימים, כי הצדיקים שמחים ביסורים ומקבלים אותם באהבה וכך נזכרה חסידותו בשמים (מעם לועז).

ופרעה חולם והנה עומד על היאור (מא, מא)

חלם לא נאמר, אלא חולם, בלשון הוה, ללמד שפרעה חולם בכל עת ובכל שעה, כל ימיו חלום אחד גדול. ומה היה חולם? שהוא אחר ואין שני לו. אפילו מן היאור, שהמצרים החשיבוהו לאלוה והשתחוו לו - ליאור, אפילו מהעבודה זרה של המצרים הוא גבוה. והנה עומד על היאור... (מאזניים לתורה)

ופרעה חולם (מא, א)

מדרש: וכי הבריות אינם חולמין, אלא חלומו של מלך של כל העולם הוא. ויש לומר שקשה על שר המשקים מדוע לא הלך הוא בעצמו אל יוסף להגיד לו את חלום פרעה כאילו שהוא עצמו חלם את החלום, וכאשר יפתור לו יוסף, ילך שר המשקים לפרעה ויפתור לו את החלום בשם עצמו. וכך כל הכבוד היה בא אליו. וזהו שהקשה במדרש: וכי כל העולם אין חולמין, שהיה לו לספר את החלום ליוסף כאילו הוא עצמו חלם זאת. ועל זה תירץ המדרש שחלום של מלך שאני, שאם היה אומר ליוסף בשם עצמו היה פותר לו כמו להדיוט. ועל כן מוכרח היה שר המשקים לומר ליוסף שפרעה הוא החולם, ואז יוסף כבר לא היה מגלה לו את הפתרון רק היה הולך בעצמו לפרעה. ועל כן הוצרך להזכיר את יוסף בפני פרעה. (פרדס יוסף)

וישלח פרעה ויקרא את יוסף ויריצהו מן הבור (בראשית מא יד)

לכל זמן, כשמגיע הזמן המיועד, הן לטוב והן למוטב, אין הקב"ה מתמהמה אף לרגע אחד יותר על הזמן. מכיון שתם הזמן שיוסף היה צריך להיות בבית האסורים, הריצוהו במהירות הבזק מבית האסורים; "ויריצהו מן הבור". וכמו כן, כשתגיע העת לגאולתנו ופדות נפשנו, לביאת משיח צדקנו, לא נתמהמה אף רגע יותר על הזמן, אלא; "ויפתאם יבוא" (מלאכי ג) וירצו אותנו במהירות מן הגלות, לארצנו הקדושה, במהרה בימינו. (חפץ חיים)

וישלח פרעה ויקרא את יוסף ויריצהו מן הבור ויגלה ויחלף שמלותיו (מא, יד)

רש"י: "מפני כבוד המלכות". ויש להקשות, וכי לולא כבוד המלכות לא היה צריך יוסף לגלה, אחר שהיה זמן רב בבית האסורים ולא גילה! ויבואר בהקדים הגמ' במסכת ראש השנה (י'), שיום יציאת יוסף מבית האסורים היה ראש השנה.

ולפי"ז מובן, שאילו לא כבוד המלכות לא היה יוסף יכול לגלה את שערו, מפני קדושת היום, ורק מפני כבוד המלכות שיש בזה סכנה לנפשו, הותר יוסף בגילוח כדי שלא יהרגנו פרעה...

ויאמר פרעה... ואני שמעתי עליך לאמור, תשמע חלום לפתור אותו. ויען יוסף את פרעה לאמור בלעדי, אלוהים יענה את שלום פרעה (מא, טו-טז)

יש להקשות, שתיבת "לאמור" מיותר לכאורה, והיה לו לומר "ויען יוסף את פרעה בלעדי" וכי. ויבואר בהקדים הגמ' במסכת סנהדרין (נ"ו), על הפסוק "ויצו אלוהים על האדם לאמור", שתיבת "לאמור" רומזת על גילוי עריות, שבה נצטוו בני נח. וזהו ביאור הפסוק, שפרעה אמר ליוסף: "ואני שמעתי עליך - לאמור", שאתה חשוד בגילוי עריות עם אשת פוטיפר (ונרמזו בתיבת "לאמור"), ועוד שמעתי עליך: "תשמע חלום לפתור אותו" ורצוני שתפתור חלומי. וענהו יוסף על ראשון ראשון, "לאמור - בלעדי", אין לי עסק בעריות כלל, שרמזת בתיבת "לאמור", ואני רחוק מהם בתכלית הריחוק. ועל מה שמעתי שאני פותר חלומות, "אלוהים יענה את שלום פרעה"... (סי' אוצר הפנינים)

ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח (מא, מה)
רש"י: מפרש הצפונות. שאל האדמו"ר מגור בעל שפת אמת: לפי תרגומו של רש"י היה ראוי יותר שיקראו להיפך "פענח צפנת"? והשיב: יוסף זכה למדרגה זו של גילוי הצפונות, בשכר שהיה מפליג מאד בצניעות ומסתיר צדקתו וקדושתו מעיני הבריות. והיינו: "צפנת" - משום שהצפין מעלותיו, לכן "פענח" - זכה להיות מפענח הצפונות.. (מעיינות הנצח).

ועתה ירא פרעה איש נבון וחקם (בראשית מא לג)

מדוע יוסף מחזר ליתן עצה אע"פ שלא שאלו ממנו? כתב רבנו אברהם בן הרמב"ם בשם חברו רבנו אברהם החסיד ז"ל; שיוסף ראה בפתרון החלום שעומדות לבוא שנות שבע ואחריהן יבוא רעב כבד וממושך אשר כמוהו לא היה וברוב רגשי חמלתו על העם וברוב חסדו וטובו, לא יכול היה לכלוא את רגשותיו ולמנוע את העצה שיכולה להציל את העם. "וְיָלֵא תִּפְרַת הָאָרֶץ פְּרָעָה".

ויאמר מרגלים אתם (מב, ט)

מדוע האשימם דוקא באשמה זו ולא באשמה אחרת? באר האדמו"ר מגור הזקן וצוק"ל, כי יוסף חשש שמא יחקרו וישאלו את אנשי המקום על אודות אחיהם שנמכר לכאן, ועלולים להוודע כי אותו העבד שנמכר הוא המלך, ולכך האשימם "מרגלים אתם", כדי שיפחדו לחקור את אנשי המקום, כיון שחושדים בהם שמרגלים הם. (באר התורה)

מה זאת עשה אלקים לנו (מב, כח)

זה ההבדל בין אדם לחמור. חמור כשנותנים לו מכה, אינו מחזיר פניו להתבונן מאין הגיעתו המכה אלא ממשיך בדרכו הלאה. מה שאין כן אדם שמקבל מכה, מיד מחזיר פניו לראות מיהו המכה, ועל מה הוא מכהו, ומשתדל לתקן הסיבה שמפני זה הוכה. נמצא שהמכה היתה לתועלת. וכן בכל יסוריו של אדם, אם מחזיר פניו ומתבונן מי המכהו ועל מה הכהו יוצא לו מזה תועלת, אבל אם אינו מחזיר פניו לראות ולהתבונן מי הוא המכהו ועל מה הוא מכהו, אם אין יוצא לו ח"ו תועלת מזה. (מאמר מרדכי - סלאנים)

ויצא יוסף את אָחֵיו וַיִּבְרַח אֵלֵיהֶם וַיְדַבֵּר אִתָּם קְשׁוֹת (בראשית מב ז)

ואיתא במדרש; "וַיִּבְרַח לֹא הִפְרָהוּ" שלא ריחמו עליו. אבל יוסף; "וַיִּבְרַח" שריחם עליהם. (תנחומא ו)

ולכאורה תמוה, שאת תחילת הפסוק דרשינן; שיוסף ריחם על אחיו ונהג בהם מנהג אחוה. ובסוף הפסוק כתוב: "וַיִּבְרַח אֵלֵיהֶם וַיְדַבֵּר אִתָּם קְשׁוֹת". ואין זה עולה בקנה אחד עם רחמנותו ואפשר שביאורו; כמו שאמר פעם הגה"צ ר' אליהו לאפיאני צ"ל, לבחורים מחו"ל, שבאו ללמוד אצלו. וכשחזרו לביתם, חשש שמא יעזבו את לימוד התורה ויתעסקו במסחר. שאל אותם: "דהנה, בפרשה שניה של ק"ש, מזהירה התורה על חרון אף ה' בישראל; "וַיִּתְרָה אֶף ה' כִּי לָשׁוֹן הוּיָהּ, זו מידת הרחמים. ואי"כ, היה צריך אלהים אחרים. והלא ידוע, כי לשון חויה, זו מידת הרחמים. ויא"כ, היה צריך להיות כתוב; "יורחה אך אלקים בכס", ששם זה מורה על מידת הדין? ובאר להם כך; "שכיון שפרשת; "וַיִּתְרָה אֶם שְׁמַעְתִּי" (שם יג) מדברת במצב שבניי הם במצב של שמיעה וקיום המצוות באה התורה להזהיר, שאם; "וַיִּבְרַח אֵלֵיהֶם" (שם טז) לאחר שכבר טעמו טעם התורה ורוצים לעזבה, יכה אותם הקב"ה, מתוך מידת הרחמים, להחזירם למוטב, שלא יאבדו את הטוב שבידם". "וכך" אמר להם ר' אליהו: "אתם שטעמתם טעם התורה, אם תעזבוה, יכה ה' בכס, מתוך מידת הרחמים. כלומר; שאם זה מתוך מידת הרחמים, אין הקב"ה ממתין ומצפה, אלא תיכף ומיד עלולים אתם להיענש ובחומרא. וכל זה מתוך רחמנות". ועפ"י אפשר לומר; שיוסף התנכר אליהם ודבר אותם קשות, מתוך רחמנות, כדי לכפר על מכרם בכסף אותו. ואין זה סתירה בפסוק כלל. (לב שלום)

בברכת שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל

אורי וישעי

בית מדרש רב פעלים ע"ש מן רבנו יוסף חיים זי"ע

בראשות מו"ר הרב אורי סבן שליט"א

מקץ, רני ושמחי

כניסת השבת: 16:16

יציאת השבת: 17:16

לשיטת רבנו תם: 17:50

גיליון מס' 614

ערות או הארות ניתן לשגר לעורך אלון ארביב ס"ט לת"ד 613 נתניה או בדוא"ל: alon@shtaygen.co.il

כתם פז - באוריק אפרעה

והנה שבע פרות עולות אחריהן... ותעמודנה אצל הפרות... ותאכלנה הפרות (כ"א, ד.)

כאן מרומזים דברי חכמינו שאמרו כי בתחילה בא היצר הרע אל האדם כ"הלך" עובר אורח, לאחר מכן הוא בא אליו כאורח ולבסוף הוא נעשה בעל בית ומושל בו.

שבע הפרות הרעות הינן סמל כוחות הרע של היצר ובראשונה הן עולות קמעה קמעה הן עולות ומתגלות לעתים רחוקות לאחר מכן ותעמודנה אצל הן מתדבקות אתו האדם כאורח עד שלבסוף ותאכלנה הן בולעות אותו לחלוטין... (מענינה של תורה)

אסרון פריגון

ואין פותר אותם לפרעה (כ"א, ה.)

מובאת קושיא בספר וידבר יוסף ולכאורה הרי מצרים היתה מלאה בחכמים ובמכשפים ומדוע בפתרון של אותם מכשפים וחרטומים לא מצא פרעה קורת רוח שאמרו לו שבע מדינות אתה כובש וכו' שבע בנות אתה מוליד וכו', וכמובא במדרש רבה פותרים היו לו אבל לא לפרעה, שלא היה פתרון נכנס באוזניו ולכן נאמר ואין פותר אותם לפרעה, ולכאורה מדוע לא התקבלו פתרונות הללו אצל פרעה, ומתרץ דאפשר לומר מכיון שחלומו של פרעה היה בענין של רעב ושבע וכמו שפותר יוסף ומכיון שענין של רעב ושבע אינו נמסר בידי בשר ודם אלא מפתח של פרנסה (מסר) מופקד בידי הקב"ה ששלשה מפתחות לא נמסרו בידי אדם וסימנם מַפְתֵיחַ מִטֵּר פִּרְנסה תְּחִיה וְחִיה ויען יוסף את פרעה לאמר בלעדי אלוקים יענה את שלום פרעה, דהיינו שכל חלום זה שייד להקב"ה ולא נמסר בידי שליח, ולכן אינו בשליטה והחרטומים לא יכלו לפתור אותו לפרעה.

אברך

ויקראו לפניו אברך ונתון אותי על כל ארץ מצרים (כ"א, ז.)

מבארים חז"ל שמדובר על הסוס שהיה הולך ריקן אחורי מרכבת המלך, ויש שפירשו שהיה זה סוס מיוחד בשביל המשנה למלך, והיו מכריזים לפניו אברך רצה לומר הוא אבי המלך שהוא אב בחכמה ורך בשנים כי אז היה בן שלשים שנה, וכבר נתמנה למושל מצרים, וכך מכריזים והולכים זהו האיש שנתמנה להיות פטרונו של כל מצרים, וכולם ירעו לפניו ברך, וזהו שנאמר ויקראו לפני אברך.

זכירה כפה וזכ

ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו (כ"א, ח.)

פירש האבן עזרא: ולא זכר שר המשקים - לא הזכירו כפה אל פרעה, וכן ומשא ד' לא תזכרו עוד, זכר את ושת' וישכחהו - בלב. כלומר, יש זכירה בפה, ויש זכירה בלב. יש אפשרות לשכוח בפה, אבל אותו עניין נשאר בזכרון על לוח לבו של האדם. לפי פירוש זה, יש להזכיר שאת עמלק אנו מצווים לשכוח ולמחות גם מלבנו. שהרי בציווי של מחיית זכר עמלק כתוב תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח (דברים כ"ד, י"ט) - התורה כפלה שיש למחות את עמלק בזכרון, וגם בלב, ולא די שלא להזכירו בפה, אלא יש למוחקו לגמרי מלוח הלב.

עטרת פז - מאמר אורך

המפרשים בארו בדרכים שונות לקשר בין פרשת מקץ לעניני חנוכה שבדרך כלל חלה שבת מקץ בחנוכה. רבים משווים את ענין הפרות הדלות שבלעו את הפרות הטובות כנגד נס חנוכה שנמסרו רבים ביד מעטים. עוד יש לנמק מדוע חל הנס דוקא במנורה ולא בשאר הכלים שבמקדש?

נראה בס"ד פתרון אחד לשתי הענינים. ובהקדמת דברי הגר"א שנס חנוכה הוא בחינת יוסף שהוא חתום במדת היסוד.

נוסה לכאר זאת בס"ד עפ"י המובא במדרש וחושך על פני תהם - אומרים חז"ל, זו מלכות יוון שהחשיכה עיניהם של ישראל בגזרותיה, שהיו אומרים להם לישראל: כתבו לכם על קרן השור (הודעה פומבית) שאין לכם חלק בארץ ישראל. דמות שור חקוקה בדגלו של יוסף.

חכמה יונית תלויה כולה בהנהגת האדם - תיאטרות אצטדיונים תרבות הגוף הכל לצורך האדם. וכן יוון מדגישה את הצד החיצוני, הגופני, האסתטי, אין קדושת החיים! יש הנאת החיים החיצונית, ח"ו שאין הנהגה מהשמים הכל דרך טבע. בהקמת המשכן אנו רואים שאצל עם ישראל העיקר הוא השראת השכינה. המשכן היה מוכן כבר בכ"ה כסלו, ורק בחודש ניסן בו נולד יצחק הקימו את המשכן כי באותו חודש חלה השראת השכינה.

השראת השכינה היא ע"י הנר על הפסוק מהחין לפרוכת העדות באוהל מועד יערוך אותו אהרן מערב עד בוקר לפני ה' תמיד (ויקרא כ"ד, א) דרשו רבותינו דקאי על נר מערבי שהוא עדות לכל באי עולם שהשכינה שורה בישראל שנותן בה שמן כמדת חברותיה ממנה היה מתחיל ובה היה מסיים. ובה אתי שפיר מה שהתרחש הנס דוקא בנר. כי הנר הוא עדות להשראת שכינה שאצל בני ישראל אין העיקר הקמת המשכן אלא השראת השכינה הופל מחכמת יון שאצלה הבניינים המפוארים הם התרבות ולמענתם אין השראת השכינה.

ועתה יובהר גם ענין יוסף הצדיק בראשונים נאמר וטבוה טבח והכן (כ"א, ט"ז) התיבה טבח ותיבת והכן יוצרות את המלה חנוכה. ומהי ההכנה של חנוכה.

זה אנו לומדים מיוסף. יוסף ירד למצרים להכין את קליטת משפחתו יוסף יהודי יחידי בכל ארץ מצרים שהיתה שקועה באילילים ובתרבות של אותם הימים והוא מצליח לעמוד בצדקתו בכל התחומים - גם גבר על יצרו בפרשת אשת פוטיפר, בישרות שבין אדם לחברו החומריות והכסף אף כל סמכויות השלטון היה בידו כמשך 80 שנה הביא את כל הכסף ביתה פרעה, וכן זכה לשני בנים שאף שגדלו בארץ מצרים שבהם כל הורה מברך את בנו ישימך אלקים כאפרים וכמנשה וזהו בכור שורו הדר לוי כמו השור היה נושא הן בנטל הממלכה וכן בכלכלת אביו ואחד זוהי הדוגמא של יוסף הצדיק לדורות על האדם להגביר את הרוחניות על הגשמיות. הופך תרבות יון.

רעיון זה של יוסף מונח בנר המורכב מג' חומרים: השמן (או השעווה, החלב) רומזים לגשמיות של האדם, האש - להבה רומזת לרוחניות נר ה' נשמת אדם ואילו הפתילה היא המקשרת בין האש (הרוחניות) לשמן (הגשמיות). הלהבה עולה כלפי מעלה שואפת להגיע לדברים רוחניים ע"י אכילת החומריות אם הפתילה תשקע כולה בשמן היא תכבה כך נשמת האדם אם תשקע כולה בגשמיות היא תדעך, על האדם לשאוף שכל עניני הגשמיות הון כלי עזר לעליה ברוחניות - אש של תורה ומצוות.

נוכה כולנו שביכות ההתבוננות בנרות יושיע ה' אותנו, מכל הגלויות הנזכרות בדי בתים של מעוז צור - מצרים, בבל, פרס ויון ויקום בנו קרב קץ הישועה...

הקם לנו רועים שבעה. (ישיר כח לכותב הרה"ג ר' שמעון פריי שליט"א)

שבת שלום, העורך!

העלון יוצא באדיבות משפחת גניש הי"ו להצלחתם ולרפואת ולחיי משפחתם, אכיר"ר

נר אלוקים נשמת אדם
הנה"צ רבנו יהושע מאמאן בן איסטרילה זי"ע
הנה"צ רבנו נסים מויאל בן רחל זי"ע

דוקטור ר' מרדכי טייב, רופא השיניים הוותיק מגבעה א', שמלווה את בני העיר ואת שיניהם כבר יותר מעשרים שנה, רופא שיניים שקודם כל הוא חסיד ברסלב, בעל אמונה שרשית מספר על דבר פלא שראה בעיניו: שדה התעופה כמו פשט ולבש צורה. תחת מראות החולין של כל ימות השנה, נראה עתה המקום כבית כנסת אחד גדול וענק. אלפי יהודים נמצאים כאן עכשיו. ממותנינים למיסה שתישא אותם על כנפי נשרים אל אהבת לבם. חסידים רבים מנצלים את הזמן היקר לתפילה או לימוד. יש המשוחחים יחדיו בנעימות. הצד השווה שבהם - שכולם משתדלים להכין את הלב לרגע הגדול של הכניסה לציון הקדוש.

על רקע המראות הללו נראית לפתע דמותו של יהודי העוסק עתה במשהו אחר. מנצל הוא את ההתקבצות הגדולה הזו למטרה נוספת. האיש אוסף כסף. נראה הדבר שבדרכו לאומן מבקש הוא לחטוף עוד כמה מצוות נוספות. אולי הכנסת כלה או משהו אחר.

אך כאשר האיש התקרב, התברר שטעינו לחלוטין. הבן-אדם אוסף כסף למטרה אחרת לגמרי. כן. בדיוק עכשיו, בתוככי שדה התעופה וברגע שאחרי האחרון, הוא מקבץ כספים כדי לרכוש כרטיס לאומן.

זה היה מחזה מוזר ביותר. מי שנוקק לעזרה כספית עבור הנסיעה - דואג לכך כבר חודשים ארוכים מראש. מי שבכל זאת אינו מצליח להתארגן עד מועד תום הרישום, מבין שאין ברירה ושעליו להמתין לשנה אחרת. אבל לבוא כך בערב החג לשדה התעופה בידיים ריקות, ושם להמשיך לנסות עוד ועוד בלי לאבד תקווה - זה דבר בלתי נתפס. כמה כבר יכול היה לאסוף? אנשים הרי נקקו לכספים שעמם באו.

כל מי שראה אותו מסתובב ומלקט כספים, התקשה להאמין ברצינות שהתחנה הבאה שלו תהא אכן באומן ולא בביתו חזרה. גם אם ישיג את מלא הסכום - מניין יוכל למצוא כרטיס? הכל כבר מכור מראש. אפשר לפעמים למצוא ברגע האחרון כרטיסים - אבל יש לחץ וקשה לבנות על זה.

זה היה נראה הזוי - מסכם ר' מרדכי.

אבל היהודי שלנו ידע כי הקב"ה מנהל את העולם - ולא אף אחד אחר. מה שנראה לכולם כדבר חסר כל סיכויים, יכול להפוך תוך שניה, אם ירצה ה', למציאות פשוטה ומוחשית. זו הסיבה שהוא המשיך ללכת הלאה מאיש לאיש, ולא שת לבו לאף חשבון ולשום מבט.

הוא עושה בסך הכל השתדלות סמלית. מי שיפעל ויעזור לו זה הקב"ה הגדול והכל יכול, שאין מעצור לו להושיע בכל עת ובכל מצב. גם לאחר שאפסו לכאורה כל ההסתברויות הטבעיות.

מאחת הפינות נשמעו לפתע גניחות מוקטעות. מה אירע? אחד הנוסעים נראה כשהוא לופת את ברכיו ומתפתל בייסוריו. התברר שהאיש סובל מבעיה בריאותית כלשהי ברגליו. בתקופה האחרונה המצב היה רגוע, והוא חשב שיוכל לנסוע - אבל בדיוק עכשיו, לפני העלייה למטוס, הוא קיבל לפתע התקפת כאבים קשה.

מה יעשה עכשיו? לא היה לו הרבה זמן לתהיות וספקות. הוא הכיר את המצב והשלכותיו והבין נכונה שבצורה שכזו אין בכלל על מה לדבר. הוא זקוק למנוחה והשגחה ופשוט לא שייך שייסע.

האכזבה היתה גדולה. אולם אם כך גור עליו מסובב הסיבות, הוא מקבל הכל בהכנעה ובהשלמה.

אבל מעשה אחד טוב הוא עדיין יכול לעשות.

הוא נטל את כרטיסו והניפו גבוה בידו, תוך שהוא זועק בקול: מי רוצה כרטיס נסיעה?

הוא לא נוקק לחזור על הכרזתו פעמים רבות מדי.

במו עיני ראיתי איך האדם ההוא ניגש, ולוקח לעצמו את הכרטיס, אומר ד"ר טייב בהתפעלות מעולם לא שמענו על אדם שנכנס לשדה התעופה ללא פרוטה והצליח להשתחל בכל זאת למטוס. אבל כאשר הקב"ה רוצה, אין כמובן דבר בעולם שהוא חסר סיכוי ובלתי אפשרי.

מדורנו הוא כלל חסידי ואפילו כלל יהודי, העניין כאן אינו בהכרח אומן וראש השנה,

הסיפור הוא על הקב"ה שמנהיג את עולמו בהשגחה מופלאה ומזכה את חסדו לכוותחים בו - נגד כל הסיכויים שבעולם.

(מתוך כלכלה יהודית, המבשר)

א) בערב שבת נכון להדליק נר חנוכה תחלה ואחר כך נר שבת, ואם הזמן דחוק, די בהדלקת נר אחד למצות נר חנוכה, ובעודו ממשיך להדליק שאר הנרות, תוכל האשה לברך ולהדליק נרות שבת, ואינה צריכה להמתין עד שייסיים הדלקת כל הנרות. ויזהר לתת הנרות במקום מתאים מערב שבת, באופן שהרוח לא תכבה אותם בליל שבת בעת פתיחת וסגירת הדלת, ונוהגים שלא לומר "במה מדליקין" בערב שבת חנוכה.

אולם, בדיעבד אם הקדימה האשה להדליק נר שבת, יכולה להדליק לאחר מכן נר חנוכה, כיון הנקטינו כד' מרן שאין קבלת שבת תלויה בהדלקת הנרות כלל. וכל שכן שהאיש בעל הבית רשאי להדליק נר חנוכה אחר שהדליקה אשתו נרות שבת. כי אפילו אם קיבלה שבת בהדלקתה, לא הוי קבלת שבת לכל בני ביתה. וכן אם האיש מדליק נרות בבית אינו מקבל שבת אלא עד שיאמר מזמור שיר ליום השבת, ולכן בדיעבד אם עבר והדליק נר שבת, ועדיין לא נכנסה השבת, ידליק נר חנוכה. אלא אם כן קיבל בפירוש שבת בהדלקתו, שאז אינו יכול להדליק בעצמו אלא ימנה שליח להדליק נר חנוכה קודם זמן כניסת שבת.

כתב הפרי מגדים (א"א ר"ס תרע"ט) בשם המג"א אשה מבנות אשכנז שנוהגות לקבל שבת בהדלקתן נרות שבת, והקדימה והדליקה נרות שבת תחלה, כיון שדרכה לקבל שבת בהדלקתה, אסור לה להדליק נר חנוכה. ויש אומרים שאף אסור לה לצוות לשליח להדליק עבורה נר חנוכה. ויש חולקים. אולם בעלה או אחד מבני ביתה יכולים להדליק נר חנוכה. שקבלת שבת שלה, לא הוי קבלת שבת לכל בני ביתה.

ב) בערב שבת צריך לתת שמן בנרות החנוכה שיעור שידלקו חצי שעה אחר צאת הכוכבים בליל שבת, ולכן לא יקדימו ההדלקה בערב שבת חנוכה, כמו שיש נוהגים בכל ערבי שבתות השנה, אלא ידליקו נרות חנוכה כרבע שעה לפני השקיעה, לאחר שיתנו שמן בנרות חנוכה שיעור שידלקו לכל הפחות שעה אחת, באופן שנרות החנוכה יהיו דולקים במשך רבע שעה לפני השקיעה, ורבע שעה של בין השמשות, וחצי שעה אחר צאת הכוכבים, בסך הכל שעה אחת. ואם אין הנרות יכולים להכיל שמן כל כך, או שהנר שעה קטן, ולא יספיק לדלוק כשיעור חצי שעה אחר צאת הכוכבים, אין יוצאים בזה ידי חובה, והברכות שבירך על הנרות הרי הן ברכות לבטלה, ולכן יש להזהר בזה מאד, שלכל הפחות באחד מהנרות יהיה השיעור הנ"ל, ואם אי אפשר בלאו הכי, ידליק בלי ברכה, ורק אם יש לו על כל פנים נר אחד שידלק כשיעור שעה אחת, ידליק בברכה. (ילקו"י מועדים עמוד ריא).

ג) נכון להתפלל מנחה בערב שבת לפני הדלקת נרות חנוכה, כדי שידליקו נרות חנוכה אחר מנחה, מפני שתפלת המנחה כנגד קרבן תמיד של בין הערבים, ונרות חנוכה הם זכר לנס שנעשה בנרות המנוחה של בית המקדש, שמדליקים אותם תמיד אחר קרבן תמיד של בין הערביים. אולם כל זה אם הוא מוצא בנקל מנין שמתפללים מנחה מבעוד יום בערב שבת, שאז יתפלל אתם מנחה ואחר כך ילך לביתו להדליק נרות חנוכה. אבל אם אין מנחה בנקל מנין שמתפללים מבעוד יום, לא יתפלל מנחה ביחידות כדי להקדימה להדלקת נרות חנוכה, אלא ידליק נרות חנוכה תחלה, ואחר כך ילך לבית הכנסת להתפלל מנחה בצבור. ולפיכך גבאי בית הכנסת החוששים שיבואו כמה מהיחידים להתפלל ביחידות, אם יקדימו את תפלת מנחה מבעוד יום, עדיף להנהיג להתפלל מנחה כדרכם מידי ערב שבת (שם).

מי שאין ידו משגת לקנות בערב שבת נר חנוכה וגם נר של שבת, יקנה נר של שבת, משום שלום ביתו. ואם יש לו נר חשמלי, ידליק הנר של השמן או השעוה לשם חנוכה עם הברכות, ואת אור החשמל ידליק לצורך נר שבת.

מת מצווה

לע"נ מרת ברכה בת יהושע משה (רוזנר) ז"ל

היות והמנוחה לא הותירה זש"ק, להשתדל לקרוא בעבורה קדיש או משנה וכו'

לעילוי נשמת הזקן הכשר

רבי אהרן הכהן בן לאה ז"ל

ת"נ'צ"ב'ה'

פרשת מקץ

הפטרה "רוני ושמחי"

מאור שבתורה

מעט מן האור דוחה הרבה מן החושך

לצ"נ: מו"א צט"ר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

שבת לי כסלו התשע"ט

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:20	17:12	17:44
16:17	17:08	17:39
16:16	17:08	17:39
16:20	17:12	17:43

י-ם
ת"א
חיפה
ב"ש

כל הזכויות שמורות

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעבד דהאן ב" 050-4194600

אם תלמיד עשה דבר לא טוב, לפעמים עדיף בהרבה לחכות יומיים ואז לקרוא לו ולומר לו אתה יודע נער כמוך לא מתאים לך זה משפיע הרבה יותר מצעקות זה גם עושה רושם יותר כי התלמיד רואה ששום דבר לא נשכה יומיים אחר כך עדיין זוכרים.
ולפעמים יש לשוחח עם התלמידים באופן כללי מבלי לפרט באף אחד ולקבוע דפוסי התנהגות ברורים.
זה דבר חשוב מאוד.

אם תירגול עושה מושלמות, ואף אחד לא מושלם, אז למה לתרגל?

הרבנית הייתה אומרת: "כשהרב בן ציון אבא שאול זצ"ל חזר מהישיבה הביתה, אין לו כח לאכול, אין לו כח לדבר, ללכת, הרגליים שלו רועדות, הוא הולך כשהוא נשען על הקירות".
לפעמים היה מרוכז במשך שעות סביב נקודה מרכזית אחת מבלי להסיח דעת לרגע, וכמה פעמים אמר שהוא חודר לעומק הסוגיה עד שחש בראשו ואינו יכול יותר.

מעיד הגר"י על סכומי כסף גדולים ומשמעותיים שהיה מעביר הרב ניסים טולדנו זצ"ל לזקוקים לכן. את הגר"י עצמו מינה רבנו כמה פעמים לשליחו להעביר סכומי כסף בחיסיון לזקוקים. "אדרבא לא זו בלבד שהוא לא קימץ, אלא כוח הנתנה אצלו היה רב וחזק, הוא ביקש בכל מאודו להעניק ולתת עוד ועוד. בכמה הזדמנויות הוא אף רמז לנו, כי רצון זה לנתנה בא ל כנראה בשל ילדותו שעברה עליו בתנאי מחסור, מצב שהביא אותו לנהוג בצורה הפוכה- לתת, להשפיע ולהעניק. כמובן שגדולתו הייתה בכך שאת רצון זה ידע לנתב לכיוון של נתינה והעניקה לאחרים, בעוד שכלפי עצמו נהג בקימוץ ובפחות שבפחות".

היין של יהודי רצופים קשיים והתמודדות לכל אדם יש חבילה של בעיה לכליות, צער גידול בנים, בריאות, אך הכל מכון משמים לחשלו ולטובתו ולפנס צערא אגרא

סת אחד החסידים הראשונים: בעבר, כאשר אמר הרבי מאמר חסידות, הייתה הנפש הבהמית נמלטת. כיום יכולים לשמוע חסידות וללמוד חסידות, והיא בתוקפה.

הגר"י מוסיף כי הייתה זו 'עבודה' שלמה אצל רבנו. לעיתים היה מתבטא "תחייבו אותי לתת, אני רוצה לשבור את מידותי, להעניק עוד ועוד מכספי".

ניסיון זה פשוט השם שאנו נתנים לסעויות שלנו..

העולם הזה הוא "מלון יקר" של הברואה כולה - שירות באיכות גבוהה!

כי הנה דרכי הטבע של אנשים אשר הם מעוררים לרבים בדברי מוסר וחיוק, הם מסתפקים בזאת ואומרים הלא הוא מדבר מוסר ומקיים בזה ההתחייבות והנחיצות של לימוד הנ"ל, כי זאת הוא רק דברי מוסר אבל לא לימוד המוסר.
אבל שתי דברים לגמרי הם מי שלומד מוסר הוא יכול לדבר מוסר אבל מי שהוא מדבר מוסר אבל אינו לומד יש ספק גדול אם הוא מדבר מוסר.

זמן הוא ההון היחיד שיש לאדם, והדבר היחיד שאדם אינו יכול להרשות לעצמו לאבד.

מספר רבי חיים ישועה: פעם לפני לידת זוגתי עשתה היא צילום במרפאה ואמרו לה בבירור כי יש לה בן, אני כדרכי באתי לרבי יוחנן גזניא זצ"ל שיברכה לפני הלידה כדרכו הוא אמר לי שוב בפשטות: **יש לכם בן**, אני שאלתיו אפשר מסקרנות אפשר משום שרציתי בת) מגין לכבודו שיש לי בן?
הוא השיבני על אתר: הרי ראתם כבר במכונה... (ב-אולטרא סאונד).

נקודה למהשמה

דיויד מילר הוא איש עסקים חרדי, צעיר, מלבד מזוודת המסמכים שלו, הוא מחזיק צמוד ללב את תיק התפילין שלו, באתו יום היה אמור דיוויד לטוס במטוסה של חברת יונייטד טיסה 175, לפגישה עסקית ממנה היה עתיד לקטוף סכום נכבד. ודיוויד חמוש במזוודת המסמכים. בידו השמאלית ובידו הימנית תיק התפילין. הוא רץ בזריזות לכיוון המנהרה המובילה לכבש המטוס. נכנס למעבה המטוס ותפש כיסא. דיוויד הבחין לפתע שתיק התפילין איננו מונח על ברכיו כמו תמיד. "איפה שכחתי אותו" ראה. ואז נזכר, התיק מונח רחוק מאן. המטוס התחיל לנוע. דיוויד הנסער פנה לדיילת וביקש "אנא בקשי מהטייס להמתין לי דקה. שכחתי את התפילין שלי, הדיילת "סליחה אדוני, יש לוח זמנים מדוקדק. הדלת כבר סגורה". "אני מבקש לשוחח עם הטייס.

זה פשוט לא הוגן... יהודי לא יכול להישאר בלי מצוות תפילין". הטייס התעקש: "סליחה אדוני, אתה לא ממונה פה על לוח הזמנים, ועם כל הכבוד לתפילין שלך להחברתנו יש כללים וחוקים... הוא מתחנן, הם מסרבים. "יכולתי כבר כמה פעמים לצאת ולחזור" זעק דיוויד, בשלב מסוים הטייס נכנע והודיע לנוסע הבעייתי: "דיידי אני פותח לך את הדלת, רוץ לתפילין שלך, אבל לא תוכל לחזור. להתראות". דיוויד פרץ מן המטוס ושעט לעבר המנהרה, בכניסה היה מונח תיק התפילין מעל אותו כיסא. הוא פנה בריצה חזרה לעבר המטוס... אך מאוחר מדי. הבעת אכזבה ניכרה על פניו. העיסקה בסכנה.

טיסת 175 של יונייטד מעולם לא הגיעה ליעדה המקורי. מחבלי "אל-קעידה" השתלטו על צוות המטוס באמצע הטיסה, וניווטו אותו לעבר בנייני התאומים, ניו-יורק. אסון ה-11 בספטמבר 2001 למנינם. על פי התוכנית המדוקדקת והגאונות של הניכי בן-לאדן, היו אמורים שני המטוסים להתנגש בטווינס בעת ובעונה אחת. באותה שניה ממש - כך תוכנן - יפגעו מטוסי הנוסעים במגדלי הענק, ויגרמו להדהף אדיר של רעש, רוח וחום לוחט ולדליקה עצומה במימדים דמוניים, מה שאמור היה להפוך את הפיגוע לקטלני פי כמה וכמה. מומחים אומרים שבמצב כזה היו אפס ניצולים. 18 דקות נמשך הויכוח בין דיוויד מילר העקשן, לבין צוות המטוס. ח"י דקות בדיוק. באתו 18 דקות, מן הבהלה עקב פגיעת המטוס הראשון, הספיקו להימלט רבבה של אנשים בתוכם גם אלפי יהודים. קיבלו את חייהם במתנה בזכות התפילין של דיוויד מילר. וליתר דיוק, בזכות מסירות נפשו לא לאבד מצווה יקרה זו. (העורך)

צריך אדם להיזהר במעשיו אפילו שהם טובים -

שלא תתערב בהם כוונה לא טובה

כשהחל להתפרסם שמו של הגאון רבי ישראל מאיר מראדין, בעל ה"הפניץ חיים" זיע"א, הצטער מאד והביע את דאגתו לפני מקרבו. הוא אף דאג שמחמת פרסומו, גדלה האהריות המוטלת עליו, ואמר: "בעוונותי הרבים, אני אדם פשוט, אבל יש בעולם אנשים הסבורים בטעות שאני אדם גדול, והרי הדבר תלוי בדעת העולם. אם כן, אני חייב להיזהר כמו אדם גדול, יותר מערכי האמיתי, והדבר הוא למעלה מכוחתי..."

הבעל-שם-טוב זצ"ל ביקר פעם אחת עם בנו צבי אצל רב מכובד. התבונן הילד בפליאה בכלי-הכסף הרבים שקישטו את הבית. בצאתם אמר הבעל-שם-טוב לבנו: **אל לך לקנא** בכלי-הכסף, שכן לו היו בביתנו כלי-כסף, היה אביך מוסרם מיד לעניים.

אשתו של הרה"ק רבי צבי **הידש** זיע"א היתה נוהגת לקחת עמה את בניה התינוקות בכל פעם שהלכה לבית הכנסת. הרבנית לא הסכימה להותיר אותם בהשגחת המטפלת, **שמה לא תקפיד** לכסות את ראשיהם בכפה כשהיא תפול.

הילדים גדלו והיו לגדולי ישראל שהאירו את העולם: הרה"ק רבי **שמעלקא מניקלשבורג** והרה"ק רבי **פינחס מפרנקפורט** זיע"א.

שאלו את רבי **אברהם מסדיגורה** זצ"ל: "חז"ל אומרים 'אין לך דבר שאין לו מקום', ומכאן שגם לכל אדם מקום משלו. מדוע אפוא צר לעיתים המקום לבריות? השיב להם: מפני שכל אחד ואחד שואף לתפוס את **מקומו של חברו**.

השהיה במדבר קשה, אך מעניקה מחדש את התחושה לגבי אותם דברים פשוטים ויודיים, אשר בהיותנו בחברה, **מוקפים כלים טכנולוגיים** יצירי ידינו, שכחנו להעריך. ההנאה משתיית מים בצמאון של יום שרב... ההנאה מצל של עץ שיטה ביום של שמש... תחושה חריפה של חיים אל מול הסלעים הדוממים.

הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זצ"ל היה מחלק ממון רב לצדקה פעם בא-אליו עני ונתן לו. לאחר זמן שוב חזר ושוב נתן לו. אחר שב העני ובקש, ונתן לו **פעם שלישית**, וכך חזר כמה פעמים, ובכל פעם קיבל מרבי שמעלקא סכום כסף. אמר על כך הרבי: "נתון נתן" - אפילו מאה פעמים!

רשימת תפוצה hamaor.net@gmail.com

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

כאשר חלתה הרבנית נלקחה לבית חולים, אמר הרב **יעקב ניסן רוזנטל** לבניו כי מכותן הכביסה התקלקלה. "מהיכן אתה יודע?" התפלאו. "היא החלה לעשות רעש מזור", הסביר. לאחר בירור קצר, התברר כי **מעולם לא שמע רעש** מכותן כביסה מהו. הרבנית שחסה על לימודו, דאגה במשך כל השנים לא להפעיל את המכונה בזמן הימצאו מחשש לביטול תורה והפרעה לשקידתו. הפעם הראשונה שבה שמע מכותן כביסה רועשת ונבהל, היתה בעת שעזבה. זה היה הבית. **הכל למען שקידת התורה.**

"ויאמר אליהם יוסף הלאו לאלוקים פתגמים ספרו נא לי" (בראשית מ, ז). **"ספרו נא לי"** - תספרו לי בבקשה. דיבר איתם יוסף בענווה ובדרך ארץ, ללמדך שאפילו עם גויים צריך האדם להתנהג בדרך ארץ ולישא עמהם בעול. **לרבי צבי סימן טוב שליט"א** (ת"ח חשוב, כיהן כר"מ בישיבת חזון עובדיה במשך שנים רבות) היה קרוב משפחה שעבד בנגרות והלך לביתו של **מרן עובדיה יוסף** וצוק"ל להרכיב ספריות חדשות. העבודה ערכה יום שלם ולקראת הערב עצר הנגר לנוח קמעה, להפתעתו הוא הבחין במרן וצוק"ל לוקח את אחד המדפים הנמצאים בחוץ ומכניסם לתוך החדר: **מיד קם** הנגר ואמר: "רבינו, זה בסדר, אני יעשה זאת", "לא", אמר מרן, "עבדת יום שלם, אעזור לך קצת להכניס את המדפים לחדר" - פלא פלאות, מרן וצוק"ל שכל שניה אצלו הייתה מנוצלת ללימוד התורה, קם והכניס את המדף לחדר! וזאת מפני שהנגר עבד קשה וצריך לעזור לו (ועי' ענין זה בספר "רבינו" עמוד קכ"ח). זוהי דרכה האמיתית של תורתנו הקדושה, דְרָכֶיהָ דְרָכֵי נֵעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹם (משלי ג, יז).

זקן עולה לאוטובוס ונעמד ליד בחור צעיר, הצעיר קם ומבקש מהזקן שיישב לאחר שהזקן מסרב מספר פעמים חוזר הצעיר לשבת, אחרי דקה בערך קם שוב פעם הצעיר והזקן אומר לו: שבו! לא שיניתי את דעתי, אחרי דקה נוספת עוד פעם הצעיר מנסה לקום והזקן שכבר התחיל להתעצבן הושיב את הצעיר כוח ואומר לו, אתה לא מבין? אני רוצה לעמוד! ואמר לו הצעיר: סליחה אדוני אבל בגללך כבר **הפסדתי ענשי שתי תחנות!**

תמיד הקופה עם הכי פחות אנשים, תהיה הקופה הכי איטית...

מחנה בונה-אשוויץ, פולין, יום הכיפורים, **תשד** בליל יום הכיפורים התאספו כל היהודים מה"בלוק" לתפילת "כל נדרי". למחרת יצאנו בעל כורחנו לעבודה. לשאלת האחראי שלנו אם אכלתי השבת: "לא" (כשאת מנת להחם שלי ביקשתי מהמחלק שישמור לי למוצאי יום הכיפורים). גוי גם ומרושע זה, שכמובן לא הבין מה הן אמונה ו**גברת נפש יהודית**, הקשה בפני "אתה עוד מאמין וצם?" אכן כן, האמנו וצמנו ואת ההפסקות בעבודה ניצלנו להמשך תפילות היום הקדוש.

במשך שמונת ימי חנוכה אנו מדליקים שלושים ושש נרות, והם כנגד שלושים ושש שעות ששלט אור העליון בבריאת העולם, מיום שישי בבוקר (12 שעות) ועד לאחר צאת השבת (עוד 24 שעות) שלט אור הגנוז בעולם ודרכו אדם הראשון היה רואה מתחילת העולם ועד סופו. **נרות** חנוכה איתנו אור עליון במינון מסוים ולכן ימים אלו הם ימי ישועה ושמחה לישראל, אין לנו עוד חגים שהם שמונה ימים, רק חג חנוכה, וכידוע שמונה מסמל גדר של מעל הטבע, מעל הטבע שולט האור העליון ובימים הקדושים הללו יכול האדם לקלוט מעט מהאור הנפלא הזה שילווה אותו במשך כל השנה בולה, על ידי דקדוק ההלכה במעוה נר חנוכה, שקידת התורה והרגשת שמחה והתעלות בשעת אמירת ההלל ובשאר היום הקדוש. יהי רצון שנוכה לראות בגאולת ישראל השלימה בקרוב, אמן. **שבת שלום ומבורך לכל בית ישראל**

לאחר שהאוניה טבעה כל אחד יודע איך אפשר היה להצילה...

חייבים אנו לידע שכשם שנבאר שלזכיה בטוב מספקת **רק התחלה והראשית**, כן הוא אף להיפוך לחלק הרע בשעה אשר רק פונה הוא מעט לחלק הרע ושואף הוא לכך כבר גדולה סכנתו עד מאוד.

"אם הרב דומה למלאך ה' צבקות יבקשו תורה מפיהו ואם לאו אל יבקשו" מה הפירוש מלאך ה'? העולם אומר - כשם שאין לך השגה במלאך כך אם אין לך השגה ברב שלך, יבקשו תורה מפיהו. רבי **זבולון גרז** זצ"ל אמר - מלאך הוא בלי שינוי-תמיד. אין זמן שהוא לא מלאך. כך, הרב- בלי שינוי! אב, "בכל ביתי נאמן הוא" מפרש האבן עזרא- בלי שינוי. **נאמנות פירושה בלי שינוי**. דרגתו של משה עבד ה'. במידה מסוימת ראינו גם אנחנו גדולי ישראל שבימים רגיל, באמצע השבוע, בשבתות, ביום הכיפורים ופורים התנהגו בלי שינוי. אותה יראת שמים ועבודה בשקידת התורה, לימוד והנהגה.

כל העלונים: hamaor.net המאור שבתורה - ואבות ובנים

ידיד: למה ברחת מחדר ניתוח? חולה: האחות אמרה: תהיה חזק, אל תתרגש, זה ניתוח פשוט. ידיד: אז מה? בסך הכל היא ניסתה להרגיע. החולה: כן, אבל **היא דברה עם המנתח**.

לפנים היה פתגם חסידי עושה רושם, כיום - "לא נגע ולא פגע". לומדים תורה ונדמה שיש **חיות בקיום מצוה**, ומקיימים מצוות בהידור, אבל זה צחצוח המצווה, לא מה שהאדם מצמצח את עצמו. **חסרה** הכפייה שצריכה להיות בזה.

אפילו בעל יסורי... רש"י: אין התורה מתקיימת אלא במי שממית נפשו עליה. בשעת לילה מאוחרת באו לבקר את הגאון רבי **אליעזר יהודה פינקל** זצ"ל ראש ישיבת מיר, שהיה מאושפז בבית החולים "שערי צדק" אחרי התקף לב. הרב ישב ליד שולחן כשהוא שקוע בלימוד הגמרא. היתה זו שנתו האחרונה של הרב, שהיה כבר בן תשעים שנה, והיה חולה וחלוש. שאלוהו: "כיצד הרב לומד ומתאמץ לאחר התקף לב?" הביט הרב בשואל בפליאה ואמר: "שכחתם **רמב"ם** מפורש בהלכות תלמוד תורה, שאפילו בעל יסורין חייב בתלמוד תורה, וכן נפסק בשולחן ערוך, ללא כל חולק..."

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשד, דינה בת רוב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, יחיא בן לוליה, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, נעימה בת עזיזה, שולמית חיה בת אסתר, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס יגאל בן מלכה, דוד ומרים אלבז, הרב אלעזר בן שמחה, יעקב בן אורי, יחזקאל בן שמחה, דדה בת אסתר בנגוס, יעקב בן נטלי, רפאל בן קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אלברט בן זוהרה אלעזר בן רגינה, אפרים אליהו בן מרים, שלום בן אורה מורי הרב יורם אברגיל, הרב יהודה יאיר, שמעון בן רינה, ישראל בן שמחה סגן, אואסינה בת גוריה חלפון, שמואל בן רבקה זכאי, רחל רשל בת קלרה **מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

לתגובות הערות: שגיא 064-6868199

זמני ת"א:

פְּנִיטַת הַשָּׁבֶת: 16:15

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:15

ר"ת: 17:48

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 378 7.12.2018 - כמ' כסליו תשע"ט

וְהָאֱלֹהִים אֵלֵינוּ לְהַלְלוֹתָם וְלִשְׁבַחָם וְלִשְׁמֵחָם וְלִשְׂשׂוֹןָם וְלִשְׂתִּיכָם וְלִשְׂתִּיכָם וְלִשְׂתִּיכָם

פְּרִישַׁת - בְּמִקֵּץ

אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹהִים אוֹתָךְ אֵת כָּל זֹאת אֵין נְבוֹן וְחָכֵם כְּמוֹךָ (מא,לט)

בבחרותו עלה הרה"ק רבי שלום שרעבי מתימן לירושלים. הוא הסתיר את כל ידיעותיו בתורה ובקבלה. בא לפני רבי גדליה חיון, ראש ישיבת המקובלים "בית א-ל", וביקש ממנו לקבלו כשמש בבית המדרש, ובשכר זה יכלכלו בלחם ומים. ר' שלום מצא חן בעיני הרב, וקיבלו למשרת. בזמן אמירת השיעורים, ישב לו ר' שלום בפינתו, כאילו מתנמנם, אך לאמיתו של דבר, היה קולט כל הגה שיצא מפי הרב.

פעמים, כשנתקל ר' גדליה בקושיא שלא ידע לפתרה, נכנס ר' שלום במיצר. מצד אחד, יכול היה לפתור את הבעיה, ומאידך, לא רצה לגלות עצמו. הוא הרהר ושקל מה עדיף, הקלת צער רבו בפתרון קושיותיו, או המשך הסתרת גדולתו. לבסוף, עלתה במוחו המצאה, הוא יכתוב את התירוץ על פיסת נייר, ובסיום השיעור, כשיאסוף את הספרים כמנהגו, יניח את הפתק באותו הדף שלמד בו הרב.

והנה, יום אחד הטרידה קושיא את ר' גדליה, עד שגם אוכל לא בא לפיו, והיה מסתובב אנה ואנה, תפוס בשרעפיו ומחפש בספרים, ופתרון אין. כשהגיע זמן השיעור והרב פתח את ספרו, מיד נפל מבטו על הפתק המונח בין הדפים. כשעיין בו, אורו עיניו, במילים ספורות, הקושיא איננה. הוא סיפר לתלמידים על הפתק, ופקד להודיע מי הכותב, ואין איש יודע. מחזה זה חזר ונשנה, בכל עת כשעלתה קושיא, והיה מוצא פתרונה בפתק הסמוי. איש לא העלה בדעתו, כי השמש הצנוע, ידו בדבר.

דירת הרב הייתה סמוכה להיכל הישיבה, וחלון השקיף מביתו לאולם. לר' גדליה הייתה בת ושמה חנה. כאשר שמעה על תעלומת הפתקים, לקחה את הדבר ללבה, ומדי פעם לאחר השיעור הייתה מעיפה עין לעבר ההיכל. והנה הבחינה, כי השמש ר' שלום נוטל את ספרו של אביה, מדפדף בו, סוגרו ומכניסו לארון. היא סיפרה לאביה, כי חושדת היא בשמש. מיד קרא לו הרב וגזר עליו שיגלה הדבר. עכשיו נכנע ר' שלום וגילה לו, בצירוף בקשה שלא יפרסם הדבר. קם הרב, נשקו ואמר לו: "אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹהִים אוֹתָךְ אֵת כָּל זֹאת אֵין נְבוֹן וְחָכֵם כְּמוֹךָ". אתה תהיה ממלא מקומי, ואל תחזיק טובה לעצמך כי הגיעה שעתך להתגלות". מיד מנהו לר"מ בישיבה, וחנה בתו, אשר זכתה שעל ידה נתגלה הרש"ש, זכתה ותהי לו לאשת חבר. (אור השמש)

וְעַתָּה יֵרָא פְּרֵעָה אִישׁ נְבוֹן וְחָכֵם וַיִּשְׁתִּיהוּ עַל אֶרֶץ מִצְרַיִם. יַעֲשֶׂה פְּרֵעָה וַיִּפְקֵד פְּקָדִים עַל הָאָרֶץ וּגו'. וַיִּצְבְּרוּ בַר תַּחַת יַד פְּרֵעָה (מא, לג-לה)

רבים תמהו: וכי מי מינהו ליועץ המלך? והלא לא התבקש אלא לפתור חלום? ומה פשר התלהבותו המופלגת של פרעה למשמע 'עצתו המתוחכמת' של אותו 'נער עברי' שזה עתה הריצוהו מבית האסורים? ומדוע הוא מחליט למנותו תיכף ומיד למשנה למלך? ולמה ממהר להחליף את שמו ל'צפנת פענח'?

על כל אלו, יש להוסיף תמיהה פחות ידועה: מאחר ויוסף מדגיש שכל הפעולות ייעשו על ידי פרעה ותחת יד פרעה, לאיזה צורך יש למנות 'איש חכם ונבון' על ארץ מצרים? הלא מינוי מיותר הוא זה, לאחר שפרעה ינצח בכבודו ובעצמו על איסוף התבואה בשנות השבע!

ביאור נפלא עד מאוד בכל הענין, כתב הגאון רבי גבריאל זאב מרגליות זצ"ל (חתנו של הצדיק רבי נחומק' מהורודנא), בספרו "תורת גבריאל": את ביאורו הוא פותח בסיפור מעשה שאירע בימיו – כאשר היתה שנת בצורת בשלושה-עשר פלכים (ערי מחוז) במדינת רוסיה, ותיכף ומיד הקימו בעיר המלוכה ועד פעולה שהורכב מראשי המדינה, ובראש הוועד העמידו את יורש העצר בכבודו ובעצמו, שיפקח באופן אישי על כל הפעולות למען מיליוני הרעבים.

ואמנם, בתחילה נראה הדבר משונה: וכי לא נמצא בין שרי המלוכה אדם מוכשר המתאים לתפקיד זה? מדוע צריכה טרחה גדולה זו ליפול דווקא על כתפיו של יורש העצר הנכבד מכל? אך מהר מאוד הסתבר כי היה הגיון רב במינוי זה, שכן כדי להחיש במהירות מקסימלית את העזרה להמוני הרעבים ברחבי האיזור העצום בשטחו, היה צורך בשורה של פעולות ואמצעים בלתי שגרתיים: ללוות תבואה מאסמי הצבא וממחסני הבר של הכפרים שלא ניזוקו בבצורת, להסדיר את שינוע והובלת התבואה בחינם במסילת הרכבת של הממשלה, לגייס במהירות ספינות ענק ולהעביר גם באמצעותן אספקה למזי הרעב, להדפיס שטרי הגרלה להמון עם כדי לממן את המבצע, ועוד ועוד פעולות שונות ומגוונות.

אילו התמנה אחד משרי המדינה לפקד על המבצע, היה עליו לקבל אישור מפה, הרשאה משם, הסכמה מרשות כזו, שיתוף פעולה מגוף ממשלתי אחר. ברגע שבו התמנה יורש העצר בעצמו לתפקיד – הרי סמכותו היא כשל המלך עצמו, ויכול היה לעשות ככל העולה על רוחו, ואין פוצה פה ומצפצף, וכך התבצע הכל בהצלחה ובמהירות למען נפגעי הבצורת.

עתה נשוב למצרים וליוסף הצדיק הניצב בפני פרעה. כידוע, השם 'פרעה' במצרים אינו שמו של אדם כלשהו, אלא שם-תואר למלך בלשון מצרית, כמו 'מלך' בלשון הקודש ו'קיסר' בשפה הלועזית. כל מי שכיהן כמלך במצרים – זכה לשם 'פרעה'. אומר יוסף לפרעה ביום יציאתו מבית האסורים, הוא יום ראש-השנה: דע לך, השנות החלום פעמיים היא כדי להראותך שנכון הדבר מעם האלוקים וממהר האלוקים לעשות, כי בו ביום נגזרה הגזרה, ועל כן אין להתמהמה! יש להתחיל מיד וללא עיכובים את כל מעשי ההשתדלות לקראת שנות הרעב, ולכן יש לבחור כבר במעמד זה איש נבון וחכם לתפקיד זה, אבל אל תדמה בנפשך שתוכל להסתפק במתן סמכויות של שר לאותו אדם שייבחר לתפקיד, כי אז יצטרך הוא רשות והסכמה לכל צעד שיעשה.

ועל כן עצתי היא: יעשה המלך אותו לפרעה, יתן לו את שם התואר פרעה, ואז יהיה בידו את כל הכח לפעול במהירות, ואותו 'פרעה' הוא שיפקד פקידים והוא שיחמש ותחת יד 'פרעה' זה שתמנה עכשיו יקבצו ויצברו את כל האוכל בשנות השבע, וכך לא תכרת הארץ ברעב!

דבר זה מדויק בלשון הפסוק, 'יעשה פרעה ויפקד פקידים על הארץ וכו' – שאתה המלך תעשה 'פרעה' נוסף, ואותו פרעה יפקד פקידים על הארץ.

ולפי"ז, מובן מאוד מדוע פרעה עומד ומשתומם לנוכח חכמתו הגדולה של יוסף, ואין זה פלא כלל שהוא ממנה אותו בעצמו לתפקיד זה בו ברגע ללא היסוס, אך בכל זה יש לו הסתייגות אחת נחרצת: "אני פרעה" – ואת שמי לא אתן לאדם אחר, אך בכל זאת אני נותן בידך את הכח והסמכות "ובלעדיך לא ירים אִישׁ אֶת יָדוֹ וְאֶת רִגְלוֹ בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם", כדי שתוכל לעשות את כל הנדרש, בלי שום מעכב ומפריע.

ועם זאת, פרעה עדיין חושש שמא בראות העם שכוחו של יוסף וסמכויותיו הם כשל מלך, יתפרסם יוסף בפי העם בשם 'פרעה', ועל כן הוא משנה מיד את שמו ומכריז את שמו ומכריז באוזני כל העם כי מהיום והלאה שמו הוא 'צפנת פענח'... והדברים ערבים ומתוקים! (ושלל לא יחסר!)

ויכר יוסף את אחיו והם לא הכירו (מב,ח)

עיון בפרשתנו מגלה, אומר רבי דוד יצחק נבנצל זצ"ל בספרו 'דודאי יצחק', שאחי יוסף הרגישו שהם נמצאים בשרשרת של צרות, כמו שהם עצמם אמרו 'על כן באה אלינו הצרה הזאת', וכן כאשר גילו שהושב כספו של אחד מהם נאמר 'ויצא לבם ויחרדו איש אל אחיו', וכאשר שבו אל יעקב וגילו שהושב כספם לכולם נאמר שוב 'המה ואביהם וייראו', שוב הם מתמלאים בפחד. וכן בשעה שחזרו עם בנימין והובאו לפני יוסף, אמרו האחים 'אנחנו מובאים להתגולל עלינו ולהתנפל עלינו'. הנה שוב מוכח בעליל שהם מתחילים לחשוש לעורם ולדאוג ממצבם, וכמו שכותב רש"י בד"ה 'להתגולל להיות מתגלגלת עלינו עלילת הכסף ולהיותה נופלת עלינו'. גם כאשר נתפסו עם הגביע אצל בנימין, כתוב 'ויקראו שמלותם', ושוב היו בצרה גדולה. ואמנם זה פשוט וברור שיוסף הצדיק עשה הכל מאהבת אחיו, כי רצה שיתכפר להם עוונם על כל הצער שגרמו לו, ועל הצער שנגרם עקב כך ליעקב אביהם. כל מה שעשה להם יוסף, וכל העלילות שהעליל עליהם, היו בכוונה טובה. ולכן לאחר שראה שהם מוסרים את נפשם עבור בנימין אחיו, בן אמו, ודאגו לשלום אביהם – או אז ידע שתקנו את חטאם, ואז התגלה אליהם. ברם, מבטם של האחים על כל העלילות שהעלילו עליהם, לא היה כשל יוסף. הם לא הרגישו שהדברים נעשים מתוך כוונה טובה, ולכן היו בטוחים שכל אלו הם צרות וייסורים קשים הרודפים אחריהם ואינם מניחים אותם לנפשם. ומדוע חשבו כך? מפני שלא הכירו: האחים לא ידעו שמי שעומד מאחרי כל העלילות, הוא לא אחר מאשר אחיהם יוסף וכל מה שהוא עושה עמיהם – הכל לטובתם.

וכך נראים הדברים בחיי היום-יום שלנו, שכאשר קורה לנו ולמשפחתנו דבר לא טוב, רח"ל, אנחנו משקיפים על האירוע ההוא במשקפיים של צרות וייסורים. כל מה שלא מסתדר לנו לפי רצוננו, וכפי מה שאנחנו חושבים שהוא טוב המוחלט שלנו, כבר אנחנו מתרעמים ומתרגזים, כועסים וקוצפים, וממלאים את פינו בטענות ומענות. אילו היינו יודעים שהבורא יתברך משגיח עלינו ברוב טובו, והוא זה המביא עלינו את כל האירועים והכל לטובתנו, שוב לא היו הצרות שלנו בגדר צרות, ולא היינו מוצאים כל סיבה להתרעם, שהרי 'כל מאי דעביד רחמנא – לטב עביד'. וכי יבכה אדם על דברים טובים שעושים איתו? ואם יבטח האדם בהשי"ת בכל ליבו ומאודו, יזכה ויוכיחו לו מן שמיא כיצד הכל התהפך לטובה. יראו לו בעליל שהאירוע ההוא, שחשב שהוא רע, התגלגל ונהפך לטובה, ולטובה אמיתית.

מעשה שהיה – שני אחים עשירים לבית משפחת שטראוס התגוררו באמריקה, לפני כ-80 שנה, ותרמו רבות למפעלים וישובים שהוקמו בארץ ישראל. שמו של אחד מהם היה נתן שטראוס, שתרום את הכסף לבניית העיר נתניה ועל שמו קרויה עיר זו. תרומותיהם של שני האחים יועדו בעיקר למפעלים של אישים שלא היו שומרי מצוות. בשלב מסוים החליטו ראשי הישוב הישן בירושלים לנסות ולפנות אל האחים שטראוס על מנת שיתרמו לאחזקת מפעלי חסד בירושלים של הימים ההם.

ראשי הישוב החרדי הישן תיארו בפניהם את המצב הכלכלי הקשה של תושבי העיר, ובשלב ראשון ביקשו מהאחים לתרום לבנייתו ולאחזקתו של בית תבשיל שבו יאכלו עניי ירושלים ובני משפחותיהם. התיאור הקודר נגע לליבו של נתן שטראוס, בעוד שאחיו הביע את סירובו להקצות כסף למטרה זו. כיון שכך, שיגר נתן שטראוס את התרומה רק מכיסו-הוא, וביקש שכאשר תסתיים בנייתו של בית התבשיל, יקראו לו, והוא יבוא לירושלים כדי לראות בעצמו את המוקום.

לאחר כמה חודשים הודיעו לו בשמחה על גמר בנייתו של בית התבשיל, ועל הכוונה לחגוג את חנוכת הבית ברוב פאר והדר, והזמינוהו להגיע לירושלים. לנסיעה זו הצטרף גם האח השני, זה שלא רצה לתרום. בהגיעם ארצה נסעו שני האחים לירושלים, וכשהגיעו לבית התבשיל וראו את מאות העניים האוכלים שם, הגיבו בצורה מנוגדת. האח התורם, נתן, התרגש מאוד, והביע סיפוק ושביעות רצון גדולה מכך שהכסף שלו, שימש למטרה נעלה זו.

האח השני, לא רק שלא תרום, אלא גם עתה, כשראה את העניים של אנשי ירושלים, לא השתתף בסבלם, אלא אדרבה הביע שאט-נפש אל מול המחזה שנפרש לנגד עיניו, ולא הצליח להסתיר את סלידתו מעניי ירושלים. והנה בצאתם מבית התבשיל, מעד נתן שטראוס במדרגות, נפל ארצה, ושבר את קרסולו. מארחיו הריצוהו לבית החולים, ושם התברר שהקרסול נשבר בצורה קשה והוא יצטרך להיות מאושפז במשך כמה ימים. משהגיע אחיו לבקרו, וראהו מתפתל בייסוריו, שחק ואמר בנימה של לעג: 'נו, אז זה מה שקיבלת מהתרומה לבית התבשיל הירושלמי?'. נתן שטראוס שמע, ולא הגיב. כיון שבאירופה המתווכח להם עסקים כלכליים, החליט האח השני לחזור לחו"ל, ולא להמתין עד שאחיו יתרפא. הוא עלה על האוניה הראשונה שהזדמנה בדרכו, וזו רק הרחיקה כמה קילומטרים מחופי הארץ, ו... טבעה. האח שלעג לתורם, קיפח את נפשו באסון, ורק אז התברר שהשי"ת שרצה לשמור על נפש התורם, גילגל את העניינים כך שישבור את רגלו ויתעכב בארץ הקודש, וינצל.

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בעיה זיווג הגון: עוז בן מרים, לירון בן פנינה, אפרת בת מוזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל.
לזרע בר קיימא: מוריה בת אורנה, מורן בת רותי, קורל בת סיגל.
לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה.
לרפואה שלמה: ציפורה בת מורוור, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמות: אביגיל בת מרים ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארוז בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מוולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל.

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 504 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", מיסודו של מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 391 שנה ט' העלון מוקדש לע"נ מינה בת מרדכי שמואל זצ"ל כ"ה כסלו תשע"ט

999 ה'תש"פ

מקץ - תוכן ענייני הפרשה

- א) יציאת יוסף מבית האסורים למלכות:
 - א. פרעה חולם שני חלומות (שבע פרות מלאות ורזות ושבע שיבולים מלאות ושדופות קדים) ואין פותר אותם, אלא יוסף.
 - ב. פתרון החלומות ע"י יוסף: שבע שנות שובע מתחילות, ואחריהן תבאנה שבע שנות רעב, כמו-כן נרמז בחלומות, שצריך איש נבון וחכם לשמור את השפע לשעת הצורך, ופרעה ממנה את יוסף לכך. ומאסרו מגיע לקיצו.
 - ג. יוסף מתמנה למשנה למלך, ולובש מלבושי מלכות.
 - ד. יוסף נשא לאשה את אסנת ונולדו לו שני בנים: מנשה ואפרים (מא, מה-נג).
- ב) יוסף משביר (מוכר) בר ולחם לכל עם הארץ:
 - א. בשבע שנות השבע, צובר יוסף ושומר (ע"י נס) את התבואה של כל ארץ מצרים.
 - ב. לאחר שעברו שבע שנות השובע, מתחילות שנות הרעב בכל הארצות, ובמצרים היה לחם (מא, נג-נד).
 - ג. ירידת אחי יוסף מצרימה בשליחותו של יעקב לשבר אוכל (מב).
- ג) יוסף מכיר את אָחיו והם לא הכירוהו:
 - א. יוסף טוען שהם מרגלים, דורש מאחיו להביא את בנימין כהוכחה לאמיתת דבריהם - שהם באו רק לצרכי מחיה, ולוקח את שמעון כערבון עד שיחזרו מארץ ישראל (מב, ז-כח).
 - ב. יוסף מצווה ממשרתו להניח באמתחות האחים אוכל כאשר יוכלו לשאת, וכן להניח שם את הכסף שהביאו כתשלום על האוכל. לאחר שיצאו האחים לדרך, הם מוצאים את הכסף ונבהלים.
 - ג. האחים חוזרים לכנען ומספרים ליעקב על הקורות אותם - יעקב מסרב לשלוח את בנימין - למרות הפצרות ראובן (מב, כט-לח).
 - ד. לאחר כשנה שהרעב כבד בארץ, מסכים יעקב לדברי יהודה שקיבל על עצמו לשמש כערב על בנימין, לשלוח אותו איתם (מג, א-ז).
 - ה. יוסף מקבל את אָחיו בכבוד ובמשתה יין ובאמצעות גביע הכסף שלו, "מגלה" את סדר לידתם (מג, יח-לד).
 - ו. יוסף שוב מצווה להניח באמתחותיהם את כספם, עם התבואה, ולהטמין באמתחת בנימין את גביע הכסף 'הפלאי'.
 - ז. האחים יוצאים לדרך - יוסף בא בעלילה עם האחים וטוען שבנימין גנב את גביע הכסף וחייב מיתה על כך.
 - ח. האחים חוזרים ליוסף, לבקש שבנימין ישוב עימם.

נמצאים אנחנו בימי החנוכה הנשגבים והמאירים שחז"ל ייעדו אותם לימי הלל, הודאה, שמחה והתקרבות לה' על כל החסדים והטובות, הניסים והנפלאות שעשה לנו ה' בימים ההם בזמן הזה. וראוי לכל אדם להרבות בתורה, ולהתבונן בנרות ולחשוב על הנסים ועל הנפלאות שעשה לנו ה' יתברך, ולא לבזזם על הבל וריק.

בשבת פרשת 'מקץ' הסב הצדיק ר' מאיר'ל מפרימישלן עם חסידיו ליד השולחן הערוך, כדרכו בקודש.

בתום הסעודה והזמירות, החל ר' מאיר'ל בהשמעת דברי תורה. ופתח בדברים הבאים: "המעשה הבא שמעתי מפי אבי הקדוש, זכותו תגן עלינו. באחת הפעמים כשהיה אחוז שרעפים, שפעם הביאו לעולם האמת, איש צעיר לימים. ואחריו השתרך, אדם זקן ושבע ימים. והנה, נדהם אבי לשמוע, שכינו את האיש הצעיר; 'זקן'. ואת הזקן המופלג כינו; 'קטן'. פנה אפוא לעומדים סביבו ושאל ברוב מבוכה: "הרי אנו מצויים כאן בעולם האמת; מדוע תתלוצצו על האנשים האלה, כשאתם פונים אליהם"? השיבו דרי מעלה לאבי, בזו הלשון: "האמת היא, שהאיש הצעיר פעל הרבה בשנותיו המעטות על פני האדמה, כל יום מחיו, נחשב לו כשנה. לעומת זאת, מיעט הזקן לפעול בשמונים שנות חייו עלי אדמות. ולכן אינו נחשב בעינינו, אלא לילד קטן ומסכן".

ר' מאיר'ל השמיע את דבריו בעיניים עצומות, כאילו היה מרחף בעולמות עליונים. ולאחר שְׁהִיָּה קלה הוסיף ואמר: "פרשת השבוע מתחילה: 'וַיְהִי מִקֵּץ שְׁנַתִּים יָמִים'. וכבר אמרו חז"ל (מגילה ז): 'כל מקום שנאמר: 'וַיְהִי'', אינו אלא לשון צער'. ואכן; 'וַיְהִי' צרה גדולה היא, כאשר; "מִקֵּץ", בתום חיי האדם מתברר, שכל שנותיו אינן אלא; "שְׁנַתִּים יָמִים", ימים מועטים בלבד" (של תורה מצוות ומעשים טובים).

מסופר על הגאון המקובל רבי יצחק אייזיק הכהן זצ"ל רבה של קוריץ שהיה חריף מאד בקטנותו, ופעם אחת בהיותו בן שמונה שנים, שאלוהו חכמי ברודי על הקושיה המפורסמת של ה'בית יוסף', מדוע מדליקים שמונה נרות חנוכה? והילד הרהר כמה רגעים והשיב: לפי דעתי, קבעו שמונת ימי חנוכה בשבילנו הילדים, שנדע בכל יום ויום מימי החנוכה כי אנו פוסקים הלכה כבית הלל ולא כבית שמאי...

חכמי ברודי הסתכלו זה בפני זה ותמהו על תשובה סתומה ומוזרה זו, אבל הילד המשיך את דבריו: הלא במסכת שבת (כא) מזכירים את המחלוקת שבין בית שמאי ובית הלל בנוגע להדלקת נרות חנוכה, בית שמאי אומרים יום ראשון מדליק שמונה - מכאן ואילך פוחת והולך [ביום שני שבעה ביום שלישי ששה ביום רביעי חמשה וכן הלאה] ובית הלל אומרים יום ראשון מדליק אחד, מכאן ואילך מוסיף והולך [בשני שנים בשלישי שלשה ברביעי ארבעה וכן הלאה] ואם היו קובעים רק שבעה ימים, כי אז ביום רביעי של חנוכה לא כל ילד היה יכול לדעת את הליכה כבית שמאי או כבית הלל, משום שלפי דעת שניהם הלא היו מדליקים ביום רביעי ארבעה נרות אבל עכשיו כשקבעו שמונת ימי חנוכה, הרי שבכל יום יודע ומבין כל ילד לפי מספר הנרות הדולקים שהלכה כבית הלל. ללמדנו שבחינו אינו צריכים ללכת בדרך של בית הלל - 'מוסיף והולך', דהיינו, שבכל יום ויום יש להוסיף תורה ומצוות ומעשים טובים.

ויהי רצון שנזכה לנצל את הימים הללו בקדושה, להרבות בלימוד תורה, ונזכה לראות בישועת ה' ובניסים גלויים, כשם שנעשו לאבותינו בימים ההם בזמן הזה, אמן.

שבת שלום וחנוכה שמח

"וְעַתָּה יֵרָא פְרֵעָה אִישׁ נְבוֹן וְחָכָם..." (מא, לג)

יוסף הציע לפרעה למנות "איש חכם" שיהיה אחראי כלפי העם. מדוע העלה הצעה זו? המגיד מדובנא הסביר זאת בכך, שיוסף ידע שברגע שחרטומי מצרים ישמעו את פתרונו ההגיוני לחלום פרעה, הם יקנאו בו וינסו לזלזל בו ולהמעיט מערך הפתרון. לכן, הוסיף יוסף לפתרון החלום דבר תכליתי נוסף: למנות איש חכם ונבון, כדי שכל אחד מהחרטומים, הרואה עצמו, כמובן, מתאים לתפקיד זה, יסכים לפתרון שיוסף הציע, וכך אומנם היה, ככתוב (לז): "וַיִּטַּב הַדָּבָר בְּעֵינֵי פְרֵעָה וּבְעֵינֵי כָּל עֶבְדָיו".

"לְכוּ אֶל יוֹסֵף אֲשֶׁר יֹאמַר לָכֶם תַּעֲשׂוּ..."

(מא, נה)

וברש"י: "אשר יאמר לכם תעשו" - לפי שהיה יוסף אומר להם שימולו, ע"כ.

והנה אחד מהגזרות שגזרו הַיְוֹנִים על ישראל, היה האיסור לעשות מילה (בנוסף לשבת וקידוש החודש).

לאפיקורס אחד נולד בן, והוא רצה שלא למול אותו. אלא, שהוא רצה שיהיה לו מעין אישור לכך, מדמות רבנית.

ניגש האפיקורס לרב בעיירה, וניסה להוכיח לו, שמלומדים רבים סבורים, שמנהג המילה מקורו בכלל בעם המצרי הקדום, בו המילה היוותה כאות השתייכות לעם המצרי הנבחר, ומשם, לדבריו, התפשטה המילה על פני עמים אחרים, והיהודים בכללם.

אמר לו הרב: מדוע אתה נצרך להסתמך על "מלומדים" למיניהם, הרי נאמר ברש"י מפורשות: "אשר יאמר לכם תעשו" - לפי שהיה יוסף אומר להם שימולו", ואם כן, נכון שהמצרים היו מלים את בניהם, אך מי שהנהיג זאת אצלם, היה יוסף שלנו.

השיב לו האפיקורס, דברי הבל אתה מדבר, וכי לשם מה היה הדבר נחוץ ליוסף, מה איכפת לו שאין המצרים נימולים כלל? השיב לו הרב: הדבר היה דרוש לו בדיוק בשביל אפיקורסים כמוד, שכל כך להוטים לחקות את דרכי הגויים, ומשיראו כי גם הגויים מלים את בניהם, יחשיבו הם את המצווה הזו בחשיבות יתירה ויעשו אף הם. [ברינה יקצורו"]

נס השמן ונס הניצחון

ידועה הקושיא מדוע בגמרא בטעם קביעת הימים להלל והודאה, לא נזכר נס הנצחון על הַיְוֹנִים, רק נס השמן, ואילו בנוסח "על הניסים", בתפילה ובברכת-המזון, מוזכר רק נס הנצחון? ונראה לפרש על פי דברי הרמב"ן (רמב"ן שמות יג, ט): "מן הנסים הגדולים המפורסמים, אדם מודה בנסים הנסתרים שהם יסוד התורה כולה. ואין לאדם חלק בתורת משה רבינו, עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו, שכולם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם - בין ברבים בין ביחיד - אלא אם יעשה המצוה יצליחנו שכרו ואם יעבור עליהם, יכריתנו עונשו הכל בגזירת עליון כאשר הזכרתי כבר", עכ"ל.

והנה, על נס פך-השמן לא יוכל שום בר דעת להכחיש שהיה זה נס גלוי, אבל נס המלחמה והנצחון, יכול מתעקש וחכם בעיניו לומר "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה".

ואומר הסבא מקלם הגאון רבי שמחה זיסל זצ"ל שבזמן שעשו זכר לנס, רצו חכמינו ז"ל להורות לנו שגם הטבע הוא נס, כי כל יום שהשמן דולק, זהו רק מהכח הנסי והשמן הטבעי עצמו, לא השפיע במאומה על השתלשלות הנס.

ואומר רבי שמואל מסוכצ'וב (בעל "שם משמואל") שמנס פך-השמן הגלוי, לומדים אנו על הנס הנסתר של הנצחון. ולכן במצות הנרות שהן להאיר לרשות-הרבים, לפרסומי ניסא, גם למי שעדיין אינו מאמין שכל מעשינו הכל בהשגחה פרטית - צריך להזכיר את נס פך השמן (ולכן בגמרא נזכר רק נס זה). אבל בברכת הודאה שבתפילה, מי שכבר עומד ומתפלל לפני ה', הריהו מאמין בניסים הנסתרים ויש לו חלק בתורת משה - ולכן הוא בא להודות על הנס הנפלא של הניצחון, של "מסרת גבורים ביד חלשים". [ברינה יקצורו"]

פרעה, עובד האלילים, מתפעם מחכמתו המיוחדת של יוסף הצדיק, ומכריז בקהל עם ועדה: "אחרי הודיע אלוקים אותך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך" (מא, ט).

פרעה מוכן לכפור בעבודה זרה ובלבד להעמיד את האמת על מכונה שאין חכם ונבון כיוסף הצדיק.

מסופר על הגאון הצדיק רבי יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל המכונה הסטייפלר זיע"א, שהיה סובל מליקוי בשמיעתו עוד בימי בחורות. כשפגש החזן איש לראשונה את הסטייפלר, התרשם מאישיותו המיוחדת מאוד, וקיווה להצליח לשדך בין הסטייפלר לבין אחותו. ואכן, לא איחר החזן איש בהודיעו להוריו, כי מצא שידוך חשוב לאחותו, וביקש, כי יואילו הוריו להציע לאחותו להנשא לרבי יעקב ישראל, ולא שכח להודיע כי הסטייפלר לקוי שמיעה, ולדעתו ליקוי זה לא יפגום חלילה באותו בחור. הוריו בשומעם זאת, לא התנגדו ששידוך זה יצא לפועל. אך... יש לשאול את פי הנערה. כששמעה האחות שיש לו ליקוי בשמיעה, החלה להסס. היא טענה להוריה ולאחיה הגדול: למה לי לקחת בחור עם איזה ליקוי וכי אני לקויה שאני אקח שידוך שכזה, הלא אוכל למצוא בחורים טובים מאוד שאין להם שום ליקוי כמוני. ענה לה הגאון חזן איש: "דעי לך, אני רואה עליו שהוא יהיה מגדולי ישראל. אולי הוא קצת לא שומע טוב, אבל כל העולם ישמע עליו טוב טוב..." האחות בהכירה את אחיה, נאותה לבסוף לבקשת אחיה (שהיה ידוע בדורו בצעירותו לגאון מיוחד), והסכימה למפגש אחד בלבד עם הבחור. ואכן, נקבע מועד, שבו יבוא החזן איש לשיבה, על מנת לקחת את הבחור לשידוך. ויהי בהגיע היום, הסטייפלר ישב שוקד על התורה כהרגלו, וחככה לחזן איש שיבוא, כפי שסוכם. השעות נקפו, והאח לא הגיע... חשש בלבו קונן, אולי אינם חפצים בי. הסטייפלר סיים את הלימוד ופנה לישון, הוא אמר כהרגלו את קריאת-שמע וברכת "המפיל" בכוונה גדולה והתכוון לעלות על מיטתו... והנה דפיקה בדת. החזן איש הגיע לקחתו... הוא סיפר שברגע האחרון היססה אחותו שוב, והם ישבו לדבר יחד. עכשיו היא רוצה בוודאות והוא בא לקחתו... הסטייפלר רמז לו בידיו שזה עתה התחיל בברכת המפיל... ולכן אסור לו לדבר!!! אף לא לשידוך... החזן איש, הרגיש במבוכה לא נעימה מצד אחותו ומצד הוריו, מה יעשה כעת? אז רמז לו שוב החתן המיועד: אני אשכב ואירדם לפרק זמן כדי שלא תהיה ברכת "המפיל" לבטלה, ואח"כ אתה תעיר אותי ונלך... ואכן כך היה. שליטתו הגדולה של הסטייפלר על כוחות הנפש שלו, עמדה לו. הוא נרדם חיש קל. החזן איש העירו ו... השידוך יצא לפועל, לאחר שהודיע נאמנה החזן איש לאחותו על יראתו המיוחדת, שאין חכם ונבון כמוהו, ואכן זכתה אחותו להיכנס לחופה עם אותו גאון וצדיק, זכותו תגן עלינו.

"וְהָיָה שֶׁבַע פְּרוֹת אַחֲרוֹת עֵלוֹת אַחֲרֵיהֶן..."

וְתַעֲמִדְנָה אֶצֶל הַפְּרוֹת... וְתֵאכְלֶנָּה הַפְּרוֹת"

(מא ג-ד)

"וַיָּבֵא הַלֵּךְ לְאִישׁ הָעֶשִׂיר וַיַּחְמַל לְקַחַת מִצְאָנוּ וּמִבְּקָרוּ לְעֵשׂוֹת לְאֶרֶץ הָבָא לוֹ וַיִּקַּח אֶת כַּבֵּשֶׁת הָאִישׁ הָרֹאשׁ וַיַּעֲשֶׂה לְאִישׁ הָבָא אֵלָיו" (שמואל ב, יב).

כאן מרומזים דברי חכמינו שאמר: 'בתחילה קראו "הלך" ולבסוף קראו "אֶרֶץ" ולבסוף קראו "אִישׁ" (סוכה נב).

בתחילה בא היצר הרע אל האדם כ"הלך" (עובר אורח), לאחר מכן הוא בא אליו כ"אֶרֶץ". ולבסוף הוא נעשה "אִישׁ" (בעל בית) ומושל בו. שבע הפרות הרעות, הינן סמל כחות הרע של היצר. בראשונה הן; "עלוֹת"; קמעה קמעה הן עולות ומתגלות לעתים רחוקות. לאחר מכן; "וְתַעֲמִדְנָה אֶצֶל"; הן מתדבקות אל האדם כ"אֶרֶץ". עד שלבסוף; "וְתֵאכְלֶנָּה"; הן בולעות אותו לחלוטין. [שפת אמת]

ליום האחרון של חנוכה קוראים 'זאת חנוכה' על שם סיום פרשת הנשיאים שקוראים בו (במדבר ז, טז): "זאת חנוכה המזבח ביום המשח אתו". 'זאת חנוכה' - עיקרה ותקפה של חנוכה. לפי שהוא יום השמיני, וכל חוזק הימים הקודמים - הכל הוא ביום השמיני. יום השמיני רומז לספירה השמינית - ג'צח שעניינה הוא שאינה מוגבלת והיא למעלה מן הזמן. שבעה ימים - זה גבולו של הזמן; ויום השמיני, כבר הוא יוצא מגבולו ולמעלה ממנו.

ויום זה הוא מכוון כנגד שמיני עצרת - שלאחר שבעת ימי חג הסוכות, שיש בו מכל מה שיש במועדים שלפניו, מעניין כפרה של הימים הנוראים ומעניין שמחה של החג, אף 'זאת חנוכה' שהוא היום השמיני של ימי החנוכה, כולל כל שמחה וישועה הלל והודאה שבכל שבעת הימים הקודמים (ע"פ ספר התודעה).

יום זה לפי הספרים הקדושים ולפי החסידות הוא יום מסוגל לתפילות ולבקשות.

אומר ה'שפת אמת': שע"י הנרות חנוכה מאיר הארת המנורה גם היום בזמן הזה. ורמזו הקדמונים, ש"אסור להשתמש לאורה" - שהוא זכר למנורה. והיינו שיש בנרות קצת הארת המנורה, ושע"י הנרות נזכרין בנרות המנורה ומשתוקקין בני ישראל לנרות המנורה וע"י התשוקה מתעוררת אותה הארה של המנורה ולכן אומרים הנרות הללו קודש הם. ועל זה שהוא יום האחרון, וקשה עלינו פרידות הימים של חנוכה (כמו ימי חג סוכות - בשמיני עצרת), לכן משאיר יותר הארה על כל השנה ומתעורר בו נרות המנורה.

ובספה"ק בני יששכר (מאמרי חדשי כסלו טבת, מאמר ב, אות י) כתב: והנה כשבאתי לכלל זה, הנה אומר לך הדבר אשר מרגלא בפומייהו דרבנן רבותינו הקודמים, אשר בחנוכה יש מקום לעורר פקודת עקרים ועקריות, כעין ראש השנה.

הנה לדעתי עיקר הענין עיקר הסגולה ביום האחרון הנקרא בפי כל זאת חנוכה, אשר כוונתו מן נוצ"ר עד נק"ה מזל עליון ומזל תחתון, (מועד קטן כח) ובני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזל"א תליא מילתא, ואעפ"ז יש לרמז על כל ימי חנוכה, ותבין מתוך הדברים שיתבאר להלן א"ה, ואומר לך כעת מתתיהו בגימטריה = רא"ש השנה, ודי בזה כעת.

ואילו בספה"ק תפארת שלמה כתב, שלכן נקרא זה היום 'זאת חנוכה', מלשון חינוך, כי הפעולה מכל התיקונים שנעשו מראש השנה בתקיעות שופר, נגמר עתה בימי חנוכה. וזהו מחסדי הבורא ב"ה שמקבל מעשינו ברצון כמו קטן שהגיע לחינוך. כי מאי דהוה הוה ומכאן ואילך יקבל האדם עול מלכות שמים וממילא יתבטלו כל הקטרוגים...

רבי מאיר מקארסטשוב כתב (בספרו מאיר עיניי חכמים): שיתעורר כל איש ואיש ביום זה, בהדלקת נרות חנוכה ביום זה, ברצון ותשוקה בהזדככות כל חושי ואבריו.

הדברים מבהילים על הרעיון עד כמה תלויים הדברים ביום זאת חנוכה, וודאי החכם עיניו בראשו לנצל יום נשגב זה לתורה ולתפילה, למען יחוס ה' על שארית עמו...

אך הבעיה מתחילה בכך שאנו לא מכירים בערך התפילה ובפרט בערך היום הנשגב הזה. עד היכן מגעת כוחה של תפילה, ניתן ללמוד מהסיפור המופלא הבא (הובא בגליון 'פחד דוד' - 720): ד"ר לורנוס משמש כרופא בכיר במרסיי, ובעברו היה רחוק משמירת תורה ומצוות. משום מעשה שהיה, חזר ד"ר לורנוס אל היהדות בכל לבו ונפשו. וכך סיפר: פעם אחת, נסע ד"ר לורנוס ממרסיי למוגאדור (שבמרקו), כדי לבקר את קבר סבו רבי מאיר לוגסי ז"ל, הטמון בבית העלמין שם.

עוד קודם שיצא ממרסיי, הוא הבטיח לאביו שיפקוד את קבר הסבא, ואף יצלם תמונה מהקבר למזכרת. בבית העלמין, טרח ד"ר לורנוס וחיפש במשך כל שעות היום את קברו של הסבא, כשלחיפושים מצטרף גם השומר של בית העלמין. חיפשו ולא מצאו. תוך כדי החיפושים הקדחתניים בין אלפי הקברים המצויים בבית העלמין, ניגש ד"ר לורנוס להתפלל על קברו של הצדיק רבי חיים פינטו זע"א. במקום קדוש זה, הוא הביע את משאלתו שאם ימצא את קבר סבו, או אז הוא יכיר שיש אלוקים בישראל וגם יחזור בתשובה שלימה. כשסיים את

תפילתו, הגביה ד"ר לורנוס את עיניו כלפי מעלה, ואז הוא מבחין מרחוק בכמות גדולה יונים היוורות כלפי מטה ונוחתות על קבר אחד בבית העלמין. המחזה הלא שגרתי הזה משך את תשומת לבו, והוא החל פוסע לכיוונם. למרבה פליאתו, ככל שהתקרב יותר ויותר, היונים שחגו מעל קבר מסוים פרחו להם, למעט יונה אחת שנותרה על המצבה. ד"ר לורנוס התקרב בצעדים מדודים אל החלקה, ואז גם היונה האחרונה פרחה לה, הוא מבחין לתדהמתו ואומר זהו הקבר של הסבא! במעמד זה, הוא חש כי הצדיק אכן עזר לו למצוא את קבר סבו, וכפועל יוצא נדר שם לחזור בתשובה שלימה, והבטיח לעצמו, כי בכל שנה ושנה יבוא למוגאדור, להילולא של הצדיק רבי חיים זע"א. ואכן, לקראת ההילולא, בפגישתו הראשונה במרסיי עם רבי דוד חנניה פינטו שליט"א (נשיא מוסדות 'אורות חיים ומשה' - רשת של קירוב רחוקים בארץ ובתפוצות), כאשר הוא בא לספר את הסיפור הנפלא שקרה לו במוגאדור עם מאות היונים. עוד בטרם פתח את סיפורו, הבחין הרב שליט"א דרך החלון, בלהקה גדולה של מאות יונים הפורחות באויר... הרב התפעל מכך מאוד, ואמר בינו לבין עצמו בקול רם: "מה רבו מעשיך ה'! מאות יונים עפות ביחד, כדי למלאות את רצון ה'!" המילים כמעט ונעתקו מפי של ד"ר לורנוס, מרוב תדהמתו הוא פנה לרב ושאל בתמימות: "מנין הרב יודע כי היונים הם שכיוונו אותי לעבר קברו של הסבא שלי במוגאדור"? רבי דוד חנניה שלא ידע מהסיפור עם היונות במוגאדור, לא ירד לסוף דעתו של ד"ר לורנוס. אך לאחר מכן, כשסיפר על הכל, הבין הרב שליט"א כי אכן נסתרים דרכי ה'. בכל שנה, ביום ההילולא, מבקש הרב מד"ר לורנוס שישפר שוב את הסיפור הנפלא הזה, כדי לעורר אנשים נוספים לשוב בתשובה שלימה. ולא עוד, אלא שהכל ידעו כי הש"ת שומע תפילות "פי לא בזה ולא שקץ ענות עני..." (תהלים כב). והבא להיטהר מסייעין לו מן השמים. והראיה, שבזכות מעשה זה חזר בתשובה שלימה ולכור מחצבתו - לאבינו שבשמים!

יש אנשים חושבים שהמושג 'תפילה' מתייחס דווקא לשלשת התפילות שתקנו לנו חז"ל, ואינם יודעים כמה חשובה כל תפילה שהאדם לוחש לבוראו אפילו באמצע היום, תוך כדי שהוא עוסק בעבודתו ובעמלו.

זאת ועוד, התפילה הנלחשת באמצע היום, תוך כדי טרדות החיים, מתקבלת לפעמים לרצון עוד יותר מהתפילות הקבועות, מכיוון שעל תפילות אלו, אין השטן מקטרג. וכך מובא בשם ה'דברי חיים' מצאנז זע"א, שבשעה שהאדם מתפלל את התפילות הקבועות שתקנו לנו חז"ל, יש מקום לשטן לקטרג על תפילותיו שלא כהוגן המה, וכמו"כ יש בכוח השטן לבלבל את מחשבותיו, למען לא יתפלל בכוונה הרצויה. אך כשאדם מתפלל לה' באמצע היום, כששוכב או מיטתו או עוסק בעסקיו, זה לא נגלה לשטן ולמקטרגים, ומכיוון שכך, עולות תפילות אלו לרחמים ולרצון לפני אדון כל.

ה'דברי חיים' מצאנז (בשיעור בפרשת ואתחנן, תשד"מ), אמר: "זהו לימוד עבודתו, שחובת התפילה, אינה רק על דברים הנוגעים לתורה ויראת שמים, או על עניינים גדולים וחשובים כגון פרנסה, אלא אף על דברים קלים וקטנים, צריך האדם להפיל בקשתו אך ורק אל אביו שבשמים, כמו תינוק קטן שפונה אל אביו בכל משאלותיו הפעוטיות, כגון שרוצה חפץ לשחק בו או איזה דבר מאכל. אמנם כלל גדול הוא, שכאשר האדם מתפלל ומבקש מהש"ת את צרכיו, לא יעשה זאת מתוך ספק וחוסר ברירה ח"ו, שמתוך שאינו רואה אפשרות אחרת, אזי בצר לו הוא מנסה לפנות אל אלוקיו בתפילה ובמזמורי תהלים, אלא להתפלל כדרך הצדיקים שלא עמדו בתפילה מתוך ספיקות אם תתקיים מבוקשם, אלא ידעו בוודאות שהשומע תפילת כל פה ימלא כל משאלותם, כן כל אדם ישא בקשתו מיד כשהוא נצרך לאיזה דבר. כמו שכן מרגיש אהבת אביו אליו ויודע שבאהבתו ובחמלתו עליו ומרוב תשוקתו להשלים לו רצונו ומאווייו לא יחשוך ממנו מאומה, כך חייב יהודי לעמוד בתפילה מתוך ידיעה ברורה שאביו הרחמן אוהב אותו ויתן לו כל דבר שיבקש ממנו". וישמע החכם ויוסיף לקח. 1

איבדתי את הכרתי, התעוררתי בביה"ח כשפני חבושות לגמרי. מוטי חברי סיפר לי על השריפה הגדולה: "נר החנוכה התלקח והצית את השמיכה, החדר כולו נשרף! בניסי ניסים ניצלתי, וגם זוג התפילין החדשות שלך ניצלו ללא פגע, רק הן נותרו מהשריפה..." דמעות נקוו בעיני, נס היה לי! חברי הגיש לי את שקית התפילין, אמצתי אותה בחום אל שפתי. כעבור שבוע, שוחררתי מביה"ח כשצלקת גדולה מעטרת את לחיי הימנית, אך יחד עם זאת - תודות לה' יתברך - נפתחו מעיינות הרגש אצלי, הפכתי ליהודי מאמין באמונה שלמה בבורא העולם, שהחיינו וקיימנו והגענו לזמן הזה!

[ברינה יקצורו]

"בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול ולא היה בו אלא להדליק יום אחד נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים" [מסכת שבת כא:]

ה'פני יהושע' מקשה במסכת שבת, לשם מה היו צריכים את הנס של פך השמן, הרי טומאה הותרה בציבור, והיה אפשר להשתמש בשמן טמא? ונראה לי לתרץ בזה, שהקב"ה רצה להראות לנו שלא נחפש לעצמנו היתרים, כי אם האדם יתחיל לחפש היתרים, ימצא על כל דבר היתר. והעצה להתרגל בדרך זו היא, שהאדם לא יסמוך בשום עניין רוחני על שכלו והבנתו, אלא על כל שאלה יתייעץ עם החכמים מורי דרך. וכן החכם עצמו, מה שנוגע לו, לא יסמוך על שכלו, אלא יתייעץ עם חכם אחר, כי זוהי אמונת חכמים, ובדרך זו, יוכל האדם להתרגל לקיים את התורה כפי אשר נצטוונו ללא שינויים והיתרים.

כשהייתי בחור צעיר וסיימתי את לימודי בתיכון, לא ידעתי עדיין לאן מועדות פני. אימי רצתה שאמשיך ללמוד באוניברסיטה "אתה תהיה רופא גדול" - אמרה בחיך, גם אבי רצה שאמשיך בלימודי "אתן לך הכול, אבל אני רוצה שתשקיע עצמך בלימודים, תלמד משפטים ותהיה שופט מפורסם..." - כך אמר לי אבא. אולם, אני הייתי מלא מרץ ולא רציתי ללמוד, הטיולים ברחבי העולם, קרצו לי יותר מהלימודים המייגעים באוניברסיטה.

באותם ימים לא הכרתי את היהדות, הורי היו רחוקים מכל ריח של תורה ויהדות. בעודי מתלבט מה אעשה בחופשה הארוכה, הציע לי חבר להצטרף אליו לטיול מעניין בארץ ישראל. הוא הראה לי מפות, צילומים ותמונות צבע נפלאות. "זוהי ארץ נפלאה, ואנו חייבים לראות אותה ולנשום את האוויר המיוחד שבה" אמר בקול נרגש. השתכנעתי, עוד באותו יום ארזתי את חפצי וקניתי כרטיס טיסה, וכעבור ארבעה ימים המראנו יחד אל ארץ הקודש. היה זה הטיול היפה שערכתי מעודי, טיילנו ולא ידענו שְׁבָעָה, אולם יותר מכל נמשכתי לירושלים.

את השבת הראשונה, עשינו ברובע היהודי עם קבוצה גדולה של תיירים כמונו. היתה זו שבת מיוחדת במינה, אפילו שעדיין לא ידעתי מאומה על קדושת השבת וייחודה.

בליל שבת ירדנו לכותל, כולם היו לבושים חגיגי, ואור מיוחד על פניהם. רחבת הכותל היתה מלאה מתפללים, קול שירה וריקודים, בליל מנגינות ונוסחאות, תפילות ותשבחות הקסימו אותי וגרמו לי התרגשות מצמררת.

"זהו מקום קדוש מאוד" - הרגשתי בחוש. בחור ישיבה חביב פנה אלי והזמין אותי לסעוד בישיבתו את סעודות השבת, הסכמתי ויחד צעדנו לישיבת "אור שמח".

הייתה זו השבת הראשונה בחיי, שולחן שבת, הזמירות, פניהם הקורנות של הרבנים והשמחה הטבעית, המאכלים הערבים ודברי התורה המתוקים - היתה זו שבת מרוממת.

כשיצאה השבת, קצת נעצבתי, קשה היה לי להיפרד משבת קודש, אולם חברי החדש מהישיבה לא עזב אותי "הישאר איתנו כאן ותכיר עולם חדש שלא הכרת עד כה" - שיכנע אותי. התלבטתי, חברי הפציר בי לעזוב הכול ולשוב הביתה, אולם הזיכרונות המתוקים מהשבת המרוממת, היו חדים ומשכנעים, נפרדתי מחברי ונשארתי בישיבה.

דברים רבים וחדשים שמעתי בעת שהותי בישיבה, שאלתי שאלות רבות וקיבלתי תשובות.

"לאט לאט, בסבלנות, פסיעה אחר פסיעה" - עודד אותי הרב, אולם כמעט התייאשתי. "קשה לי לקיים את המצוות, איני זוכר מה מותר ומה אסור..." אמרתי לרב בקול בוכים, הייתי שבור, כי בשכלי הבנתי שהאמת והצדק טמונים בדרך החדשה ומה מאוד רציתי להתקרב. "התחל עם מצווה אחת, ולפי הכלל והידוע "מצווה גוררת מצווה" תמשיך עד שתזכה להיות בעל תשובה אמיתי" - אמר לי הרב בקול מעודד.

"באיזו מצווה אבחר?" שאלתי, לאחר הרהור הוא השיב: "מצוות הנחת תפילין היא יקרה התחל עימה, והתפילין ישייעו עליך קדושה ויסייעו לך לצעוד בדרך הנכונה..."

ואכן, עוד באותו יום קיבלתי זוג תפילין מהודרות. בכל בוקר הנחתי תפילין... אולם ליבי נותר אטום ויבש...

ואז הגיעו ימי החנוכה, נר ראשון של חנוכה, חנוכיות רבות קישטו את חלונות הישיבה, גם אני הדלקתי נר חנוכה ובדמעות רותחות, ביקשתי מהקב"ה שיפתח את ליבי ויוליכני בדרך הנכונה. ראשי הסתחרר, צעדתי לאיטי אל המיטה וביקשתי רק לישון, תרדמה עזה נפלה עלי, לפתע כאב נורא צרב את פני, חשתי בעירה חמה ושורפת, פקחתי את עיני בבהלה, עשן סמיך אפף אותי, הייתי כולי בוער!!! הצילו!!! צעקתי בשארית כוחותיי מנסה להימלט מהלהבות,

בתורה בברכה ברונה רון

"לְאָדָם מַעֲרָכֵי לֵב וּמֵה' מַעֲנֶה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף

מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף : דינה בת שרה

נפתלי בן רוזה : סמי בן שמחה : גורג'י בן שמחה

אברהם בן חנה : יוסף חיים בן לאה : יהודה בן טובה

סלמן בן חבו ודוד : יעקב בן סאלם : חיים בן אסתר

אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם : רוני בן יעקב ועזיזה

אפרים בן ציון ורבקה : עופר בן יחיאל : סמי בן חנה

משה אהרן בן מאיר יצחק : חנינה בת כמיסה : מאיר בן שמחה

מינה בת מרדכי שמואל : יפה נדרה בת נעימה : ג'וליה חיה בת גריסה

מרים בת עזיזה : נוראני בת מרים ורבי : כתון בת חביבה

שמחה בת סרח : חיה בת יוסף : רחל בת חנה

להצלחה: אריה (לאון) בן מלכה : **ציוני** - זהבה בת אטו

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
יהודה בן אסתר : יעקב ישראל בן גלית
אורטל בת גלית : הדסה בת מרים
דוד בן שמחה : מנחם בן עליזה : זולית בת חנה
פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה
מרים קרן בת רבקה : אילה בת ציפורה
שרה בת רבקה : שרה תהילה בת חנה
אברהם בן אנט : פיבי בת חביבה בן חמו
נורית בת רחל : רחל בת נוארה : גלית בת רות

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה
שושנה ריזל בת מינה
מיטל בת לולו
שמחה צביה בת רחל
יובל בן שלומית : אושר בת אורנה
הודיה בת ציפורה : רחל בת חיה
עדי בת מזל : חן בת דלילה (מרים)

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - **050-3828752**

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון

מוקדש לע"נ הרה"ג הרב יהודה צדקה זיע"א, הרב הגאון בן ציון אבא שאול זיע"א והרב הגאון עובדיה יוסף בן גורגיה זיע"א

ערוכת שבת

עלון מס' 1049

להצלחת צבי בן יפה זרעיתו זב"ב הי"ו	פרשת מקץ		לע"נ רפאל בן פרוחה ז"ל
שלמה בן מרגלית זיווג הגון			לע"נ מזל בת שרה ע"ה
להצלחת מרים בת שרה תחי	ל' בכסלו תשע"ט, ירושלים		לע"נ אליהו בן מרים ז"ל
להצלחת אליהו ברוך בן מזל הי"ו			3:59
לרפואת והצלחת ר' יעקב בן תופחה הי"ו	5:15	יציאת שבת	לע"נ חוקיה בן אסתר ז"ל
לרפואת הרב ידידיה ציון בן שרה הי"ו	5:51	רבינו תם	לע"נ אידן מרים בת דוולת ע"ה

אמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנתנו על אחינו (בראשית מב,בא)

נראה שהוכיח בין האחים ובין ראובן הנה, כי האחים עמדו על דעתם שפדין וכהלכה עשו עם יוסף (ראה לעיל בפר' וישב), אלא שהתודו והתחרטו על שהתעלמו מתחונקיו ובכיותיו לפניהם, ולא נהגו עמו לפנים כשוורת הדין, לקול תחונקיו. וכמו שאמרו במדרש (ב"ד פצ"א ט"ו): "אפשר יוסף בן שבע עשרה שנה רואה את אחיו מוכרים אותו והוא שותק, אלא מלמד שהיה מתחבט לפני רגליו של כל אחד ואחד כדי שיתמלאו עליו רחמים, ולא נתמלאו", והו שפאמר: "אשר דאינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו, על כן באה אלינו הצרה הזאת" (בראשית מב,בא). שכל חרשתם של האחים על שלא אבו סלח לו, למדות בקשותיו ובכיותיו, וכבר אמרו (ב"ק צב) שלא יהיה המוחל אכזרי. ודרשו (ביצה לב): "ונתן לך רחמים ורחמך והרבך" (דברים יג,ח), כל המרחם על הבדיות בידוע שהוא מורעו של אברהם אבינו" וכו'. לפיכך: "זיען ראובן אותם לאמר, הלא אמרתי אליכם לאמר אל תחטאו בילד ולא שמעתם" (בראשית מב,בב), כלומר: לא כיו אלא עצם המעשה שלכם חטא גמור הוא, כי רק מעשה ילדות היה מצדו של יוסף בהביאו את דבתם רעה אל אביהם, ואין כאן פשע במזיד, (ולט חז"ל כאן אותו בשם ילד), ולכן גם דמו נדרש, לא רק התעלמות מן התחונקים של יוסף, וההתאכזרות כלפיו, אלא חזקים אנו לתת את הדין עליו. [וכמו שפרשו המפרשים, על מה שנאמר: "וישב ראובן אל הבור והנה אין יוסף בבור ויקדע את בגדיו, ויאמר: הילד איננו ואני אנה אני בא" (בראשית מז,בט). שראה בחזון רוחו שעתידים לפל הרוגי מלכות בידי הרומאים, לכפר על מעשה עשרת השבטים שמכרו את יוסף, ונרמז זה בתיבות: ו,אני אנה" אני בא, נוטריקון: "אל נקמות יי אל נקמות הזפייע" (תהלים צד,א). (הרח"ב) ויאמר אברהם

ספוד שבוע

חנוכה שמח

מוקדש לע"נ שמעון בן רחל ז"ל

חנוכה בסיביליה

הסיפור, שאנו עומדים לספר לכם כאן, מוביל אותנו אל הימים הטרגיים, בהם גורלה של יהדות ספרד, זמן קצר לפני הגרוש, היה נתון על כפות המאזניים. בימים אלה שלטה בספרד האינקביויציה הנוצרית העקובה מדם, שפעלה בהנהגתו של שונא ישראל טורקומדה. תפקידה של האינקביויציה היה, כידוע, לחקור ולדרוש אחרי אנשים שנאמנתם הנוצרית היתה מוטלת בספק.

לרשות האינקביויציה עמד כח בלתי מוגבל, סוכניה ומרגליה היו פזורים בכל הארץ, כמו גם בארצות נוצריות שכנות. במיוחד התמסרה האינקביויציה בעיקוב אחרי אנוסים יהודיים, שהעמידו פני נוצרים, אולם בסתר לבם שמרו את דיני היהדות. הללו לא יכלו לעמוד בלחץ הפוגרומים והשחיטות, שהיו מנת חלקם של היהודים מצד האוכלוסיה הנוצרית, והרגישו עצמם נאלצים לקבל את האמונה הנוצרית, לפחות למראית העין, על פי רוב היו אלה יהודים מהעמדות העליונים העשירים ובעלי ההשכלה, שתפשו משרות חשובות בממשלה ובחברה הכללית. היו אלה סוחרים, חרשתנים, בנקאים וכדומה. רבים מהם שמרו, כאמור, את מצוות היהדות בסתר וזו היתה עילה לאינקביויציה "לטפל" בהם, להחרים את רכושם ולענות אותם עינויי גוף קשים.

אחז האנוסים המכובדים ביותר של סיביליה, היה ברוך מנדוזה, סוחר עשיר שניהל עסקים בהקף רחב וספינותיו הובילו סחורות לארצות רחוקות. טורקומדה שם עין זה מזמן על "נוצרי" חדש זה ושיפשף את ידיו בהנאה, כאשר חשב על הרכוש הגדול שיפול בחלקה של הכנסיה, כאשר יצליח לתפוש אנוס זה באינו "עברה" שהיא, האינקביויציה לא נזקקה להוכחות מרובות. די היה בעדותה של משרתת, כי בבית אדוניה מחליפים כל יום ששי כלי מיטה לכבוד שבת. אולם לצערו הרב של האינקביויציה הגדול, לא הצליחו סוכניו החשאיים, אותם הוא שחל בביתו

בהיותו צעיר לימים שאל פרננדו לא אחת את מחנכיו הכמרים על אודות מוצאו והוריו. הם נהגו לספר לו, שהוא אסופי מצאו אותו בהיותו תינוק בפתחה של כנסיה. אולם פרננדו פקפק בכך ולבו אמר לו, כי מוצאו מהיהודים, אולם לא היתה לו כל הוכחה, כדי לאמת השערה זו. עתה שנכנס לשרות האנקביויציה נפתחו בפניו כל הדלתות והיתה לו גישה חופשית אל התיקים הסודיים של האנקביויציה. הוא ניצל את ההזדמנות והחל מחפש ומחטט בספרים, כדי למצוא עקבות מוצאו.

פעם בערב אחד, כאשר פרננדו עלעל בין הדפים המצהיבים של ספרי הארכיון האינקביויציה זיטורי הוא גילה דו"ח, שסיפר את קורותיה של משפחת האנוסים לאון ואסתלה מנדוזה. ולמרות שהשם מנדוזה היה שם די נפוץ בספרד ולא היתה לו כל משמעות מיוחדת לגבי הכומר הצעיר, מצא בכל זאת ענין רב במסמך והחל קורא בו בעיון. הדו"ח סיפר בפרטי פרטים על ההשד שנפל על משפחת מנדוזה, כיצד

לרשות האינקביויציה עמד כח בלתי מוגבל, סוכניה ומרגליה היו פזורים בכל הארץ, כמו גם בארצות נוצריות שכנות. במיוחד התמסרה האינקביויציה בעיקוב אחרי אנוסים יהודיים, שהעמידו פני נוצרים, אולם בסתר לבם שמרו את דיני היהדות. הללו לא יכלו לעמוד בלחץ הפוגרומים והשחיטות, שהיו מנת חלקם של היהודים מצד האוכלוסיה הנוצרית, והרגישו עצמם נאלצים לקבל את האמונה הנוצרית, לפחות למראית העין, על פי רוב היו אלה יהודים מהעמדות העליונים העשירים ובעלי ההשכלה, שתפשו משרות חשובות בממשלה ובחברה הכללית. היו אלה סוחרים, חרשתנים, בנקאים וכדומה. רבים מהם שמרו, כאמור, את מצוות היהדות בסתר וזו היתה עילה לאינקביויציה "לטפל" בהם, להחרים את רכושם ולענות אותם עינויי גוף קשים.

אחז האנוסים המכובדים ביותר של סיביליה, היה ברוך מנדוזה, סוחר עשיר שניהל עסקים בהקף רחב וספינותיו הובילו סחורות לארצות רחוקות. טורקומדה שם עין זה מזמן על "נוצרי" חדש זה ושיפשף את ידיו בהנאה, כאשר חשב על הרכוש הגדול שיפול בחלקה של הכנסיה, כאשר יצליח לתפוש אנוס זה באינו "עברה" שהיא, האינקביויציה לא נזקקה להוכחות מרובות. די היה בעדותה של משרתת, כי בבית אדוניה מחליפים כל יום ששי כלי מיטה לכבוד שבת. אולם לצערו הרב של האינקביויציה הגדול, לא הצליחו סוכניו החשאיים, אותם הוא שחל בביתו

בהיותו צעיר לימים שאל פרננדו לא אחת את מחנכיו הכמרים על אודות מוצאו והוריו. הם נהגו לספר לו, שהוא אסופי מצאו אותו בהיותו תינוק בפתחה של כנסיה. אולם פרננדו פקפק בכך ולבו אמר לו, כי מוצאו מהיהודים, אולם לא היתה לו כל הוכחה, כדי לאמת השערה זו. עתה שנכנס לשרות האנקביויציה נפתחו בפניו כל הדלתות והיתה לו גישה חופשית אל התיקים הסודיים של האנקביויציה. הוא ניצל את ההזדמנות והחל מחפש ומחטט בספרים, כדי למצוא עקבות מוצאו.

לרפואת ששון בן חנוה הי"ץ | לרפואת אליהו בן פחימה | לזרע של קיימא דגנית בת דליה

התנפלו על ביתם סוכני האינקביזיציה, כיצד חקרו ודרשו אותם תוך הפעלת מכשירי ענוי משוכללים ביותר. החוקרים עשו הכל, כדי לאלץ את האנוסים «להודות בפשע» וכן למסור שמות נוספים של אנשים, ששומרים בסתר על חוקי היהדות, כמוהם. הדו"ח גם ציין, כי הנחקרים גילו עקשנות רבה ולמרות הענויים הקשים לא היו מוכנים למסור אף שם אחד, עד שמתו מהר עינויים וגופותיהם נשרפו על מוקד פומבי. לבסוף ציין הדו"ח, כי קרוב משפחה של מנדוזה התיצב ובקש שימסרו לידיו את היתומים, ילד וילדה בני שלש, תאומים. אולם האינקביזיציה הסכימה למסור רק את הילדה, בעוד שהילד נמסר למנזר... פרנגדו קרא את המסמך, כשהו מוכה תדהמה. הפרטים המדויקים, שהוקדשו לתאור העינויים התליאו אותו וגרמו לו בחילה. עד כה לא תיאר לעצמו לאיזו אכזריות ושפלות יכולה ה«אהבה הנוצרית» להגיע. האפשרות שהללה, שעונו למות ע"י האינקביזיציה, יכלו להיות ההורים שלו, שברה אותו לגמרי.

כל אותו לילה ישב פרנגדו במשרדי הארכיון של האינקביזיציה ועיין וחזר ועיין במסמכים כמכושף. כאשר יצא מהבנין כבר האיר השחר והוא הסתובב ברחובות ללא מטרה, עד שזכר, כי עליו להיות במשרד הראשי של האינקביזיציה בשעה עשר לפני הצהריים.

טורקומדה קיבל את פניו בחיוך ידידותי, אולם מעיניו החדות לא נעלמה חזותו הסעורה של הכומר הצעיר: «אתה חולה פרנגדו? אתה נראה כאילו בלעת צפרדע, או שמא ראית שד בדרךך לכאן? פרנגדו בקש להשיב לאנקביזיטור הראשי, כי אמנם נכון הוא רואה לנגד עיניו שדים בדמות בני אדם, אולם התאפק, ואמר כי עבר עליו לילה של נדודי שנה והוא אינו מרגיש בטוב.

«רק חוטאים אינם מסוגלים לישון» — העיר טורקומדה — «אולם אתה פרנגדו הנך ירא שמים ואינך חוטא!»

«מי האיש שיכול לומר על עצמו, שהוא נקי מעוון?» — השיב פרנגדו בנימה של עצב. «אל תיפול ברוחך פרנגדו, יש לי בשבילך תפקיד מצויק ואם תבצע אותו ביעילות, לא יחסר לך, לא עושר ולא כבוד, שב איפוא, ושמע» טורקומדה מסר לכומר הצעיר את הפרטים

הבאים: זה זמן רב, שאנו חושדים באחת המשפחות העשירות ביותר של האנוסים בעיר. הבית שלהם הוא היפה ביותר בין הארמונות אשר על שפת הנהר. אני סומך עליך, שאתה כבר תמצא דרך, כיצד להדור לבית זה ולהוכיח את אשר צריך להוכיח. חלק העשירי מכל הרכוש יהיה שלך ואני אמנה אותך לתפקיד בכיר ביותר באנקביזיציה, אם רק תצליח במשימה...»

כאשר הגיע לכאן, קם טורקומדה ממקומו והחל פוסע בחדר, כשהוא מסביר לפרנגדו בדברים רוויי שנאה, איזו הצלחה תהיה זאת לאינקביזיציה, אם תצליח לשים יד על בנדיקט מנדוזה. פרנגדו שמע כמוכה הלם את השם מנדוזה יוצא מפי האינקביזיציה הראשי, אך הוא שוב הצליח להשתלט על עצבו והעמיד פנים, כאילו שהוא שומע בדריכות את הנחיותיו של הרוצח.

«לך תישן פרנגדו ולמחרת גש לעבודה ב- מרץ» — אמר טורקומדה, כאשר ליווה אותו עד הדלת.

במשך יום שלם התרוצצו במוחו של פרנגדו מחשבות שונות, כיצד לפתור את הבעיה הסבוכה. לבסוף עיכד תכנית.

היה זה באמצע הלילה, כאשר פרנגדו נגש לבית מנדוזה. הדלתות היו נעולות וחומה גבוהה היקפה את הגינה. הבית היה נתון בחשכה מוחלטת, רק למעלה, מבעד לתריסים המוגפים של חדרי השינה, הסתנן החוצה אור קלוש.

לאט ובזהירות טפס פרנגדו על החומה וקפץ לתוך הגינה. ליד קיר הבית מצא עץ גבוה, שאחד הענפים שלו צמח מעל למרפסת של הבית. הוא טפס על העץ, קפץ על המרפסת ועמד רגע, כדי לנוח ולהשקיט את נשימתו הטרופה. לאחר מכן הוא ניסה לפתוח את הדלת, המוליכה לחדר השינה, אך היא היתה נעולה. פרנגדו, שלפני צאתו למבצע זה מצטייד ב«כלים מכלים שונים» ממשכן מכשירי הפריצה והענויים של האנקביזיציה, שלף עתה מכיסו «מפתח גנבים» ופתח את הדלת הנעולה. משנכנס, מצא את עצמו בחדר שינה מפואר, אשר המטות בו היו מסודרות לקראת שינה. הדלת של החדר היתה נעולה מבפנים ומכך הסיק פרנגדו, כי מוכרח להיות דלת נוספת, סודית, המובילה למקום סתר. עובדה זו כשלעצמה לא הפתיעה את פרנגדו.

לרפואת הנפש והגוף לגבריאל נפתלי בן אביטל הי"ו

לרפואת יצחק בן פורטונה מזל הי"ו

לרפואת יהודית בת אילנה

לרפואת שרה בת טורן הי"ו

שידע אל נכון, כי ברבים מבתי האנוסים קיימים מקומות מהבוא סודיים כאלה. הוא החל לחפש את הפתח, משש את הקירות, אך העלה חרס. אחר כך נפל מבטו על ארון בגדים גבוה ועלה בדעתו, כי הדלת הסודית צריכה להיות מאחוריו. הוא ניסה לדחוף את הארון ממקומו, אך הלה לא זו. אחר כך, כאילו בהסח הדעת, ניסה לדחוף בכיוון השני והפעם האיר לו המזל פנים: הארון החל זו אט אט, כאילו עובד הוא על ציר משומן היטב ולנגד עיניו של פרננדו נתגלתה דלת ומאחוריה מדרגות לוליניות, שהובילו אי שם למטה. הוא החל פוסע במדרגות והדלת נסגרה מאחוריו באופן אוטומטי. כאשר נסגרה הדלת, נשתרר חושך במקום ופרננדו, שעמד על המדרגה האחרונה נפל מלוא קומתו לפני דלת נוספת, שהיתה בתחתית המדרגות. דלת זו נפתחה עתה בבהלה ופרננדו מצא עצמו שוכב על רצפתו של חדר מרתף מואר באור נגוהות ושלוש פנים מבוהלות מביטות בו באימה...

קטן... מבטו נפל על פניהם החיוורות כסיד של ברוך מנדוזה, אשתו ורחל. "אחותי היקרה! דוד... דודה... אינכם מכירים אותי?" קרא פרננדו נרגשות. שלוש הדמויות הקפואות נעורו לפתע לחיים. "הלא זה פרננדו — אפרים! זהו בן אחי היקר... זהו אחי האבוד!" את מקומו של פחד המות תפשה עכשו שמחה גדולה. אולם בראותם את גלימת הנזיר של פרננדו, החלו קרוביו מעיפים בו מבטים של חשש וחשד.

"אין עכשו זמן לספר לכם את כל הסיפור שלי" — אמר פרננדו לקרוביו — "אנחנו חייבים להמלט על נפשנו במהירות האפשרית." עתה נטל לידיו ברוך מנדוזה את נהול מבצע ההצלה. בחוץ, על הנהר, תמיד היתה לו מוכנה ספינה קטנה ומהירה למקרה של צורך דחוף ואילו אחת מאוניותיו הגדולות עמדה תמיד מוכנה בנמל לכל מקרה של צורך. כל ספינותיו הושטו בידי אנוסים נאמנים. בלילה נטול ירח הפליגה משפחת האנוסים בספינה הקטנה ואחר כך בגדולה. לפנות בקר שטה הספינה שלהם בלב ים, כשבלבם תקווה שתוך ימים ספורים הם יגיעו לחוף מבטחים.

פרננדו קם והזדקף מלוא קומתו. לפתע הוא ראה לנגד עיניו חנוכיה ובה נרות דולקים. נרות קטנים, מפיצי אורה גדולה, נרות שכמותם לא ראה זה זמן רב. כן, עכשו הוא נזכר, כי נרות כאלה הוא ראה פעם, כאשר היה עדין ילד

עוד אופן ויה"י מק"ץ ר"ת וכל ישראל הנרות ידליקו. מיצותם קודם ציאת, שנתיים ר"ת שימנה נרות תדליקו ימין מיתחיל, א"נ ש'מאל נרות תדליק ימין מזוזה, ימי"ם ר"ת יש מגרעין יש מיזסיפים, דהיינו מחלוקת

אנו קהילת "פנים מאירות" קהילה ספרדית ירושלמית שמאי והלל בשכונת "חומת שמואל" (הר חומה) בירושלים. אנו נמצאים בשלבי בניה מתקדמים ומחפשים נדיב לב לבנין בית הכנסת. בית הכנסת יקרא על שמו של הנדיב. בברכת התורה. הרב שי בר אשר 0506229343.

הודעה חשובה: בכל יום מתקיים מניין ותיקין בניה"כ "אהבת חיים" ע"ש חכם מנחם מנשה זיע"א

לזיכוי הרבים ניתן לשמוע את שיעורי מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל 8594315-054 ללחץ 2

לרפואה והצלחה: שלמה בן רבקה, הרב יצחק אהרן בן פרוחה, שלמה בן הלה, מולוק מרים בת מזל, דוולת רחל בת מולוק מרים, איתן בן בלוריה, מאיר בן רחל, ציון בן מזל, חבו חוה בת נוימה, ליאת מרגלית בת מרים

א"צ: ר' אבינועם שכתי בן אשה, אליהו בן שרה, רינה בת יוכבד, שרה בת רחל, סיומה בן שרה, מאנון בן רחל, ישראל בן נטמן, אריס בת מיכל,

ר' ככא בנימין בן אברהם לחמן, אברהם בן נטמן, יונה רינה בת נשמה, איזן בת זאור, דוד בן רחל, שלמה בן שלמה, אהובה בת הריאה, סיומה בן שלמה

לרפואת יגאל רבי בן מלכה הי"ו לרפואת שמחה בת שרה הי"ו לרפואת תמר אליס בת קרן הי"ו

העלון יוצא ע"י הקרן "תומכיה נאוושר" העורך צבי ד. הי"ו נייד: 050-6875601

- לרפואת מיכה בן מסעודה
- לרפואת רפאל בן כלה הי"ו
- לרפואת שולמית בת יהודית

- לרפואת דוד בן מזל הי"ו
- לרפואת משה בן זוהרה הי"ו
- לרפואת ברכה בת קלרה

- לרפואת מאיר בן רחמה
- לרפואת הילד יואל בן אביבה
- לרפואת זכריה בן מזל הי"ו

מאוצרות הפרשה

ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חלם והנה עמד על היאור (מא,א)

מובא בבית הלוי סיום תקופת מאסרו של יוסף וחלום פרעה הם לכאורה שני עניינים נפרדים, אשר מלבד זה שארעו באותו פרק זמן, אין שום קשר ביניהם.

צריך להבין, אם כן, מדוע כורך הפסוק את שניהם יחד באמרו, "ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם". אלא בכל דבר בעולם יש סיבה ומסובב. כלומר, ישנה הסיבה הגורמת את הדבר, וקיימת התוצאה הנוולדת מן הסיבה. בהבחנה המדויקת מהי הסיבה ומה המסובב שוררת מבוכה רבה, ורבים הם הטועים. למשל, אם אדם השקיע כספו בעסק מסוים והרוויח על ידי כך ריוח גדול, אומר השכל האנושי, שההשקעה היתה הסיבה שממנה נהיה הרווח הגדול. אליבא דאמת, זוהי טעות גדולה. לא ההשקעה הביאה את הרווח, אלא מן השמים נגזר עליו שירוויח. ואחרי שגזרו כך, מן השמים סוכבו את מהלך העניינים בעולם הזה שיבוא אדם זה וישקיע את כספו בעסק מוצלח. נמצא אם כן, שהמציאות היא ההפך ממה שבני אדם רגילים לחשוב, לא העסק הוא הסיבה והרווח הוא המסובב, אלא הרווח שנקבע מן השמים הוא הסיבה והעסק הוא המסובב.

כך הוא הענין גם אצל יוסף. המדרש (בראשית רבה פ"ט א') אומר "ויהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חולם", זה שכתוב איוב (כח ג'): "קץ שם לחשך", קץ שם ליוסף כמה יהיה בבית האסורים. כיון שהגיע הקץ, "ופרעה חולם". כלומר, גם כאן יש מקום לשכל האנושי לטעות ולומר שחלום פרעה הוא הסיבה שסוכבה את הוצאת יוסף מבית האסורים. בא המדרש ומלמדנו שהקב"ה הועיד מראש את חלום פרעה להיות האירוע שיגשים את יציאת יוסף מבית הסוהר. על כן היה עתוי החלום תלוי ועומד עד שתגיע העת של "קץ שם לחושך", סוף ישיבת יוסף במאסר. ומכיון שהגיע היום הנכסף, מיד "ופרעה חולם". מעתה מובן היטב סדר העניינים בפסוק וכריכתם יחד. אכן, "מקץ שנתיים ימים", של יוסף, הגיעה העת "ופרעה חולם".

שם. רבינו האור החיים הקדוש מדקדק בלשון הפסוק, שהיה לו לומר ויהי מקץ שנתיים ימים 'חלם פרעה' או 'ויחלום פרעה', ומדוע נאמר בלשון ופרעה חולם'???

ומתוך זה לשונו: 'עוד אפשר שיכוין לומר, כי שנתיים ימים ופרעה חולם בתמידות חלום זה, אלא שלא היה יודע שחלם, ולסוף שנתיים חלם ולא שכח'. עד כאן לשונו. כלומר: שבמשך שנתיים חלם פרעה את אותו חלום, אלא כשהוא היה קם בבוקר לא ידע מהחלום כי היה שוכח אותו, ולאחר שנתיים ימים חלם ולא שכח, ואז הגיעה ישועתו של יוסף הצדיק שיצא מבית האסורים. ונמצינו למדים יסוד גדול באמונה: שלכאורה מה היה הצורך בכך שיחלום פרעה במשך שנתיים, והלא עיקר המטרה היה לסובב לפתרון החלום על ידי יוסף, ושיצא על ידי זה מבית האסורים, ולכאורה היה מספיק שיחלום פרעה בלילה האחרון בסיום השנתיים ימים. אלא התשובה לכך היא: שהרי כל הסיבה שנתעכב יוסף שנתיים ימים בגלל שאמר לשר המשקים והזכרתי, ואם היה יוסף נותן אל לבו לשוב על זה, הרי היה נגאל בתוך השנתיים, שהרי תשובה מועלת לכל דבר, לכן מן השמים הכינו סיבת גאולתו שלא יהיה מעוכב אפילו שעה אחת, ובכל

השנתיים האלו חלם פרעה את אותו החלום, ואם היה יוסף מתקן את הענין הזה שתלה בטחונו בבשר ודם, אז מיד היה פרעה נזכר בחלומו, מה שהיה מביא לגאולתו של יוסף מיד.

וכן לגבי פרנסה וכל ישועה שהאדם צריך, עליו לדעת שהישועה עומדת ומחכה לו, והוא רק צריך לעשות השתדלות רוחנית, וברגע שיהיה ראוי, יקבל אותה מיד. (ליקוטים נפלאים)

ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם וישתיהו על ארץ מצרים (מא,ג)
שואלים חכמי ישראל, הרי יוסף נתבקש על ידי פרעה לפתור את חלומותיו, ולא לתת לו עצות. א"כ מדוע לאחר שפותר הוא את החלומות, מעז ונותן לפרעה גם עצה?

אלא אמר רבי צבי הירש פרבר, הדבר יובן על פי משל, שני שרים גויים, רודפי כבוד, באו פעם לתחנת הרכבת, ומצאו שם מקהלת מנגנים. האחד אמר: לכבודי באו, והאחר אומר: לא, לכבודי באו. וכך התוכחו ביניהם, עד שלבסוף גמרו ביניהם לגשת ליהודי אחד, כדי שיפטר ביניהם. וכך עשו. סמוך לתחנה גר איש עני שלא היה לו מאומה, באו אליו השנים, ובקשוהו להכריע בויכוח ביניהם. כנהוג, דרש האיש חמישים רובל כדמי בורות, והם כמובן שלמו לו. או אז אמר להם היהודי: לא בשבילך, ולא בשביל חברך באו המנגנים לנגן, אלא בשבילי הם באו, כדי שיהיה לי כסף להוצאות צרכי חג הפסח הקרב ובא! וכך חשב יוסף: לא בשביל פרעה היה החלום, וגם לא בשביל החרטומים – שכן, הקב"ה יכול להביא רעב על ארץ מצרים גם בלי חלומות, אלא רק בשבילי היה החלום, כדי להעלות אותי מן הבור, ולתת לי מלכות וגדולה. לפיכך יעץ הוא לפרעה: "ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם וישתיהו על ארץ מצרים". ואכן, פרעה חשב כמו יוסף, ולכן הסכים להצעתו, ואמר לו: "אין נבון וחכם כמוך אתה תהיה על ביתי". (אוצרות פניני התורה)

חנוכה

על המלחמות – ידועה הקושיה: וכי מה טעם יש להודות על המלחמות? וכי לא עדיף היה לנו אלמלא היו המלחמות, לכאורה מתאים היה יותר לדלג על הודאה זו, ולהתמקד רק בהודאה על הנצחונות שנעשו לנו, ועל כך שמגרנו את האויב? בספר "הרב מפוניבז" מובא שהרב מפוניבז השיב: "להודות על הנצחון – עדיין מוקדם מידי. הלא המלחמה ביונים היתה מלחמה רוחנית בעיקרה. מלחמת הקדושה נגד הטומאה, והנצחון הסופי לא יהיה אלא בעת שיבוא משיח צדקנו... אפס, בינתיים מודים אנו על עצם הדבר שאנו נלחמים; על כך שבכל המצבים הקשים ביותר, כשהטומאה מאימת להשתלט ולכבוש הכל, יהודים אינם נכנעים אלא נלחמים בעז על יהדותם!".

נשאל רבי חיים קניבסקי שליט"א: מדוע בנוסח אשכנז לא אומרים "על הנפלאות", ורק ב"נרות הללו" אומרים "על ניסך ועל נפלאותיך"? ותרץ, ש"נפלאותיך" הרי הכונה לנס שנפתח לכל אחד מקוה בביתו והיו טובלים שם, וכיון שנס זה התרחש רק בחנוכה, ו"על הניסים" הוא כותרת גם לחנוכה וגם לפורים – משום כך לא מתאים לומר "על הנפלאות". אבל ב"נרות הללו" ששיך רק לחנוכה – שם שפיר אומרים "על נפלאותיך", להזכיר גם את הנס המיוחד של חנוכה.

"היום שבו נאלצתי לברוח מהבית – התברר כיום שבו ניצלו חייו"

הרה"ג רבי בנימין זאב דויטש ז"ל מנהל ישיבת פוניבז' היה אומר: "לעולם אל תאמר 'איזה יום שחור היה לי'... אינך יודע איזו טובה הקב"ה מכין לך בתוככי ה'שחרות' הזאת, ויתכן שעוד תגלה שזה היה היום הלבן ביותר בחיך"...

פעמים הרבה אנו שומעים איש יהודי המתאנח ומתלונן על יומו שעבר עליו: "אזא שווארצע טאג"... (- איזה יום שחור...). ישמע אותו יהודי למה שהיה אומר הרה"ג רבי בנימין זאב דויטש ז"ל (מנהל ישיבת פוניבז'): "לעולם אל תאמר: 'אוי, יום פלוני יום שחור היה לי', כי אינך יודע איזו טובה וברכה, ישועה ורחמים הקב"ה מכין לך בתוככי 'שחרות' זאת, ויתכן שברבות הימים יתגלה כי זה היום היה היום הלבן ביותר בחיך"...

וסיפר שבדידיה הווה עובדא: בימי בחרותו בעיירת מגוריו בהונגריה, ביום מן הימים קיבלו חמישים בחורים וצעירים מבני העיירה 'צו גיוס' לצבא הגויים, ותרב בבת יהודה תאניה ואניה. מיד טיכסו עצה לשלוח בקשה לרופא מפורסם פלוני שיכתוב על כל אחד מהבחורים איזה סיבה ותירוצו שבגיננו אין הבחור ראוי ומוכן להתגייס לצבא. אבל זאת לא יעלה על הדעת מבלי שליחת צרור הכסף לבית הרופא, על כן נתבקשו כל הורי הבחורים להכניס מעות לעסקן פלוני, שהוא ישלח את כל הסכום כאחד אל הרופא.

ואכן, כל אחד מהם הכניס מעות כפי יכולתו וכגודל השגותיו, הגדילו לעשות אביו של רבי בנימין זאב עם עוד אחד מבני העיירה, שעשירים גדולים היו, והכניסו הון עתק ל'קופה', וכך נשלחה הבקשה לאותו הרופא כש'מתן שכרו בצדו'...

עבר יום ועוד יום ועדיין לא נתקבלו 'אישורי הרפואה'. היו הכל דרוכים ומתוחים לקראת הבאות, עד שבס"ד ביום האחרון 'ערב הגיוס' הגיעו לבית הדואר האישורים. אך משנפתחה החבילה נתגלה שהרופא מצא 'תירוצים' רק לארבעים ושמונה מהבחורים, ולאילו השניים – בני העשירים לא נתקבל כל אישור, ופירוש הדברים שעל השניים לקיים 'ישא יעקב רגליו' ולברוח מביתם כל עוד נשמתם באפם, ויפה שעה אחת קודם... מיד נטלו השניים את התפילין, מעט בגדים ומעות מועטות וברחו מהעיירה לעלות לארה"ק – מבלי להפרד כראוי מבני משפחתם, ומבלי הכנות הנדרשות לנסיעה כה ארוכה לבחורים כה צעירים.

מכאן היה אומר תמיד רבי בנימין זאב, כי זה היום – יום הבריחה, היה נראה בעיני בשר כיום קשה ושחור, על שהוכרחו שני בחורים צעירים לעבור נסיון של 'לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ'... 'מבלי כל הכשר והכנה, ולמעשה – 'זה היום עשה ה' נגילה ושמחה בו', כי כמה שנים לאחמ"כ פרצה המלחמה, ומכל חמישים הבחורים לא נותר שריד ופליט אלא שניים אלו הבורחים, שיום בריחתם היה יום הצלתם ממיתה ודאית. ולא עוד אלא שזכה רבי בנימין זאב להקים דור ישרים מבורך כשהרבה מצאצאיו משמשים כראשי ישיבות מפורסמים בארה"ק לשם ולתפארת. נמצא, אין לך יום אורה ושמחה כאותו היום. (הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א, באר הפרשה)

פינת ההלכה

האם מותר לבשל ע"ג הגז שהודלק בנר חנוכה

שאלה: מעשה באדם שהוצרך להדליק את הגז כדי לבשל על גביו, ולא מצא גפרורים או מצית, ונטל את נר חנוכה הדולק לידו והדליק בו את הגז. לאחר מכן נזכר שאסור להשתמש בנר חנוכה והוא מסתפק האם עליו לכבות את האש או שמא מכיון שהאש כבר דולקת מותר להשתמש בה?
תשובה: הגאון רבי נפתלי נוסבוים שליט"א הורה שמותר להשתמש בלהבת הגז ואין צריך לכבותו, והביא ראיה מהסוגיא בברכות (נג, א) לענין ברכת בורא מאורי האש על נר של גוי, דמבואר שם שאם ישראל הדליק את הנר שלו מנר של גוי מותר לברך עליו, ע"ש. והכי נמי למרות שאסור להשתמש בשלהבת הנר חנוכה עצמה, מכל מקום מותר להשתמש בשלהבת הגז שהודלק מן הנר חנוכה. והגאון רבי שמאי גרוס שליט"א הסכים עמו והוסיף על דבריו, דבסוגיא דביצה (לט, א) איתא דשלהבת אין בה ממש, ושלהבת של ע"ז מותרת בהנאה, ושלהבת של הקדש אין מועלין בה. ולכן אע"פ שהמדליק בעצי מוקצה אסור, היינו מפני שנהנה מגוף העצים, אבל בנידון דידן שנהנה רק משלהבת הנר חנוכה אין איסור בדבר ואינו צריך לכבות את האש. וכן הסכימו לדינא הגאונים רבי מנדל שפרן ורבי מרדכי גרוס ורבי יעקב מאיר שטרן שליט"א. והוסיף הגר"מ גרוס טעם להתיר, שהרי יש כאן זה וזה גורם, שהוא נהנה מן השלהבת של איסור ומן הגז של היתר. ובלאו הכי לא ברירא לאסור ההנאה מן השלהבת וכסברות שהזכרנו.

והגאון הגדול רבי חיים קניבסקי שליט"א אמר שצריך לכבות את הגז ולהדליקו מחדש באש המותרת בהנאה. וכן הסכים הגאון רבי משה שאול קליין שליט"א, ואין זה דומה לנר של הבדלה שהנר שהדליקו מנר של נכרים מותר, דנר של הבדלה אין נהנין ממנו הנאת הגוף, אבל כאן הרי הוא מבשל על גבי האש הזו וזה לא מצאנו להתיר גם באש שהדליק מהאש האסורה. ולדבריהם כל שכן אם הדליק סיגריה מנר חנוכה אסור לעשן את הסיגריה עד שיכבנה וידליקנה באש המותרת. והגאון הגדול רבי נסים קרליץ שליט"א אמר שבסיגריה בודאי חייב לכבותה, ולענין ברכת בורא מאורי האש בודאי יכול לברך אם הדליק כדיעבד בנר חנוכה, ולענין בישול בגז יש לצדד דדומה לסיגריה וצריך לכבותה. אמנם לפי סברת הגר"ש גרוס יהיה מותר גם לעשן את הסיגריה שהודלקה בנר חנוכה. (וישמע משה)

חידה שבועית

כיצד יתכן שביום הראשון de חנוכה, נאמן הדליקת הנרות, אדם ידליק נר, יברק עליו ברכה אחרת efen הברכות de נר חנוכה, ולא יברק כלל האותו יום את ברכות נר החנוכה?

תשובה לחידת פר"ש: 1. 'ימצאהו איש' זה גבריאל (לו, טו) תשובה לחידה השבועית: כל סופגניה מיטגנת בדקה אחת. שם הזוהר: שימי שטמפפר נ"י תזכורת: הכניסה להגולה מותנה 1. בתשובות על שתי החידות 2. כתובת מלאה. 3. לתושבי פ"ת בלבד

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות מור – קרביצקי להולדת הבת הנכדה משפחות רייכמן – פינס להולדת הבת הנכדה הניחה משפחות גואטה – כהן להולדת הבת הנכדה משפחת שמחי רוזנברג להולדת הבן **בני הדר:** משפחות שילה – בא גד להולדת הבן הנכד הנזן משפחות וינטרוב – הרב רבינוביץ לאירוסי הבת הנכדה משפחות הירש להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחת פיינהנדלר לנשואי הבת

פתרונות לחידות והודעות לשמחות ניתן לשלוח עד יום שני בפקס: 037608833 או למייל a7608833@gmail.com

לִנְרוּ יִצְחָק זֶאֱבַח הַלֵּל ד' ב
ר אֵלֶיכֶם שָׁלוֹם הַלֵּל ד' ב
לע"נ מרת לאה אלטס חסידה
בת ר' יעקב הלל חי"ד

המאור
שבת
שבתורה

אהרה חמורה! העלון מיועד
אך ורק לרציניים שיודעים את
חשיבות התפילה, וכשעת התפילה
לא מעיינים בעלון ובשאר דברים.

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

ויאמר אליהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אתו אל הבור הזה ותמוה: הרי חז"ל דרשו על הפסוק "והבור ריק אין בו מים" מים אין בו, אבל נחשים ועקרבים יש בו (שבת נב). ואם כן, איזו הצלה היתה זו כשהשליכו אותו לבור מלא נחשים ועקרבים? והתירוץ הוא שראובן קודם כל רצה להוציא אותו מידי האחים, כי הבחירה שבאדם אינה בידי שמים, ואדם כבעל בחירה יכול להרוג וזוהו אפילו הוא נקי וחף מפשע, אבל נחשים ועקרבים אינם בעלי בחירה, ותעמוד לו זכותו. (אור החיים)

והנה ארחת לשמעאלים באה מגלעד ומגליהם נשאים נכאת וצרי לט: אומר רש"י למה פרסם הכתוב את משאם, להודיע מתן שכרן של צדיקים, שאין דרכן של ערביים לשאת אלא נפט ועטרן שריחן רע, ולזה נודמנו בשמים, שלא יזכר מריח רע. שואל ר' חיים שמואלביץ זצ"ל שיש להתבונן הרי יוסף הולך למצרים ולא יודע מה ילד יסודה כל כך בעצו, ומה משנה לו בעת כזאת מה הם נושאים נפט או בשמים? אלא אנו רואים מזה שכשגוררים עונש מן השמים אז העונש מדויק בדייקנות עד מאוד, ולכן גם כשנמכר ולוקחים אותו למצרים, כיון שריח נפט לא היה מגיע לו, לכן היו צריכים לשאת הפעם דבר שאין רגילים בו כדי שלא להוסיף צער יותר ממה שמגיע לו.

ויאמר אליהם וצדיקים: כיצד יאמר אדם לדבר עבירה, הרי בראש הראשונה עליו להתנגד בתוקף, ללא כל טעם ונימוק, מבלי להיגרר לזיכוחים ולסברות, אלא לומר רק: איני רוצה, מכיון שאסור! — "וימאן". ורק לאחר-מכן יכול הוא להסביר את עמדתו בנימוקים הגיוניים: "הן אדוני... אינני גדול... ואין אעשה... (מעינה של תורה בשם השפת אמת)"

בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך מעליך ותלה אותך על עץ ואכל העוף את בשרך מעליך: יש להבין כיצד הבין יוסף מחלומם של שר האופים שישא פרעה את ראשו ויתלהו על העץ, ויאכל העוף את בשרו? אלא הענין יבואר על פי מעשה. בתערוכה של ציירים הוצגה תמונתו של צייר מפורסם, המתארת אדם מחזיק בידו סל עם פירות. והתמונה היתה כל כך חיה וממשיית עד שהיו העופות העוברים באותו מקום סבורים שאלה הם פירות ממשיים והיו מנקרים את התמונה כדי לאכול מהפירות המצויים. כולם התפעלו מכך, ונקבע פרס גדול לכל מי שימצא בה חסרון. בא פקח אחד ואמר: אמנם הפירות מוצלחים ביותר ונראים ממשיים, אולם האדם המחזיק בסל אינו מוצלח כלל, משום שאילו האדם היה מצוייר בצורה מוצלחת כמו הפירות והיה נראה כחי ממש הרי העופות היו מתיידיאים מפניו ולא היו מנקרים את מקום תמונת הפירות! ואכן אותו פקח קבל פרס. כיצד בזה גם כאן, כשסיפר שר האופים ליוסף כי העוף אכל מן הסלים אשר על ראשו, למד יוסף מזה שהאדם הזה אינו נחשב עוד לאדם חי, שאילו כן היה העוף מתיירא מפני אדם חי ולא היה אוכל מעל ראשו, ואין זאת אלא שבן מות הוא, לפיכך פתר את חלומם. (ר' מאיר שפירא זצ"ל מלובלין)

והיה אחר הדברים האלה חטאו משקה מלך מצרים והאפה לאדניהם לַמֶּלֶךְ מִצְרַיִם: בספר אור רש"י מובא הענין הבא: פעם מצא ר' שמחה זיסל, הסבא מקלם, קיסם עץ קטן בתוך פרוסת לחם. הדבר הזכיר לו מיד את אשר אידע לשר האופים אשר בעטיו של חטא שכזה הושלך לבית האסורים ולבסוף נתלה ומת. והנה בניגוד למה שעשו לשר האופים, הרי שלאופה אשר אפה את הלחם שבו מצא הסבא את הקיסם לא נעשה דבר. הקשה ה"סבא": מהי הסיבה להבדל שבין שתי התוצאות? הרי בין שני המעשים אין כל הבדל לכאורה. אלא, ששר האופים נתפס בגלל עץ שנמצא במאכל המלך לפיכך אחת דתו למיתה. מאידך מעשה כזה אצל איש פשוט כמעט שאין בו עוול. מכאן הגיע ר' שמחה זיסל למסקנה: כמה צריך אפוא האדם לפחוד מ"קיסמי העץ" הנמצאים בתוך קרבנותיו לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, והם העוולות והחטאים הבאים לפני ה' יחד עם עבודתו ומעשיו הטובים של כל איש ישראל. וגם אם קשנים הם החטאים, מכל מקום הואיל ולפני המלך עשה זאת - ענשו חמור ביותר. לגבי שר האופים יש מקום להניח שהדבר קרה לו בשגגה שבדאי היתה קרובה לאונס, שהרי ידע לפני מי הוא עובר, ובודאי נזהר מאד. אך אעפ"י כן לעובר לפני המלך אין מספיק תירוץ זה, שכן היה עליו להזהר מאד מאד. (מרשת אבות)

מהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר, והנהגות

כאשר הרבי מבלחוב רבי ישראל שפירא זצ"ל הדליק בצריפו את נר החנוכה הראשון, ובירך בהתלהבות רבה את שלש הברכות "להדליק נר של חנוכה", "שעשה נסים לאבותינו בימים ההם ובזמן הזה", ואת הברכה האחרונה — ברכת "שהחיינו". לאחר הדלקת הנר ואמירת הברכות, נגש אל הרבי אחד מדיירי הצריף, עסקן בונדאי מוארשה, זמיהובסקי, ופנה אל הרבי: אתה, רבי שפירא, אדם פיקח ונחמד, אני יכול להבין את הדחף שלך להדליק נר חנוכה, גם בזמנים שכאלה. אני גם מסוגל להבין בחיוב ההיסטורי של אמירת שתי הברכות הראשונות ("להדליק נר חנוכה", ו"שעשה נסים לאבותינו"), אבל איך יכול אתה לברך את הברכה השלישית ברכת "שהחיינו" — "שהחיינו והגיענו לזמן הזה"? איך יכול אתה עוד להודות להשם, על כך? על שזכינו להגיע לזמנים שכאלה? איך יכול אתה לברך ברכה שכזאת, כאשר מאות ואלפי גויות של יהודים מתגוללים כאן, כאשר מיליוני יהודים מושמדים? על כך אלה אתה עוד מודה לו, שזכות להגיע לכך? "זמיהובסקי — השיב לו הרבי — אתה צודק במאה אחוז. כשברכתי את הברכה השלישית, את ברכת "שהחיינו", גם אני הדהרתי בדבר, ושאלתי את עצמי מה טעם בברכה זו בשעה זו? הוגעת את מוחי והעמקתי במקורות שונים, של ראשונים ואחרונים, כדי למצוא הסבר על הצורך לומר את ברכת "שהחיינו", בשעה נוראה כזאת. אולם בשעה שברכתי, שמתי לב שמאחורי עומד קהל רב של יהודים אסירים, שחזות פניהם מביעה נכונות להיאבק על יהדותם. ועל נכונות הקרבה זו בירכתי "שהחיינו", שיהודים גם בתנאים שכאלה מוכנים להקריב את חייהם למען יהדותם. על תופעה שכזאת, בוודאי שצריך לברך ברכת "שהחיינו". (קובץ "זכור" חלק ו)

שח רבי שמשון פינקוס זצ"ל: יש המתעוררים לשאול כיצד מבינים את נוסח התפילה "בימים ההם בזמן הזה", איך בזמן הזה, בימים שאנו חיים בהם רואים נסים? כל הסיפורים של הנסים הם על אירועים שקרו בעבר. פעם היתה קריעת ים סוף, וכל עם ישראל עברו בתוך הים ביבשה. ניסי הכניסה לארץ ישראל, והנסים שהיו בבית המקדש וכו'. אך מדוע רק הדורות ההם ראו נסים ואנו לא רואים בימינו התרחשות של נסים? וכי רק לדור המדבר או לחשמונאים היתה הזכות לראות בחוש נסי שמים, ולנו אין את הזכות הזו? יתכן שהשאלה אינה במקומה, אבל התשובה, לרעתי, אינה פשוטה כלל, ומנחם כה יסוד גדול והבנה אחרת במהות הנסים וימי החנוכה. מעשה שהיה, כפי שסיפרו בעל המעשה. שהיום הוא נר היום בבנוסי, בארה"ב, ועובר לפרנסותו כרופא, אבל הוא שוקד על התורה והינו תלמיד חכם. לא כל ימי היה המספר שומר תורה ומצוות. לפני שנים הוא היה בלוס אנג'לס כחילוני גמור, ועבד כרופא בחדר מיון של בית חולים. באחד הימים הובהל לחדר המיון אדם מחוסר הכרה אשר נמצא מוטל ברחוב אחרי התקף לב קשה. הרופאים הזועקו להצילו, ולאחר חצי שעה התייאשו מחייו. ניתקו את המכונות וקבעו את מותו. הרופא מספר שלפתע הוא הבחין בתנועה בידו של המת. בתחילה חשב שאילו עצבים שעדיין מפרכסים לאחר המוות. אבל אחר כך הבחין בתנועות נוספות של הגוף, הוא הסיר את הכיסוי מעל פניו, ולתדהמתו הוא רואה את ה"מת" - חי. הוא התחיל מחדש לעסות את ליבו. ה"מת" הרים את ידו וסימן לרופא להפסיק להתעסק בו. הוא שואל את הרופא: "לך קוראים חיים מאי?" הרופא נדהם לחלוטין! זהו אמנם שמו היהודי אבל אין אדם בעולם שקורא לו כך, כולם יודעים שהוא "בארי", רק מסבתו הוא שמע ששמו "חיים מאיר". והנה החולה ממשך ושואל: "אתה מניח תפילין?" והוא עונה בשלילה. החולה מצוה: "מהיום תתחיל להניח!" ושוב שואל אותו "אתה אוכל כשר?" וכשענה לא, חזר וצוהו: "תאכל כשר!" כשסיים החולה את דבריו, עצם את עיניו ונפטר לבית עולמו. לימים, כשסיפר הרופא את המעשה, הוא הוסיף שבשעת מעשה לא הרגיש שום רושם והשפעה. "נכנסתי לחדר הרופאים ואמרתי להם: 'תשמעו איזה דבר מצחיק קרה לי' שום שינוי לא חל בי מהארוע המיוחד". לאחר שנים רבות החל הרופא בתהליך של "חזרה בתשובה", ובמבט לאחור צירף גם את המעשה הזה לשרשרת הסיבות שגרמו לו לשנות את חייו. סיפור שכזה ואחרים כמותו מלמדים אותנו יסוד חשוב. הקב"ה מנחה את העולם בדרכי הטבע, ואף בנסים אמיתיים. סביב כל אדם קורים נסים של ממש, בכל יום. אך בני האדם אינם מושפעים ואינם קולטים את המתחולל סביבם. כפי שגילי קול רבים קיימים בחלל העולם, ובלי כלי קליטה מתאימים אי אפשר לשמוע ולקלוט אותם, השי"ת מספק לכל אדם מספיק נסים גם "בזמן הזה", אך הקושי והעבודה שלנו הם היכולת לפתח "עין רואה ואוזן שומעת" לכל המתרחש סביבנו. גם בתוך הטבע ניתן לראות נסים, בחי, בצומח, בשמים ובארץ. עלינו מוטל "שאו מרום עיניכם" ואז נוכל להגיע ל"אורא מי ברא אלה". (שיחות הר"ש פינקוס זצ"ל)

”פרפראות”

רבה של העיר קריניק, רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי זצ”ל, פנה פעם אל ילדי העיר וחד להם חידה: “על מגש נרות היו מונחים חמישה נרות דולקים, הלך אדם וכיבה שניים, כמה נשארו לו?” “שלושה”, ענו הילדים במקולה. “טעיתם”, אמר בנועם. “נשארו שניים” “כיצד?” לא הבינו. “פשוט”, הסביר הרב בנועם. “השלושה דלקו ודלקו עד שכלו, ואילו השניים שכבו הם אלו שניצלו ונשארו!” “מבינים אתם”, פנה אליהם הרב במתק שפתי. “אדם המפריש כסף לצדקה, במבט ראשון נראה שהמטבעות שנתן לצדקה נחסרו לו מרכושו, אבל בסופו של דבר, לאחר מאה ועשרים, כל הכסף שלא נתן לצדקה “נפרד ממנו או יעבור ליורשיו, ואילו אותן המטבעות שנתן לצדקה הן אלו שיישארו ברשותו ויעמדו לו לעד!” (”הגדה”)

”ענן של טעם”

הטעם שגומרים הלל בחנוכה כמו בסוכות כתב האבודרהם לפי שבכל ימי חנוכה יש בכל אחד מהם דבר חדש, שהוא נר אחד יותר, וכן ימי חג הסוכות חלוקים בקרבנותיהם, שחשוב כל יום כיום טוב בפני עצמם.

”מפי כתבם”

הנה, זכינו לנס חנוכה, בימים בזמן הזה. אנו מצויים להודות ולהלל, ולהדליק נרות בפתחי הבתים, על הניסים והנפלאות, על התשועות והמלחמות. אך מפרשים בעולם את כל ענין נס חנוכה? היתה צרה, וניצלו, ולכן מודים ומשבחים! זו היא גישה שטחית ביותר לכל הענין. כי אמנם בודאי צריך לתת שבח והודאה על מה שניצלו, אבל לא זהו עיקר הכוונה של הנס. לא זה הוא המכוון בחיובי המצווה של זכירת הנס. אלא הכוונה בעשיית הנס היא, שנכיר שכל מקרי החיים גם הם ניסים והבה נתבונן, האם יש באמת מושג של נס כלפי שמיא? מהו פירושו של נס אצל הקב”ה? אם היינו קוראים לנס בשם מושאל כגון “מקרה”, הרי אצל השי”ת אין מושג של מקרה, שהרי הקב”ה יודע הכל וצופה מבראשית ואין שום דבר מקרה אצלו. אלא הנס בא, בכדי להראות שנלמד מכאן, שבאמת אין מושג מחודש של נס. להראות ולהשריש, שכל ההווה וכל המעשים של הבורא, הם באותו גדר של ניסים. והיינו שבאמת אינם בתורת ניסים, אלא כל רגע ורגע זה מכוחו. התרגום והפירוש של הנס הוא, מעשה שצריך ללמד שכל מה שקורה גם הוא נס. ואם כן אין כאן ניסים, אלא הכל זה מעשיו של הקב”ה. אנו אומרים בתפלה, בברכת יוצר המאורות, “המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית”, והנס צריך לתת לנו הבנה ב”המחדש בכל יום מעשה בראשית”. אלא שיש ניסים רגילים, ויש ניסים שאינם רגילים ותדירים, אבל הכל הם ניסים! רק שאנו איננו מתבוננים וזהו תביעתו של ישעיהו הנביא. הנביא אומר “שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה” (ישעיה מ). אין צורך למקרים חריגים, לשינוי והתהפכות הטבע. אדרבה, התבוננו בבריאה עצמה! בזה לברך די, כדי להכיר את מעשי ד’! (מ’ הרן הרב זצ”ל)

”מקום לשאלה”

שאלה: איך יתכן שיוכל לברך את ברכת “שהחיינו” על הדלקת נר חנוכה ביום השני של חנוכה?

תשובה: אם לא בירך ביום הראשון יוכל לברך ביום השני או ביום אחר שיזכור לברך, ודוקא בשעת ההדלקה (ש”ע או”ח סי’ תרע”ז סיא ובמשנ”ב סם)

אם בדרך תלך ואם את משמרת תשמר וגם אתה תדין את ביתי וגם תשמר את יצרי ונתתי לך מהלכים בין העמדים האלה, סיפר הרב יחיאל מיכל שטרן שליט”א רב שכונת עזרת תורה בירושלים סיפור מופלא שחווה על בשרו, וכך הוא מספר: המחלה נתגלתה אצלי במעי הגס, ומצבי הרפואי היה נחשב קשה. הרופאים היו פסימיים לגבי דרך הטיפול האפשרית, או נכון יותר: הכמעט בלתי אפשרית...שלושה רופאים בכירים, ששמם הולך לפניהם בתחום, קבעו שעלי לעבור ניתוח סבוך שכנראה יציל את חיי, אך הוסיפו שככל הנראה הוא ישנה לחלוטין את איכות חיי, זאת בשל הצורך לזכות את האיבר הנגוע. מבחינתי האישי מדובר היה באסון. לא ראיתי עצמי מנהל חיים תקינים לאחר הניתוח. מאידך, היתה חובה מוחלטת לעבור את הניתוח, שכן בלעדיו לא יכולתי להמשיך לחיות. כשהבנתי שאין ברירה, קבעתי תור לניתוח, וככל שהתקרב המועד, המתח בקרבי הלך וגבר. חששתי מאד מהתוצאות, ולא לחינם...הנה, בליל שבת האחרון שלפני הניתוח, חלמתי חלום מפתיע, בו הופיע אדם שאותו ראיתי לאחרונה 42 שנים קודם לכן...באותם שנים נהגתי ללכת לבקר קשישים גלמודים בבתי אבות שהיו באותה עת בירושלים. הייתי מקורב מאד לצדיק הגאון הנודע רבי אריה לוי זצ”ל, שהתפרסם גם במעשי החסד הנדירים שלו, ממנו ראיתי וכך עשיתי. באחד הימים הבחנתי בקשיש שיושב על מקומו כשהוא סובל וכאוב. פניתי אליו ושאלתי האם אוכל לסייע לו. הוא השיב בשלילה. התעקשתי בכל זאת: “מה כואב לך?”. הוא השיב בקול רפה שיש לו בעיות חמורות במעיים וכל גופו כואב בשל כך. ניגשתי לאחות שהייתה במקום ואמרת: “ישב אצלכם אדם שנאנק בייסורים איזמים ואינכם עושים עימו דבר?” האחות השיבה שמדובר בבעיה סבוכה שרק בית חולים יכול לטפל בה, והטיפול כרוך בעלות כספית גבוהה, ואין זה מאחריות בית האבות. החלטתי לעשות מעשה. הזמנתי אמבולנס ולקחתי את הקשיש המיוסר לבית החולים. הרופאים טיפלו בו, ויום למחרת כבר יכול היה לחזור לבית האבות. לפני שיצאנו מבית החולים ניגש אלי הרופא ואמר לי שאם היו מחכים עוד יום אחד, ליבו של החולה היה נפגע והטיפול כבר היה מאוחר מדי...באותם ימים הייתי אברך כולל וקיבלתי מלגה של 500 לירות לחודש. האמבולנס והטיפול הרפואי עלו 300 לירות! ובית האבות כמונן לא הסכים לממן זאת. באותו חודש הסתפקתי למחיתתי עם 2000 לירות בלבד. חלפו מספר שבועות. בכל פעם שבקרתי את הקשיש, הוא היה מודה לי מעומק ליבו על החסד הגדול שעשיתי עימו. באחד הביקורים הבחנתי שוב שהוא גונח ומתייסר. הבנתי שהבעיה חזרה על עצמה. טוב, הזמנתי אמבולנס. הבאתי אותו לבית החולים ושילמתי על כל הוצאות. הדבר חזר על עצמו כחמש עד שש פעמים, כשבאותם פעמים אנו חיים ברוחק בשארית המלגה שנתתה לקיום החודשי. חלפו 42 שנים מאז, ואני שכחתי לחלוטין מאותו מעשה חסד רחוק, אך הנה, אותו האיש מגיע בחלומי ואומר לי: “נודעה לי הצרה שבה אתה מצוי בימים אלו. באתי לפני בית דין של מעלה ואמרת לי: “אין יתכן שאדם שעשה עימי חסד של אמת והיטיב עימי בחלי במעיים” נוק באותו איבר?”. בית דין של מעלה קיבלו את דברי, ובאתי לבשר לך שתכנס לניתוח ותצא ממנו בשלום מבלי שחיך ישתנוי. האיש הסתלק ואני התעוררתי. זכרתי היטב את החלום וחשתי שמדובר בחלום אמת. מאותו הרגע ירדה עלי שלווה ברוכה. הילדים שבאו אלי שעות אחדות לאחר מכן מצאו אבא שונה לחלוטין מזה שעזבו בליל שבת. הייתי רגוע לחלוטין, שרתי ומירות שבת ושמחת השבת ניכרה על פניי. הם שאלו מה אירע וסיפרתי להם אודות החלום. אמרתי שאני בטוח שהכול יתקיים. כפי שהובטח לי בחלום הניתוח עבר בהצלחה עצומה. אני זוכר את שלושת הרופאים שהניעו אלי לאתר הניתוח וזכרו כי אירע לי נס. הם ציינו, כי נדהמו לגלות שעל אף המחלה אין צורך לקטוע איברים חיוניים להמשך תפקוד הגוף ככל אדם. “הייתי לאחר הניתוח בבית גדולי ישראל”, סיים הרב יחיאל מיכל שטרן שליט”א, “הם הביעו את התפעלותם מהדברים, ואמרו, שחלה עלי מצווה לפרסם אותם, שיראו כולם את החסד שעושה הקב”ה עם בריותיו, ועד כמה נאמן הוא לשלם שכר ולהחזיר חסד לעושה חסד- (ע’ 17)

מפתחי אור יתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אל תהיה חכם בדברים כי אם במעשים. (המאירי)
טוב שלום מדומה ממחלוקת של אמת. (החזוה מלובלין)
הלב לא יראה מומי זולתו אלא במה שמצוי בו. (ר’ יהודה החסיד)

{ אז נדברו }

פרשת מקץ תשע"ט | גליון מקוצר | הנוכה שמח!!

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

ההומלסים המודרניים של שנת 2019...

כולנו יודעים כבר מהגן שהיוונים הרשעים גזרו על עם ישראל שלוש גזירות... חודש! מילה! שבת!!! את זה כולנו יודעים... אבל יש עוד גזירה שהיוונים גזרו שאותה כמעט אף אחד לא יודע... והיא לא מוזכרת במדרשים. הראשון שמזכיר את הגזירה הזו הוא הרמב"ם באגרת השמד וזה לשונו "יודוע הוא כמו כן מה שקרה לישראל במלכות יון הרשעה מגזרת קשות ורעות, ומכללן היה שלא יסגור אדם את פתח ביתו, כדי שלא יתיחד להתעסק בשום מצוה", כתוב כאן דבר מפליא מאוד!!!! שהיה אסור לסגור את הדלת...

מה הפשט בזה??? איך יכול להיות שהייתה כזו גזירה?? זה הרי מינימום של זכויות אנוש... דלת של בית זה הצורך ההומניטרי הבסיסי ביותר?? מה יש? קצת פרטיות... חוץ מזה... לי יש בבית כל מיני דברים יקרי ערך ואני רוצה לשמור אותם... מה... אסור לי לנעול את הדלת בליה???

אינני יודע!!! אבל מאוד הגיוני... שאם הרמב"ם אומר שהייתה כזו גזירה שלא לסגור את דלת הבית... והרי אין שום מקור שהייתה באמת כזו גזירה רשמית... הרי מאוד הגיוני להסביר שהרמב"ם התכוין למשהו קצת יותר פנימי... הרמב"ם אומר במילים אחרות:

היוונים דאגו שהדלת של הבית של היהודי לא תסגור!!!! לא... הם לא עקרו דלתות בשירותיות... הם לא מנעו ככה מהדלת שתסגר... הם פשוט דאגו שזה יקרה!!!! אתה שואל איך???

אין צורך לענות... מי כמונו יודעים... בדור שלנו הכי קל להבין איך עושים כזה דבר...

ברגע ששני בני זוג מחזיקים בידיים שלהם פלאפון עם אינטרנט ולו הכשר ביותר!!!! בבית כזה הדלת לא נסגרת!!!! שמעת?? הדלת של הבית הזה היא נטו שמירה מחתולים וגנבים... חוץ מזה הדלת של הבית פתוחה לרווחה... הבית הזה כולו ברוחב!!!! אין בו קורטוב של רשות היחיד... בית כזה שבכל דקה וחצי מגיע הודעה חדשה מבחון... אז תגיד לי: לבית הזה יש דלת??

הרי תאר לעצמך שכל דקה וחצי נודניק אחר היה דופק בדלת... למישהו היה כח לפתוח את הדלת?? מה פתאום!!!! הייתם נועלים את הדלת... מרפדים אותה כדי שהדפיקות לא ישמעו וכותבים על הפעמון נא לא לצלצל... נכון?? לכן מה עשה יוון?? לא צריך!!! אתם לא רוצים לפתוח את הדלת?? אין בעיה... אני אכניס לכם את כל הרחוב לתוך הבית... מתוך הדלת הסגורה... יהודי יקר: כל זמן שהמכשיר הזה נמצא אצלך בבית אתה הומלס!!!!

אתה חי ברחוב!!!! אני לא מדבר עכשיו על זבל... אני לא מדבר על אנשים לא הגיינים שמחטטים בפחים... אני מדבר על אנשים "מכובדים" שיושבים על כסא ברחוב ומנגנים באקורדיון... בסך הכל הם מחוסרי בית... זה הכל!!!! בינינו... מחוסר בית ע"פ רוב זה לא בן אדם שאין לו כסף לשלם שכירות דירה... (אם זו הייתה הבעיה... בדרך כלל איכשהו זה מסתדר... גם מאוד נדיר מבחינה חוקית לזרוק בן אדם מהבית) אלא מאי?? רוב המחוסרי בית שאתה מכיר מהרחוב... זה אנשים שלא מסוגלים לנהל חיים אנושי תקינים בתנאים ממסדיים של בית... האנשים האלו לא מצליחים להסתדר עם התיחום האנושי הזו שקוראים לו ארבע קירות... (אני כמובן מדבר על אנשים שהם כאלו... אין כוונתי חלילה להוציא שם רע על מי שהסיפור שלו אולי שונה...) אז זהו!!!! שהיום יש המון המון מחוסרי בית אלחוטיים!!!! אדם שמחובר כל הזמן למכשיר ולא מסוגל לנתק את עצמו מהרחוב ולו שעה קלה... זה סוג של ברבריות!!!! סוג של חייט בר שלא מסוגלת להיתחם במקום מגורו!!!! וחבל!!!! אתה לא באמת כזה!!!! אתה בן אדם!!!! אתה כן יודע וכן מסוגל לחיות בבית... אתה כן רוצה וצריך את הבית... אתה זקוק למתחם העוטף הזה ששמו בית וזה חסר לך... ואתה יודע שזה חסר לך!!! רק מה?? הגיעו היוונים שבכל דור... וסימנו מטרה!!!! הם החליטו שבבילך שאתה לא תזכה לגור בבית!!!! הם הציבו יעד שאתה לא תסגור את הדלת מאחוריך!!!! והם הצליחו... ובהגל... אתה כמו פראייר קנית את הפיתיון ובמו ידך אתה מאבד את הבית שלך... אתה מאבד את המעגל הסגור שלך... חבל עליך... חבל לאבד את הקן המשפחתית שלך על כלום... על שטויות... בשלמא היה מגיע איזה שוטר ק.ג.ב. חמור סבר ועוקר את דלת הבית שלך ולוקח אותה איתו... ומשאיר אותך בלי דלת... נו... הייתי נכנס דרך הדלת הפרוצה ומשתתף בצערך... אבל לא!!!! זה לא נעשה בכפיה!!!! זה נעשה במו ידיך... תגיד לי: נפלת על הראש???

יש לך ילדים כאלו מתוקים... יש לך בית משלך... יש לך משפחה... לא חבל להפסיד אותם לטובת המכשיר הזה?? הרי אתה יודע שכל דקה שאתה נובר במכשיר הזה... זה על חשבונם!!!! ואתה הרי יודע שאתה לא באמת צריך את כל כל הוואצפ הזה... בינינו... נו... עזוב אותך... את התירוצים תגיד למי שאפשר למכור לו לאקשן... אבל עזוב... שנינו יודעים בדיוק איזה "תועלת" יש לך מזה... וכי זה שווה יותר מלשחק עם יענקי המתוק שלך?? זה שווה יותר מדודי החמוד שפעם משך לך בחולצה ומשך עד שהתייאש ועזב אותך?? וכי המכשיר הזה יותר מתוק מהילד שלך?? באמת... תענה לי על השאלה הזו... איפה הרגלים האחוריות שלך?? קום!!!! תתעצבן קצת... תתעצבן על קליפת יוון הכ"כ מתוחכמת שעד היום היא מכררת בינינו ולא מאפשרת לנו להיכנס הבייתה ולהסתכל לילדים שלנו בתוך העיניים...

ימים אלו!!!! ימי החנוכה!!!! זו הזדמנות לחשבון נפש נוקב בעניין "נר איש וביתו"!!!!!! הנוכה זה חג של בית... אמנם מדליקים בפתח של הבית... אבל עומדים שם כמו שומרי ראש!!!! עומדים בפתח של הבית ועושים שיפוצים בכל מה שנוגע לציר החורק של הדלת... זו ההזדמנות לקבל החלטה!!!! למענו יתברר!! למען השכינה ש"כ רוצה לשרות בבית הזה אבל היא מנועה מלהיכנס... שכינה נכנסת רק לבית שיש בו דלתות... רק לבית שמור... רק לבית קדוש... בהצלחה...

ניתן לקבל גיליונות בודדים
בלבד (לא לשיבות)

בכתובת חזון איש 34 פינת
דסלר, משפחת דרייפוס.

להשתתפות בהוצאות הגליון:

בנק:

חשבון 53957

בנק דיסקונט

סניף 106

באשראי:

"נדרים פלוס"

"קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

תודה מראש!!!

כשמלך חולם על פרות... זה לא הפרות מהרפת...

מובא בחז"ל: שכשפרעה סיפר לחרטומים את החלום שלו... על הפרות היפות ועל הפרות הכחושות... הם פתרו לו: שבעה בנים אתה מוליד ושבעה אתה קובר... כשפרעה שמע את הפתרון הזה הוא כעס עליהם מאוד וציווה להרוג אותם... מה קרה??? למה הוא כ"כ כעס עליהם?? אז הם לא קלעו למטרה... אז הפתרון שלהם לא מצא חן בעיניו... לכן מה?? לכן מגיע להם למות??

ושמעתי ביאור נפלא בזה:

פרעה כעס על החרטומים!!!! טפשים... אתם לא מבינים... אני מלך!!!! יש לי שפה של מלך!! המושגים שלי מלכותיים!!! כל השפה שלי היא בדרג של מלך... אם אני מקבל מסר שמימי על שבע פרות כחושות או שמנות... זה מסר בסדר גודל של מלך... זה מסר בקנה מידה של כל מצרים... ואילו אתם לוקחים מסר שמגיע אלי ומתרגמים אותו למושגים הצרים שלכם...

כן... חרטום מצרים שחלם בלילה על פרה... זה משהו שקשור לרפת הפרטית שלו... אבל אני לא עוד איזה חרטום מצרים... אני מלך מצרים!!! אני איש כללי!!! כשאני חולם חלום שהוא אמור להעביר לי איזשהו מסר... זה לא יכול להיות מסר מצומצם בנימה אישית משפחתית שקשורה לילדים או לפרות שלי...

זה היה הכעס של פרעה!!! פרעה לראשונה פגש את הניתוק המוחלט בין מושגים של מלך לבין הראש הקטן והצר של החרטומים החכמולוגים שמקיפים אותו...

ובדיוק הנקודה שכ"כ הכעיסה את פרעה בייחס לחרטומים...

הנקודה שכ"כ הפעימה אותו והוציאה אותו מכליו כשהוא פגש את יוסף... יוסף כל כולו עבד... השניה יצא מהבור... שתיים עשרה שנים הוא נמצא בתוך החיים המצומצמים של בית האסורים... והוא בקושי הספיק לשפוש את העיניים מהחושך של בור בית האסורים וכבר מריצים אותו היישר לפרעה... ומיד פרעה מספר לו את החלום... שבע פרות יפות שבע כחושות... ויוסף מיד ישר נכנס לתור

הראש של פרעה!!!! יוסף מיד נכנס לראש הגדול והרחב של המלך!!! והוא מיד מבהיר לפרעה... שבע פרות זה שבע שנים של כל ארץ מצרים!!! הוא מיד מעמיד את פרעה מול משמעות רב מערכתית בהיקף בינלאומי של שבע שנים שובע כלל עולמית... ושבע שני רעב בעוצמה עולמית... פרעה עמד נפעם!!! מצד אחד

עומדים להם חרטומים שכבר שנים ע"ג שנים חיים פה בארמון... חיים את הווי המלוכה... מכירים מושגי מלכות... ויודעים שפרעה זה מלך מצרים על כל המשתמע... ובכל זאת הם נשאר עם הראש הקטן והצר וחושבים שהמושגים של המלך נגמרים במעגל משפחתי המצומצם שלו... ואילו מאידך עומד פה נער עברי עבד לשר הטבחים... שיש לו כזה ראש גדול... יש לו כזה היקף של הסתכלות... זה מה שגרם לפרעה כ"כ להתפעל מיוסף ולהמליך אותו על כל מצרים!!!!

באמת מאיפה יוסף הצדיק ידע להסתכל בראש גדול... יותר מכל שאר

החרטומים??? **כי יוסף הוא יהודי!!!! ויהודי הוא בן של מלך!!!** יהודי אמיתי חי בראש גדול! **והדוגמה הפשוטה ביותר:** ליוסף היה ניסיון קשה... ניסיון בנושא פחות ושפל... נו... מה נתן לו את הכח להתגבר??? אז כולנו יודעים שדמותו של אביו נראתה לו בחלון... **אבל המדרש מוסיף עוד משהו!!!** שגם אחרי שדמותו של אביו נראתה בחלון... זה עדיין לא הספיק... הקב"ה בכבודו ובעצמו העמיד לפני

יוסף את אבן השתיה ואמר לו: זו האבן שממנה הושתת העולם!! זה הגרעין והיסוד שעליו מושתת כל העולם!!! אם אתה חס ושלום נכשל באיסור הזה... אני מפרק את האבן הזו וכל העולם כולו חוזר לתוהו ובוהו... ועל זה נאמר: מדי אביר יעקב (זה דמותו של אביו) משם רועה **אבן ישראל** (זה אבן השתיה...) אתה יודע מה הפשט במדרש הזה?? מה הפשט בזה שהקב"ה הביא לו את אבן

השתיה?? מה... וכי אבן השתיה נעקרה ממקומה והגיעה עד מצרים??? **אלא הפשט הוא כך:** כשיוסף הצדיק עמד שם לבד לבד מול אותו ניסיון קשה היה לו את הראש הגדול של בן מלך להבין ולקלוט שהיות ואני בן מלך... והקב"ה

כעת מעמיד אותי בניסיון... אז משמעות של מעשה איסור שנעשה על ידי יש לו השלכות בהיקף כלל עולמי!!! ליוסף היה את הראש הגדול להבין שהיות ואני בן של בורא עולם אז אם אני כעת לא עומד בניסיון... אני משחק בפצצה גרעינית... אני מאיים על קיומה של כל הבריאה כולה...

מי שיש לו כזה ראש גדול... ויודע לחשב את מעשיו מתוך אחריות שכזו... מתוך הבנה שהוא יסוד הכל ובמעשיו עומד הכל **זו הוכחה שהוא באמת כזה**... מה הפלא שברגע שמוציאים אותו מהבור והוא פוגש מלך... מיד על הרגע הראשון הם כבר מדברים בקודים של מלכות... יש פה מלך שפגש מלך... מי שבחדרי חדרים יודע שמעשה הכי קטן שלו יכול להשפיע על כל הבריאה כולה... אז מה הפלא שכשמעמידים לפניו פרות של מלך... הוא מיד מבין שהפרות האלו מסמלות מסרים משמעותיים בהיקף של מלך...

--- **כל ישראל בני מלכים הסו!!!** נו... אם הם בני מלכים... אז איפה זה??? אני לא כל כך רואה את זה...

כן... אתה בן של מלך... השאלה היא: האם אתה מכיר בזה?? בן של

מלך אמיתי יודע ומבין שכל אמירה שלו היא בעלת משמעות... כל השתתפות שלו היא הכרזה... וכל התבטאות שלו יכולה לגרום סערה תקשורתית בכל המדינה עם השלכות מרחיקות לכת... **בן של מלך**

חייב להבין את זה!!! ואם הוא לא מבין את זה... אז אתה מבין לבד איזה ביזיונות ואיזה נזקים הוא יכול לגרום לכל הממלכה ולכן למלך לא תהיה ברירה והוא יאלץ להעמיד אותו במקום ולהרחיק אותו מהזירה הממלכתית כדי שלא ימשיך ולהדליף ולעשות נזקים...

בקיצור: הכל תלוי במעשיו!!! הבן של המלך כמו ידיו יחרוץ את גורלו האם הוא באמת בן של מלך או לא!!! אם הוא מבין עניין ומפנים את המשמעות של המעמד שלו... ומתנהג בהתאם הוא יזכה להיות בן של מלך והוא יקבל את כל הכבוד ואת כל האפשרויות הבלתי מוגבלות שלו כנסיך... אבל אם לא... מעשיו ירחקוהו...

והנמשל: כל אחד מאיתנו הוא בן של מלך!!! לכל יהודי באשר הוא יש כח השפעה בעולמות העליונים!!! כל יהודי שמוציא מילה מהפה... זה נסיך שהמילה שלו בעלת השפעה... ברכה של יהודי יש לה כח של השפעה לפתוח את כל השיברים הראשיים בתור בן של מלך... **אבל**

בתנאי אחד!!! בתנאי שהוא מכבד את מעמדו כבן של מלך... אם יהודי מבין את רום מדרגתו והוא מבין ש-לי אסור לגלוש באינטרנט... **ולמה??** כי אני בן של מלך ואם אני אכשל באיסור אני יכול להחריב את כל העולם... אם הוא מבין את זה... אז הוא באמת בן של מלך... כמו שהוא הבין שהוא יכול להחריב את כל העולם ולכן הוא פרש מאיסור... ככה!!! הוא מקבל כח שמימי שעליו עומד כל העולם וברכותיו מתקבלות...

אבל מי שלא מבין את זה... בן של מלך שמסוגל לעשות טטיות... והוא לא מבין שעצם המצאותו כבן של מלך בכזו שפלות זה יכול להחריב את כל העולם... אם את זה הוא לא מבין... לכזה בן חסר אחריות המלך לא נותן שום פנסק צ'קים פתוח... אי אפשר לסמוך עליו... **אתה רוצה**

שהקב"ה יסמוך עליך?? אתה רוצה שהקב"ה יעשה את הפה שלך צ'ק פתוח... שמה שתגזור אומר הרי יקם לך??? בבקשה!!! **אבל תראה**

רצינות!!! תפגין אחריות וממלכתיות כיאה וכיאות לבן של מלך!!!! תביע הבנה ובגרות שאני מבין שבתור בן של מלך אני לא יכול לנבור באשפתות... בתור בן של מלך אני לא יכול להימצא במחוזות זולים ושפלים... והכי הכי: אני מבין שכל מעשה שלי יש לו השלכות רב מערכתיות... כשאני חוטא יש לזה השלכות של תגבורת הדינים בכל העולם...

--- התקשר אלי פעם בחור בן עליה שנכשל... הייתה לו איזה מעידה רוחנית... ובדיוק באותו שבוע קרו כמה אסונות קשים... הוא התקשר אלי בקול נכאים: ואמר לי: שהוא מרגיש שבגללו זה קרה!!! **בינינו... אני שואל אותך קורא יקר:**

איך אתה היית מגיב??? היית צוחק לעצמך בשקט... ואומר: אוה... הבחור הזה שיהיה בריא... לא רק שהייתה לו מעידה רוחנית... הוא גם סובל משגעון גדלות... **אבל זה לא נכון!!! הוא צדק בדאגה שלו!!!** אני מסכים שיתכן מאוד שזה באמת קרה בגללו!!! (יותר נכון: היה יכול שלא לקרות אם הוא היה מתגבר על עצמו...) ומי אמר לי שיתכן וזה קרה בגללו??? כי גם אני באותו שבוע לא הייתי צדיק הכי גדול... ומשום מה אני לא העליתי על דעתי שבגללי זה קרה... אני לא כ"כ החשבתי את מעשי עד כדי כך לחשוב שיש למעשים שלי כאלו השלכות... **ואילו הוא כן חשב על זה!!!** אם אני לא מחשיב את מעשיו והוא כן מחשיב את מעשיו... אזי זה כבר סיבה לחשוב שלמעשים שלו יש כבר יותר השפעה מאשר המעשים שלי...

כי כולנו בני מלכים!!!! הכל רק תלוי עד כמה אנחנו לוקחים את העניינים ברצינות!!!! גם עשוי היה בן של מלך... אבל ברגע שהוא לא לקח אחריות והתייחס לזה כמו לנזיד עדשים... אז הבכורה נלקחה ממנו לאחיו האחראי... הלא הוא יעקב אבינו... ומשם זה עבר ליוסף שגם הוא לקח אחריות והבין שכשהוא מתמודד מול איזה ניסיון נקודתי... זה לא מתחיל ונגמר כאן... אלא האבן שתייה עומדת כעת על כף המאזניים... ומיוסף הצדיק זה עובר לכל אחד ואחד מאיתנו בשטחים השקטים שלו... איפה שאף אחד לא רואה... ואף אחד לא יגיד לך מילה טובה ואף אחד גם לא יטפח לך על השכם ויש לך כעת ניסיון... ואתה בלאו הכי מרגיש סמרטוט... וכעת הבחירה בידיך!! האם אני מבין שאני בן של מלך... ומעידה רוחנית שלי יש לה השלכות בטחוניות בקנה מידה של "יסוד עולם"... או לא... מי שמפגין אחריות של בן של מלך!!! זוכה גם לקבל סמכות של בן מלך!!! המשמעות שעומדת מאחורי המושג: צדיק יסוד עולם פירושו: שהוא מבין יסוד עולם... וממילא הוא גם מקבל כח השפעה במושגי יסוד עולם...

--- **כל ישראל בני מלכים הסו!!!** נו... אם הם בני מלכים... אז איפה זה??? אני לא כל כך רואה את זה...

ההודות ולהלל לשבח לפאר לרומם...

מישהו פעם נתן לי עצה טובה... אם היית צריך ישועה באיזה תקופה וברוך ה' תפילתך התקבלה וראית ישועות... תתפוס פסוק בהלל!!! או אפילו כמה מילים בהלל שהמילים האלו מתאימות או מזכירות במידת מה את הישועה הפרטית והנקודתית שהייתה לך... ותסמן את הפסוק הזה שמכאן ואילך כל פעם שאתה אומר הלל ואתה מגיע לפסוק הזה... זה משמש לך בתור תזכורת לישועה הפרטית הזו ואתה מקדיש ומייחד הודאה לה' על הישועה הנקודתית הזו!!!

התלהבתי מהרעיון הזה... הלכתי על זה... היה איזה תקופה של כאבים כרוניים קשים שהייתי בטוח שזהו... אני לא אצא מזה... ואין לי סיכוי... והתפללתי וב"ה הישועה הגיע והכל עבר... אז תפסתי את הפסוק אפפוני חבלי מוות!! הנה... זה הפסוק שאני מסמן לישועה הזו... ומכאן ואילך כל פעם שאני אומר את הפסוק הזה אני מתמקד ונזכר באותו חצי שנה של שנת התשס"ג (לצורך העניין...)

הלאה... הייתה תקופה של מצוקה כספית... וניסיתי מפה ומשם... ושום דבר לא עזר... והחובות גדלו... והנושים לחצו... וניסיתי להפעיל קשרים מפה וללכת לשם בשביל למצא איזה הכנסה ואחרי כל הברוקרטיות וכל האנשים שחלמתי שיעזרו לי... נמאס לי ועזבתי את כולם והחלטתי שאני פונה רק לקב"ה ואז הסייעתא דשמיא הגיעה בצורה בלתי צפויה עם חיוך גדול... (הסיפורים מהסוג הזה מוכרים לך??) מאז עברו כמה שנים טובות!!! ולכן מה?? בגלל שעברו מים בירדן לכן מגיע לי עונש לשכוח את החיוך הזה משמיים?? אני צריך לזכור את זה!!! המידע הזה מאוד נחוץ לי לעוד כמה דברים בחיים!!! אז בשביל זה לקחתי פסוק "טוב לחסות בה' מבטוח באדם..." וסימנתי שזה הפסוק הקודי של הישועה הפרטית הזו... וכן הלאה וכן הלאה... ואם הייתה תקופה שהרגשתי כבדות ואפוריות והכל הלך כזה שפוף... והתפללתי וה' פתאום פתח את הלב והשיב לי ששון ישעו ורוח נדיבה סמכני... אז לקחתי את הפסוק "ההופכי הצור אגם מים חלמיש למעיניו מים" והחלטתי שזה הפסוק שמסמל לצורך העניין את אותו משבר שחלף... אבל אתה מבין לבד שמבין כל הדוגמאות שכתבתי כאן שום דבר לא באמת נכון!!! הכל על משקל צילום אסטרונומיה... כי תסמוך עלי שהקשיים שבאמת עברתי והפסוקים הקודיים שבאמת סימנתי לעצמי ביני לבין הקב"ה... הרי זה משהו באמת אישי שנשאר ביני לבין הקב"ה ואף אחד לא צריך לדעת מה זה... מה שכתבתי כאן זה רק בתור הצעה... בתור דוגמא... בתור מדגם...

על כל פנים... מה שאני כן יכול להגיד לך שזה פשוט שידר לי את כל ההלל!!! זה הפך את ההלל למשהו מאוד מאוד אישי!!! וסוחט המון רגשות... תחשוב מה שזה... שאתה כעת אומר קטסט לא ארוך... שבתוך הטקסט הזה מקופל תזכירים קצרים מכל מיני תקופות שונות וטעונות בחיים... שבכל תקופה יש את ה"ארומך ה' כי דיליתני" שלה... את

ה"חיינתי מירדי בור" הפרטי שלה... ואת ה"מן המיצר קראתי קה עני במרחב קה שלה... ומה שהכי הכי חשוב: כן... יש עניין גדול לזכור כל הזמן את חסדי ה'... פסוק מפורש בתהילים: כי חסדך לנגד עיני והתהלכתי באמתך!!! כשחסדך כל הזמן לנגד עיני ואני לא שוכח את ההשגחה פרטית שליוותה אותי עד כה... זה נותן לי כח להמשיך להתהלך באמתך ולא לפזול ימינה ושמאלה... ממילא המפגש החודשי שלנו עם ההלל זו הזדמנות לשינון ותזכורות קצרות לכל ההשגחה פרטית שכל אחד ראה בעיניו במשך החיים... מומלץ בחום!!!!

והנה!! לאחר כמה שנים... אחרי שכבר התרגלתי לעשות את זה... לפתע מצאתי מדרש וגיליתי שהרעיון הזה הוא כבר ישן נושן... ולא פחות ולא יותר מתברר שזה רעיון של דוד המלך בכבודו ובעצמו... המדרש הזה הוא מדרש תהילים על פרק י"ח ששם דוד אומר שירה על שה' הציל אותו מכף כל אויביו ומיד שאול... והמדרש מדבר על עשרה לשונות של קילוס שדוד המלך משתמש איתם הרבה בספר התהילים ואלו הן: חזקי, סלעי ומצודתי, ומפלט, צורי, אחסה בו, מגני, קרן ישעי, משגבי, ומנוסי... (אגב: יש עוד לפחות עשרים לשונות של קילוס... אבל המדרש מתמקד דווקא באלו בגלל שהם מזכירים באותו פרק י"ח שדוד שם מודה בעיקר על ההצלה מאויביו...) ובכן: זה לשון המדרש: **רננו אמרו כלפי שנפלו לפניו עשרה פונאים, אמר עשרה קילוסין, ואלו הן: שאול, דואג, ואחיתופל, שבע בן בכרי, שמעי בן גרא, שוכר, וגלית, ושלשת אחיו, (שנא): את ארבעת אלה יולדו להרפה בנת ויפלו יד דוד), חמשה מאומות העולם, וחמשה מישראל, וכנגדן אמר דוד עשרה קילוסין, ואלו הן: חזקי, סלעי, מצודתי, ומפלט, צורי, אחסה בו, מגני, קרן ישעי, משגבי, ומנוסי..."**

כתוב כאן: שאחרי שדוד המלך ניצל מאיזה אויב... ולבו היה מלא בשבח והודאה לה'... והוא כמובן היה מודה לה' ומפרסם את חסדיו... אבל סוף סוף החיים חזקים מהכל... ומיד לאחמ"כ שגרת החיים ממשיכה הלאה... אז לפני שדוד המלך המשיך הלאה!!! הוא לא המשיך לפני שהוא סיכם את אופי הישועה במילה אחת קולעת!!! במילה אחת שיש בה משהו שמזכיר את סוג הנס והישועה הנקודתית שהייתה פה... והוא היה חותם אותה בקוד: סלעי!!! זהו!!! מהיום יש לי קוד בתפילה שקוראים לו סלעי!!! כשאני פונה לה' בשם סלעי... אני מזכיר לעצמי... הנה... אני פונה לאותו בורא עולם ששם בסיטואציה של "סלעי" הוא הושיע אותי...

אז רק בתור מדגם... כדי להשלים את התמונה... מה זה סלעי?? המדרש שם מסביר במקום: **ומה ראה דוד לקלס בסלעי, על שם שנעשה לו נס בסלעי, שנאמר ויהי דוד נחפז ללכת... מיד מלאך בא אל שאול... על כן קראו למקום ההוא סלעי המחלקות..."**

הנה לך דוגמא... אחד מההשגחה פרטית שליוותה את דוד במנוסתו מפני שאול היה סביב משהו כזה

שקוראים לו סלעי... באותו מקום היה סוג מסוים ויחודי של השגחה פרטית... שדוד סיכם את זה במילה אחת בשם "סלעי"! ומכאן ואילך... אתה מוזמן לקרא את ספר התהילים ולפגוש הרבה פעמים את המילה סלעי!!! כי במשך החיים דוד ממשיך להתפלל על כל מיני צרות ובהסתרות אחרות שהוא עבר בחיים... ואז אין דוד מחזק את עצמו??? הוא מוציא את התזכורות מהארנק... הוא מוציא את רשימת הקודים... ולפי הצורך ולפי הסיטואציה הוא מוציא את ה"קוד" המתאים... כשסוג המצוקה שיש עכשיו מזכירה לו את המצוקה שהייתה לו שם בסלעי המחלקות... אז הוא מוציא את הקוד סלעי שמזכיר לו שהנה... כמו שה' היה איתי בסלעי דאז כך הוא יהיה איתי גם בסלעי הזו... או מצודתי... או מפלטי לי... הכל לפי העניין...

להנהגה הזו קוראים בלשון חז"ל: "שהיו מחבבים את הצרות!!!!!!

מה פירוש מחבבים את הצרות??? אומר רש"י" (שבת יג): **שנאלין מהן, והנס חביב עליהן להזכירו לשכחו של הקב"ה וכותבין ימי הנס לעשותן יו"ט, כגון אלזין יומיו דלך להתענא כהן כו"כ** כתוב כאן: שכשיש לעם ישראל צרה והם נגאלו ממנה... אז הם לא נאנחים אנחת רווחה... יופי... הגיע שקט והרווחה וממשיכים הלאה...

אדרבה!!!! הם מחבבים את הצרה... הם מתרפקים על אותם רגעים קשים שהיה נראה שהקב"ה לא נמצא שם... והנה התגלה שה' כן נמצא שם... עם ישראל מחבבים על הגילויים האלו!!! עם ישראל צריכים את המידע הזה לחיים... תבין: אדם רגיל שיש לו בעיה... יש לו מצוקה... עוברת עליו תקופה קשה... והנה ברוך ה' זה עבר... זה מאחורינו... מה האיחול שכולם מאחלים לו?? שתשכח ממה שהייתה... שכל הקושי יסאר מאחור... בעבר... ומעכשיו יהיה הכל טוב... כן!!! זה נכון כשאדם סתם עבר קושי... וסתם היה לו קשה... והוא סתם יצא מזה... כמו שזה הגיע סתם ככה זה עבר סתם... כשהכל כזה סתמי וחסר משמעות... אז באמת מומלץ לשכוח מהתקופה הסתם מעצבנת הזו שעברה עלי... אבל כשיהודי יודע לקרא לה' מתוך הקושי!!! ולהאמין בקב"ה מתוך הקושי!!! ואח"כ הוא ראה את יד ה' ואת ישועתו... כאן זה קלף!!!! כאן זה מסמך אלוקיי!!! כל התקופה הזו הופכת להיות חביבות אחת גדולה של מעגל שנסגר... של תמרו חיים של השגחה פרטית...

נחזור לעניינו... על כל פנים רואים כבר אצל דוד המלך את השיטה הזו... לסגור כל ישועה פרטית בתוך קוד... שיזכיר לי לכה"פ בקצרה את הישועה הפרטית שעברתי!!!! ובינינו... כל אחד מאיתנו מקפל מאחוריו המון המון השגחה פרטית... לא לחינם מאמר זה נכתב בשבוע שהגיליון לא מגיע לבחורים... כי בחורים? נו נו... לא תמיד מבינים את זה... אבל בן אדם שקצת פגש את החיים... הרי כל

ברגעים מסוימים אני כמעט מתפוצץ עליו...
ומתחשק לי לקחת איזה כסא ולזרוק עליו ולנער אותו... ההההלו... קצת דעת!!!! אבל אז אני תופס את עצמי... רגע רגע... מי אמר שאני הרבה יותר טוב ממנו!!!! הרי גם לי יש את הרגעים השפופים שלי... שאני כזה מתמסך ומרגיש שלא טוב לי... ואז גם אלי יכול לגשת יהודי משותק ולנזוף בי: אתה מתבכיין?? אתה מסוגל לדפדף דף בכוחות עצמך?? אתה יכול לקום על הרגלים ולצאת מהבית בכוחות עצמך... אז מה אתה בוכה??? ממילא אין באמת הבדל מהותי ביני לבין ידידי האומלל מהטסט הכושל!!!! אז להתקיף אותו ולהתעצבן עליו אין לי רשות... מה שכן... אני רק יכול להודות לה' שזכיתי להיות טיפ טיפה יותר אינטלגנט ממנו!!!! ויש לי את הזכות לעמוד בהלל ולהודות לה' מעומק עומק לבי על מתנות כ"כ נפלאות שהוא נותן לי... על החיים הבריאים... ועל זה שזכיתי להתחתן... ויש לי בית... ויש לי ברוך ה' ילד... וגם פרנסה... שכל הרשימה המוכרת והנדושה הזו היא כ"כ כ"כ לא מובנת מאליה!!!! **תסכים איתי ידידי האינטלגנט!!!!!!** ואני אומר את זה ומדגיש את זה לא סתם... כי חברי הלא כ"כ אינטלגנט... הוא מצידו בטוח שאני מרמה את עצמי שטוב לי... אני כאילו נאחז בכח בכל מיני דברים שכן יש לי... ואז אני בכח שמח ומודה לה'... לך... לך תסביר לו שלא אנחנו מרמים את עצמנו!! אלא השטחיות והרדידות שלו היא זו שעוצמת לו את העיניים... אולי הפינוק שבו הוא גדל וההורים והסביבה שכל הזמן חיבוקו אותו ועטפו אותו בצמר גפן ולא איפשרו לו להתמודד קצת בחיים... הם אלו שהשאירו אותו תינוק מגודל שלא יודע לשמוח ולהעריך את שטפון השפע והסייעתא דשמיא שהקב"ה הרעיף עליו...

הורים יקרים: תפסיקו!!! תפסיקו לפנק את הילדים שלכם יותר מידי!!!! תפסיקו לגדל אותם בתוך צמר גפן!! זה לא עושה להם טוב!! זה רק מרחיק אותם מה"בטובו הגדול תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו... ילד מפונק לא מבין את המשפט הזה... מה פירוש "לא חסר לנו"???? בטח שחסר לנו... נתנו לו מעל ומעבר וממילא כל זמן שאין לו הכל אז חסר לו... לך תפגיש אותו עם החיים בעצמם... עם זה שיש לך הורים והם חיים ברוך ה' ובריאיים... ואתה גדל במשפחה נורמלית... במקום לתת לו סיפורי מתח שאין בהם שום מסר! תעמיד אותו מול הסיפורים האמיתיים של החיים שמתגלגלים לנו בין הרגלים... שירחם קצת... שיוסיף קצת דעת וידע שיש גם מכאוב. שידע להעריך את הגן עדן שיש לו בבית...

רוב האנשים שיקראו מאמר זה יזדהו איתו... **אבל תתפלל לשמוע!!!! אני מכיר כאלו שלא!!!!** כן... יום אחד גיליתי שבשביל להודות לה' ולראות את החסדים והטובות שהוא עושה איתנו צריך להיות **טיפ טיפה אינטלגנט!!!!** צריך קצת לדעת את המשמעות של החיים וכמה שכל דבר הוא לא מובן מאליו... ורק אז אתה מבין עד כמה כל אחד מאיתנו הוא נס מהלך... ולמה??? למה באמת צריך להיות אינטלגנט בשביל לראות חסדי שמים?? **מסיבה פשוטה: כי יוסיף דעת----- יוסף מכאוב...**

אדם... ככל שיש לו יותר דעת ככה הוא יודע כמה מכאוב **יכול להיות**... ככל שהוא יותר יודע ומבין עניין ככה הוא יותר יודע עד כמה כל דבר הוא לא מובן מאליו ויכול להיות חלילה אחרת-- **עד כאב!!!!!!**

בן אדם שאומר תודה רבה לקב"ה שאני בריא!!!! תלוי כמה בר דעת הוא... אדם שטחי שאין לו הרבה דעת והוא לא מכיר את החיים... אז כשהוא אומר תודה על הבריאות... הוא לא לגמרי מצליח להבין מה יש פה להודות?? סליחה... למה צריך להיות לא בריא?? מה זה בכלל לא בריא?? אבל מי שקצת הוסיף דעת... וקצת יודע מה זה מכאוב... וקצת יודע כמה הבריאות היא לא פשוטה... וכמה מכאוב יש בעולם בנושא ששמו בריאות... כשאדם כזה אומר בנשמת את המילים "ומחליים רעים ורבים ונאמנים דיליתנו" **הוא יכול לבכות מהתרגשות!!!!** יש לו דעת להבין כמה מכאוב נחסך ממנו!!!! כמה מכאוב חסון במילים האלו!!!!

בן אדם שאומר תודה לה' שיש לו ילדים... תלוי כמה בר דעת הוא!!!! חבר שלי השטחי שפעם נתתי לו על הראש שיודה לה' שברוך ה' יש לו ילדים... הוא לא הצליח להבין מה יש פה להודות? הרי לילד אחד עדיין לא יצאו שיניים... והשני הוא ילד לא קל... וחוף מזה... מה שהכי מעצבן שהוא כבר היה רוצה עוד אחד... **לא ענית לנו!!!!** מה יש לענות לאדם שאין לו דעת... אם היה לו דעת היה לו גם מושגים במכאוב... הוא היה יודע כמה ילדים זה לא מובן מאליו... וזה שהם בריאים זה ממש לא מובן מאליו... ואם היה לו טיפ טיפה שכל והוא היה מסתכל ימינה ושמאלה ורואה כככמה מכאוב יש בעולם... כמה צרות יש ש... שברוך ה' הוא ניצול מהם... הוא היה מסתובב עם פרצוף קצת פחות מאוכזב ומזופת מהחיים ה"מרים" שלו... אם אין דעת וכו'.....

כשיוצא לי לעמוד מול בן אדם כזה שטחי ומפונק שלא מבין כמה טוב לו בחיים... ובאיזה גן עדן הוא נמצא והוא עסוק רק בלהתבכיין על זה שאין לו מספיק כסף לרכב חדש ומרווח... או על עוד איזה שדרוג בחיים שהוא רואה בזה את פסגת החלומות והיא רחוקה ממנו... **אדם כזה הוא אומלל שבאומללים!!!!** וכשאני מנסה לפקוח לו את העיניים ולהגיד לו: אדוני... יש לך שני ילדים... אתה יודע איזה מתנה זה ילד? יש לך בית משלך והורים פראיירים שמשלמים עליך את המשכנתא ואין לך דאגות... אתה לא גר בדירה שכורה ולא מתרוצץ להלוואות על משכנתא... אתה יודע מה שזה?? אתה ברוך ה' בריא ואף אחד מהמשפחה שלך לא חולה במחלה קשה... אתה יודע מה שזה??

אחד מאיתנו פגש המון המון השגחה פרטית במשך החיים... וברגע שכל אחד מאיתנו עומד מול ההשגחה הפרטית שלו בחייו... בהתחלה הוא עומד בפה פעור!!! ויתכן שאפילו במשך כמה ימים הוא מהלך כשיכור ולא מייין... ולא יודע איך להכיל את רגשי ההודאה ואת עצם המפגש... כן... ה' יתברך היה פה... הוא הבין בדיוק מה אני רוצה... ונתן לי את מה שבקשתי... כמעט כל אחד מאיתנו נכגש עם כאלו רגעים בחיים... אבל!!!! כמו תמיד הזמן עושה את שלו... ומלאך השכחה עושה את שלו... וגם מי שראה עשרת המכות וקריעת ים סוף מסוגל אח"כ לנסות את הקב"ה ולהטיל ספק בישועתו... בשביל זה צריך "כי חסדך לנגד עיניי!!!!"

אז לי נתנו רעיון לעשות את זה בהלל... (וזה רעיון באמת טוב כי את ההלל אנחנו בטוח פוגשים מידי חודש) אבל אתה מבין לבד ש... שלא דווקא!!!!

זה שיעורי בית פרטיים!!!! לכל אחד מאיתנו את רשימת הישועות שהוא עבר בחיים... את רשימת הדברים החסרי סיכוי שהיו לו... והנה קמו והיו... ומומלץ בחום שהם יהיו לנגד העיניים!!!! איך בדיוק???

זה כבר עניין שלך... לבחירתך...

ואם אתה רוצה עוד מקור... וזה כבר ממש מקור הלכתי... יש דין שהרואה מקום שנעשה לו נס מברך ברוך שעשה לי נס במקום הזה... והנה הגמ' בברכות (נד). מספרת: שמר בריה דרבינא, היו לו שני ניסים!!!! שני סיפורים שלא קשורים אחד לשני! סיפור אחד שפעם אחת הוא הלך במדבר ששמו ערבות והוא היה צמא למים והוא הסתכן למוות. ופתאום נברא לו מעין ושתה ממנו וניצל... עד כאן סיפור אחד!!! סיפור שני: פעם הוא הלך בפקתא דמחוזא ולפתע התנפל עליו "גמל משוגע שעסקיו רעים" (לשון רש"י)... ונעשה לו נס ובדיוק נפל איזה כותל של בית והוא נכנס לתוכו וניצל... בקיצור: יש פה שני ניסים!!!! ובשתי מקומות שונים!!! אומרת הגמ' וזה נפסק להלכה: כשמר בריה דרבינא היה מגיע לערבות... הוא היה אומר: ברוך שעשה לי נס בערבות ובגמל!!! ואילו כשהוא היה מגיע לפקתא דמחוזא הוא היה אומר ברוך שעשה לי נס בגמל ובערבות!!! זאת אומרת: כשאדם מזכיר נס שהיה לו הוא צריך להזכיר יחד איתו את כל הניסים האחרים שהיו לו... גם אלו שלא קשורים דווקא לכאן... ולמה?? כי צריך לזכור את הניסים!!!!

בא נתרם את זה למושגים שלנו: כשאדם ניגש לשידוכים של הילד שלו... והבטן קצת מפרפרת... זו הזדמנות להיזכר שיום אחד גם אני התחתנתי, וברוך ה' הסתדרתי בחיים... והקמתי משפחה ברוך ה'... ואחרי כל הקשיים וההתמודדות שעברנו בחיים... הנה ברוך ה' אנחנו ניגשים לחתן ילד... אדם שניגש לחתן ילד בלי לזכור איך הוא התחתן!!!! הוא באמת מאוד מבוהל... בשביל זה צריך חסדך לנגד עיניי!!!!!!

הושלמה הסדרה שכבשה את בתי ישראל

בפעם החמישית להתחיל מבראשית

סטודיו מעוף Aronovitz

חדש
כרך ה'

כרך ג'

כרך ד'

כרך א'

כרך ב'

ספר מלא וגדוש בסיפורים, עובדות, פרפראות ופנינים
מחולק לפי פרשות השבוע והמועדים לעונג רוחני, חווייתי ומלכד.

בני ברק: חנות הדגל רח' רבי עקיבא 57 בפסאז' 03-9082233 | ירושלים: רח' זוננפלד 30
02-5702970 | רח' אבן האזל 24 02-5731985 | בית שמש: רח' בן איש חי 40 02-9669140
| ברכפלד: רח' רשב"י 30 08-9491940 | קרית ספר: רח' חפץ חיים 5 08-6294599
| אלעד: רח' רשב"י 19 03-9454510 | חדש! אשדוד: מבוא התנאים 7 08-8563931

ביתן הספר

רשת הספרים המשתלמת ביותר

דפוס דרוקער

צביר זאנו
באל קיבנו

לוח שנה

ד' טבת

לך זה לא יקרה

ג- לרסאמט

מזמינים ומקבלים באותו יום

ופכא באחזירים נוחים וליחות אדיב

דפוס דיגיטלי מקצועי | כל שירותי הדפוס והצילום

שמעון חכם 11 פינת בר אילן 12/14 ירושלים טל': 02-5337722 | פקס: 02-5383018

דוא"ל: g5337722@gmail.com | שעות פתיחה: א' - ה': 10:00-19:00 יום ו': 10:00-12:00